

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗБІРНИК ЗАДАЧ
ІЗ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

ЛЬВІВ – 2015

Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 4 від «26» листопада 2014 р.)

Рецензенти:

О.В. Авраменко, кандидат юридичних наук, доцент, начальник факультету з підготовки фахівців для підрозділів слідства Львівського державного університету внутрішніх справ.

З.А. Загинеї, кандидат юридичних наук, доцент, начальник відділу досліджень проблем злочинності у сфері службової діяльності та корупції Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України.

Збірник задач з кримінального права України: навчальний посібник / Н.М. Парасюк, О.П. Горпинюк, О.М. Броневицька, Н.І. Устрицька, Н.Є. Маковецька, Ю.О. Лісіцина, М.М. Сенько. — Львів: «Ліга Прес», 2015. — 276 с.

Навчальний посібник призначений для оволодіння практичними навиками застосування норм Кримінального кодексу України, що для майбутнього юриста надзвичайно важливо. У структуру збірника включено понад 500 задач, які охоплюють програму кримінального права як навчальної дисципліни, яка вивчається у вищих навчальних закладах юридичного спрямування. Зміст задач ґрунтується на матеріалах опублікованої судової практики та адаптований з урахуванням методичних вимог навчального процесу.

У структуру навчального посібника також включені методичні рекомендації для вирішення задач, розгорнутий приклад формулювання відповіді, а також перелік нормативно-правових актів та актів тлумачення норм кримінального закону, які рекомендовані для опрацювання.

Навчальний посібник буде корисним викладачам, аспірантам, студентам юридичних вузів, а також всім, хто цікавиться проблемами кримінального права.

УДК 343.2/.7(477) (076)
ББК 67.9 (4Укр) 408я73

Авторський колектив

Броневицька О.М., кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ – *задачі до розділів I, III, XX Особливої частини КК України;*

Горпинюк О.П., кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ – *приклади вирішення задач, задачі до розділів V, VII, XIV Особливої частини КК України;*

Лісіцина Ю.О., викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ – *задачі до розділів XI, XII, XVIII Особливої частини КК України;*

Маковецька Н.С., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ – *задачі до розділів II, X, XVII Особливої частини КК України;*

Парасюк Н.М., кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ – *Загальні положення до посібника, методичні рекомендації для вирішення задач, задачі до розділів VI, XIII, XV Особливої частини КК України;*

Сенько М.М., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права та кримінології Львівського національного університету ім. Івана Франка – *задачі до розділів XVI, XIX Особливої частини КК України;*

Устрицька Н.І., кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ – *задачі до розділів IV, VIII, IX Особливої частини КК України.*

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
II. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ	10
III. ПРИКЛАДИ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ ТА РОЗМЕЖУВАННЯ СКЛАДІВ ЗЛОЧИНІВ	18
IV. ЗАДАЧІ	27
<i>Тема 1.</i> Злочини проти основ національної безпеки	27
<i>Тема 2.</i> Злочини проти життя та здоров'я особи	36
<i>Тема 3.</i> Злочини проти волі, честі та гідності особи	43
<i>Тема 4.</i> Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості	55
<i>Тема 5.</i> Злочини проти виборчих, трудових, та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	61
<i>Тема 6.</i> Злочини проти власності	74
<i>Тема 7.</i> Злочини у сфері господарської діяльності	90
<i>Тема 8.</i> Злочини проти довкілля	103
<i>Тема 9.</i> Злочини проти громадської безпеки	110
<i>Тема 10.</i> Злочини проти безпеки виробництва	117
<i>Тема 11.</i> Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту	125
<i>Тема 12.</i> Злочини проти громадського порядку та моральності	133

<i>Тема 13.</i> Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення	141
<i>Тема 14.</i> Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації	156
<i>Тема 15.</i> Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян	164
<i>Тема 16.</i> Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	178
<i>Тема 17.</i> Злочини у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	191
<i>Тема 18.</i> Злочини проти правосуддя	199
<i>Тема 19.</i> Злочини проти встановленого порядку проходження військової служби (військові злочини)	212
<i>Тема 20.</i> Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	233

V. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ТА АКТИ ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ, РЕКОМЕНДОВАНІ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ	242
--	-----

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

«Студент – це не посудина, яку необхідно наповнити, а факел, який потрібно запалити» — відомий вислів, який уже став афоризмом влучно характеризує один із важливих напрямків організації навчального процесу. Надбанням сьогодення є не лише стрімкий технічний прогрес, а також позитивна мотивація до оволодіння знаннями і навиками. Важливим завданням навчального закладу є заохотити наявний у студента навчальний потенціал, що в подальшому може стати запорукою формування професіонала у сфері обраної ним галузевої спрямованості. Відтак законодавчо закріпленим є положення, відповідно до якого якість освітньої діяльності це рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань (ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII).

У межах висвітлення найважливіших питань навчального процесу у вищих закладах освіти в Україні окреме місце займає сфера використання різноманітних методик. Зміст викладацької діяльності полягає, зокрема, у побудові такої сукупності задач, за допомогою яких можна було б забезпечити творче застосування студентами положень навчальної дисципліни. Уже майже аксіоматичним стало положення, що у системі підготовки фахівців сфери правозастосування особливе місце посідає кримінальне право як специфічна навчальна дисципліна. Безумовно, що першочерговим завданням кримінального права, як і будь-якої навчальної дисципліни, є надання особам, що навчаються, якісної системи знань, які обумовлені його предметом. Як відомо апробація одержаних навиків відбувається у процесі безпосередньої практичної діяльності. Тобто одна справа – засвоїти теоретичні положення кримінально-правової науки, інша – здійснити правильну кримінально-правову

кваліфікацію суспільно небезпечного діяння, що є запорукою дотримання законності у правозастосовній діяльності.

Метод кримінального права як навчальної дисципліни є важливим інструментом пізнання досліджуваних явищ і категорій. Вирішення ситуативних задач слід визнавати уже класичним методом цієї навчальної дисципліни. Попри це він не втрачає своєї актуальності і в умовах сучасних.

Методика проведення практичних занять із кримінального права має бути різноплановою. Досвід педагогічної діяльності підказує, що задачі, які повторюються у планах практичних занять із року в рік не сприяють активному пошуку їх вирішень. Пізнавальний процес у таких випадках значно знижується, оскільки, як часто буває, результат кваліфікації щодо кожної задачі уже наперед відомий від «старших друзів» студентів. Колективне обговорення можливих варіантів вирішення конкретних задач, зміст яких взятий із практики правозастосовних органів сприяє виробленню певного алгоритму професійної підготовки для поведінки в аналогічній ситуації, що може склестися у реальній дійсності. Важливо також організувати проведення практичного заняття таким чином, щоб студенти постійно розуміли підвищення складності завдань, які ними виконуються та відчували позитивні емоції від переживання власного успіху у навчанні, були зайняті напруженою творчою роботою, пошуком правильного і точного вирішення.

Повною мірою, усвідомлюючи важливість методологічного забезпечення практичних занять, колектив авторів представив на розсуд читача збірник задач із кримінального права. Розподіл задач у межах навчального посібника здійснено за прикладом структури Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК України) з врахуванням змін та доповнень станом на 1 вересня 2014 року. Задачі є ситуативними, оскільки у процесі їх конструювання використані спеціально адаптовані до навчального процесу матеріали опублікованої судової практики, інформація про реальні кримінальні ситуації, рішення прийняті правозастосовним органом. Різноплановість практичних

завдань, які включені у навчальний посібник, зумовлюється тим, що в одних із них пропонується здійснити кримінально-правову кваліфікацію визначеного в умові задачі діяння, а в інших – перевірити на предмет правильності та об’єктивності уже зроблену кваліфікацію судом.

Задачі мають комплексний характер, суть яких зводиться до того, що їх вирішення потребує системного застосування норм як Загальної, так і Особливої частини КК України. Належне вирішення практичних задач передбачає використання не лише норм чинного кримінального закону, а також звернення до норм іншого законодавства, міжнародно-правових угод та положень Постанов Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі — Вищий спеціалізований суд). Перелік цього нормативного матеріалу із вказівкою на конкретні статті та пункти наведено в кінці навчального посібника.

Однією із складностей, із якою стикаються студенти у процесі підготовки до практичного заняття, є формулювання вирішення задачі. З одного боку недопустимим є обмеження його лише односкладною відповіддю чи лише вказівкою на статтю кримінального закону, яка підлягає застосуванню. Безумовно, що складання формули є необхідною умовою кваліфікації злочину, проте особливо важливо також обґрунтувати, чому у даному випадку підлягає застосуванню саме вказана кримінально-правова норма. Іншою крайністю є детальне висвітлення тих проблем, які не є ключовими для кваліфікації діяння описаного у задачі. Для студента важливо віднайти методично правильний баланс у розглядуваних випадках. Саме тому на допомогу майбутнім юристам у навчальний посібник включені методичні рекомендації до вирішення задач. У цій частині навчального посібника детально описані етапи, проходження яких дозволить студентові належно упорядкувати свій пізнавальний процес і значно полегшить роботу у оволодінні кримінально-правовою термінологією. Методологічно правильним було також включити у структуру навчального посібника обґрунтування кваліфікації діяння, на прикладі однієї із задач.

Наочно студенти можуть ознайомитися із порядком застосування кримінально-правової норми. Описану у задачі ситуацію студенти повинні спроектувати на кримінальний закон і безпосередньо щодо установлених обставин справи письмово здійснити юридичне закріплення результатів кримінально-правової кваліфікації. Насамперед, студенти повинні засвоїти правила складання формули кваліфікації. Дотримання цих вимог є важливою запорукою того, що правильно буде здійснено посилання на ті кримінально-правові норми, які відображені у формулі кваліфікації. Особлива увага також приділяється визначенню порядковості встановлення змісту ознак складу злочину – об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. Окремий акцент зроблено на оволодінні навиками правильного тлумачення змісту кримінально-правових норм, а також їх системному застосуванні у зв'язці з іншими правовими приписами. Таким чином авторський колектив навчального посібника не лише ставить перед студентами завдання у вигляді окремих задач але, передусім, спрямовує зусилля на те, щоб значно полегшити роботу студента над їх вирішенням. Можна спрогнозувати, що попереднє ознайомлення із методичними порадами не дозволить студентові заблукати у «лабіринті» кримінально-правових заборон.

Отож, доводиться констатувати, що освітній процес має бути зорієнтований не на отримання прагматичних знань, а на розвиток загальної культури і наукових форм мислення, що зумовлює формування справжнього професіонала. Використання у процесі практичних занять методу вирішення різнопланових задач спонукає студента до самостійного оволодіння знаннями у сфері тлумачення кримінально-правових норм, активізує їх пізнавальну діяльність, формує практичні навики. Висловлюємо сподівання на те, що сформульовані задачі та методичні рекомендації до їх вирішення будуть ефективним стимулом пізнавальної активності студентів у процесі здобуття кримінально-правових знань, у результаті чого їх мотиваційна складова завжди буде високою.

II. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ

Без засвоєння практики застосування правових норм майбутній правознавець не може претендувати на самостійну діяльність у статусі професійного правозастосовника. У системі методів організації навчального процесу з кримінального права важливу роль відіграють практичні заняття зі студентами. При цьому жодним чином не слід надавати їм привілейоване значення, зокрема, над викладанням теоретичної бази навчальної дисципліни, що відбувається у процесі лекційних занять. Ці процеси є взаємодоповнюючими. Теоретичне вивчення змісту кримінально-правових категорій становить підґрунтя (базу) для вироблення навиків застосування правових норм на практиці. Своєю чергою знання, які студенти отримали на лекціях, а також у процесі самопідготовки більш успішно закріплюються під час практичних занять.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань. Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (п. 3.5. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 161 від 2 червня 1993 року).

Мета практичного заняття – закріплення студентами теоретичних знань у сфері формулювання змісту ознак окремих складів злочинів, більш глибоке засвоєння знань, які уже набуті ними під час вивчення положень загальної

частини кримінального закону, а також набуття нових умінь та навиків, необхідних для здійснення в подальшому майбутньої професійної діяльності.

Під час практичних занять з кримінального права реалізується дидактичний принцип зв'язку теорії з практикою, який орієнтується на вирішення таких **завдань**:

- поглиблення, закріплення і конкретизація теоретичних знань у сфері кримінально-правового регулювання процесів та явищ, одержаних на лекціях та у процесі самопідготовки;
- накопичення первинного досвіду щодо правильного та ефективного застосування норм кримінального законодавства;
- удосконалення навиків самостійного аналізу кримінально-правових явищ, уміння застосовувати отримані знання при оцінці конкретних ситуацій, що виникають у ході правозастосовної діяльності;
- набуття навиків грамотно орієнтуватись у питаннях кваліфікації злочинів;
- розвиток ініціативи і самостійності студентів під час виконання ними практичних занять;
- формування правової свідомості та правової культури.
- Практичні заняття розвивають наукове мислення та мову, дозволяють перевірити наявні у студента знання і виступають як засіб оперативного зворотного зв'язку. Їх метою також є вироблення навиків пошуку, узагальнення та аналізу теоретичного та нормативного матеріалу.

Підготовка студента до практичного заняття передбачає певний **алгоритм дій**. Підготовку до практичного заняття з конкретної теми студент повинен розпочати із ознайомлення з планом. Обсяг завдань для опрацювання на кожне практичне заняття визначено Робочою програмою навчальної дисципліни, з якою можна ознайомитися у бібліотеці навчального закладу.

У процесі підготовки до практичних занять із кримінального права корисним буде ознайомлення із опублікованою судовою практикою щодо відповідної категорії справ. При аналізі конкретних судових вироків, зі змістом

яких, зокрема, можна ознайомитися у Єдиному державному реєстрі судових рішень України, важливо звернути увагу на належне обґрунтування прийнятих правових рішень правозастосовником. Окремо слід приділити увагу вивченню змісту положень постанов Пленуму Вищого спеціалізованого суду. Відповідно до ст. 36 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» від 7 липня 2010 року № 2453-VI, Вищий спеціалізований суд: 1) узагальнює з метою забезпечення однакового застосування норм права при вирішенні справ відповідної судової юрисдикції практику застосування матеріального і процесуального закону (п. 2 ч. 2 ст. 36 цього Закону); 2) за результатами узагальнення судової практики дає роз'яснення рекомендаційного характеру з питань застосування спеціалізованими судами законодавства при вирішенні справ відповідної судової юрисдикції (п. 6 ч. 2 ст. 36 цього Закону). Слід також зауважити, що окремі постанови Пленуму Верховного суду України нині не втратили чинності і тому їхні положення також є актуальними для з'ясування змісту порядку кваліфікації злочинів. Із навчально-методичною метою у посібнику до кожної теми вказується назва постанови Пленуму Верховного суду України чи Вищого спеціалізованого суду, з якими слід ознайомитися для правильного вирішення задачі. **Знання змісту постанов Вищого спеціалізованого суду є обов'язковим.**

Сформульовані у плані завдання обговорюються під час практичного заняття у вигляді творчих диспутів. Окремо вирішуються задачі.

Метою вирішення задач є:

- набуття та закріплення навичок самостійної роботи із законодавчими положеннями кримінального закону переважно в правозастосовній (практичній) площині;
- вироблення вміння давати власну кримінально-правову оцінку конкретних життєвих ситуацій (фактичних обставин);
- досягнення належного рівня обґрунтування власної кримінально-правової оцінки фактичних обставин.

Необхідною умовою успішного вирішення задач є попереднє вивчення теоретичного матеріалу, який був викладений під час лекційного заняття, а також тієї частини, яка зібрана у навчальній та спеціальній монографічній літературі. Другий блок потрібної для вивчення інформації становлять норми чинного КК України та іншогогалузевого законодавства, а також положення актів тлумачення правових норм (постанови Пленуму Верховного суду України, які не втратили чинності та постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду).

Обов'язковим для студента є **письмове вирішення задач**. Перш ніж вдатися до розв'язування задачі, необхідно уважно її перечитати, звернути особливу увагу на юридичну термінологію, оцінити обставини, викладені в умові, які слід вважати установленими. В окремих випадках можна змінити умову задачі, щоб розглянути різні варіанти застосування кримінального закону і відповідно вирішення задачі.

Під час розв'язування задач особливо слід звернути увагу на вирішення тих проблемних питань, які закладені в умові. Зазначення лише формули кваліфікації і елементів складу відповідного злочину не вважається вирішенням задачі. Якщо буде встановлено, що в діяннях суб'єкта недостатньо ознак якогось конкретного складу злочину, то недопустимим є лише сама констатація цього факту. Доцільно детально обґрунтувати власну позицію і вказати, які саме ознаки відсутні та розтлумачити їх.

Якщо під час вирішення задачі слід звернутися до інших нормативно-правових актів чи використати положення постанов Пленуму Верховного Суду України та Вищого спеціалізованого суду, студент повинен чітко зазначити, яке із положень він використав і коротко сформулювати зміст відповідного положення.

Вирішення практичних завдань має бути викладено у письмовій формі. При цьому слід дотримуватися певних **правил**.

Передумовою юридичного закріплення результатів кримінально-правової кваліфікації є встановлення наявності або відсутності складу злочину в діянні

особи (осіб), характеристика якого викладена у задачі. Якщо вчинене не містить складу злочину, то слід точно вказати, які саме ознаки складу злочину відсутні.

Якщо в результаті проведеної кримінально-правової кваліфікації буде встановлено наявність в описаному діянні ознак складу злочину слід скласти формулу кваліфікації. Складення формули кваліфікації має відбуватися із використанням сформульованих у теорії кваліфікації вимог¹, а саме:

1) у ній має бути зроблена вказівка на структурні частини статті кримінального закону, відповідно до якої здійснюється кваліфікація;

2) при необхідності слід зробити посилання на статті Загальної частини КК України²;

3) у формулі кваліфікації належить правильно розставити розділові знаки, записати її так, щоб уникнути незрозумілості чи двозначності:

- якщо має місце множинність злочинів, то кожна стаття Особливої частини повинна бути відокремлена крапкою з комою;
- посилання на статті Загальної частини відокремлюються від статті Особливої частини дефісом;
- посилання на статтю Загальної частини здійснюється окремо стосовно кожної із статей Особливої частини КК України;
- формула кваліфікації щодо кожної особи записується окремо;

Наступним етапом у вирішенні завдання має стати формулювання обвинувачення, тобто словесне пояснення формули кваліфікації із вказівкою на кримінально-правові норми, в яких встановлена відповідальність за вчинене посягання (наприклад, «на підставі дослідження усіх фактичних обставин справи Микола обвинувачується у вчиненні роботою за попередньою змовою групою осіб з проникненням у житло – ч. 3 ст. 187 КК України);

Завершальним етапом кримінально-правової кваліфікації є її мотивування шляхом детального юридичного аналізу ознак складу злочину. Одне із

---

¹ Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / В.О. Навроцький. – 2-ге вид. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – С. 22–23.

² Натомість слід пам'ятати, що тільки відповідні частини окремих статей із Загальної частини КК України можуть бути вказані у формулі кваліфікації, а саме – ст. ст. 14, 15, 27, 28 КК України

кваліфікаційних правил гласить: аналіз ознак складу злочину у процесі кримінально-правової кваліфікації здійснюється у суворій послідовності, а саме **об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона**;

Аналіз передбачає обов'язкове встановлення відповідності фактичних ознак суспільно небезпечного діяння, яке описане в завданні, всім ознакам (елементам) складу злочину, що передбачений відповідною статтею Особливої частини КК України. Особливу увагу слід звернути на те, що для кожного елемента складу злочину характерний певний набір ознак:

• **об'єкт складу злочину:**

- *обов'язкові ознаки* – суспільні відносини;
- *факультативні ознаки* — предмет; потерпілий;

• **об'єктивна сторона складу злочину:**

➤ *обов'язкові ознаки* — 1) **злочин з формальним складом** – суспільно небезпечне діяння; 2) **злочин з матеріальним складом** — 1) суспільно небезпечне діяння; 2) суспільно небезпечні наслідки; 3) причиновий зв'язок між суспільно небезпечним діянням та суспільно небезпечними наслідками;

➤ *факультативні ознаки* – місце, час, спосіб, обстановка, засоби та знаряддя вчинення злочину;

• **суб'єкт складу злочину:**

➤ *обов'язкові ознаки* – 1) фізична особа; 2) осудність; 3) вік, з якого настає кримінальна відповідальність;

➤ *факультативні ознаки* – ознаки спеціального суб'єкта;

• **суб'єктивна сторона складу злочину:**

➤ *обов'язкові ознаки* – вина;

➤ *факультативні ознаки* – 1) мотив; 2) мета; 3) емоційний стан.

Безпосереднє значення при кваліфікації мають лише обов'язкові ознаки складу злочину. То слід враховувати ще один постулат теорії кваліфікації: якщо факультативні ознаки безпосередньо вказані у кримінальному законі чи

впливають з його змісту, вони стають обов'язковими для цього складу злочину та підлягають установленню.

Під час вирішення задачі слід звертати увагу на вид диспозиції статті КК України:

- якщо диспозиція відповідної статті Особливої частини КК є описовою, тобто містить визначення поняття злочину, необхідно знати це визначення та розкрити його зміст (наприклад, заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою (шахрайство));

- якщо диспозиція статті, в якій описано ознаки розглядуваного складу злочину є бланкетною, то при тлумаченні термінології слід обов'язково посилатися на нормативно-правові акти інших галузей права та уміти стисло сформулювати їх зміст; якщо у вчиненому діянні встановлено наявність кваліфікованих чи особливо кваліфікованих ознак, доцільно також витлумачити їх зміст:

- 1) з'ясувати зміст кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак розглядуваного складу злочину;

- 2) провести розмежування розглядуваного складу злочину з іншими складами злочинів.

Під час доповіді на практичному занятті студент, перш за все, зачитує обставини справи та головне запитання. **Вирішення задачі, тобто юридичне формулювання обвинувачення (формула кваліфікації та її обґрунтування), студент не зачитує, а усно доповідає.** Вирішення має бути розгорнутим, послідовним, аргументованим з посиланням на відповідний нормативний матеріал (норми кримінального чи іншогогалузевого законодавства), роз'яснення постанов Вищого спеціалізованого суду.

Окремі задачі можуть бути вирішені по-різному, оскільки тлумачення деяких норм кримінального закону в науці дискусійні, а на практиці не має однозначності застосування цих норм. Під час вирішення таких задач

принципове значення має уміння юридично правильно аргументувати власну точку зору.

Відповідь щодо задачі передбачає доказування студентом обраного ним варіанту вирішення. При цьому слід пам'ятати, що будь-яка дискусія має бути ефективною. Хаос в аудиторії – це ще не показник плідної дискусії. Консенсус щодо розв'язку задач має бути досягнутий під час аудиторного заняття.

ІІІ. ПРИКЛАДИ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ ТА РОЗМЕЖУВАННЯ СКЛАДІВ ЗЛОЧИНІВ

Варіант 1.

Захар із своїм сусідом Назаром розпивали спиртні напої в квартирі останнього. Дружина Назара Тамара, побачивши свого чоловіка та його друга в стані сп'яніння, почала їх лаяти. Назар намагався виштовхнути дружину з кімнати, де вони знаходились, але це її ще більше обурило. Схопивши кухонний ніж, вона вдарила чоловіка в живіт. У лікарні з'ясувалось, що лезо ножа проникло в черевну порожнину, але не пошкодило внутрішніх органів. Через три дні Назара виписали з лікарні, а ще через сім днів він закінчив амбулаторне лікування і вийшов на роботу.

Кваліфікуйте дії Тамари.

Відповідь.

Тамара: ч. 1 ст. 121 КК України – умисне тяжке тілесне ушкодження, яке є небезпечне для життя в момент заподіяння.

У діях Тамари вбачаються ознаки злочину, передбаченого ст. 121 КК України «Умисне тяжке тілесне ушкодження». Злочин, передбачений ст. 121 КК України належить до злочинів, **родовим об'єктом** яких є життя та здоров'я особи (розд. II Особливої частини КК України). **Основним безпосереднім об'єктом** аналізованого складу злочину є здоров'я особи. За умовою задачі Тамара вдарила свого чоловіка в живіт кухонним ножем, тобто умисно посягнула на його здоров'я, спричинивши фізичне ушкодження.

З **об'єктивної сторони** склад злочину, описаний у ч. 1 ст. 121 КК України характеризується:

- **суспільно небезпечним діянням** – у формі заподіяння тілесних ушкоджень. Таке діяння може вчинятися як шляхом дії, так і бездіяльності. Але при кваліфікації заподіяння тілесного ушкодження у другому випадку

додатково слід враховувати умови кримінальної відповідальності за бездіяльність;

- **суспільно небезпечним наслідком** у вигляді 1) небезпеки для життя в момент заподіяння; 2) втрати будь-якого органу або його функцій; 3) психічної хвороби; 4) або іншого розладу здоров'я, поєданого зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину; 5) переривання вагітності; 6) непоправного знівечення обличчя;

- **причиновим зв'язком між суспільно небезпечним діянням та суспільно небезпечними наслідками.**

За умовою задачі Тамара спричинила Назарові проникаюче поранення в черевну порожнину. Таке ушкодження відноситься до важкого за ознакою «небезпечне для життя в момент заподіяння». Для визнання тілесного ушкодження тяжким за цією ознакою тривалість розладу здоров'я значення не має. Визначальним є те, що проникнення в черевну порожнину при звичайному перебігові подій, без медичного втручання, призвело би до смерті потерпілого.

Такий висновок ґрунтується на положеннях (Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, затверджених наказом МОЗ України від 17 січня 1995 року № 6).

Відповідно до п. 2.1.2 зазначеного наказу **небезпечними для життя є ушкодження**, що в момент заподіяння чи в клінічному перебігу через різні проміжки часу спричиняють загрозові для життя явища (і котрі без надання медичної допомоги, за звичайним своїм перебігом, закінчуються чи можуть закінчитися смертю. Запобігання смерті, що обумовлене наданням медичної допомоги, не повинно братися до уваги при оцінюванні загрози для життя таких ушкоджень. Заподіяння Тамарою саме такої тяжкості ушкодження підтверджується також положенням п. 2.1.3 зазначеного наказу, відповідно до якого до ушкоджень, що небезпечні для життя, належать зокрема: к) ушкодження живота, котрі проникли в черевну порожнину, у тому числі і без ушкодження внутрішніх органів.

За конструкцією об'єктивної сторони злочин, передбачений ст. 121 КК України матеріальний, і вважається закінченим з моменту настання суспільно-небезпечних наслідків (у даному випадку тяжка фізична шкода потерпілому Назарові).

Суб'єктом аналізованого складу злочину є фізична осудна особа, яка на момент вчинення злочину досягла 14-річного віку. Умова задачі дає підстави вважати, що Тамара наділена відповідними ознаками суб'єкта злочину. Наявність ознак констатується.

З суб'єктивної сторони умисне тяжке тілесне ушкодження характеризується умислом до діяння та його наслідків. Умова задачі дає підстави вважати, що Тамара вчинила посягання з прямим умислом. Дружина Назара усвідомлювала суспільно-небезпечний характер своїх дій (оскільки розуміла, що завдає фізичної шкоди ножем), передбачала настання суспільно-небезпечних наслідків свого діяння – заподіяння тяжкої проникаючої рани в черевну порожнину і бажала настання таких наслідків.

Проведений аналіз дає всі підстави кваліфікувати діяння Тамари за ч. 1 ст. 121 КК України.

Варіант 2

Побачивши, що у магазині чоловічого одягу продавець була зайнята упакуванням купленого покупцем товару Руслан взяв із прилавка костюм вартістю 2500 гривень і швидко вийшов. Наступного дня, у цьому ж магазині, таким же способом Руслан взяв дві пари чоловічого взуття вартістю 3000 гривень, але цього разу продавець помітила усе та схопила його за руку, але той вирвався і вибіг з магазину разом із взуттям.

Кваліфікуйте дії Руслана.

Відповідь.

Руслан: ч. 1 ст. 185 КК України; ч. 2 ст. 186 КК України як таємне викрадення чужого майна (крадіжка) та відкрите викрадення майна (грабіж) вчинений повторно.

У діях Руслана вбачаються ознаки злочинів, передбачених ст. 185 КК України («Крадіжка») та ст. 186 КК України («Грабіж»). Зазначені злочини належать до злочинів, родовим об'єктом яких є власність особи (розд. VI Особливої частини КК).

Основним безпосереднім об'єктом відповідних складів злочинів є охоронювані кримінальним законом відносини власності. Руслан посягнув на суспільні відносини, які складаються з приводу належності майна законному власнику.

Предметом злочинів проти власності є чуже майно. Костюм і взуття, якими заволодів Руслан наділені усіма обов'язковими ознаками предмета складу злочину, передбаченого ст. 185 та ст. 186 КК України. Зокрема: фізичною – оскільки і костюм, і взуття – це речі матеріального світу; економічною – мають майнову та споживчу вартість, є цінними для потерпілого; юридичною – речі перебували у власності законного власника. Ці речі є чужими для Руслана.

З об'єктивної сторони злочини, передбачені ст.ст. 185, 186 КК України характеризуються: 1) **суспільно небезпечним діянням** – викраденням чужого майна, тобто протиправним, безоплатним вилученням цього майна у власника або законного володільця; 2) **суспільно небезпечним наслідком** – майновою шкодою, яка була заподіяна; 3) **причиновим зв'язком** між суспільно-небезпечним діянням (викраденням чужого майна) та наслідками (майновою шкодою).

Окрім цього безпосередньо з диспозицій ст. ст. 185, 186 КК України випливає, що обов'язковою ознакою об'єктивної сторони цих складів злочинів є **спосіб**.

Спосіб крадіжки (ст. 185 КК) – таємне викрадення чужого майна. Це викрадення, здійснюючи яке, винна особа вважає, що робить це непомітно для потерпілого чи інших осіб. За умовою задачі, вчиняючи крадіжку, за діями Руслана ніхто не спостерігав, він діяв непомітно для інших.

Спосіб грабежу (ст. 186 КК) – відкрите викрадення чужого майна у присутності потерпілого або інших осіб, які усвідомлюють протиправний характер дій винної особи, яка своєю чергою усвідомлює, що її дії помічені і оцінюються як викрадення. Вчиняючи другий злочин (грабіж), дії Руслана розпочиналися як крадіжка, однак були виявленні продавцем та, незважаючи на це, продовжені. Тому дії Руслана переросли у грабіж (відкрите викрадення чужого майна). Наведене ґрунтується на положеннях Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти власності» від 6 листопада 2009 року № 10. Згідно з п. 4 зазначеної Постанови дії, розпочаті як крадіжка, але виявлені потерпілим чи іншими особами і, незважаючи на це, продовжені винною особою з метою заволодіння майном, належить кваліфікувати як грабіж.

За констrukцією об'єктивної сторони злочину, передбачені ст.ст. 185, 186 КК України з матеріальним складом і вважаються закінченими з моменту настання суспільно-небезпечних наслідків. Згідно п. 4 зазначеної Постанови крадіжку і грабіж потрібно вважати закінченими з моменту, коли винна особа вилучила майно і мала реальну можливість розпоряджатися чи користуватися ним. За умовою задачі Руслан заволодівши чужим майном мав реальну можливість ним розпоряджатися.

Суб'єктом аналізованих складів злочинів є фізична осудна особа, яка досягла 14-річного віку. Наявність у Руслана ознак суб'єкта складу злочину констатується.

З суб'єктивної сторони крадіжка та грабіж вчиняються з прямим умислом. За умовою задачі Руслан усвідомлював суспільно-небезпечний характер своїх дій (розумів, що вчиняє посягання на чужу власність), передбачав суспільно-небезпечні наслідки свого діяння – заподіяння матеріальної шкоди у вигляді вартості викраденого майна і бажав настання таких наслідків.

Крім того, другий злочин — грабіж вчинений повторно, оскільки перед вчиненням грабежу Руслан вже вчинив крадіжку. Так, відповідно до примітки до ст. 185 КК України у статтях 185, 186 та 189–191 повторним визнається злочин, вчинений особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених цими статтями. Тому, у діяннях Руслана наявна кваліфікуючої ознака – повторність.

Враховуючи викладене вважаю, що існують всі підстави кваліфікувати посягання Руслана за ч. 1 ст. 185 КК України та ч. 2 ст. 186 КК України.

РОЗМЕЖУВАННЯ СКЛАДІВ ЗЛОЧИНІВ

Під час практичних занять з Особливої частини кримінального права України студентам доводиться розмежовувати склади злочинів. Навчальна практика засвідчує, що нерідко студенти зіштовхуються з труднощами проведення співвідношення окремих складів злочинів, відсутній єдиний підхід до проведення такого розмежування, існують значні проблеми з встановленням спільних та розмежувальних ознак. Водночас, студентам слід мати на увазі, що розмежування складів злочинів є запорукою правильної кримінально-правової кваліфікації з дотриманням усіх принципів та правил, забезпечує вірне тлумачення кримінально-правової норми. Незважаючи на те, що норми про розмежування не визначено у законодавстві, у юридичній літературі достатньо детально викладено теоретичні правила проведення розмежування складів злочинів³. Перш ніж проводити розмежування складів злочинів потрібно знати, що потреба у розмежуванні виникає тоді, коли між складами злочинів є щось спільне, коли вони мають спільні ознаки. Слід зважати також на те, що таке розмежування складів злочинів, які мають спільні ознаки, може мати три

---

³ Брич Л.П. Теорія розмежування складів злочинів: монографія / Л.П. Брич. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. – 712 с.; Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посібник / Вячеслав Олександрович Навроцький. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 704 с. – С. 475–485.

варіанти або результати: склади злочинів є суміжними, склади злочинів передбачені нормами, що перебувають у конкуренції як загальна і спеціальна, склади злочинів, передбачені нормами, що перебувають у конкуренції як частина і ціле.

Задля успішного виконання відповідного завдання пропонуємо приклад розмежування складів злочинів.

Склади злочинів, що розмежовуються: «Порушення недоторканності приватного життя», ст. 182 КК України та «Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер», ст. 163 КК України

Спільні обов'язкові (конститутивні) ознаки	Порушення недоторканності приватного життя	Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер
основний безпосередній об'єкт	Суспільні відносини щодо реалізації конституційного права особи на недоторканність приватного життя	
Предмет	Інформація про особу	
Суспільно небезпечне діяння	Незаконні діяння з інформацією про особу	
Суб'єкт	Загальний	
Суб'єктивна сторона	Прямий умисел	

Розмежувальні обов'язкові (конститутивні) ознаки	Порушення недоторканності приватного життя ч. 1 ст. 182 КК	Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер ч. 1 ст. 163 КК
Зміст інформації	Конфіденційна інформація про особу	Таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції
Засоби передачі інформації	Будь-які засоби	Засоби зв'язку, за допомогою яких передається таємниця кореспонденції або передача інформації через комп'ютер
Розмежувальні кваліфікуючі ознаки	Порушення недоторканності приватного життя ч. 2 ст. 182 КК	Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер ч. 2 ст. 163 КК
Потерпілий	Будь-яка особа - власник інформації	Державні чи громадські діячі
Суспільно-небезпечне діяння	Повторне вчинення незаконний дій з інформацією про особу	Вчинення суспільно-небезпечних дій без повторності
Засоби чинення злочину	Діяння з інформацією без використання спеціальних технічних засобів	Діяння з інформацією з використанням спеціальних технічних засобів, призначених для негласного зняття інформації
Суспільно-небезпечні наслідки	Істотна шкода охоронюваним законом правам, свободам та інтересам особи Злочин закінчений з моменту настання суспільно-небезпечних наслідків	Злочин закінчений з моменту вчинення суспільно-небезпечного діяння
Суб'єкт	Загальний	Спеціальний – службова особа

Проведене розмежування свідчить, що злочини, передбачені статтями 182 та 163 КК України наділені усіма спільними конститутивними ознаками складів злочинів (об'єкт, предмет, суспільно-небезпечне діяння, суб'єкт, суб'єктивна сторона). Водночас, стаття 163 КК України передбачає норму з кількома

додатковими ознаками, які характеризують предмет, об'єктивну сторону складу злочину. Розмежувальними є також кваліфікуючі ознаки обох складів злочинів. Отже, в цілому стаття 163 КК України передбачає норму, що є спеціальною щодо норми, передбаченої статтею 182 КК України. Під час правозастосування зазначенні статті можуть конкурувати. У таких випадках застосовуватиметься правило, згідно з яким у разі конкуренції статей, що передбачають загальну та спеціальну норми, застосовувати слід тільки статтю, яка передбачає спеціальну норму.

IV. ЗАДАЧІ

Тема 1

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

1.1. Іван був незгодним із вимогами учасників протесту щодо євроінтеграції України. Він також вважав нелегітимним спосіб, яким Верховна Рада України поклала виконання обов'язків Президента України на Голову Верховної Ради України. Із трибуни у приміщенні сесійної зали обласної ради виступив перед депутатами із резолюцією, в якій проголосив: 1) визнати Верховну Раду України органом влади, що втратив свою легітимність; 2) визнати на території області єдиними легітимними органами влади лише обласну раду та місцеві ради; 3) відповідно усю владу на території області передати цим органам; 4) провести референдум щодо відокремлення області від території України. Окрім цього Іван виступив на одному із інформаційних каналів і звернувся із закликом до усіх громадян готуватися до референдуму про незалежність, або так би мовити про автономію області.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Івана.

1.2. Жителі одного з українських міст, відставні військові Микола, Петро та Іван заснували організацію «Спілка захисників Вітчизни». Вона мала на меті відновити в Україні «справедливість і порядок». Для цього члени «Спілки захисників Вітчизни» мали на меті заарештувати Президента та членів Кабінету Міністрів України, розпустити Верховну Раду та утворити тимчасовий орган влади – «Верховний комітет», до складу якого мали увійти вони самі та їх найближчі прибічники. З метою реалізації поставленої мети Микола, Петро та Іван розробили детальний план своїх дій та почали вербувати прибічників. Встановлено, що ініціатором створення «Спілки захисників Вітчизни» та найбільш активним її учасником був Микола, який діяв за завданням

розвідувальних органів однієї із іноземних держав, про що інші учасники організації не знали.

Варіант: Петро та Іван знали, що Микола є агентом іноземної розвідки, проте допомагали йому в діяльності організації за гроші.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням кожного з учасників організації.

1.3. Громадянин іноземної держави Федір проголосив себе так званим «народним мером» одного з міст на території України та обраний учасниками мітингу на посаду Голови координаційної ради зі створення управління та забезпечення життєдіяльності цього міста. Також через мережу Інтернет Федір звернувся з проханням про надання матеріальної допомоги нібито для потреб міста. Насправді ж, як з'ясувалося, ним було організовано надходження на підконтрольні йому розрахункові рахунки благодійної організації «35-та Берегова батарея» грошових коштів на суму 23,9 млн. грн. від резидентів іноземної держави, з метою дестабілізації ситуації в захопленому Федором місті і підкупу посадових осіб місцевих органів влади.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Федора.

1.4. Депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим Іван, Павло, Тадей і Дмитро під час закритого засідання заблокували президію Верховної Ради АРК. Вони вимагали ухвалили рішення про входження автономії до складу іноземної держави та вихід АРК зі складу України. Павло і Дмитро також звернулися до президента іноземної держави з пропозицією про початок процедури входження Криму до складу цієї іноземної держави.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Івана, Павла, Тадея і Дмитра.

1.5. Степан, будучи головою обласної ради, ініціював внесення до порядку денного та поставив на голосування питання про вихід області зі

складу України, де передбачалось її приєднання до однієї із сусідніх держав. У своєму виступі на засіданні ради він обґрунтував «вигідність» такого кроку для мешканців області. Однак за відсутності необхідної більшості голосів, рішення не було прийнято

Варіант: Степан такі дії вчинив на виконання завдання, отриманого від керівництва цієї сусідньої держави і відпрацьовуючи отриману за це грошову винагороду. Рада прийняла запропоноване рішення, однак його виконанню перешкодили центральні органи виконавчої влади.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Степана.

1.6. Олександр, ватажок однієї із радикальних організацій за завданням спецслужб іноземної держави пропагував і поширював ідеї про відокремлення однієї із областей України серед місцевого населення. Зловмисник підбирав активістів із числа мешканців обласного центру для агітаційної роботи, спрямованої на дестабілізацію суспільно-політичної ситуації у цій області. За вказівкою своїх кураторів з іноземної держави, у визначений ними час, Олександр разом з іншими членами цієї радикальної організації брали активну участь у спробах захоплення адміністративних будівель органів влади і місцевого самоврядування, підбурювали населення до знищення українських громадян.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Олександра.

1.7. Громадянин України Петро, не підтримуючи легітимної державної влади України, з метою одержання громадянства іноземної держави та працевлаштування, вступив у змову з громадянином Росії Володимиром, який входить в диверсійну групу Головного розвідувального Управління Генерального Штабу Збройних Сил Росії та погодився на виконання вказівок останнього. Петро добровільно погодився виконати наказ, наданий йому

Володимиром, зокрема прибути у одну із областей України та перейти на бік осіб, які протистоять правоохоронним органам і державній владі України. Однак, усвідомивши незаконність своїх дій, Петро на виконання завдання ніяких дій проти України не вчинив і повідомив Службу безпеки України про свій зв'язок із Володимиром та про отримане завдання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям кожного з учасників.

1.8. Контр-адмірал Дмитро вимагав від підлеглих здатися в полон ворожим військам без жодного спротиву.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Дмитра.

1.9. Тимур, громадянин України, знаходячись в одному із міст Автономної Республіки Крим, отримав від представника іноземної держави – Дмитра, доручення відслідковувати дислокацію військових підрозділів Збройних сил України та правоохоронних органів України (рід військ, кількість та місце розташування блокпостів, кількість військовослужбовців на цих постах, наявне у них озброєння, стан організації перевірки громадян на блокпостах), що розміщені на шляху від одного міста до іншого. Погодившись надати Дмитру допомогу, Тимур вирушив по маршруту пересування військових підрозділів ЗСУ, взявши із собою зошит для здійснення в ньому записів щодо дислокації військових підрозділів та правоохоронних органів України за визначеним маршрутом. Усі записи були передані Дмитру.

Дайте кримінально-правову оцінку діям кожного з учасників.

1.10. Джаміль та Мухамед, громадяни іноземної держави, встановили контакт із військовослужбовцем Василем, який мав допуск і доступ до блоків станції постановки перешкод МП-405-1 і запропонували йому за грошову винагороду зібрати та передати їм для подальшої передачі вказані блоки, у тому числі й ті, які містять відомості з обмеженим доступом. Джаміль та Мухамед

після передачі означеному військовослужбовцю грошових коштів за блоки до станції постановки перешкод МП-405-1 на автомобілі, за кермом якого був брат Василя Юрко, намагалися перетнути державний кордон України, де й були затримані працівниками правоохоронних органів.

Дайте кримінально-правову оцінку діям кожного з учасників.

1.11. Іван, Микола та Максим з метою помсти депутату Верховної Ради України Павлу придбали 2 тротиліві шашки та засіб підризу – електродетонатор (ЕДП), а також спеціальний технічний засіб «GPS Tracker» для стеження за пересуванням Павла. Після приведення вибухівки у бойову готовність, Микола і Максим доставили вказаний пристрій у подарунковому пакеті в камеру схову будівлі автовокзалу з адресацією на аркуші паперу друкованими літерами на ім'я депутата Павла. Іван зателефонував Павлові і повідомив про наявність посилки для нього особисто, де міститься вкрай цінна для нього інформація. Коли Павло взяв до рук пакет, він вибухнув. Від одержаних ушкоджень Павло загинув на місці. Двоє охоронців депутата від вибуху отримали опіки 75% обличчя та втрату зору на 50%.

Дайте кримінально-правову оцінку діям кожного з учасників.

1.12. Панас, з метою перешкодити проведенню передвиборної кампанії кандидатом в народні депутати України Жанною, під час її зустрічі з виборцями кинув осколючну гранату в напрямку трибуни, з якої виступала кандидат в депутати. Граната не вибухнула, однак влучила в Жанну і заподіяла їй тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Варіант: Жанна була народним депутатом України, яка добилася свого переобрання на повторний термін. Вибухом гранати була заподіяна смерть трьом особам зустрічі, однак сама Жанна не постраждала.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Панаса.

1.13. Народний депутат України Мирон в своїй промові на пленарному засіданні Верховної Ради України вказав на порушення законодавства керівниками компанії «Сігма». Директор цієї компанії Мар'ян вирішив помститися і умовив свого співробітника Тараса вбити Мирона. З цією метою останній намагався закласти в автомобіль Мирона вибуховий пристрій, але був в цей момент затриманий міліціонерами. Експерти встановили, що пристрій мав вибухнути в момент запуску двигуна.

Варіант. Тарас не знав про те, що вчиняє посягання на життя народного депутата.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Мар'яна та Тараса.

1.14. Під час проведення огляду місця події в автомобілі, який належить одному із затриманих Любомиру, виявлено 200-грамову тротилову шашку, металевий циліндроподібний предмет з прикріпленим детонатором для проведення вибуху, 16 набоїв для ПМ, а також зошит, в якому вівся облік автомобілів, якими користується кандидат в президенти України, графік його пересування. Крім того, виявлено планшет із фотографіями цього політика, депутатів обласної ради, одного з колишніх народних депутатів України, фотозображенням будинків, які належать вказаним особам та схемами під'їздів до них.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Любомира.

1.15. Будучи незадоволений звільненням із роботи та прагнучи перешкодити процесами приватизації, які відбуваються в Україні, один із колишніх міністрів Олександр в кількох областях поширив вірус сказу. Це призвело до захворювання на цю хворобу кількох десятків людей, троє з яких померло.

Варіант: Олександр поширив вірус із метою дискредитувати свого наступника на посаді, показати, що лише під його керівництвом галузь успішно працювала.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Олександра.

1.16. Володимир і Дмитро прокопали лаз до кабельних тунелів, які містять обладнання для забезпечення діяльності вежі Національної телерадіокомпанії України, допомогою якої користуються 22 канали телерадіомовлення. Після отримання доступу до тунелю зловмисники підпалили кабелі у тунелях, в результаті чого сталася пожежа, внаслідок якої було припинено трансляцію усіх українських каналів.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Володимира і Дмитра.

1.17. Юра, Олексій та Мефодій на завдання іноземної держави захопили Карлівське водосховище. Із загрозою застосування сили зловмисники вимагали від співробітників відкрити шлюзи. Співробітники відмовилися виконувати накази, які могли б призвести до жертв і затоплення шести населених пунктів, розташованих нижче водосховища.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Юрія, Олексія і Мефодія.

1.18. На передодні президентських виборів Микола організував вибух та загоряння газорозподільного вузла газопроводу Уренгой-Помари-Ужгород.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Миколи.

1.19. Мірон, громадянин Молдови, проходив службу у розвідувальному органі Національної армії своєї держави. З метою збирання за завданням спецслужб інформації про боєздатність та застосування розвідувальної авіації Повітряних Сил Внутрішніх військ України, а також відомостей про

особливості функціонування одного із підрозділів авіації ВМС України, Мірон запропонував Тарасу, працівнику Міністерства оборони України, за грошову винагороду надати такі відомості.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Мірона та Тараса.

1.20. Володимир, громадянин іноземної держави, під час розмови з раніше йому знайомим Філіпом, колишнім працівником Федеральної служби безпеки, отримав від останнього пропозицію за грошову винагороду в розмірі 3 тисячі євро зібрати з метою передачі йому відомості, які стосуються місця дислокації українських військ, місця знаходження блокпостів, зброї та технічних засобів, технічного забезпечення українського війська, сил і засобів, задіяних у антитерористичній операції на території двох областей, на яку останній погодився.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Володимира і Філіпа.

1.21. Кім та Лі, громадяни іноземної держави, встановили конфіденційну співпрацю з громадянином України Тимофієм, працівником державного підприємства «КБ «Южне». За допомогою Тимофія Кім та Лі сфотографували цифровим фотоапаратом документи, що містили відомості про процеси у паливних баках космічних літальних апаратів.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням учасників.

1.22. Іванна та Карина поширювали листівки, які містять заклики до перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань на території України.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Іванни і Карини.

1.23. Державна військова частина та ВАТ «Авіа» уклали договір оренди, предметом якого були 16 вертольотів Мі-8. Надалі до цього договору укладено

8 додаткових угод, якими пролонговано дію первинного договору ще на п'ять років. Однією із договірних умов було передбачено повернення вертольотів у разі настання форс-мажорних обставин. Потреба Збройних сил держави у зазначених вертольотах виникла у зв'язку з проведенням на частині її території бойових дій. Військова частина направила ПАТ «Авіа» лист про повернення вертольотів. У листі-відповіді виконавчий директор ПАТ «Авіа» Артур повідомив про відмову повернути предмет договору оренди.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Артура.

Тема 2

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

2.1. Григорій, звільнившись із місць позбавлення волі, де він відбував покарання за замах на вбивство із хуліганських спонукань, зійшовся з Поліною. Вони обоє зловживали спиртними напоями, сварилися, при цьому Григорій неодноразово погрожував Поліні вбивством. Під час чергової сварки Григорій збив Поліну на підлогу і завдав їй ногою, взутою у черевик, удару в груди, в ділянку серця, спричинивши тупу травму грудної клітки з розривом лівого шлуночка серця. Від одержаного ушкодження Поліна померла на місці.

Кваліфікуйте дії Григорія.

2.2. У Дніпрі утопився мешканець Києва. Батько загиблого Петро, помилково вважаючи винним у смерті сина Бориса, неодноразово говорив Семену, що готовий заплатити будь-яку винагороду тому, хто вб'є Бориса. Про ці розмови Семен розповів Анатолію, а той — Володимирі. Анатолій і Володимир, діючи узгоджено, вирішили організувати вбивство Бориса. За допомогою Семена вони зустрілися з Петром, одержали від нього завдаток — 100 доларів. Петро пообіцяв після вбивства заплатити ще 400 доларів.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.3. На вулиці Андрій розмовляв з Остапом. До них підійшов п'яний Віталій і без будь-якого приводу завдав два удари в обличчя Андрію. Той відштовхнув його від себе і покликав свого знайомого Олега. Остап забіг додому, схопив мисливську рушницю, заряджену дробом, і вистрілив в Віталія. Однак заряд дробу попав у живіт Олегу, заподіявши тяжке тілесне ушкодження. Життя його вдалося врятувати завдяки своєчасному хірургічному втручанню.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.4. Максим у зв'язку з неправильною поведінкою брата вирішив провести з ним бесіду. Він підійшов до будинку брата і викликав його на веранду. Між братами виникла суперечка і Владислав відштовхнув Максима. Максим оцінивши дії Владислава як напад вирішив захищатися і вдарив брата попільничкою, яка опинилась під руками. Владиславу було заподіяно травму несумісну із життям.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.5. Під час пиятики, що відбувалася на території дитячого садка, між Давидом і Аркадієм виникла сварка. Давид ударив Аркадія, а той ударом у груди збив Давида з ніг. Микола, бажаючи допомогти Аркадію й одночасно помститись Давиду за те, що той ображав його сестру, з ножем кинувся на Давида. Коли останній піднявся з землі, Микола ножем завдав йому два удари у груди, два в лопатку і один у плече, чим спричинив, зокрема, поранення серцевої сумки, наскрізне поранення серця, правої легені. Микола з місця злочину втік, а життя Давида було врятоване своєчасно проведеною операцією.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.6. Народивши в себе вдома доношену дитину, Руслана не надала їй ніякої допомоги. Вона завернула її в простирадло і поклала в шафу, де дитина невдовзі померла внаслідок закриття верхніх дихальних шляхів. Руслана пояснила, що вчинила це через те, що батько дитини не захотів з нею укласти шлюб.

Кваліфікуйте дії Руслани.

2.7. Рената завагітніла від Пилипа. Останній радив їй зробити аборт або позбавити життя дитину, яка народиться, інакше він її покине. Одразу ж після пологів Рената разом зі своєю подругою Катериною задушили дитину.

Кваліфікуйте дії Ренати та Катерини.

2.8. Оксана, дізнавшись, що Юлія зустрічається з її коханцем Степаном, вирішила їм помститись. Уночі вона підійшла до будинку Ганни, в якій квартирував Степан і де в ту ніч ночувала Юлія, розбила вікно, зламала раму і кинула в кімнату скляний балон з бензином і факел. У кімнаті виникла пожежа, при гасінні якої Степан і Юлія одержали середньої тяжкості тілесні ушкодження. Пожежею було частково знищено, а частково пошкоджено майно Степана, Юлії й Ганни.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.9. Вероніка на ґрунті особистих неприязних стосунків із Богданом непристойно висловлювалася на його адресу, вдарила та подряпала йому обличчя. У відповідь Богдан кілька разів ударив Вероніку каменем у голову. Одна із ран виявилася смертельною. Очевидці засвідчили, що Богдана трясло, він плакав. Цьому сприяла його емоційно-вольова нестійкість, пов'язана з черепно-мозковою травмою.

Кваліфікуйте дії Богдана.

2.10. Під час бійки Антон ударив Герасима палицею у голову. Той знепритомнів і був доставлений до лікарні. Лікувався стаціонарно 10 днів з приводу стусу головного мозку. Був виписаний за своїм наполяганням у задовільному стані та ще протягом трьох тижнів продовжував лікуватись амбулаторно. Тривале перебування Герасима на стаціонарному й амбулаторному лікуванні пояснюється його основним захворюванням — травматичною енцефалопатією, — яке виникло кілька років тому внаслідок черепно-мозкової травми і лише загострилось у результаті удару, нанесеного Антоном, але не було ним спричинене. Раніше Антон Герасима не знав.

Кваліфікуйте дії Антона.

2.11. Яків повернувся з тривалого відрядження з-за кордону. При перевірці стану здоров'я було виявлено, що він хворий на СНІД. Яків почав проходити курс лікування. Познайомившись з Ангеліною, він про своє захворювання їй не сказав. Невдовзі вони одружилися. Дізнавшись від лікарів про хворобу чоловіка, Ангеліна пішла від нього. Обстеження показало, що вона не є носієм вірусу СНІД.

Кваліфікуйте дії Якова.

2.12. Не бажаючи мати дітей, Тимур категорично зажадав від дружини зробити аборт, погрожуючи їй побиттям. Коли дружина відмовилася, Тимур дійсно побив її, завдаючи ударів ногою в живіт, що спричинило переривання вагітності.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.13. Кирило на закріпленій за ним легковій автомашині з пасажиром-попутником Олегом на польовій дорозі порушив правила дорожнього руху, внаслідок чого автомашина зіткнулась із мотоциклом. Мотоцикліст загинув, а Кирило одержав травму голови. Олег лишився неушкодженим. Оцінивши ситуацію, він не став допомагати Кирилу, не повідомив про те, що сталося, ні в медпункт, ні в сільраду. Кирила знайшли лише на другий день, але врятувати його життя вже не вдалося.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.14. Арсен на своїй автомашині їхав вулицею села. Раптом з-за паркану вибіг 8-річний Вадим і побіг через дорогу. Арсен загальмував, але завадити наїздові на Вадима вже не було технічної можливості. Від зіткнення з автомобілем Вадим одержав тяжкі тілесні ушкодження, небезпечні для життя в момент їх спричинення. Вийшовши з автомашини й оцінивши стан пораненого,

Арсен поїхав, нікому не сказавши про пригоду. Вадима доставила в лікарню швидка допомога, яка приїздила на виклик до тяжкохворого Івана.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.15. Після робочої зміни в шахті Святослав, Микита і Петро випили спиртного і поїхали до міста. У дорозі й на зупинці автобуса Микита і Петро сварилися з приводу виробничих питань. Микита ножем ударив Петра у груди. Святослав підхопив його, але, побачивши кров і боячись бути запідозреним у вчиненні злочину, втік слідом за Микитою. Петру було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження, від яких він через кілька годин помер. Експерт зробив висновок, що своєчасна медична допомога врятувала б життя потерпілого.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.16. Медична сестра хірургічного відділення лікарні Марина помилково ввела хворій замість гіпертонічного розчину розчин формаліну. Виявивши помилку, вона не повідомила лікарів про те, що трапилося. Через якийсь час хвора померла. При своєчасному наданні кваліфікованої допомоги життя потерпілої могло бути врятоване.

Варіант. Життя потерпілої врятувати було неможливо.

Кваліфікуйте дії Марини.

2.17. До фельдшера станції швидкої допомоги Соломії звернувся перехожий і сповістив, що у сквері лежить громадянин, в якого через одяг просочується кров, та сказав, що, мабуть, його підрізали. Соломія не оглянула хворого, не вжила заходів до його госпіталізації, не повідомила про сигнал чергового лікаря. У хворого виявилося проникаюче поранення черевної порожнини.

Кваліфікуйте дії Соломії.

2.18. Галина випадково прийняла отруту для сарани. Її батько звернувся за допомогою до фельдшера Генадія. Тільки-но повернувшись із віддаленої дільниці втомленим, Генадій відмовився йти до хворої, порадивши дати їй склянку рослинної олії. Батько повернувся додому і напоїв потерпілу олією. Однак стан її погіршився. Батько знову пішов до Генадія і вмовив його прийти до хворої. Однак уже було пізно: хвора померла.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.19. Одержавши пропозицію від Василя продати нирку, патологоанатом лікарні Євген погодився на це. Євген вилучив нирку у померлого Тиграна і передав її Василю, який заплатив за неї 5 тис. доларів.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.20. Розмова між п'яним Віктором і Михайлом переросла в сварку та бійку, під час якої Віктор відкусив Михайлу верхню частину вуха. Це ушкодження залишило після себе непоправний дефект, зробивши обличчя потерпілого асиметричним. Дефект може бути усунений лише шляхом пластичної операції.

Кваліфікуйте дії Віктора.

2.21. Назар погано ставився до своєї дружини: дорікав їй хворобливим станом, несмачними обідами, ображав, бив. Вступивши у зв'язок з Аллою, Назар все частіше знущався з дружини, називав лихими словами маленьку дочку, виганяв їх обох із дому. Не знаходячи виходу зі становища, потерпіла разом із дочкою стрибнула в ополонку. Дочка загинула. Її маму врятували перехожі.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

2.22. Дмитро систематично знущався над своєю дружиною, неодноразово погрожував вбивством. Перебуваючи у стані сп'яніння, він у черговий раз почав її бити і, погрожуючи скинути з балкона, вимагав, щоб вона сама стрибнула з нього. Коли він заявив, що візьме ножа, дружина не витримала напруження і стрибнула з балкона другого поверху, наслідком чого були тяжкі тілесні ушкодження. Потерпіла показала, що, стрибаючи з балкона, хотіла покінчити життя самогубством.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

Тема 3

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

3.1. Петро приїхав до своєї колишньої співмешканки Галини з метою забрати свої особисті речі. В ході словесного конфлікту, використовуючи мотузку як петлю, із застосуванням сили, погрожуючи вчинити її вбивство, Петро здавлював мотузкою шию потерпілої Галини, затягнув її до приміщення літньої кухні. Там він дістав з кишені куртки складний ніж, та розклавши його, демонстрував його Галині, розмахуючи вказаним ножом у безпосередній близькості до неї, також зв'язав при цьому її руки та ноги, погрожував вчинити її вбивство. Від вище вказаних дій Галина отримала легкі тілесні ушкодження.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Петра.

3.2. Вночі Олександр проник через вікно до будинку потерпілої Мар'яни, пройшов в кімнату, в якій вона спала. З метою налагодження між ними особистих відносин, застосувавши фізичну силу та нанісши останній тілесні ушкодження у вигляді крововиливу правого ока, садна правої лицевої області, припухлостей м'яких тканин лівої завушної області, саден з 2-х сторін підщелепної області, Олександр силоміць вивів потерпілу з будинку та утримував в лісопосадці протягом доби без їжі та води.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Олександра.

3.3. Павло і Дмитро знаходились у своїй квартирі. Ввечері до них зайшла поштарка Наталя, яка мала принести їм важливу посылку. Наталя відповіла, що такої ще не отримала. Павло і Дмитро їй не повірили і з метою дізнатися, де ж все таки посылка, закрили ключем входні двері квартири. Після цього вони схопили потерпілу, почали наносити їй удари у різні частини тіла та

висловлювались на її адресу образливими словами та погрозами. Такі знущання над потерпілою тривали до ранку наступного дня.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Павла і Дмитра.

3.4. Працівники корпорації «Клен» Олег та Сергій побили Романа та Степана за те, що нібито останні викрали з території заводу кабелі. Олег почав вимагати в Романа гроші в сумі 2000 грн., за те що він забруднив його кросівки кров'ю. Роман погодився. По дорозі додому Романові вдалося втекти від Олега та Сергія. Наступного дня вони примусили Романа залізти у багажне відділення автомобіля та доставили на територію корпорації «Клен». Олег тримав Романа, а Сергій наносив удари руками і ногами у різні частини тіла. При цьому вони висловлювали вимогу про передачу грошей у сумі 2000 грн. Вони зачинили Романа та примушували його написати розписку про борг у сумі 2000 грн.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Олега та Сергія.

3.5. Василь та Іван із метою подолання опору застосували насильство до Павла, а саме, заломивши ліву руку, почали наносити удари руками по обличчю і, взявши Павла під руки, скинули останнього по сходах на майданчик між 3-м та 2-м поверхом під'їзду у будинку, де проживав потерпілий. Після того, Василь та Іван знову схопили Павла за руки, вдарили його головою до стіни на вказаному майданчику. Далі зловмисники вивели Павла під руки за вказаний будинок, де зв'язали його руки липкою стрічкою і за допомогою мотузки обмотали за спину разом руки та ноги і погрузили у багажник автомобіля. Після цього вони відвезли його до приміщення магазину і перенесли Павла з багажника у підвальне приміщення цього ж магазину, де його залишили і утримували тривалий час. Протягом цього часу Василь та Іван знущалися над потерпілим, внаслідок чого у потерпілого настали розлади регіонального і органного кровообігу.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Василя та Івана.

3.6. Тарас з метою незаконного збагачення, вирішив вчинити вимагання грошових коштів у сумі 2 000 000 доларів США у підприємця Михайла. Усвідомлюючи, що вчинити даний злочини можливо лише за умови скоординованої діяльності кількох осіб, Тарас вирішив створити та очолити групу, завданням якої буде вимагання у Михайла грошових коштів у сумі 2 000 000 доларів США та, як спосіб досягнення даної мети, захоплення і тримання останнього як заручника, склавши для цього єдиний план злочинних дій, відомий усім учасникам групи. З метою реалізації розробленого ним плану, Тарас підшукав та вирішив залучити осіб, з якими підтримував дружні відносини, а саме: Дмитра, Івана, Ігоря та Андрія. Між ними були розподілені обов'язки з реалізації цього плану. Після захоплення Михайла Тарас висунув до підприємця вимогу про передачу їм грошових коштів в сумі 2 мільйонів доларів США. При цьому, бажаючи досягти потрібного результату, Дмитро, Іван та Андрій почали залякувати Михайла, висловлюючи на адресу останнього та членів його сім'ї погрози фізичною розправою та вбивством.

Дайте кримінально-правову оцінку діям учасників банди.

3.7. Іванка пожалілася своєму співмешканцю Володимиру, що Павло протягом півроку уникає її, оскільки винен їй значну суму коштів за договором оренди, а ці гроші їй вкрай потрібні. Іванка попросила Володимира будь-яким способом посприяти їй у тому, щоб якнайшвидше одержати належні їй кошти. Володимир за кілька днів після цієї розмови зустрівся з Павлом і вимагав віддати гроші Іванки. Оскільки Павло сказав, що він наразі цих грошей не має, Володимир, будучи фізично сильнішим за Павла, заштовхав його у свій автомобіль і відвіз у ліс. Там він привів його до закинutoї хатини лісника і прикував наручниками до труби. На прохання Павла його відпустити, Володимир відповів, що відпустить лише за умови, якщо той негайно поверне заборговані кошти.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Іванки і Володимира.

3.8. Ігор придбав вогнепальну зброю, 9-мм пістолет «SUPER-P 35». Маючи намір на заволодіння золотими ювелірними виробами магазину «Плаза», розробив план вчинення злочину, для реалізації якого, протягом тривалого часу спостерігав за роботою магазину та його працівниками, зокрема, за продавцем-консультантом Мирославою. За деякий час Ігор прибув за місцем проживання продавця-консультанта Мирослави і коли потерпіла підійшла до дверей та відчинила їх, Ігор здійснив напад на неї, що виразилось в здушуванні ший та захоптом руки. Погрожуючи застосуванням пістолета, Ігор відвіз потерпілу до магазину «Плаза» і змусив Мирославу відчинити вхідні двері магазину і відключити охоронну сигналізацію. Після заволодіння ювілейними виробами Ігор хотів втекти з місця події, коли помітив що на місце пригоди прибули працівники Державної служби охорони. Розуміючи відсутність можливості уникнути затримання, Ігор заштовхав Мирославу до підвального приміщення магазину та погрожуючи вбивством потерпілої, вимагав у працівників міліції надати йому можливість покинути крамницю.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Ігоря.

3.9. Віктор зайшов у цілодобову аптеку, де в той же час перебувала покупець Марія. Скориставшись тим, що окрім Марії нікого з покупців у аптеці не було, Віктор приставив ніж до живота Марії і насильно утримуючи її за руку, вимагав у фармацевта аптеки викликати працівників міліції. На вимоги працівників міліції, які прибули за викликом, відпустити Марію Віктор не реагував. Навпаки Віктор почав погрожувати потерпілій фізичною розправою, якщо працівники міліції не привезуть йому ацетильований опій як умову звільнення Марії.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Віктора.

3.10. Ольгу з немовлям одразу після пологів перевели у обласну лікарню. На десятий день дитині раптово стало зле. Врахувавши таку можливість, лікар Панас вирішив продати нирки ще живої дитини, а батькам віддати тіло іншої дитини. Батькам Панас повідомив, що після реанімаційних заходів хлопчик вижити не зміг. Бажання батьків бути присутніми при патологоанатомічному розтині проігнорували. Чоловік Ольги Михайло запідозрив змову. І взяв зразки нігтиків та волосся з врученого їм тіла та відправив на ДНК-аналіз у приватну клініку. Результати дослідження показали, що це не їхня дитина. І взагалі це мертва дівчинка.

Дайте кримінально-правову оцінку діям лікарів.

3.11. Еріці зробили кесарів розтин. Лікарі повідомили батькам, що здорова на перший погляд дитина на четвертий день впала в кому і згодом померла. Судмедексперти з'ясували – Еріка і її чоловік поховали немовля, яке народитися у них не могло. У батьків – друга група крові. Дитина ж, яку поховали, мала четверту, несумісну з батьківською, групу крові. Увесь цей час поряд з дитиною перебували медсестра Інна та лікар акушер-неонатолог Світлана, які заздалегідь домовилися про те, що батькам віддадуть тіло померлої дитини, а живу дівчинку продали одній із пацієнток.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Інни та Світлани.

3.12. У Зіни народився хлопчик, у якого було відмінне здоров'я. Водночас, у тому самому пологовому будинку у Тетяни народився хлопчик, якому після народження одразу діагностували синдром Дауна. Не бажаючи виховувати таку хвору дитину, Тетяна поміняла свого хлопчика на хлопчика Зіни і втекла з пологового будинку.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Тетяни.

3.13. Руслан протягом тривалого часу знайомився з молодими дівчатами, під час розмов дізнавався подробиці їхнього приватного життя. Так, використовуючи те, що Інеса не має постійного місця проживання та постійного місця помешкання і перебуває у скрутному матеріальному становищі, запропонував їй виїхати до Російської Федерації для надання інтимних послуг за плату. Окрім Інеси Руслан також переконав ще трьох дівчат, двом з яких було 14 і 16 років, виїхати закордон, за що пообіцяв їм багато грошей і багате життя. Затримали Руслана у момент перетину разом із дівчатами державного кордону України.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Руслана.

3.14. Тимофій зустрів свою односельчанку Василину. Знаючи про важкий матеріальний стан потерпілої, а саме про те, що остання не має постійної роботи та те, що в неї на утриманні перебуває 6 малолітніх дітей, Тимофій запропонував Василині свої послуги в працевлаштуванні доглядальницею за літніми людьми в Республіці Польща і пообіцяв їй щомісячну заробітну плату в розмірі 150 доларів США, гарне ставлення роботодавців, добрі умови проживання та харчування за їх рахунок. Окрім вказаних умов, Тимофій повідомив про те, що їй необхідно взяти з собою своїх малолітніх дітей ніби то для того, щоб швидше та без проблем перетнути державний кордон України з Польщею. Діючи за попередньою змовою з громадянами іноземної держави Кареном та Галиною у планах зловмисників було відібрати паспорт Галини і не платити жодних коштів за роботу, а дітей змусити жебракувати для їх вигоди.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням всіх учасників.

3.15. Віталій разом з Панасом, діючи в складі організованої злочинної групи, згідно розробленого Тарасом злочинного плану та розподілених ролей, познайомились із Катериною і Галиною в кафе «Бункер». Віталій дізнався, що дівчата перебувають у скрутному матеріальному становищі, у них немає житла,

роботи та постійного джерела доходів, а також наявність у Галини на утриманні двох малолітніх дітей. Віталій спочатку запропонував Галині надати йому сексуальні послуги за гроші, на що остання погодилась. У подальшому Панас запропонував Галині та Катерині виїхати за кордон надавати сексуальні послуги за гроші, працюючи повіями в борделі і таким чином легко заробити гроші та покращити своє матеріальне становище. Отримавши від дівчат згоду на його пропозицію, Панас запропонував Катерині та Галині до моменту їх виїзду за кордон надавати платні сексуальні послуги його знайомим, за що пообіцяв платити їм по 500 гривень за годину вказаних розваг. Також під час вказаної зустрічі, Віталій та Панас попросили фотокартки дівчат на компакт-диску для того, щоб виготовити їм підроблені паспорти громадян іноземної держави, за допомогою яких вони зможуть виїхати закордон.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Віталія та Панаса.

3.16. Юра запропонував Іванці та Василю виїхати до Туреччини працювати у якості офіціанток та прибиральниць, достовірно знаючи, що останні ніде не працюють, у зв'язку з чим перебувають у скрутному матеріальному становищі. Дівчата, будучи введені Юром в оману щодо його дійсних намірів, дали свою згоду на поїздку в зазначену країну. Після цього, Юро з метою поставити останніх у залежне матеріальне становище, возив Іванку та Василю до міста для оформлення їм за власні кошти закордонних паспортів, однак це йому зробити не вдалось. В подальшому, Іванка та Василина, не дивлячись на вмовляння Юрка, відмовились їхати працювати за кордон.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Юрка.

3.17. Іван, Йосип і Петро прибули до місця проживання Дарини та Любомири, відвезли дівчат до свого помешкання, де утримували їх до вечірнього часу. Ввечері Йосип і Петро запропонували дівчатам поїздку до

сусідньої держави. Під час поїздки до ЖД вокзалу Дарина під приводом необхідності зайти додому попросила зупинити автомобіль. Вийшовши з автомобіля, Дарина пішла не повернулася, тим самим відмовившись виїжджати з України. Іван, Йосип і Микола разом з Любомирою прибули на вокзал, де посадили останню на потяг. На вокзалі в закордоном її зустрів Артур, який доставив дівчину на орендовану квартиру, де, достовірно знаючи, що Любомира не має засобів до існування і проживання, знаходиться від нього в матеріальній залежності, в зв'язку з чим буде змушена надавати платні сексуальні послуги. За Любомиру Артур заплатив Івану 1000 доларів США.

Дайте кримінально-правову оцінку діям усіх учасників.

3.18. Марина через скрутний матеріальний стан та будучи в психічно-неадекватному стані продала свого малолітнього сина за 20 000 доларів США незнайомим раніше їй людям Мирославі та Роману. Продаж дитини відбувався в салоні автомобіля, яким приїхали Мирослава і Роман.

Дайте кримінально-правову оцінку діям всіх учасників.

3.19. Марія протягом півроку неодноразово приходила на залізничний вокзал, випрошувала гроші у сторонніх осіб. Тримавши за руку хлопчика, свого сина Івана, вона підходила до відвідувачів вокзалу, які знаходилися у центральному залі очікування, а також на пероні та випрошувала у них гроші на харчування свого сина.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Марії.

3.20. Оксана, використовуючи свою малолітню доньку Мар'яну, демонструвала її перехожим, пояснюючи, що їй необхідні грошові кошти для утримання малолітньої дитини. Таким способом Мар'яна отримала від випадкових перехожих грошові кошти загальною сумою 115 гривень.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Оксани.

3.21. Михайло протягом 3 років використовував свого малолітнього сина Артема, систематично випрошуючи гроші у сторонніх осіб. Він заходив з своїм малолітнім сином до жилих будинків громадян, чим викликав у мешканців жалість та милосердя, в зв'язку з чим останні давали йому гроші. Крім цього, Михайло, будучи батьком неповнолітнього Артема, не забезпечив його доглядом та навчанням. У зв'язку з цим неповнолітньому Артему спричинено тяжкі наслідки у вигляді педагогічної запущеності, що призвело до суттєвої відсталості у розумовому розвитку.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Михайла.

3.22. Зінаїда займалась вирощуванням баштанових культур, використовуючи для цієї мети орендовану нею земельну ділянку. З 8.00 години до 16.00 години, з метою отримання прибутку, без складання трудового договору, не маючи відомостей про стан здоров'я, Зінаїда залучала для здійснення сільськогосподарських робіт дітей: Нестора, Луку і Матвія, що не досягли віку, з якого законодавством дозволяється працевлаштування.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Зінаїди.

3.23. Людмила, маючи малолітніх дітей: Петрика і Павлика, протягом квітня-серпня систематично використовувала для випрошування грошей, речей, інших матеріальних цінностей у сторонніх осіб із метою отримання заробітку.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Людмили.

3.24. Протягом восьми місяців подружжя Олександра та Ольги примушувало своїх чотирьох неповнолітніх дітей віком від 11 до 14 років пропускати навчання в школі та заробляти гроші миттям автомашин, збиранням пляшок, а у вечірні години продажем квітів і календариків у барах. Зароблені гроші підлітки віддавали батькам. Діти, за свідченнями вчителів, мали

неохайний вигляд, не робили домашніх завдань, погано навчалися. Батьки жодного разу не були в школі, не цікавилися навчанням власних дітей.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням подружжя.

3.25. Підприємець Максим, займаючись оптовою і роздрібною торгівлею паливними матеріалами, прийняв на роботу п'ятьох підлітків, які не досягли 16 років, використовуючи їхню працю як заправників АЗС. Причому робоча зміна для дітей тривала 24 години без перерви (тобто і вночі). Плата становила 10 гривень за добу. Медичного огляду дітям не проводили, умов для короткого їхнього відпочинку та харчування не було створено. Підлітки пропрацювали там сім місяців, отримуючи невчасно навіть таку мізерну платню.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Максима.

3.26. Протягом майже двох років Надія та Орест примушували працювати у вугільній шахті сімох неповнолітніх, над якими оформили опіку. Шахта заглиблювалася під землю на 15 метрів за відсутності належного кріплення тунелю для видобування вугілля. Його видобували та піднімали на поверхню вручну. Опікуни встановили для кожної дитини обов'язкову норму видобутку на день, примушували піднімати мішки з вугіллям, охороняти шахту.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Надії та Ореста.

3.27. Сергій завітав у кав'ярню, де працювала його знайома дівчина. Не встиг доїсти замовлені страви, як до нього підійшли двоє осіб у цивільному і, пред'явивши міліцейські посвідчення, запропонували проїхати з ними, не пояснюючи куди й з якої причини. Не бажаючи вступати в конфлікт із представниками органів правопорядку, Сергій, хоч і не отримав відповіді на причини його затримання, добровільно сів у машину з правоохоронцями. Однак повезли його, як виявилось, не до відділку. Авто попрямувало безпосередньо до обласної психоневрологічної лікарні, де його й передали з рук у руки лікарів.

Сергій, хоч був цілком психічно здоровий, пробув у психіатричній лікарні 20 діб.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням лікаря та працівників міліції.

3.28. Лікар-хірург районної лікарні Степан без згоди хворого і за відсутності медичних показників для примусової госпіталізації, склав та видав документ – направлення Наталі на стаціонарне лікування у обласну психоневрологічну лікарню, самовільно встановивши їй у цьому направленні діагноз – «маніакально-депресивний синдром». На момент складання та видачі направлення на стаціонарне лікування, Наталя на диспансерному обліку у лікаря-психіатра з приводу психіатричного захворювання не перебувала.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Степана.

3.29. Як вбачається з копії історії хвороби Кирила, він з 29 березня по 5 квітня перебував на стаціонарному лікуванні в психіатричному відділенні військового шпиталю з діагнозом «неврологічна реакція», після чого військово-лікарською комісією був визнаний придатним до військової служби. Проте Кирило вважає, що розпорядження начальника штабу першого заступника командувача Сухопутних військ ЗС України Віктора про проходження військово-лікарської комісії Кирилом були підроблені, діагноз встановлено неправильно.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Віктора.

3.30. Артур придбав квартиру для зайняття проституцією іншими особами з метою одержання прибутку. З цією метою Артур залишав свій контактний номер телефону у різних саунах і розважальних закладах міста для того, щоб потім доставляти клієнтам дівчат для надання сексуальних послуг. Одним із клієнтів Артура був працівник податкової міліції Олег, який регулярно користувався послугами дівчат, однак платити відмовлявся. Артур

разом із Романом викрали Олега, вивезли його за місто і вимагали оплатити борг за надані сексуальні послуги у сумі 3000 доларів США. Щоб довести до потерпілого реальність погрози, Роман оголив пістолет марки «ПГШ 790» і, демонструючи зброю, почав погрожувати потерпілому. Оскільки Олег відмовився платити, Роман наніс удар рукояткою пістолета в область голови потерпілого, спричинивши тілесні ушкодження у вигляді ссадна лобно-тім'яної частини голови, крововиливів у м'які тканини голови у правій лобно-вісочній області голови.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Артура і Романа.

Тема 4

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ

4.1. Михайло, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, вирішив проникнути в житло односельці Оксани, яка проживає на одній вулиці з ним. Біля 00 год. 30 хв., витягнув віконне скло у вікні веранди житлового будинку, відчинив рукою зсередини будинку гачок та відкривши входні двері, проник у приміщення будинку. Михайло, перебуваючи у будинку, упевнився, що Оксана сама та спить у ліжку. Після цього, Михайло зняв із себе одяг, всівся зверху на потерпілу та наніс не менше трьох ударів руками в обличчя. Продовжуючи свої дії, стягнув із потерпілої сорочку, притиснув її до ліжка, та утримуючи її руки своїми руками, вчинив із нею статевий акт у природній формі. Внаслідок таких дій, Оксана втратила репродуктивну функцію.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.2. Олексій, щоб зняти стрес після тяжкої роботи зайшов до кафе і познайомився із жінкою, яка займається проституцією. Оля, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, спочатку погодилась за винагороду зайнятись статевим актом. Однак, потім відмовилась надавати сексуальні послуги через те, що Олексій грубо до неї поставився. Внаслідок чого, Олексій, утримуючи і заламуючи руки потерпілої за спиною і завдаючи їй цим самим фізичної болі, використовуючи явну фізичну перевагу над потерпілою, вчинив із нею статевий акт.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.3. Брати Олег та Ігор, звільнившись із місць позбавлення волі, вирішили помститись слідчому, який вів їх кримінальне провадження, і вбити його. Однак, приїхавши до будинку слідчого виявили, що вдома його не має, а є його

13-річна сестра. Брати, застосовуючи фізичне насильство і прив'язавши потерпілу за ноги до ліжка, протягом декількох годин неодноразово вчиняли з нею статеві акти.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.4. Олексій, будучи на узбіччі між залізничною колією та об'їзною автодороги привів потерпілу під приводом допомогти добратись до місця проживання і шляхом застосування насильства задовольнив свої статеві пристрасті неприродним способом. Крім того, продовжуючи свою злочинну діяльність, шляхом застосування насильства намагався вчинити щодо неї зґвалтування, однак потерпіла вчиняючи опір, відштовхнула Олексія і втекла.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.5. Троє друзів – Микола, Олег і Антон сиділи у кафе і обговорювали дівчат, які їм подобаються. Антон пожалівся своїм друзям, що давно мав намір вступити у статеві зносини з Іриною, однак дівчина відмовляла. Тоді Олег і Микола порадили Антону зґвалтувати її. Наступного дня Олег надав для вчинення зґвалтування свою квартиру. А Микола заманив Ірину у квартиру під приводом допомогти приготувати їсти для його хворої мами. Коли Ірина впоралась на кухні, Микола підсипав їй у чай велику дозу сильнодіючих речовин. Унаслідок чого Ірина знепритомніла. Антон, скориставшись станом Ірини, на протязі години часу вчиняв з нею статеві акти. Прийшовши до тями, Ірина почала погрожувати, що заявить в міліцію. Злякавшись погроз Ірини про заяву в міліцію, Антон задушив дівчину. Потім Микола і Антон віднесли дівчину на закинуту недобудовану школу і кинули в підвалі в яму зі сміттям. Після чого підпалили наволочки, в які було загорнуто тіло потерпілої.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.6. У п. 14 Постанови Пленуму Верховного Суду «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 07 лютого 2003 року № 2 зазначено, що умисне вбивство, якщо воно було поєднане зі зґвалтуванням потерпілої особи або насильницьким задоволенням із нею статеві пристрасті неприродним способом, тобто мало місце в процесі вчинення зазначених злочинів чи одразу ж після нього, то дії винного кваліфікуються за ч. 4 ст. 152 (зґвалтування, що спричинило особливо тяжкі наслідки) чи ч. 3 ст. 153 (насильницьке задоволення статеві пристрасті неприродним способом) КК України, а також за п. 10 ч. 2 ст. 115 КК України (умисне вбивство, якщо воно було поєднане зі зґвалтуванням потерпілої особи або насильницьким задоволенням із нею статеві пристрасті неприродним способом).

Чи узгоджується позиція Пленуму Верховного Суду України з принципами кримінального права?

4.7. Тарас у парку із застосуванням фізичного насильства до потерпілої Діани намагався вступити з нею в статеві зносини, однак не довів свій намір до кінця, оскільки дізнавшись, що потерпіла є неповнолітньою. Тарас погодився на її пропозицію зустрітися наступного дня для добровільних стосунків.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.8. Марко, будучи вітчимом 14-річної Марії, показував порнографічні відеофільми та розмовляв із нею про відверті статеві зносини чоловіка та жінки, примушував її роздягатися, задовольняючи при цьому свої статеві потреби.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.9. Михайло в соціальній мережі познайомився із Мартою. Через місяць після спілкування в Інтернеті вони вирішили зустрітися. Михайло запросив дівчину у кафе. Там вони їли морозиво і розпивали спиртні коктейлі. Після відпочинку у кафе вони поїхали на дачу до знайомих. Там Михайло вступив із

Мартою у статеві зносини, здогадуючись при цьому, що вона є малолітньою. Вранці приїхали батьки Марти та працівники міліції, які забрали Михайла з дачі, повідомивши, що Марті лише 11 років.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.10. Іван, перебував у цивільному шлюбі з Катериною, яка має двох дочок 11-річну Олю та 14-річну Олену. 26 лютого 2010 року, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, вступив у статеві зносини з Оленою, яка не чинила опору та розуміла характер та наслідки вчинюваних із нею дій. Після цього, Іван ще періодично, два три рази на місяць, протягом 2010–2011 років вступав з Оленою в статеві зносини, за її згодою, наслідком яких стала вагітність останньої.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.11. Кирил випив дома сам та взявши 0,25 л горілки пішов до сусіда в гості. Сусіда вдома не було, а були лише неповнолітні діти: Женя, яка перейшла в 7 чи 8 клас, Марія, учениця 4 класу та їх молодший братик Андрій. Кирило запропонував Жені вступити з ним у статеві стосунки. Вона відмовила йому. Тоді, щоб задовольнити свою статеву пристрасть він почав чіпати її руками та обнімати. Після цього він вийшов на кухню, оголив статеві органи, приспустивши штани. Женя вирвалась від нього, почала кричати, відштовхнувши його пішла в іншу кімнату та почала комусь телефонувати та розповідати про те, що сталося. Кирило зрозумів, що вона розповідає батькам по телефону і втік із будинку.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.12. Власник приватної фірми Сергій запропонував своїй підлеглий Софії вступити у статевий зв'язок неприродним способом, обіцяючи їй двотижневу відпустку на острові Мальдіви. Софія погодилась.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.13. Марія працювала головним бухгалтером на підприємстві. Артур начальник підприємства неодноразово пропонував їй вступити в статевий зв'язок, однак Марія відмовляла. Артур образившись на Марію, сказав, якщо вона не вступить у статевий зв'язок із ним, то звільнить із посади головного бухгалтера і надасть їй негативну характеристику, після якої не зможе влаштуватись на іншу роботу. Внаслідок чого Марія звернулась у правоохоронні органи.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.14. Маркіян, працюючи лікарем-патологоанатом, неодноразово вчиняв статеві акти з трупами.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.15. Ігор познайомився з Ілоною та достовірно знаючи, що вона не досягла 14-річного віку почав зустрічатися з нею. Перебуваючи на квартирі, за взаємною згодою, почали оголятися, потім вступили в статеві зносини. Ігор при цьому фотографував свої розпусні дії щодо Ілони на свій мобільний телефон. Після цього, виготовлені зображення порнографічного характеру через «Блютуз» розповсюдив своїм друзям.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.16. Олена запросила Петра і Семена до себе в гості. Деякий час вони займалися розпиванням спиртних напоїв. Потім Петро вийшов із кімнати в туалет. У цей час Семен, використовуючи стан сп'яніння Олени, здійснив із нею статевий акт. Петро, повернувшись до кімнати і побачивши скоєне, також згвалтував потерпілу. Потім Семен покинув квартиру, а Петро через деякий час вчинив з Оленою задоволення статевої пристрасті неприроднім шляхом.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.17. Пізно увечері Ігор і Маркіян зустріли на вулиці Олену, яка поверталася з роботи, і завели її у під'їзд будинку. Ігор запропонував здійснити з ним статевий акт, попередивши, що у випадку відмови, статевий акт здійснить не тільки він, але і Маркіян. Олена погодилась. Маркіян знаходився поруч.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

4.18. 14-річний Максим у день свого дня народження повертався разом із 15-річним Іваном у ввечері з кафе і побачив Марічку, яка самотньо стояла біля зупинки автобуса. Вони почали чіплятися до дівчини, пропонували вступити з ними в статевий зв'язок «по-доброму», однак остання відмовлялася. Тоді вони відтягли дівчину далі від зупинки до кущів, де, Іван, утримуючи її та затуляючи рота, щоб вона не кричала, допоміг Максиму вчинити статевий акт. Після цього під впливом здійсненого щодо неї Марічка покінчила з життям самогубством, повісившись у своєму дворі.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

Тема 5

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ, ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

5.1. Назар, маючи умисел на заволодіння матеріальними цінностями та незаконне отримання інформації з метою подальшого її використання у власних інтересах, упродовж кількох років, відкривав поштові скриньки, розташовані на території поштових відділень на вулицях свого міста, звідки викрадав кореспонденцію громадян, а саме конверти з листами, після чого незаконно, без згоди відправників ознайомлювався зі змістом вказаних листів.

Дайте кримінально-правову оцінку діянню Назара. Чи змінилася б кваліфікація діяння, якщо б Назар розповідав своїм знайомим про все, що довідався з чужих листів?

5.2. Костянтин оперуповноважений Оболонського районного відділу міліції в м. Києві, на прохання Бориса, дільничного інспектора місцевого відділу міліції, погодився здобути інформацію про телефонні дзвінки гр. Максима. Для цього Костянтин підготував запит на отримання інформації про з'єднання мобільних терміналів у рамках оперативно-розшукової справи, куди вніс завідомо неправдиву інформацію, зазначивши у графі «Сім абонентський номер», номер, який нібито належить підозрюваному. Запит підписав та направив до Головного управління оперативно-технічного забезпечення ГУ МВС України. Через два дні Костянтин отримав інформацію про трафіки з'єднань телефонних розмов за вказаним номером за кілька місяців. Зазначену інформацію передав Борису. За деякий час останній несанкціоновано збув отриману інформацію.

Кваліфікуйте дії Костянтина та Бориса.

5.3. Павло та Сергій, займаючись прокатом транспортних засобів (власники ТОВ «Прокат Авто 12»), з метою наживи вступили в злочинну змову з Юрієм щодо незаконного придбання та використання технічних засобів для негласного зняття інформації в автомобілях, які вони здавали напрокат. Павло та Сергій планували незаконно отримувати інформацію про особисте та сімейне життя фізичних осіб, котрі винаймали автомобілі, для наступного вимагання матеріальної винагороди за нерозголошення цієї інформації. Для реалізації своїх планів зловмисники організували обладнання салонів автомобілів марки «Porsche Cayenne», «Toyota Camry», «Volkswagen EOS», «Mercedes Benz» S 550 відповідними технічними пристроями. У такий спосіб Павло та Сергій отримали приватну аудіоінформацію щодо розмов осіб (Степана та Якіма), які брали на прокат автомобілі «Porsche Cayenne» і «Toyota Camry». Встановлено, що Павло та Сергій протягом трьох років купляли в Юрія GPS – трекери з вмонтованими мікрофонами для віддаленого відстеження місць знаходження транспортних засобів та негласного отримання аудіоінформації, вмонтовували вказані пристрої у панелі автомобілів, які надавали в прокат, та шляхом телефонних з'єднань здійснювали прослуховування салонів автомобілів.

Кваліфікуйте діяння Павла та Сергія

5.4. До управління по боротьбі з організованою злочинністю МВС України поступила заява Радика генерального директора однієї з державних компаній про вимагання від нього грошових коштів під загрозою поширення відомостей. Під час перевірки було встановлено, що протягом кількох днів на службовий телефон заявника дзвонив невідомий, який представлявся продюсером одного з телеканалів і заявляв про вихід в ефір програми новин із відеосюжетом, що компрометує генерального директора. За заняття його з ефіру вимагав 20 000 доларів США. В результаті оперативно-розшукових дій був затриманий співробітник однієї з телекомпаній Геннадій, який заявив, що

спеціалізується на створенні та розміщенні на телеканалах замовних матеріалів стосовно державних чиновників, бізнесменів, громадських діячів.

Кваліфікуйте діяння Генадія.

5.5. За день до проведення виборів Президента України, Михайло, знаючи заздалегідь, що його товариш Петро буде голосувати за іншого кандидата в президенти, з метою перешкоджання здійсненню ним свого виборчого права запропонував йому піти на дискотеку, де у алкоголь підсипав клофеліну, який потім дав випити Петренку. У результаті Петренко не зміг піти на виборчу дільницю, так як дуже погано почувався увесь наступний день голосування.

Кваліфікуйте діяння Михайла.

5.6. Дмитро з мотивів ревнощів, під час встановлення системи безпеки у продуктовому магазині, де працювала його дружина Марина, незаконно підключив до цієї системи мікрофон. У такий спосіб Дмитро, використовуючи мобільний телефон, систематично прослуховував особисті розмови, що відбувалися між його дружиною та іншими працівниками магазину.

Кваліфікуйте діяння Дмитра. Чи змінилася б кваліфікація діяння, якщо б Марина не була дружиною Дмитра?

5.7. У травні 2013 року в Києві проходила акція «Вставай, Україно!» опозиційної на той час політичної партії. Біля будівлі Головного управління МВС в м. Києві, де зібралось багато людей на акцію, молодик спортивної статури на прізвище Тітушко та ще кілька його друзів почали демонструвати свої бійцівські навички шляхом імітації нанесення ударів руками та ногами в бік сторонніх громадян, безпричинно висловлюватися в їх сторону нецензурною лайкою та провокувати їх на бійку. Фотокореспондент газети «Комерсант України», який перебував біля цього будинку, помітив протиправні дії Тітушка, та з метою фіксації протиправних дій останнього почав

документувати їх за допомогою фото- та відеотехніки. Помітивши це Тітушко діючи в групі з чотирьох озброєних палицями осіб почав демонструвати свої бійцівські навички, умовно посилаючи в сторону журналіста удари руками та ногами. При цьому, він намагався вхопитись за об'єктив фотокамери кореспондента з метою недопущення документування своїх протиправних дій. Тітушко схопив за праву руку журналіста і цілеспрямовано плюнув в останнього, чим перешкодив у проведенні фотозйомки, почав виливати воду з пластикової пляшки, яку він тримав у своїх руках, при цьому потрапляючи водою на фотокамеру, тим самим унеможливив подальше проведення відеозйомки.

Кваліфікуйте усі протиправні діяння Тітушка та його друзів.

5.8. Павло зобов'язаний за рішенням суду сплачувати аліменти на утримання своєї неповнолітньої дочки Світлани до досягнення нею повноліття. Всупереч рішення суду, Павло ухиляється від виплати грошових коштів, що призвело до заборгованості у розмірі більше, ніж в сукупності складає суму виплат за три місяці відповідних платежів.

Чи підлягає кримінальній відповідальності Павло?

Варіант. Павло зобов'язаний за рішенням суду сплачувати аліменти на утримання своєї неповнолітньої дочки Світлани. Протягом року він не сплачував кошти. Кинувши роботу на комбінаті ім. Ілліча, він працював за приватними угодами у різних громадян (підприємців). Кваліфікуйте дії Павла.

5.9. Зеник працював на посаді начальника відділу збуту ТОВ «Зеленодольський хлібокомбінат» та здійснював підприємницьку діяльність. Відомо, що він прийняв на роботу на посаду продавців хлібобулочних виробів у своєму торгівельному кіоску Ірину та Катерину. За обставинами справи Зеник не оформлював трудових книжок на продавців, не вів табель робочого часу, не відраховував страхових внесків до Пенсійного фонду України, виплачуючи

заробітну плату працівникам частинами та не в повному розмірі, що призвело до втрати вищевказаними працівниками трудового стажу, порушення прав на відпустку, відсутність соціальних гарантій, заборгованість заробітної плати більше як за два місяці, а також можливості правильного та об'єктивного нарахування пенсії.

З'ясуйте, чи є у діяннях Зеника ознаки складу злочину?

5.10. Віталій обіймав посаду директора товариства з додатковою відповідальністю «Загалшляхбуд». Достовірно знаючи, що підприємство постійно протягом січня–лютого 2012 року мало заборгованість із виплати зарплати, умисно давав вказівки підлеглим на використання коштів, наявних на банківському рахунку та в касі підприємства не на погашення вказаної заборгованості, а на інші цілі, пов'язані з діяльністю підприємства, що привело до безпідставної невиплати зарплати, чим завдано шкоду працівникам ТДВ «Загалшляхбуд». У суді свої дії Віталій пояснив, що у кінці 2011 р. і на початку 2012 р. на підприємстві склалось тяжке фінансово-виробниче становище з причин невиконання зобов'язань із боку замовників державних установ, що фінансуються з місцевого і державного бюджетів, виникла заборгованість в оплаті праці працівників. З метою відновлення роботи підприємства, недопущення припинення господарської діяльності і виникнення банкрутства, незначні суми коштів, які надходили на рахунок і в касу підприємства, він розпорядився витратити на погашення заборгованостей за спожиту електроенергію, послуги Інтернету і на сплату податків. Протягом квітня–травня 2012 р. вказана заборгованість з виплати заробітної плати погашена повністю.

Кваліфікуйте діяння.

5.11. Директор ресторану «Валентино» Святослав, нібито через скорочення штату звільнив із роботи адміністратора Дмитра за те, що той

постійно критикував роботу персоналу кухні ресторану та вступав у конфлікт із головним кухарем, який був кумом Святослава.

Кваліфікуйте діяння.

5.12. Оперуповноважені Оболонського районного відділу міліції в м. Києві переслідували особливо небезпечного злочинця, що підозрювався у підготовці та вчиненні масових безладів. Злочинець сховався в під'їзді одного з багатоповерхових будинків. Співробітники міліції не знайшли злочинця у під'їзді і почали дзвонити до мешканців квартир будинку, показувати посвідчення і оглядати приміщення квартир у пошуках злочинця. Мешканець сьомого поверху Юрій відмовився пустити правоохоронців до своєї квартири і повідомив про їх дії працівникам міліції та вимагав притягнути правоохоронців до відповідальності.

Чи діяли працівники міліції в межах закону? Чи є в їхніх діях ознаки складу злочину?

5.13. Владислав перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння в нічну пору доби, проходячи повз будинок своєї колишньої співмешканки Ганни, силою вирвав зачинені на замок подвійні входні двері та незаконно проник до приміщення будинку, де на той час перебувала Ганна та почав їй наносити удари ногами, в результаті чого спричинив тілесні ушкодження від яких вона змушена була лікуватися протягом більше як три тижні.

Які злочини вчинив Владислав?

5.14. Під час парламентських виборів Костянтин був запрошений спостерігачем при підрахунку голосів дільничною виборчою комісією. Скориставшись своїм становищем, Костянтин під час підрахунку голосів додав 500 бюлетенів, на яких було відзначено прізвище Кіндрата давнього приятеля Костянтина, який був одним із кандидатів на вибори народних депутатів.

Після підрахунку голосів Степан, Михайло та Василь, які були членами виборчої дільниці не надали значення діям Костянтина, хоча усе бачили і передали виборчі документи до окружної виборчої дільниці. У окружній виборчій дільниці після ознайомлення зі змістом протоколів дільничної виборчої комісії встановили, що у виборчих скриньках, які їм передали з дільничної виборчої комісії, кількість виборчих бюлетенів для голосування перевищує більш як на п'ять відсотків кількість виборців, які отримали відповідні виборчі бюлетені на цій виборчій дільниці.

Кваліфікуйте діяння.

5.15. Під час виборів до Верховної Ради України на окружній виборчій дільниці № 566, кандидатом у депутати висунуто директора місцевої школи № 7 Петренка. Довірені особи його опонента на виборах, а саме Михайло та Роман намагалися в будь-який спосіб заплямувати репутацію Петренка. Під час проведення виборчої кампанії у виборчому окрузі вони розклеювали листівки з образами на адресу Петренка, звинувачували його у алкоголізмі та розпусті. Відомо, що Петренко справді два роки лікувався від алкоголізму та нещодавно розлучився зі своєю дружиною через подружню зраду останньої. Михайло та Роман вчиняли й інші протиправні дії, а саме дзвонили Петренкові додому та погрожували фізичною розправою, якщо він не зніме свою кандидатуру з виборів. За кілька днів до виборів Роман та Михайло напали на Петренка, коли той повертався додому з роботи і завдали йому численних ударів у живіт та по голові, при цьому не спричинивши йому тяжких тілесних ушкоджень. У день виборів Роман і Михайло прийшли до виборчої дільниці з плакатами, де були розміщені агітаційні заклики до голосування за свого кандидата.

Які протиправні діяння вчиненні під час зазначеної виборчої кампанії?

5.16. Олександр, будучи засудженим судом за вчинення злочину передбаченого ч.1 ст.164 КК України до покарання у виді ста годин

громадських робіт, після відбуття покарання, протягом року, маючи реальну можливість сплачувати аліменти, продовжував умисно злісно ухилятися від сплати аліментів, оскільки ніде не працевлаштовувався, не став на облік у районний центр зайнятості як безробітний, з приводу працевлаштування чи в пошуках роботи нікуди не звертався, на попередження відділу державної виконавчої служби і стягувачки не реагував, таким чином допустивши заборгованість по аліментах в сумі 5978 грн.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Олександра.

5.17. Улас, кандидат на вибори президента України, запропонував своєму відомому та багатому другові Кіндрату, власнику великих промислових підприємств провести для нього благодійну акцію на що той погодився. За рік до виборів Кіндрат проводив акції – облаштовував дитячі майданчики у кількох районах області, роздавав малозабезпеченим та пенсіонерам продукти харчування. У кожному пакеті знаходилась листівка, що містила відомості про Уласа. Згодом, уже під час виборчої кампанії, Кіндрат провів ще одну таку акцію з роздачі продуктових пакетів, під час якої розхвалював Уласа, закликав людей голосувати за нього.

Кваліфікуйте діяння.

5.18. Ще до початку виборчої кампанії на виборах народних депутатів, соратники Тимофія – одного з майбутніх кандидатів на вибори народних депутатів (Дмитро, Назарій, Григорій), за його вказівкою створили значну кількість виборчих благодійних фондів, під прикриттям яких надавалися різного роду матеріальні блага. Діяльність фондів полягала у визначенні цільової аудиторії виборців, які схильні до спокуси продати свій голос. Під видом соціальних працівників, представники різноманітних фондів обходили кожен будинок округу, визначали, скільки там мешкає матеріально не забезпечених людей алкоголіків, наркоманів та інших громадян, які не

потребують «особливо дорогих стимулів, і яких можна використати». Уже під час виборів, у день голосування кожен такий «виборець», щоб отримати гроші за «правильне» голосування мав надати «контролерам» - фальсифікаторам фотознімок зі свого використаного виборчого бюлетеню, попередньо сфотографувавши його на мобільний телефон.

Кваліфікуйте діяння.

5.19. Нестор, акушер-гініколог комунального закладу охорони здоров'я «Пологовий будинок № 1» м. Маріуполя, у період з травня 2012 року до грудня 2012 року отримував грошові кошти від жінок, які звертались до нього для проведення в стаціонарі операції штучного переривання вагітності. Встановлено, що строк вагітності у кожної з жінок не перевищував 12 тижнів.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Нестора.

5.20. Василь, завідувач урологічним відділенням комунального закладу Херсонської обласної ради «Херсонський обласний онкологічний диспансер» за попередньою змовою із старшою медичною сестрою вказаного відділення Марією пред'явив Владиславу, пацієнту цього закладу хворому на аденокарциному простати, вимогу оплати проведення йому операції з видалення раком ураженої передміхурової залози. Відомо, що Владислав заплатив старшій медичній сестрі Марії 7000 грн. для оплати придбання медикаментів, шовного матеріалу та виконаної лікарями роботи.

Чи є ознаки злочину у діях Василя та Марії?

5.21. Роман, перебуваючи на посаді директора державного навчального закладу Коломийського професійного ліцею сфери послуг, на оперативних нарадах вказаного ліцею із заступником директора з навчально-виробничої роботи Михайлом, старшим майстром Василем надавав незаконне усне розпорядження вказаним вище особам витребувати від учнів ліцею, які проходили виробничу

практику, щоб учні ліцею оплатили на рахунок ліцею, кошти за проходження ними виробничої практики. Отримання диплому напряму ставилось в залежність від проведення оплати за проходження практики. Відомо, що з метою проходження практики між навчальним закладом та відповідними підприємствами різних форм власності мають укладатися договори. У відповідності до укладених договорів, учням повинна платитись заробітна платня, частину якої вони самостійно мають перераховувати на рахунок навчального закладу. Встановлено, що така оплата студентам не проводилась, але студенти змушені були перераховувати кошти на рахунок ліцею.

Кваліфікуйте діяння.

5.22. Тимофій, працюючи на виробництві з виготовлення пристроїв по очищенню пухо-перових матеріалів, вирішив незаконно використати чужі права патенту на виготовлення корисної моделі «механізму для очищення пухо-перового матеріалу», зареєстрованого в державному реєстрі патентів України на винахід (корисну модель). Після проведення необхідних замірів, вивчення оригіналу винаходу, подав Інтернет-оголошення про продаж установки для реставрації подушок. Виготовляв відповідні механізми у своєму гаражі. Відомо, що протягом травня-червня 2014 року Тимофій реалізував два механізми для очистки подушок, за що отримав кошти в сумі 10 000 грн.

Кваліфікуйте діяння.

5.23. Саватій використовуючи власний персональний комп'ютер, що був підключений до всесвітньої мережі загального доступу Інтернет, створив веб-сайт, який адмініструвався ним з використанням власного персонального комп'ютера. В подальшому, використовуючи створений веб-сайт умисно, протиправно, без відповідного дозволу правовласників протягом року, надавав доступ користувачам всесвітньої мережі загального доступу Інтернет для перегляду та копіювання аудіовізуальних творів, права на які належать

компаніям «Twentieth Century Fox Film Corporation», «Universal City Studio LLLP», «Columbia Pictures Industries, Inc. (Sony Pictures)», «Disney Enterprises Inc.» та «Warner Bros. Entertainment Inc.». Своїми діями Саватій завдав матеріальної шкоди, яка становить 1802541,35 гривень.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Саватія

5.24. Вацлав, власник одного з популярних закладів харчування, вирішив розширити площу свого бізнесу за рахунок літньої веранди, яку він облаштував на місці новенького пандусу, що вів у його заклад. Замість цього він збудував на сходах інший пандус, проте з повним ігноруванням державних будівельних вимог до таких споруд. Унаслідок чого експлуатація такої конструкції стала неможлива та небезпечна для життя та здоров'я осіб-інвалідів, що нею користуються. Численні прохання людей з інвалідністю, зокрема Валерія – інваліда з першою групою, привести умови доступності до закладу харчування у відповідність із законодавством ігноруються. Більше того Вацлав кожного разу на прохання Валерія ображав останнього, називав його неповноцінним. Таким чином Валерій людина з I групою інвалідності, яка пересувається на інвалідному візку – позбавився можливості відвідувати улюблений та зручно розташований заклад харчування.

Чи є ознаки злочину у діях Вацлава?

5.25. Серафим, у неділю, коли в церквах проходять богослужіння, зайшов до однієї з греко-католицьких церков, що розташована неподалік від православної церкви, куди він зазвичай ходив. У приміщенні він накинувся на священнослужителя, порвав на ньому одяг, наніс кілька ударів. Свої дії Серафим пояснив тим, що проведення богослужінь в цьому храмі постійно перешкоджає нормальному веденню служби в православній церкві, що знаходиться зовсім поруч, і яку він відвідує.

Кваліфікуйте діяння Серафима.

5.26. Директор дитячого будинку Анна за винагороду та з допомогою підроблених документів передавала дітей, які вона вважала не мають шансів на усиновлення в Україні, іноземним громадянам для вивезення за кордон та проживання в сім'ях. За чотири роки вона передала іноземцям шістьох дітей. Під час перевірки було встановлено, що діти проживають у благополучних іноземних сім'ях.

Кваліфікуйте діяння Анни.

5.27. Єгор з метою отримання інформації про підприємницьку діяльність Ростислава, попросив 17-річного Радика проникнути у квартиру Ростислава і забрати комп'ютерні диски, на яких зберігалась інформація про ділові справи, укладенні договори. Однак Радик разом з дисками викрав з дому Ростислава комп'ютер.

Кваліфікуйте діяння Єгора та Радика.

5.28. Керівник одного з великих промислових підприємств Тарас відмовився прийняти на роботу водія Данила. Свою відмову він пояснив тим, що на його підприємстві працюють тільки громадяни Туреччини, а Данило не володіє турецькою мовою.

Чи є ознаки злочину у діях Тараса?

5.29. Мирослав, Святослав та Ростислав, які належали до руху «Українська правовірна греко-католицька церква», в один із католицьких свят, організованою групою вирушили до католицького храму. Мирослав та Ростислав зупиняли людей, які йшли до храму, затримували їх, а Святослав роздавав листівки з агітацією вступати до лав їхньої організації. Згодом вони усі троє зайшли в храм і намагались зірвати релігійний обряд. Після зауважень присутніх людей у храмі, вони покинули будівлю.

Кваліфікуйте діяння. Чи змінилася б кваліфікація, якщо Мирослав, Святослав та Ростислав не тільки голосно кричали в храмі, але й побили церковне майно, накинулись на священнослужителя?

5.30. Голова виборчої комісії Дарина, з метою перешкодити обранню небажаного кандидата, в день виборів роздала окремим виборцям бюлетені з умовою заплатити винагороду за «правильне» голосування.

Кваліфікуйте дії Дарини.

Тема 6

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

6.1. Петро проник до вчительської кімнати. Відкривши одну із жіночих сумок, він заволодів гаманцем. Однак в той момент заглянула прибиральниця, яка відразу зреагувала на злочинний намір Петра. Вона намагалася затримати зловмисника. Петро зрозумів, що його викрили, залишив викрадене майно й утік.

Кваліфікуйте дії Петра.

6.2. Богдан шляхом вільного доступу проник у приміщення літнього кафе. Скориставшись неуважністю його співробітників, викрав програвач міні-дисків вартістю 1 тис. 700 грн. Після того як Богдан залишив приміщення, адміністратор кафе, помітивши, як він із викраденим майном сідав у тролейбус, намагався його затримати, але не встиг цього зробити, оскільки тролейбус поїхав.

Кваліфікуйте дії Богдана.

6.3. Ігнат, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, заволодів чемоданом з речами, який належав Сергію та знаходився в автоматичній камері схову. Дорогою до виходу із вокзалу Ігнат наштотхнувся на Сергія, який впізнав свій чемодан. Зрозумівши це, Ігнат почав втікати, потім кинув чемодан, але був затриманий працівниками транспортної міліції.

Кваліфікуйте дії Ігната.

6.4. Черговий раз, коли в Остапа закінчилися гроші для придбання спиртного, він скориставшись відсутністю дружини виніс з дому срібні ложки, золотий кулон дружини кухонний комбайн та продав їх своєму знайомому за 650 грн.

Кваліфікуйте дії Остапа.

6.5. Артур 5 квітня 2011 року непомітно із супермаркету «Арсен» виніс пляшку вина вартістю 70 гривень 11 копійок. Мінімальна заробітна плата на 2011 рік була встановлена в таких розмірах: з 1 січня — 941 гривня, з 1 квітня — 960 гривень, з 1 жовтня — 985 гривень, з 1 грудня — 1004 гривні.

Якої суми бракує, щоб Артур міг бути притягнутий до кримінальної відповідальності⁴.

6.6. З метою отримання страхового відшкодування Борис вирішив інсценувати викрадення свого автомобіля. За допомогою він звернувся до Кирила та Вадима. За виконану роботу Борис пообіцяв їм винагороду. Він передав Кирилу та Вадиму ключі та показав місце стоянки транспортного засобу. При спробі запустити двигун Кирило та Вадим були затримані працівниками міліції.

Кваліфікуйте дії Бориса.

6.7. Остап працював за контрактом у КП «Луцький водоканал» на посаді директора цього підприємства. Його заробітна плата нараховувалась за рахунок частини доходу, одержаного підприємством в результаті його господарської діяльності, виходячи з установлених керівнику посадового окладу в розмірі 968 грн. і фактично відпрацьованому часу. За додатковою угодою до контракту заробітна плата повинна була нараховуватися з посадового окладу в розмірі трьох мінімальних тарифних ставок 1-го розряду робітника основного виробництва і фактично відпрацьованого часу. У зв'язку із хворобою близьких родичів у нього виникла потреба у грошових коштах на лікування. З метою отримання цих коштів він, дав усну вказівку головному бухгалтеру завищити йому заробітну плату. При нарахуванні заробітної плати коефіцієнт з трьох мінімальних тарифних ставок 1-го розряду робітника основного виробництва і фактично відпрацьованому часу був завищений на 3,9 вказаних тарифних

---

⁴ Кримінальне право України (Особлива частина): тести / Р.Л. Максимович, Г.З. Яремко; за ред. В.О. Навроцького. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 188 с.

ставок, внаслідок чого в період часу з 1 травня 2012 року по 31 липня 2013 року йому було необґрунтовано нараховані грошові кошти в сумі 12606 грн. 26 коп.

Кваліфікуйте дії Остапа.

6.8. Тарас підійшов до неповнолітнього Гліба і попросив покататися на його велосипеді «Форестер», при цьому запропонував залишити щось у заставу. Останній погодився за умови, що той не від'їжджатиме від нього на відстань не більше 10 метрів. Тарас сів на велосипед і, проїхавши навколо будинку, поїхав до свого знайомого, де залишив велосипед, який наступного дня продав на ринку за 200 гривень, а гроші витратив у комп'ютерному клубі. Потерпілому була заподіяна матеріальна шкода на суму 1 тис. 500 грн.

Кваліфікуйте дії Тараса.

6.9. 14-річна Катя поверталася зі школи додому. В автобусі вона познайомилася з 15-річною циганкою Терезою. Циганка попросила дівчинку вийти разом із нею на зупинці, щоб допомогти занести тяжку сумку додому. Коли дівчата вийшли з автобуса, їх зустріла мати циганки Зара, яка довго розповідала Каті, що над їхньою сім'єю нависла велика загроза, і що та повинна віддати їй усі вироби із золота та гроші, які є вдома. Лише тоді вона зможе зняти порчу з її сім'ї. Після цього всі троє поїхали додому до дівчинки. Тереза та Зара чекали біля під'їзду, а Катя зайшла додому, зібрала всі золоті вироби (усього на суму 6900 гривень) та гроші (1000 доларів США і 2000 гривень) і віддала їх для Терези та Зари. При цьому дівчинка не розуміла, що робить і не пам'ятала, як виносила гроші та золоті вироби і віддавала. Дайте кримінально-правову кваліфікацію діяння Терези та Зари.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.10. Відповідно до платіжного доручення касир Тетяна повинна була отримати для своєї організації гроші у сумі 60 000 грн. Працівниця банку

помилково видала їй 62 000 грн. Виявивши помилку під час перерахунку грошей, Тетяна про надлишок промовчала. 2 000 грн. вона привласнила, а 60 000 грн. провела документально, тобто як такі, що посупили у касу. Суд кваліфікував дії Тетяни за ч. 2 ст. 192 КК України. Оцініть правильність кваліфікації.

Кваліфікуйте дії Тетяни.

6.11. Віктор із середньою медичною освітою, підробив копію диплому про закінчення медичного університету. Далі він влаштувався на роботу спочатку лікарем туберкульозного санаторію, а згодом був призначений головним лікарем. Із службової характеристики та інших документів стало зрозуміло, що Віктор до роботи відносився добросовісно і з обов'язками головного лікаря справлявся. Загалом за період свого працевлаштування Віктор отримав грошову винагороду на суму 36 789 грн.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.12. 20 січня 2012 року біля 14 год. Сергій став свідком розбиття невідомою йому на той час особою скла вітрини інтерактивного клубу ТЦ «Магніт». У момент розбиття скла поруч із невідомим знаходився знайомий йому – неповнолітній Олег. Сергій вирішив скористатися ситуацією, що склалася. Він прийшов до будинку Олега та у присутності його батька, вимагав у нього кошти в сумі 1000 грн. за розбите скло вітрини інтерактивного клубу ТЦ «Магніт». На пояснення неповнолітнього Олега про те, що скло розбив не він, а його друг Микола, Сергій не реагував, а пригрозив в разі відмови від передачі грошей, розправою з боку бандитів. Після чого батько Олега, ходив до сусідів позичати гроші, а коли не отримав таких коштів, вони змушені були віддати Сергієві ноутбук Миколи, «Samsung NP305 E5A», вартістю 5348 грн., у комплекті з безпроводною мишею, вартістю 199 грн., та сумкою до ноутбука,

вартістю 229 грн., які належали його другові Миколі, та були передані йому у безстрокове користування.

Сергій після того, як виявив відсутності зарядного, зв'язався по телефону з власником ноутбука Миколою та у розмові з останнім сказав передати йому зарядний пристрій до ноутбуку та кошти в сумі 6000 грн. начебто за розбите ним скло вітрини інтерактивного клубу ТЦ «Магніт». Проте зарядний пристрій та кошти він так і не отримав, оскільки Микола звернувся із заявою до міліції.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.13. Микола та Іван підмовили 13-річну Вікторію допомогти їм проникнути у квартиру її подруги Зоряни. Обманним способом проникнувши у квартиру, Микола почав наносити Зоряні удари, вимагаючи при цьому гроші та цінності. Іван та Вікторія у цей час обшукували квартиру. Злякавшись потерпіла передала Іванові 3 000 грн. та золоті сережки. Продовжуючи вимагати гроші, Іван тканинною удавкою почав стискати шию потерпілої. В процесі здушування у Зоряни стався серцевий напад, від якого вона померла на місці злочину. Після цього нападники заволоділи іншим майном, грошима та золотими прикрасами на загальну суму 15 000 грн.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.14. Валентин як старший оперуповноважений сектору карного розшуку районного відділу міліції, під час виконання обов'язків заступника начальника зазначеного сектору, отримав заяву про злочин, передбачений частиною 1 статті 122 КК України, вчинений Тарасом щодо потерпілого Остапа. Реалізуючи свій корисливий намір на збагачення він домагався від Тараса матеріальної винагороди у розмірі 1250 доларів США за можливість уникнення кримінального переслідування. Наступного дня матеріальна винагорода була передана.

Кваліфікуйте дії Валентина.

6.15. Руслан та Зіновій, яким стало відомо, що Кирило зберігає вдома 280 000 грн., призначену для придбання автомобіля, о 23 годині 20 лютого 2013 року вдерлися до його будинку. Руслан вдарив Кирила кийком по голові, від чого той втратив свідомість. Злочинці зв'язали потерпілого і винесли в неопалювану літню кухню. Обшукавши будинок, Руслан та Зіновій грошей не знайшли і зникли з місця злочину, залишивши Кирила зв'язаним у кухні, де температура відповідала тій що надворі (мінус двадцять п'ять градусів). Кирило прийшов до свідомості через 1 годину і почав кликати на допомогу. Його почули сусіди і прийшли на допомогу. Внаслідок удару Руслана Кирило отримав легке тілесне ушкодження без короточасного розладу здоров'я, а внаслідок перебування на морозі – легкі тілесні ушкодження з короточасним розладом здоров'я. За висновком експерта, перебування в таких умовах більш ніж 5 годин могло б привести до смерті потерпілого від переохолодження.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.16. Харитон позичив терміном на 1 рік своєму знайомому Валентину гроші у сумі 5000 доларів США. Валентин пообіцяв у зазначений термін виплачувати Харитону кожного місяця 10% від зазначеної суми. Однак через шість місяців Валентин виплату відсотків припинив, а на неодноразові вимоги Харитона повернути борг відповідав, що гроші він витратив і поверне їх лише тоді, коли у нього з'явиться така можливість.

Бажаючи помститися Валентину за несплату боргу, Харитон вирішив його вбити. З цією метою він попросив свого сусіда – раніше судимого за замах на вбивство, що місяць тому повернувся з місць позбавлення волі, Сергія за 1000 доларів США вчинити вбивство Валентина. Сергій погодився. Однак після того, як Харитон пішов, злякавшись відповідальності, Сергій вирішив самостійно злочин не здійснювати, а запропонувати це здійснити, за вказану суму, своєму зятю Павлу. Харитону він про це не повідомив. Павло погодився. В той самий вечір під приводом вручення телеграми, він проник у

квартиру Валентина, де став бити його кулаками по голові. Коли Валентин втратив свідомість Павло наніс йому удар спеціально підготовленим ножом у груди. Зробивши це, Павло викрав з квартири Шведова гроші та матеріальні цінності на суму 2000 грн., а також паспорт та посвідчення державного виконавця, після чого зник. Через 30 хвилин Валентин, який лежав непритомний, був знайдений братом, та доставлений ним до лікарні, де йому було надано медичну допомогу.

Згідно з висновком судово-медичної експертизи Валентину було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження небезпечні для життя у момент заподіяння. Харитон, дізнавшись, що Валентин живий, відмовився виплатити Сергію обіцяну винагороду.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.17. Ірина, працюючи на посаді консультанта-продавця по продажу лотерейних квитків, почала робити ставки на спортивні поєдинки по державній лотереї «Спортліга» без внесення грошових коштів у касу, внаслідок чого виникла нестача коштів в сумі 59649 грн. 95 коп. Інкасацію коштів та перевірку наявності грошових коштів у касі її робочого місця проводилася нею особисто шляхом внесення, один раз на тиждень готівкових коштів, які отримувала від продажу лотерейних білетів та продажу чеків гравця, які вносились гравцями для отримання виграшу по державній лотереї «Спортліга» на рахунок ТОВ «М.С.Л.». Працівниками ТОВ «М.С.Л.» перевірка її діяльності фактично не проводилась, так як всі операції по завершенню робочого дня передавались в електронному режимі на офіс ТОВ «М.С.Л.».

Кваліфікуйте дії Ірини.

6.18. Данило, працюючи менеджером ТзОВ «Асторія», неодноразово отримував у замовників кошти за надані підприємством послуги. Кошти

Данило не передавав у касу підприємства, а звертав у свою користь. Таким шляхом Данило заволодів грошима ТЗОВ «Асторія» на суму 7518,51 грн.

Кваліфікуйте дії Данила.

6.19. Андрій, працюючи директором «Агросоюзпром» надав вказівку підлеглим зайняти земельні ділянки площею 120 га., які належали до резервного фонду місцевої сільської ради. На цих земельних ділянках ЗАТ здійснило посів та вирощування озимої пшениці. Заходи щодо укладання та реєстрації відповідних договорів оренди земельних ділянок чи одержання їх у власність «Агросоюзпром» не вживались. В результаті такого землевикористання інтересам держави було завдано шкоду, яка склала 102 000 грн.

Кваліфікуйте дії Андрія.

6.20. Роман, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, приїхав із двома іншими особами до аптечного кіоску. Зазначені особи вчинили крадіжку з аптечного кіоску, від у часті у якій Роман відмовився, однак залишився неподалік. Після крадіжки товариші підійшли до нього і розповіли про викрадені з аптеки гроші в сумі 2650 грн., як і поділили між собою. Роман одержав майже 500 грн. із викраденої суми.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.21. Володимир 01 жовтня 2003 року за правочином позики (письмова розписка від 01 жовтня 2003 року та письмова розписка від 03 листопада 2003 року), прийняв у власність від Олександра 15 000 доларів США та від Марка 25 000 доларів США для зайняття підприємницькою діяльністю і зобов'язався виконати грошове зобов'язання до 01 жовтня 2008 року або на вимогу достроково виконати договірні зобов'язання про повернення грошової

суми. З метою продовження отримати довіру Володимир протягом 2003–2008 рр. виплачував Олександрові та Марку відсотки за правочином позики.

Далі Володимир 08 червня 2008 року повторно шляхом укладення правочину позики прийняв у власність від Олександра 40 000 грн. і від Марка 40 000 грн., для зайняття підприємницькою діяльністю і зобов'язався виконати грошове зобов'язання на вимогу в місячний термін, при цьому виконати договірні зобов'язання про повернення грошової суми у нього не було. За правочином позики Володимир зобов'язався сплатити Олександрові та Марку 24% річних від суми боргу або 2% щомісячно від суми боргу. Взяті зобов'язання Володимир не виконав.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.22. В автомашину до Прокопа сіли Руслан і Віталій, які погрожуючи йому, вимагали від нього, щоб він повернув Тарасові борг в сумі 1 200 доларів США та 100 польських злотих. Далі Віталій вирвав у Прокопа ключі від його автомашини і передав Руслану, який сів за кермо. Від'їхавши декілька метрів Прокопа висадили з автомашини і сказали, що коли він поверне гроші уже в сумі 1 500 доларів США, тоді йому повернуть автомашину. Через декілька днів в барі «Аквамарин» до Прокопа знову підійшли Руслан та Віталій, які були на його автомашині, та побили його, спричинивши йому легкі тілесні ушкодження з короточасним розладом здоров'я. При цьому вони вимагали від нього віддати їм гроші уже в сумі 2 000 доларів США. Окрім того, наступного дня Руслан та Віталій, приїхали до Прокопа додому. Віталій піднявся у його квартиру і взнавши у матері, що його немає вдома (хоча насправді він був удома) разом побили та пошкодили його автомашину «Мерседес», розбивши в ньому заднє скло, лобове скло, пробili заднє праве колесо та пошкодили праве дзеркало заднього виду, чим заподіяли шкоду на загальну суму 6 395,20 грн. Під впливом погроз Прокоп звернувся із заявою у правоохоронні органи.

Варіант: Після цього, Прокоп, будучи під впливом погроз та знищення майна передав Руслану гроші в сумі 1 200 доларів США.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.23. Ірина та Олена йшли на день народження до своєї подруги. Олена затрималася біля автівки, а Ірина зайшла в під'їзд будинку, де проживала іменинниця Оксана. Несподівано двоє хлопців притисли її до стіни, почали обшукувати і в грубій формі запитувати, чи є в неї гроші. В цей момент зайшла Олена. Нападники вирвали з рук Олени кульок та вибігли з під'їзду, відштовхнувши Ірину. Невдовзі вони були затримані працівниками міліції. У викраденому ними кульку був подарунок Оксані – сережки вартістю 2 600 грн. Органами досудового слідства дії нападників були кваліфіковані за ч. 2 ст. 15 – ч. 2 ст. 186, ч. 2 ст. 186 КК України.

Чи правильна така кваліфікація?

6.24. Максим, Петро, Іван та Дмитро домовилися викрасти автомобільні запчастини вартістю 8 000 грн. із гаража Руслана. Максим залишився стояти на початку вулиці, спостерігаючи за проїжджою частиною дороги. Петро, Іван, та Дмитро прийшли у двір, де знаходився гараж, але у цей момент Петро відмовився від участі у крадіжці та передав кусок арматури, який був заздалегідь заготовлений для зламування воріт гаражу, Іванові. Іван та Дмитро проникли у гараж, але запчастин там не виявилось. Однак вони вирішили не вертатися «в пусту» і заволоділи квадроциклом.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.25. Остап приїхав на склад будівельних матеріалів та без дозволу завантажив у свою машину 2 тони оцинкованого покрівельного заліза. В цей час до нього підійшов працівник заводу Назар, який зрозумів, що залізо викрадене, запропонував допомогу у вивезенні його із території заводу та

реалізації. Благополучно виїхавши з території заводу, Остап і Назар привезли залізо знайомому Назара – Миколі, заздалегідь розповівши, як і де залізо було викрадене. Микола погодився придбати товар. Отримавши від Миколи 15 500 грн., Остап і Назар розділили їх між собою.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.26. Тимур створив злочинну групу, до складу якої увійшли Карен та Мурат, котрі попередньо зорганізувалися для отримання наживи злочинним шляхом. Діючи у складі групи Тимур, Карен та Мурат у приміщенні філії ВАТ «Ощадбанк України», вчинили напад на касирів, погрожуючи їм пневматичним пістолетом моделі «MP-654K», та заволоділи майном ВАТ «Ощадбанк України» у сумі 11 555 грн., яким розпорядилися на власний розсуд.

Після цього в уже існуючу злочинну групу увійшов Руслан, якого Тимур ввів у загальний план і мету, яку переслідували учасники групи, – збагачення за рахунок скоєння корисливих злочинів. Тимур, Карен та Мурат, а також новий учасник групи Руслан у приміщенні філії «Ощадбанк України», вчинили напад на касирів, погрожуючи пневматичним пістолетом, який демонстрували, направляючи по черзі в бік потерпілих. Після чого співучасники заволоділи майном філії «Ощадбанк України» в розмірі 831 грн., а також мобільним телефоном «Нокіа-6080» вартістю 500 грн. та СІМ-картою до нього вартістю 25 грн., які належали одній із працівниць банку. Невдовзі Тимур, Карен, Мурат та Руслан були затримані працівниками міліції.

Крім того, будучи заарештованим, час конвоювання до слідчого ізолятора в автомобілі Mitsubishi Lancer, під час вимушеної зупинки на перехресті самочинно відкрив двері транспортного засобу та втік з-під варти.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.27. Віктор та Олег постукали у двері квартири Ірини та представились працівниками обленерго. При вході Олег застосував насильство до господині,

що виразилося у заподіяння середньої тяжкості тілесного ушкодження. Тоді Віктор взяв із стола ноутбук та гаманець, в якому було 300 грн.

У під'їзді Віктор та Олег зустріли Романа, який проживав у цьому будинку. Вони прослідували за ним та змусили зайти в свою квартиру. Роман почав опиратися. Олег вихопив у нього з кишені ключі та відкрив ним двері. Усі вони зайшли всередину. Віктор зв'язав господаря квартири, а Олег тим часом намагався відкрити металевий сейф, який він знайшов у шафі. У сейфі були сховані матеріальні цінності на суму, яка у двісті п'ятдесят разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Вийти із нагробованим їм не вдалося, оскільки були затримані працівниками охоронної фірми.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.28. У ресторані Созон та Микола помітили як незнайомий їм Нестор при розрахунку із офіціантом вийняв із портмоне товсту пачку грошей. Вони вирішили пограбувати його. Випередивши незнайомця, Созон зустрів його при виході із ресторану і пішов поряд з ним. Опинившись у неосвітленому місці, він раптово здійснив постріл із газового пістолету у лице Нестора. У цей час підбіг Микола і, заздалегідь підібраним із землі обрізком арматури, ударив Нестора у ліву скроневу частину голови, від чого той упав. Созон та Микола заволоділи грошима потерпілого. Від удару Нестор через добу помер у лікарні.

Кваліфікуйте дії Созона та Миколи.

6.29. Кирило у вечірній час, проїжджаючи на велосипеді по вулиці, помітив на підвіконні відкритого вікна мобільний телефон «SAMSUNG Galaxy S Duos, вартістю 2400 грн. і вирішив його викрасти. З цією метою він пройшов через сад до будинку і переконавшись, що його ніхто не бачить, викрав телефон.

Кваліфікуйте дії Кирила.

6.30. Ігор і Валерій дезертирували з будівельної військової частини. З метою добування засобів на існування вони об'єдналися і, реалізуючи свої злочинні наміри, таємно викрали майно на загальну суму 25 000 грн.

Після цього Ігор і Валерій знову домовилися вчинити злочин – напад на Олега з метою заволодіння його майном. Здійснюючи задумане, вони кілька днів чекали Олега у під'їзді будинку, дочекавшись його, жорстоко побили, заподіявши тяжкі тілесні ушкодження, що спричинили смерть на місці злочину. Ігор обшукав одяг потерпілого, викрав паспорт, гроші та інше майно на загальну суму 8 000 грн., а також ключі від квартири. Вночі Ігор і Валерій відкрили викраденими ключами вхідні двері, проникли в квартиру, де спала дружина Олега, і, щоб вона не стала на заваді заволодінню майном, вбили її. Викравши майно на суму близько 50 000 грн. Ігор і Валерій втекли.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.31. Григорій та Дмитро викрали зі ставка, який перебуває у приватній власності, риболовецькі сітки вартістю 600 грн. Дії засуджених суд кваліфікував як вчинення крадіжки, поєднаної з проникненням у сховище.

Оцініть правильність кваліфікації.

6.32. Семен, маючи доступ до бази даних системи електронно-обчислювальних машин «Укрсиббанку», вніс туди неправдиву інформацію та перерахував 275 000 доларів США на свій рахунок до Європейського банку Чехії в м. Прага.

Кваліфікуйте дії Семена.

6.33. Перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння Олег, після сварки з колишньою дружиною, вирішив покінчити життя самогубством шляхом отруєнням природним газом. Із цією метою він від'єднав гайку нарізного

з'єднання, за допомогою якого газопровід з'єднаний із опалювальним газовим приладом, і сам ліг на диван. Через деякий час у будинок зайшла його дружина включила еkleктичне освітлення і стала відкривати вікна, щоб провітрити приміщення. В цей момент Олег піднявся, головою зачепив еkleктичну лампочку, від чого вона розбилася і через утворення електричної іскри стався вибух газоповітряної суміші.

У результаті вибуху, був пошкоджений житловий будинок, на суму 159 706 грн., а дружині були заподіяні тілесні ушкодження середньої тяжкості та опікові рубці, які утворилися дією на обличчя потерпілої високої температури. Через те, що вони значно спотворюють обличчя, то віднесені за ступенем тяжкості до тяжких тілесних ушкоджень.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.34. Петро, Богдан, Сидор, Роман та Никон з грудня 2009 до лютого 2010 року, шляхом врізки у нафтопродуктопровід державного підприємства «Прикарпатзахідтранс», здійснювали викачування дизельного палива. Отримане паливо вказані особи доставляли до автобази, яка належала очолюваному Тимуром ПП «Бізнеспромторг». На території дизпаливо перевантажували у бензовози цього підприємства та за накладними даної юридичної особи здійснювали доставку на нафтобази і автозаправні станції міста Львова та Львівської області, де збували. За час злочинної діяльності було здійснено збут нафтопродукту марки Л-0,2-62, у кількості близько 132600 т. на загальну суму 887491 гривень.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.35. З метою помсти Микола та Іван прибули на територію ПП «Зеніт», де підпалили та знищили автобус БАЗ А 07919 Т13110, а також внаслідок пожежі пошкодили автобуси «ПАЗ 3205» та «Рута-20», які стояли по обидва

боки. Всі три автобуса належали Сидору. Внаслідок пожежі йому були заподіяні матеріальні збитки на загальну суму 150210 грн. 12 коп.

Кваліфікуйте дії Миколи та Івана.

6.36. Водій Ігнат та два фельд'єгеря Державного підприємства спеціального зв'язку Володимир та Андрій на службовому автомобілі здійснювали перевезення цінних відправлень для доставки їх за місцем призначення. Водій зупинив автомобіль біля кафе «Лавашна». Володимир та Андрій залишили службовий автомобіль, зайшли всередину, щоб придбати щось поїсти. Водій Ігнат вийшов із автомобіля та запалив цигарку. Через декілька хвилин побачив, що біля багажника їх автомобіля, який був відчинений, стоять двоє невідомих чоловіків та витягують мішки з цінними відправленнями. При цьому один з цих людей направив в його сторону предмет, схожий на пістолет. Він також витягнув пістолет, який видається їм по роду служби і почав кричати цим людям, що він буде стріляти. Однак він не застосував пістолет, бо не зміг зняти його із запобіжника. Невідомі особи відкрито викрали із багажного відділення службового автомобіля десять відправлень всього на загальну суму 2 532 993 грн. Їм вдалося втекти на автомобілі, що стояв поруч.

Ігнат забіг у кафе та повідомив Володимира та Андрія, що стався напад і двоє невідомих чоловіків вкрали мішки з цінним повідомленнями. Вони вибігли на вулицю, де побачили, що багажник автомобіля відчинений, розкидані посилки. Вони намагались переслідувати злочинців, однак їм це не вдалось.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.37. Група туристів у складі Тараса, Євгена, Гордія та Романа після споживання алкоголю на привалі залишила в лісі непогашене багаття, від якого виникла пожежа. Вогнем було знищено кілька сосен і чагарників на площі

0,5 га. Поширення пожежі було зупинено іншими туристами, один з яких отримав легкі опіки.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

6.38. Семен за домовленістю взяв у тимчасове користування автомобіль у свого друга Миколи. Намагаючись уникнути зіткнення із пішоходом він спрямував автомобіль у дерево і розбив його, в результаті чого Миколі була заподіяна шкода на загальну суму 40 000 грн.

Кваліфікуйте дії Семена.

6.39. Пилип, знаходячись у стані алкогольного сп'яніння, прийшов у кафе «Круїз» та розлив на підлогу вказаного кафе заздалегідь приготовлене паливно-мастильну речовину з 1,5 л пластикової пляшки і дістав запальничку, намагаючись її запалити, після чого почав погрожувати директору Віктору знищити кафе шляхом підпалу, якщо той не виплатить його знайомій зароблену нею заробітну плату.

Кваліфікуйте дії Пилипа.

6.40. Сергій, на ґрунті ревнощів, висловив на адресу Ганни погрозу підпалити її будинок. Згодом Сергій підпалив хлів, що знаходився в господарстві потерпілої та повторно висловив їй погрозу спалити житловий будинок. Реалізувати погрозу йому не вдалося, оскільки він був затриманий працівниками міліції.

Кваліфікуйте дії Сергія.

Тема 7

ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

7.1. Використовуючи власний комп'ютер, Віталій в мережі Інтернет зайшов на китайський сайт «www.buyncoinc.com» та придбав за 50 доларів США через систему електронних платежів «PayPal» технічні засоби, а саме: камеру з мікрофоном, замасковані у спортивний годинник та камеру з мікрофоном, замасковані у кулькову ручку, які дають можливість негласно здійснювати збір аудіо- та відеоінформації. Крім того, з метою переміщення вказаних предметів через митний кордон України, домовився через мережу Інтернет з громадянином Китаю Донгом про відправлення годинника та кулькової ручки з вмонтованими відеокамерами та мікрофонами в Україну. Однак, під час проведення митного оформлення міжнародних поштових відправлень Київської регіональної митниці, працівниками митниці було виявлено та вилучено відповідні технічні пристрої. У результаті Віталій посылку не отримав.

Кваліфікуйте діяння. Чи є у діях Віталія ознаки злочину, передбаченого ст. 201 КК України?

7.2. Марія та Руслана виготовляли з використанням комп'ютерної техніки 10- та 20-гривневі купюри і виходячи із невисокого ступеня підроблення мали намір збувати їх окремим громадянам на ринку, розраховуючи, що ті темної пори доби не зможуть відрізнити підроблену купюру від справжньої. У справі встановлено, що саме в такий час вони збули підроблені купюри.

Кваліфікуйте діяння Марії та Руслани.

7.3. Василь та Степан із використанням спеціального обладнання виготовляли підроблену національну валюту, яку зберігали в будинку останнього. При спробі збути в касі театру купюру номіналом 100 гривень,

вони були затримані працівниками міліції. У ході обшуку в будинку Степана було вилучено 1050 підроблених купюр номіналом 100 гривень, 230 купюр номіналом 200 гривень. За висновком судово-криміналістичної експертизи виявити підробку вилучених купюр можна лише з використанням спеціального обладнання.

Дайте кримінально-правову оцінку діянь Василя та Степана.

7.4. Максим у липні 2013 року у невстановленої слідством особи незаконно придбав 10 л. спирту, які незаконно зберігав за місцем проживання у м. Миколаєві. У подальшому, у своїй квартирі Максим із цього спирту незаконно виготовляв алкогольні напої, які успішно збував.

Вирішіть питання про кримінальну відповідальність Максима.

7.5. Мотря незаконно виготовляла алкогольні напої із використанням обладнання, що забезпечувало їх масове виробництво, а потім наклеювала на пляшки з алкогольними напоями придбані нею підроблені акцизні марки і незаконно збувала ці підакцизні товари.

Кваліфікуйте діяння Мотрі.

7.6. Борис – приватний підприємець надав Чигиринському відділенню Промінвестбанку фіктивну довідку про доходи з метою одержання кредиту для заготівлі та переробки лісоматеріалів в сумі 20 000 грн. Кошти у сумі 14 000 гривень Борис витратив на власні потреби, а іншу суму скерував для розрахунку за авто послуги, сплату відсотків за користуванням кредитом, оплату банківських рахунків.

Кваліфікуйте діяння Бориса.

7.7. Леонід як співзасновник, власник та службова особа суб'єкта господарської діяльності, з метою одержання кредиту підробив довідку для

отримання кредиту. Після отримання кредиту, кошти не було повернуто, внаслідок чого банку було заподіяно велику матеріальну шкоду. Слідством встановлено, що отримані кошти Леонід із самого початку не мав наміру повертати, планував витратити на свої особисті потреби.

Кваліфікуйте діяння Леоніда.

7.8. Згідно з вироком, Єфима визнано винним у тому, що він, обіймаючи посаду директора ПП «Газ Стар», включив до податкового кредиту в декларації з податку на додану вартість за два місяці поточного року податкові накладні ТОВ «Лорен Трейд Груп», достовірно знаючи, що це товариство не є платником податку на додану вартість, що призвело до фактичного ненадходження до бюджету коштів у загальній сумі 3454379 грн.

Кваліфікуйте діяння.

7.9. Голова АТ «Хорс» Назар попередньо домовившись із директором приватної фірми «Еланд» Борисом перерахував останній з рахунку АТ 450 тис. грн., призначених для закупівлі устаткування для виробництва шпалер, з умовою, що Борис протягом двох-трьох тижнів використає ці кошти, після чого поверне їх й передасть йому частину отриманого прибутку.

Фактично отримавши безвідсотковий кредит у розмірі 450 тис. грн. Борис використав його в своїх цілях. Оскільки Борис не зміг своєчасно повернути АТ «Хорс» 450 тис. грн., то він спільно з Назарем із метою отримання в банку кредиту для розрахунку з АТ, у службовому кабінеті Назара підписали завідомо неправдиву накладну № 121, згідно з якою АТ безоплатно передавало приватній фірмі «Еланд» чотири станки — термопластавтомати вартістю 614 тис. грн. Наступного дня Борис передав цю накладну в Богунське відділення № 75 Державного спеціалізованого комерційного ощадного банку України, що дало підстави скласти договір застави зазначеного майна між фірмою «Еланд» й банком і отримати під цю заставу короткостроковий кредит

строком на три місяці в розмірі 450 тис. грн. Кредит Борис використав для повернення боргу АТ «Хорс», а з банком, не розрахувався, чим спричинив останньому шкоду на загальну суму (з урахуванням відсотків) 800 тис. грн.

Кваліфікуйте діяння Бориса та Назара

7.10. Між приватними підприємцями Тарасом та Романом був укладений договір оренди, згідно якого Тарас передав в оренду Романові приміщення морозильних камер площею 20 кв. м. Через деякий час працівниками державної інспекції ветеринарної медицини спільно з працівниками УСБУ була проведена перевірка складських приміщень розташованих за адресою підприємства Романа. В ході проведення перевірки у морозильній камері, переданої в оренду Романові було виявлено зберігання та реалізація продукції тваринного походження з відсутністю маркування на державній мові України загальною вагою 4912,5 кг, на суму 254 097 грн.

Кваліфікуйте діяння.

7.11. Всеволод перевозив через митний кордон України до Російської Федерації книги з метою наступного їх продажу, а саме: «Краткія извѣстія о существующихъ въ расколѣ сектахъ, объ ихъ происхожденіи», 1889 рік, м.Санкт-Петербург, Сунодальна типографія, та книги «Святое Евангеліе отъ Матоея, Луки и Іоанна», 1909 рік, м.Санкт-Петербург, Сунадальна типографія. Для того, щоб уникнути додаткових пояснень на кордоні, Всеволод заховав книги під спеціально облаштоване подвійне дно свого автомобіля. Однак, задумане Всеволод так і не здійснив, оскільки вищезазначені предмети були виявлені та вилучені співробітниками митних органів.

Кваліфікуйте діяння.

7.12. Агафія, фізична особа-підприємець, здійснювала підприємницьку діяльність із пошиття одягу. Встановлено, що потягом кількох місяців

2014 року вона реалізовувала спортивні штани з наклейками торгової марки «adidas». Відомо, що пошитий одяг було збуто за ціною 150 гривень за одиницю спортивних штанів. Таким чином, Агафія завдала компанії «Адідас АГ» (Adidas AG) матеріальний збиток на загальну суму 18300 гривень.

Кваліфікуйте діяння.

7.13. Генадій офіційно з усіма статутними документами зареєстрував юридичну особу — ТОВ «Трагонта ЛТД» без мети здійснення фінансово-господарської діяльності. Після цього Генадій надав доступ до статутних і реєстраційних документів, а також печатки ТОВ «Трагонта ЛТД» своїм колегам Андрієві та Миронові, які при проведенні своєї фінансово-господарської діяльності, знаходячись у тіньовому секторі економіки, формували незаконний податковий кредит і завищувати валові витрати підприємства внаслідок неіснуючих поставок товарів, робіт і послуг від ТОВ «Трагонта ЛТД». Так, при вищезазначених обставинах Мирон та Андрій за період з вересня до грудня 2014 р. незаконно сформували податковий кредит податку на додану вартість таким суб'єктам господарської діяльності, а саме: ТОВ «Альмагро Траст»; ТОВ «Континент ВІО»; ТОВ «Жемар», внаслідок чого державі не поступило податку на додану вартість на загальну суму 35507947 грн., що в 117381 раз перевищує встановлений державою на період скоєння вищезазначених дій неоподаткований мінімум доходів громадян.

Кваліфікуйте діяння.

7.14. Серафима, з метою збагачення сприяла і допомагала своєму товаришеві Радіку в сфері підприємницької діяльності. Її дії полягали у тому, що вона здійснювала постійний нагляд за проведенням азартних ігор і роботою гральних автоматів, проводила фіксацію виграшів, підготовляла автомати до наступної гри шляхом обнуління результатів попередньої гри за допомогою спеціального ключа, який був переданий їй Радиком та знаходився у неї, а

також на вимогу клієнтів проводила видачу останнім грошових сум – виграшу, розмір якого повністю або частково залежав від випадковості та був еквівалентний балам нарахованим клієнту відповідним автоматом в результаті гри.

Дайте кримінально-правову характеристику діям Серафими та Радика

7.15. Василь разом із дружиною Мариною організували у власному гаражі пункт прийому чорного металу. Окрім цього, вони також їздили у сусідні села і там скуповували металобрухт. За одну таку поїздку подружжя привозило близько 600 кг металу. Василь перепродавав метал за більш вигідною ціною своєму знайомому Віктору, який офіційно займався скупкою металобрухту.

Кваліфікуйте діяння.

7.16. Микола та Степан в господарському приміщенні нежилого будинку організували пункт прийому металобрухту (чорних та кольорових металів). Для цього вони поділили обов'язки: Коля зобов'язувався фінансувати пункт прийому металобрухту, організовувати вивіз металобрухту, а Степан зобов'язувався приймати металобрухт у населення і видавати гроші за прийнятий метал. Встановлено, що їхня діяльність так і не розпочалась, так як вони були затримані співробітниками міліції.

Кваліфікуйте діяння.

7.17. Керівник підприємства зібрав робочу нараду, на якій заявив, що в зв'язку з відсутністю обігових коштів, підприємство не може розрахуватися за поставлені заводом верстати. В зв'язку з цим, надав вказівку головному бухгалтеру вивести з підприємства всі ліквідні активи, а саме нерухомість, машини на підконтрольне ТОВ, для того, щоб завод не мав можливості в судовому порядку отримати свої кошти. Після проведення відповідних

операцій діяльність на підприємстві була фактично припинена, а завод не зміг в судовому порядку стягнути заборгованість, оскільки на підприємстві не було майна. Збитки заводу склали 1 млн. грн.

Кваліфікуйте діяння. Чи підлягає головний бухгалтер кримінальній відповідальності?

7.18. Тарас заснував підприємство «Ліга Альянс». Він повідомив працівників про те, що для оформлення трудових відносин потрібні паспорти. Отримавши документи, Тарас використав їх для оформлення кредитів – швидкої фінансової допомоги у відділенні банку «Фінанси та Кредит». Через деякий час, під приводом оформлення картки на виплату заробітної плати, в «Ліга Альянс», Тарас змусив своїх нещодавно прийнятих на роботу працівників Олену та Михайла підписати у відділенні банку «Фінанси та Кредит» кредитний договір у розмірі 15 тисяч гривень на кожного. Кредитні картки з грошима Тарас забрав собі.

Кваліфікуйте діяння.

7.19. Олена прочитала в друкованих засобах масової інформації оголошення про виготовлення та встановлення надмогильних пам'ятників підприємством «Санж», і звернулася за вказаною адресою. Під час розмови директор відповідного підприємства Микола, усвідомлюючи, що немає жодного виробництва та приховуючи реальні факти викликав у Олені впевненість про вигідність та обов'язковість передачі йому грошових коштів, попередньо показавши фотоальбом з фотографіями надмогильних пам'ятників, які він нібито виготовляє. Під час зустрічі Микола пообіцяв виготовити надмогильний пам'ятник вартістю 5400 гривень, після чого отримав від Олени 2600 гривень готівкою, виписав та видав квитанцію до прибуткового касового ордеру № 0014, яку затвердив відтиском круглої печатки фіктивно створеного

підприємства «Санж» та власним підписом. Отримані кошти Микола використав для власних потреб.

Кваліфікуйте діяння.

7.20. Власник кафе «Єжи» Роман займався господарською діяльністю у сфері торгівлі та громадського харчування, а також здійснював виносну торгівлю продуктами харчування та пива на розлив. Власник іншого закладу ПП «Мер'єм» Анатолій теж виявив бажання встановлювати торговельні місця виносної торгівлі поруч з територією, де знаходилось кафе «Єжи», і вирішив усунути конкурента Романа. З цією метою він неодноразово вимагав у Романа припинити торговельну діяльність, при цьому погрожував насильством, пошкодженням і знищенням майна. Одного дня Анатолій, скоїв наїзд на Романа, який встановлював торговельну палатку, від чого той впав на бетонне покриття. В результаті наїзду Романові були заподіяні тілесні ушкодження, які потягли за собою тривалий розлад здоров'я, у вигляді: закритої тупої травми поперекового відділу хребта; компресійного перелому тіл 4-го і 5-го поперекових хребців з компресією корінців, підтвердженого рентгенологічним дослідженням і комп'ютерною томографією та закритої тупої травми нирок.

Кваліфікуйте діяння.

7.21. Григорій колишній голова республіканської партії знаючи, що вказана партія вилучена з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, вирішив від імені останньої приватизувати шляхом викупу нежитлового приміщення загальною площею 28,7 кв. м., що було орендовано вказаною партією. Для цього він подав до Управління комунального майна підроблений витяг з протоколу загальних зборів та підроблену довідку з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ).

Між Управлінням комунального майна та Григорієм від імені організації укладено договір купівлі-продажу нежитлових приміщень. Згодом були

проведені загальні збори організації, на яких вирішено передати Григорію від імені партії у безоплатну власність вказане нежитлове приміщення та доручено підписати договір дарування приміщення. Через деякий час Григорій продав приміщення за 22000 доларів США.

Кваліфікуйте діяння.

7.22. Керівник підприємства «Маестро» Анатолій доручив своєму працівникові Леоніду тимчасово влаштуватися на роботу в конкуруючу фірму. Завдання Леоніда полягало в тому, щоб зібрати інформацію з технології виготовлення електроприладу, що користувався великим попитом на ринку збуту. Після того як Леонід влаштувався на роботу, він швидко з'ясував всі необхідні відомості та передав їх Анатолію, за що отримав значну грошову винагороду. Менеджери підприємства Анатолія швидко скористались відомостями про діяльність фірми-конкурента, організували виробництво аналогічної продукції та її реалізацію, застосували інші заходи щодо вдосконалення свого виробництва, чим спричинили істотну шкоду конкуруючій фірмі.

Кваліфікуйте діяння.

7.23. Заступник генерального директора комерційного підприємства Сергій володів усією інформацією про підприємство, що становить комерційну таємницю. Товариш Сергія, президент іншої фірми Андрій попросив Сергія за велику винагороду передати йому відомості про підприємницьку та фінансову діяльність фірми-конкурента. Сергій прийняв пропозицію, виконав завдання, за що отримав 50 000 гривень.

Вирішіть питання про кримінальну відповідальність Сергія та Андрія.

7.24. Назар працюючи головним бухгалтером машинобудівного заводу, за вказівкою заступника директора заводу Уласа, протягом року занижував розмір

отриманого прибутку через перекручування бухгалтерського обліку та звітності. Внаслідок цього не був сплачений податок на загальну суму 3000 гривень.

Кваліфікуйте діяння Назара та Уласа.

7.25. Захар Олег та Ростислав організували підпільний цех з виготовлення коньячних виробів, використовуючи при цьому недоброякісний спирт. Вони закупили партію підроблених акцизних марок і наклеювали їх на пляшки. Після придбання і вжиття коньяку виробленого в цьому цеху, четверо громадян отруїлися і перебували на лікуванні в амбулаторних умовах протягом 22 днів. Вони встигли отримати дохід в сумі 7000 гривень.

Кваліфікуйте діяння.

7.26. Директор приватного підприємства Дмитро звернувся до одного з комерційних банків з проханням надати його підприємству кредит на суму 150000 гривень. Дмитро мав на меті придбати устаткування для виробництва. При цьому він подав до банку всі необхідні документи. Під час перевірки поданих документів з'ясувалось, що довідка про фінансовий стан підприємства не відповідає дійсності, баланс підприємства має негативне сальдо, раніше отримані кредити не повернуті, відсотки по ним не сплачуються, майно, що пропонувалось під заставу вже заставлене.

Кваліфікуйте дії Дмитра.

7.27. Акціонерне товариство «Неон» уклало договір про постачання газу з низкою зарубіжних держав. Відповідно до угоди розрахунки мали проводитись в іноземній валюті. З метою зменшення оподаткування, члени правління акціонерного товариства Андрій та Мирон систематично занижували в звітних документах обсяги поставки газу та його реалізацію. У результаті таких дій держава недоотримала кошти в сумі 450 тисяч доларів США.

Кваліфікуйте діяння.

7.28. Суб'єкту підприємницької діяльності, обласному комунальному фармацевтичному «Херсоноблфармація», з бюджету розвитку спеціального фонду обласного бюджету для поповнення статутного фонду виділені гроші в сумі 1415000 грн. Виконуюча обов'язки генерального директора обласного комунального фармацевтичного підприємства «Херсоноблфармація» Мирослава видала наказ, згідно якого зазначені кошти було розподілено на виплату заробітної плати та податків по заробітній платі аптекам, а також для забезпечення закладів охорони здоров'я наркотичними і психотропними лікарськими засобами.

Чи є ознаки злочину у діях Мирослави?

7.29. Директор ТзОВ «Фасадонт» Всеволод, протягом двох років укладав договори підряду на виконання будівельних робіт на об'єктах будівництва. Відповідно до укладених договорів ТзОВ «Фасадонт» виконало ряд будівельних робіт на об'єктах замовників, за що й отримало дохід в сумі 11069612 грн. Однак у подальшому достовірно знаючи, що роботи виконані працівниками його підприємства, з метою зниження податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств, шляхом використання підроблених документів, незаконно сформував валові витрати підприємства (податковий кредит), шляхом відображення у бухгалтерському обліку підприємства та документах податкової звітності неправдиві дані на підставі підроблених договорів підряду та актів виконаних робіт від фіктивного підприємства «Компанія «Сайдеко». Як наслідок до державного бюджету не надійшли кошти в сумі 1468750 грн.

Кваліфікуйте діяння.

7.30. Громадянин України Федір, незаконно отримував кошти при здійсненні посередництва у працевлаштуванні на роботу громадян України за

кордоном. В ході своєї діяльності він отримав дохід в Чеській Республіці в сумі 85 тис. Євро який легалізував, придбавши на спеціалізованому аукціоні 10% акцій ВАТ «В» за заниженою вартістю — 207 тис. грн. (номінальна вартість — понад 820 тис. грн.) Оплата була здійснена готівкою. У декларації, яка додавалась до заяви на купівлю акцій, були вказані неправдиві відомості. Крім того, встановлено, що директором та засновником ВАТ «В» був родич Федора.

Кваліфікуйте діяння.

7.31. Посадові особи страхової компанії систематично здійснювали фінансові операції із цінними паперами на пред'явника, які не були розміщені в депозитаріях. Порушуючи чинне законодавство, ці особи на підставі договору обміну цінних паперів придбали депозитні сертифікати одного з банків на суму 586 тис. євро. При цьому повідомлення про здійснення цих фінансових операцій до Держфінмоніторингу України суб'єктами первинного фінансового моніторингу не направлялись. Крім цього, страховики уклали договори купівлі-продажу цінних паперів одного з підприємств, випущених у простій документарній формі на суму близько 146,5 тис. євро, і теж про це не повідомили Держфінмоніторинг України.

Кваліфікуйте діяння.

7.32. Леонід працював на посаді кредитного інспектора ПАТ КБ «Приватбанк». Він здійснював заходи з погашення проблемної заборгованості на користь банку. Для виконання обов'язків йому був наданий доступ до програм «Операційний день» та «Єдина клієнтська база», в яких обробляються дані щодо клієнтів фінансової установи, у тому числі інформація щодо фінансового стану клієнтів банку та взаємовідносин з ним чи третіми особами при наданні послуг. Скориставшись своїм становищем, Леонід спочатку здійснив несанкціоноване копіювання інформації про клієнтів банку – суб'єктів

господарської діяльності Чернівецької області, а згодом збув електронний файл з відповідною інформацією.

Кваліфікуйте діяння Леоніда.

Тема 8

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ

8.1. Олексій, використовуючи свій трактор, без дозволу здійснив видобуток із русла річки «Дністер» 15,157 кубічних метрів піщано-гравійної суміші.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.2. 17-річний Михайло та 18-річний Тарас для полювання отримали від голови сільської ради картку добування диких звірів. У ночі, приїхавши на автомобілі на територію мисливського угіддя, розставили петлі та капкани для добування добичі із використанням клею та анестезуючих принад. В результаті, здійснили полювання на мисливського звіра – кабана в кількості 1 штуки; зайця-русака в кількості 10 штук, вовка – 2 штуки та мисливського птаха - фазана в кількості 20 штук.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.3. Маркіян, перебуваючи на ландшафтному заказнику місцевого значення «Моршинський» за допомогою екскаватора, який перебуває в його власності, проводив несанкціоновані земельні роботи. Як наслідок, знищив 4 дерева породи вільха; 1 дерево породи в'яз; 1 дерево породи осика та пошкодив 6 дерев породи вільха до ступеня неприпинення росту.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.4. Олег, працюючи начальником міського комунального підприємства, організував аварійний скид неочищених зворотних вод з каналізаційної насосної станції у водний об'єкт господарсько-питного водокористування (в річку Гнізну) в кількості 106247,13 м³. Це спричинило забруднення водного

об'єкта (перевищення вмісту аміаку -6,11 мг/дмі при нормі 2,0 мг/дмі), що становить небезпеку для здоров'я людей і довкілля.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.5. Марія, обіймаючи посаду голови житлово-комунального господарства «Родничок» не оформила для ЖКГ дозволу на спеціальне водокористування. Проте, підземні води видобувалися з чотирьох артезіанських свердловин та постачалися населенню. Всього було добуто в таких спосіб 67 200 м³ підземних вод.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.6. Олександр проник на територію зони відчуження та прибув до річки Прип'ять. За допомогою плешні пробурив у кризі лунку та за допомогою вудки для зимової риболовлі з використанням колючих знарядь лову типу «драк», виловив у річці рибу цінних та нечисленних її видів, а саме: судак – 7 шт., лящ – 2 шт. та щука – 2 шт. Після чого, маючи на меті перемістити її за межі зони відчуження до місця свого проживання для споживання в їжу, був затриманий працівниками міліції.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.7. Олег і Кирил, перебуваючи у скрутному матеріальному становищі, прибули до дубої рощі «Розсадник», що відноситься до першої групи лісів, виконуючих захисні функції. Використовуючи бензопилу, здійснили порубку чотирьох дерев породи «Дуб черешчатий» у корі біля шийки кореня діаметром 37 см, 41, см, 46 см та 47 см. Потім розпиляли стовбури на окремі частини та перевезли до місця свого проживання. Наступного дня продали деревину столяру, який заздалегідь обіцяв їх придбати.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.8. Семен, займаючи посаду начальника відділу охорони навколишнього середовища підприємства з металообробних операцій, допустив діяльність, у процесі якої в атмосферне повітря без відповідного дозволу здійснюються викиди речовин: оксиди азоту, оксид вуглецю, речовини у вигляді суспендованих твердих часток недиференційованих за складом, свинець та його сполуки, діоксид сірки, фтор і його пароподібні та газоподібні сполуки.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.9. Йосип перебував на посаді інженера-гідротехніка ВАТ «Агрофірма «Глобівська». Однак, на підприємстві не проводились роботи по очищенню каналізаційної насосної станції та очисних споруд, що призвело до їх замулення, а в подальшому – до витоку відходів із каналізаційної насосної станції, що призвело до забруднення рідкими нечистотами ґрунту площею – 120 кв. метрів.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.10. Микола на землях сільськогосподарського призначення вогнем знищив сухі дикоростучі трави, рослинність і її залишки. Під час слідства встановлено, що у Миколи є психічне захворювання, а саме нездоланий потяг до підпалювання майна (піроманія).

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.11. Маркіяну був необхідний пісок формувальний для фундаменту до будинку. Він попросив у заступника директора підприємства, де раніше працював автомобіль з водієм та взяв з собою родича Андрія та знайомих Петра і Остапа, щоб допомогли загрузити пісок з кар'єру. Про те, що у нього не було дозволу на видобуток цього піску знав тільки Андрій. Приїхавши до зазначеного кар'єру, вони загрузили пісок формувальний у вантажний автомобіль, але були затримані працівниками міліції.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.12. Олексій за допомогою саморобного екскаватора зняв верхній шар ґрунту за межами населеного пункту в урочищі «Біля Ясика» площею 0,7 га та перевіз до свого подвір'я. Це призвело до пошкодження зелених насаджень дерев до ступеня не припинення росту, зокрема двох осик з діаметром пня біля кореневої шийки 18,4 см. та 21 см., сосни з діаметром пня біля кореневої шийки 26 см., кущів крушини в кількості 14 штук, а також до деградування земельної ділянки у сільськогосподарському виробництві та непридатності її до використання за цільовим призначенням. Під час слідства встановлено, що дозвіл на перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок надав сільський голова.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.13. Михайло, з метою виловити риби для своїх особистих потреб, взяв дві риболовні сітки довжиною по 80 метрів, висотою – 1,5 метрів, і направився на Сулинську затоку. За допомогою човна сітку виставив у межах ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Сулинський», який входить до складу природно заповідного фонду України. Наступного дня рано вранці повернувся до виставлених сіток, зняв їх і здобув рибу карась 500 шт., щука 6 шт., судак 23 шт., сом 2 шт., лящ 20 шт., загальною вагою 65 кг.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.14. Маркіян, перебуваючи у лісовому масиві «Дубинка», що знаходиться на території Національного природного парку «Подільські Татри», здійснив відстріл та знищив 1 особину мисливської тварини «Лисиця».

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.15. Лікар-ветеринар під час огляду великої рогатої худоби у приватній фермі, що належить Марії виявив, що дві корови хворіє на чуму. До приїзду

спеціалістів державної ветеринарної медицини, щоб забити тварин Марія вирішила востаннє реалізувати у вільному продажу молоко та молочні продукти цих корів. Як наслідок 10 людей отруїлися.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.16. Олексій зранку пішов у лісовий масив та зрізав для використання в господарстві сироростучих дерев різної породи, а саме: дерево породи «Ясен» діаметром 45 см, 49 см., 44 см., дерево породи «Граб» діаметром 38 см., 34 см. Потім відділив гілля від стовбура і частину деревини погрузив на автомобіль. Однак, під час транспортування до приватної пилорами був затриманий працівниками міліції. Решту деревини було виявлено лісничим, який погрузив дерево на автомобіль і завіз до свого дому.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.17. Михайло, щоб продемонструвати подрузі свою мужність проник у сад своєї сусідки і за допомогою сокири зрубав 20 плодових дерев «Яблуня».

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.18. Володимир, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, приїхав в лісовий масив де, використовуючи допомогу Максима і Олега, які про протиправність дій Володимира нічого не знали і були впевнені, що в передбаченому законом порядку проводять заготівлю деревини, зрізав із використанням бензопили два дерева сосни, завдавши шкоди на суму 8641 грн. 47 коп. У цей час прибув помічник лісничого який, перебуваючи у форменому одязі, знаходився при виконанні службових обов'язків. Володимир став ображати помічника лісничого, шарпати його за одяг, штовхати руками в область грудної клітини, при цьому розірвав йому куртку форменого одягу. Окрім цього, погрожував останньому спричиненням тілесних ушкоджень та вбивством.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому

8.19. Максим разом із сином збирав соломі на земельній ділянці своєї тещі. Під час збирання соломи він викурих сигарету та її недопалок викинув на землю. Внаслідок чого за невеликий період часу почала горіти стерня, згодом вогонь із тещиної земельної ділянки поширився у напрямку земельної ділянки сільськогосподарського призначення ПП «Західний Буг». Максим намагався зупинити вогонь, вилами перекопував землю, але вогонь поширювався з напрямком вітру так, що він не зміг його зупинити. Після чого він викликав пожежну службу. Внаслідок виниклої пожежі, згоріла стерня та частина соломи на земельній ділянці його тещі, а також повністю згоріли рослини пшениці на земельній ділянці ПП «Західний Буг» загальною площею 43,5га.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.20. Роман, працюючи бригадиром, наказав робітникам Олегу і Миколі наглушити рибу у річці за допомогою електричного струму, давши їм моток дроту. Під час глушіння риби струмом напругою 380 вольт, був смертельно травмований Олексій, який приєднався до Олега і Миколи.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.21. Капітан іноземного судна-танкеру, який знаходився в порту м. Одеса, вночі наказав екіпажу промити танкер від залишків нафтопродуктів, які він перевозив перед цим. Забруднена вода, а також залишки нафтопродуктів були злиті прямо в море. В результаті цього була забруднена поверхня води акваторії порту чим було завдано шкоду живим ресурсам моря.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.22. Працівники міліції Олег та Максим, знаходячись на території заповідника, в зв'язку з виконанням ними службових повноважень вирішили

пополювати. З дозволу лісного вони, використовуючи табельну зброю, настріляли дванадцять зайців.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.23. Володимир отримав у спадок земельну ділянку сільськогосподарського призначення площею 5 га. З метою зміни її цільового призначення Володимир вивіз і продав іншій особі більшу частину гумусного шару землі. Внаслідок таких дій земельна ділянка стала непридатною для ведення сільського господарства.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.24. Сергій з метою розширення виробництва лакофарбової продукції звернувся до керівника проектного відділу Олексія з клопотанням розробити проект та робочу документацію для будівництва комплексу з виробництва хімічної продукції. Але, з метою зменшення затрат на проектування та будівництво даного комплексу попросив виключити з проекту систему утилізації шкідливих речовин і відходів. Олексій погодився.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

8.25. Віктор, працюючи директором сільгосппідприємства, з метою боротьби з небажаною рослинністю ґрунтів наказав внести до них подвійну дозу гербіцидів. Після цього було встановлено, що їх використання потягнуло за собою загибель птахів і дрібних тварин, а також отруєння людей. Віктор, щоб не нести додаткових витрат із приведенням цих земель до належного стану, приховав інформацію відносно небезпечного стану земель.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

Тема 9

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

9.1. У 1994 році троє осіб утворили банду, яка діяла до 2005 року. На початку 1994 року до неї вступив Олексій. У грудні 1995 року Олексій разом з іншими учасниками банди вчинив умисне вбивство. У квітні 1998 року – вимагання, за яке був засуджений 3 червня 2002 року місцевим судом за ч. 4 ст. 189 КК України. 5 лютого 2004 р. умовно-достроково звільнений від відбування покарання на підставі постанови місцевого суду. Вироком Апеляційного суду від 28 серпня 2010 року Олексія засуджено за ст. 257 КК України 2001 р. та ст. 94 КК України 1960 р.

Чи правильно вирішив справу суд?

9.2. Брати Семен і Олексій організували групу для нападу на квартири громадян. Пізніше до групи ввійшов Антон. Упродовж трьох місяців велися пошуки будинків, де живуть багаті люди. У цей період групою було придбано пістолет і 30 патронів до нього, виготовлено два фінські ножі. Використовуючи зброю, група проникла до квартири Матвія, який вчинив опір. Семен застрелив Матвія. Олексій фінським ножем завдав тяжкого тілесного ушкодження дружині Матвія, а Антон згвалтував малолітню дочку Матвія. Забравши гроші, коштовності та цінні речі – всього на суму 25 тис. грн., група залишила будинок. Семен, прийшовши разом з братом додому вночі, зізнався дружині, що вони вчинили напад на сім'ю Матвія, і попросив викинути в річку їхні черевики та замити сліди на кухні. Дружина виконала прохання.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.3. Кирило на пропозицію Остапа добровільно вступив до організованої групи, членами якої були Орест і Тарас. Орест запропонував співучасникам здійснити напад на Михайла, який займався на території речового ринку

валютними операціями. Вони одягли на голови маски зі спортивних шапок, озброїлися автоматом Калашникова, пістолетом системи «Парабелум», револьвером системи «Наган» і на автомобілі заїхали на територію ринку. Під'їхавши до Михайла і його дружини, погрожуючи застосуванням вогнепальної зброї, наказали лягти на землю. Побоюючись реалізації погроз, останні лягли поряд з автомобілем, в салоні якого знаходилось 293 000 грн. Однак, заволодіти цими грошима вони не змогли, оскільки були затримані працівниками міліції.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.4. Степан разом з Марком та Сергієм ввечері під'їхали до офісно-житлового приміщення. Проникши всередину, вони викрали гладкодвоцівовку куркову мисливську рушницю австрійського виробництва 12 калібру, металеву валізу з набором посуду та мисливську нарізну вогнепальну зброю. Все викрадене склали в автомобіль та привезли до підвального приміщенні будинку Степана. У цьому ж підвальному приміщенні він також зберігав гвинтівку «Манліхер» калібру 8 мм виробництва Австро-Угорщини та гвинтівку невстановленого взірця 16-го калібру.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.5. Павло та Микола за допомогою мобільного телефону по спецлінії «102» повідомили те, що заміновано торговельний центр «Піраміда». В результаті евакуації всього персоналу торгового центру та його відвідувачів, кількість яких загалом на момент даної події становила близько 1000 осіб, проведення спецзаходів щодо пошуку вибухових пристроїв, було дезорганізовано роботу вказаного торговельного центру на період з 13.51 год. до 15.39 год. В наслідок чого ТОВ «Атлантик-Пасіфік Венчурз» як єдиний орендодавець торговельних місць у вказаному торговельному центрі, не отримало очікуваного прибутку у розмірі 2000 грн.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.6. Микола, повертаючись із полювання, залишив власну мисливську рушницю та боєприпаси до неї у автомобілі. Іван відкрив дверцята автомобіля та забрав зброю. У стані алкогольного сп'яніння Іван вчинив сварку з Павлом, яка в подальшому переросла у бійку. Під час бійки Іван здійснив один постріл у бік Павла. В результаті чого Павлові було заподіяно тілесні ушкодження у вигляді вогнепального поранення грудної клітки справа, від яких Павло помер у лікарні.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.7. Артур був затриманий працівниками міліції в громадському місці за вчинення адміністративного правопорушення і під час особистого огляду був виявлений та вилучений з правої кишені одягненої на нього куртки кастет.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.8. Ігор добровільно здав до міліції вогнепальну зброю: один карабін, дві гранати, два пістолети. Під час перевірки зброї було встановлено, що з одного пістолета поранено Остапа, при замаху на його життя. Проведене розслідування встановило, що стріляв саме Ігор.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.9. Олена та Марічка, за попередньою змовою між собою, через прорив у огорожі з колючого дроту проникли на територію зони відчуження та прийшли в лісовий масив. На території якого назбирали кожна собі грибів по 12 та 14 кг. Однак, під час переміщення за межі зони відчуження продуктів харчування рослинного походження були виявлені працівниками міліції.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.10. Ігор, працюючи водієм 3-го класу, за допомогою бензинової паяльної лампи, відкритим вогнем, перебуваючи на відкритому майданчику, на пришкольній території гімназії здійснював підігрів картера двигуна пасажирського автобуса. Потім залишивши працюючу паяльну лампу без нагляду під піддоном двигуна вказаного автобуса, відлучився по своїх потребах. У період його відсутності виникла пожежа, внаслідок якої автобус, від дії високої температури, був пошкоджений.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.11. Маркіян перебував на посаді головного інженера геофізичного підприємства. Знаючи, що автомобіль, призначений для перевезення джерел іонізуючого випромінювання 7 класу небезпеки знаходиться на виїзді, надав усну вказівку гірничому інженеру-фізику та водію на перевезення закритого джерела іонізуючого випромінювання радіонуклід Cs-137 та закритого джерела іонізуючого випромінювання радіонукліда AM-241/Be. Під час перевезення їх було зупинено працівниками міліції.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.12. Олег, будучи невдоволеним політикою, яку проводить державний діяч Віктор, та маючи навик користування глобальною інформаційною комп'ютерною мережею Інтернет, здійснив вихід на сайт «<http://inpress.ua>». Ознайомлюючись зі статтею «МВФ предлагает сократить налоговые льготы для «упрощенцев», залишив до неї коментар із публічними закликами до знищення Віктора, його родини та оточення, шляхом вчинення вибуху резиденції державного діяча із використанням літака з повними баками пального. Такі коментарі він залишав ще на п'ятих сайтах.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.13. Ігор і Дмитро з метою зриву виборів в міську раду і залякування населення встановили на залізничній платформі вибуховий пристрій і підірвали його. Завдяки щасливому випадку пасажери, що знаходилися на платформі не постраждали. Наступного дня Дмитро зателефонував до редакції місцевої газети і повідомив, що якщо вибори не будуть скасовані, вибухи будуть продовжені.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.14. Іван із метою привернення уваги до своїх політичних поглядів розказував повнолітньому Данилові та малолітній Оленці як вчиняти вибухи. Внаслідок чого, останні під час спроби встановити на мості вибуховий пристрій були затримані правоохоронними органами.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.15. Олексій, будучи уповноваженою особою суб'єкта господарювання, переводив кошти для придбання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та вибухових речовин на рахунок організації, яка ставила собі за мету вчиняти вибухи в торгових центрах для привернення уваги до своєї ідеології.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.16. Віктор та ще 10 осіб утворили формування під назвою «Контра сіті» з метою вчинення опору представникам влади. Для цього вони озброїлись та проводили тренування.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.17. Маркіян мав запрошення в гості до свого друга Антона, який живе в Іспанії. І в якості подарунків поклав у свій багаж 500 г нікотину для Антона, а для дітей — іграшкові пістолети, для дружини Антона – в'язальні спиці. Свій

багаж Маркіян проніс на борт літака. Однак, про це стало відомо правоохоронним органам, які до зачинення дверей літака затримали його.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.18. Андрій та Орест, скориставшись відсутністю сторонніх осіб, підійшли до оглядового колодязя водогінної мережі, яка перебуває на балансі сільської ради, звідки викрали металеву кришку люка. Після чого перенесли кришку люка до коляски мотоцикла з метою її подальшої здачі як металобрухту. В той час дворічний Дмитро, повертаючись із дитячого садочка з бабусею та сестричкою, побіг уперед, провалився у відкритий люк і загинув.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.19. Віктор та ще 5 учасників організованої групи з мотивів дестабілізувати соціально-політичну ситуацію в місці напали на склади вибухових матеріалів державного підприємства науково-виробничого об'єднання. Під час нападу охоронців складів було обеззброєно та підпалено складські приміщення, в яких знаходилось 40 тонн вибухової речовини – амоніт, яка повністю знищена вогнем.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.20. Приватне підприємство «Озон» на підставі угоди, укладеної з фірмою «ELTEX» (Угорщина, м. Дебрецен), здійснювало поставки в Україну суміші мінеральних речовин «Премікс», що використовувалося в технологіях виготовлення систем гальмування. Однак, за висновками експертів, фактично з Угорщини на територію України під назвою «Теплостійкий наповнювач «Премікс»» було ввезено суміш різноманітних речовин, які є промисловими відходами, що за своїм складом шкідливі для життя і здоров'я людей та довкілля, і їх використання у будь-якому виробництві, а також утилізація є неможливими.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.21. Іван став членом злочинної організації «Помста», яка вчиняла умисні вбивства з мотивів расової нетерпимості. Учасі у жодному злочині чи підготовці до нього, вчинюваному злочинною організацією, Іван не брав. Через тиждень після вступу припинив зв'язки з організацією.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.22. Інспектор ДАІ сержант міліції Антон під час обшуку приватного автомобіля Мирона виявив у багажнику 2 патрони до нарізної вогнепальної зброї, а також заряджені 2 патрони для гладкоствольних мисливських рушниць.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.23. Маркіян, гуляючи по парку, знайшов саморобний пістолет, який приніс додому, де його й зберігав. Довідавшись від друзів, що його дії є кримінально караними, він вирішив здати знайдений пістолет до органів внутрішніх справ. Коли Маркіян прямував до відділу міліції, його було затримано працівниками міліції.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.24. Громадянин України Матвій та громадянин Російської Федерації вербували Ніну, Олега та ще 5 осіб для вчинення підпалів, вибухів на території однієї із сусідніх областей з метою провокації воєнного конфлікту.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

9.25. Іван протягом двох місяців організовував перевезення матеріально-технічного спорядження та пального на об'єкти, які були незаконно захоплені бойовиками терористичної організації. Він особисто супроводжував зі зброєю ці вантажі.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

Тема 10

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

10.1. Бригадир комплексної бригади сільськогосподарського підприємства Марко, відповідальний за додержання правил техніки безпеки в бригаді, направив робітниць Марину і Вікторію виносити картоплю із земляного льоху, який перебував в аварійному стані. Під час їх роботи стеля льоху завалилась. Робітниць засипало землею. Марині було заподіяно середньої тяжкості тілесні ушкодження, а Вікторія від заподіяних тілесних ушкоджень померла.

Кваліфікуйте діяння.

10.2. Капітан катера Артур та його помічник Микола визнані винуватими в тому, що всупереч правилам техніки безпеки на суднах флоту рибної промисловості України намагалися ривком зняти з мілини сейнер «Вогник». Унаслідок цього буксирний трос обірвався і кінцем ударив матроса Василя, який від заподіяних йому тілесних ушкоджень помер.

Кваліфікуйте діяння.

10.3. Диспетчер порту і виконавець робіт Григорій на порушення техніки безпеки в морських портах не проінструктував зміну вантажників про порядок розвантаження пароплава «Аміго», а також призначив сигнальником вантажника Андрія, не обізнаного з правилами сигналізації. Останній, всупереч цим самим правилам, подав кранівникові неточну команду, не супроводжуючи її жестами рук, – підвести грейфер у бік вантажників, що перебували в трюмі пароплава. Внаслідок цього грейфером, поданим за сигналом Андрія на значно більшу, ніж було потрібно, відстань, були притиснуті до перегородки трюму вантажники, одному з яких при цьому було заподіяно тяжкі, а іншому – середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Кваліфікуйте діяння.

10.4. Комендант будинку Устим не забезпечив необхідної безпеки під час скидання снігу з даху будинку, внаслідок чого скинутою крижиною було смертельно травмовано Семену. Скидав сніг Остап, який, виконуючи цю роботу, не виявив належної уваги.

Кваліфікуйте діяння.

10.5. Бригада монтажників міняла опори контактної мережі на залізниці. За інструкцією про це слід було доповісти черговому диспетчеру. Не зробивши цього, прораб дільниці Євген дав вказівку зростити дроти і закріпити їх на опорах до ізоляторів. З'єднуючи дроти без гумових рукавиць, яких не виявилось в бригаді, монтер Максим був смертельно уражений струмом.

Варіант. Максим одержав легке тілесне ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я.

Кваліфікуйте діяння.

10.6. На одному із суден у морському порту отруїлися кілька чоловік. Їх у тяжкому стані було доставлено до лікарні. Розслідуванням встановлено, що за два дні до цього на судні здійснювалася фумігація (знезаражування) від небезпечного карантинного шкідника – карпового жука. При цьому було порушено спеціальні правила: не було організовано достатньої вентиляції приміщень, наявність бромметилу визначали без урахування погодних умов, балони з ним не прогрівали, а фумігацію здійснювали аварійним способом, розливаючи фумігант. Не встановивши наявності отрутохімікатів, начальник фумігаційного загону держінспекції з карантину рослин Левко, який керував роботами, дав дозвіл на заселення судна. Коли було включено опалювальну систему судна, бромметил почав випаровуватися, що й стало причиною отруєння деяких членів команди судна.

Кваліфікуйте діяння.

10.7. Прораб асфальтобетонного заводу Марик грубо порушив правила техніки безпеки при будівництві, ремонті й утриманні автомобільних шляхів, не виконав вказівки інспектора електронагляду та головного механіка тресту огородити трансформатор та навісити замки на розподільчий прилад і хвіртку огорожі. Марик, давши завдання теслі заводу Степану відремонтувати огорожу трансформатора, не проінструктував його щодо особливостей роботи на цьому об'єкті, не сповістив електромонтера заводу Тимура про ремонтні роботи і необхідність зняття напруги з трансформатора на час цих робіт. Степан, не знаючи правил техніки безпеки, підняв матеріал на майданчик трансформатора і був смертельно уражений електрострумом.

Кваліфікуйте діяння.

10.8. Інженер-електрик промислового об'єкта, Кирило був зобов'язаний контролювати дотримання правил техніки безпеки працівниками бригади електромонтерів, які забезпечують роботу трансформаторної будки, розташованої поблизу житлового масиву. 6-річний Боря, граючись біля трансформаторної будки, закинув іграшковий пістолет на дах розташованих біля задньої стінки статичних конденсаторів. Він виліз на огорожу, встановлену навколо будки, намагаючись палицею із вбитим у неї цвяхом дістати іграшку, пробивши при цьому ізоляцію. Боря був смертельно уражений електрострумом.

Кваліфікуйте діяння.

10.9. На заводських шляхах азотнотукового заводу формувався ешелон цистерн з нашатирем. Унаслідок порушення правил руху під час цих робіт ешелон зіткнувся з вагоном, що перебував під навантаженням. Вагон змістився, зрушивши транспортер, за допомогою якого здійснювалося навантаження, а той зачепив опорну цегляну колону навантажувального майданчика і зруйнував

її. Цеглинами з колони було смертельно травмовано вантажника. Зіткнення допустив машиніст локомотива Роман.

Кваліфікуйте діяння.

10.10. Під час бурі вітер зірвав електричний провід, який провис біля заводської огорожі. Пройшло п'ять годин. Робітник Зіновій після закінчення роботи, щоб скоротити шлях додому, намагався перелізти через огорожу. У темряві він доторкнувся до проводу і був смертельно уражений електрострумом.

Чи повинен відповідати за смерть Зіновія начальник ділянки електричної мережі й підстанції Олег?

10.11. Майстер лісодільниці Мирон запропонував Семену працювати на лебідці, шестерні передачі якої не були закриті захисним кожухом. Саме робоче місце було захаращене й забруднене. Під час роботи лебідчик Семен зробив різкий рух, поскокзнувся на брудному вологому ґрунті і впав правим ліктем на шестерні лебідки, діставши смертельну травму.

Кваліфікуйте діяння.

10.12. Начальник зміни електроцеху заводу Роман направив монтера для ремонту вимикача високої напруги. Усупереч правилам техніки безпеки він не вимкнув струм на лінії вимикача. Монтер, упевнений у тому, що струму в мережі немає, доторкнувся до проводу й дістав тяжку травму. Роман пояснив, що хоч він і забув вимкнути струм, але і сам монтер виявив грубу необережність.

Чи зміниться кваліфікація його дій, коли у справі буде встановлено, що монтер відповідно до правил техніки безпеки повинен був, перш ніж розпочати ремонтні роботи, перевірити, чи не перебуває провід під струмом?

Кваліфікуйте діяння.

10.13. Начальник цеху Роман і механік цеху Василь, відкривши люк бензоцистерни, в якій накопичилися гази, залишили її без нагляду, не наповнивши водою для видалення залишків бензину. Робітник цеху, самовільно залишивши робоче місце, зайшов у бензосховище і, спустившись у цистерну, отруївся шкідливими газами. Під час спроби врятувати Арсена, загинув також інший робітник – Никодим.

Кваліфікуйте діяння.

10.14. Начальник цеху Іван не контролював роботу з охорони праці, нерідко сам грубо порушував вимоги техніки безпеки. Майстер Алла з відома Івана часто запізнювалася на роботу, внаслідок чого робітники залишалися без технічного керівництва. Створилася така обстановка, коли кожен робітник мав доступ до будь-якого приміщення цеху. Учень електрослюсаря Артур без виробничої потреби зайшов до пункту управління електроплавильної печі. Не маючи необхідних знань і досвіду роботи на цій ділянці, він доторкнувся до шин під високою напругою і був смертельно уражений струмом.

Кваліфікуйте діяння.

10.15. Робітник Михайло виконував роботи, що належали до вогнебезпечних. На порушення інструкції з техніки безпеки майстер Денис не забезпечив його спецодягом. Під час роботи від іскри у Михайла зайнявся одяг і він дістав опіки. Перебуваючи в лікарні, Михайло захворів на запалення легенів, від чого помер.

Кваліфікуйте діяння.

10.16. У системі водопостачання одного з міст траплялися випадки, коли роботи, пов'язані з переміщенням вантажів, виконувалися вручну, причому вантажі перевищували норми, встановлені законодавством для ручних робіт.

Під час виконання зварювальних робіт Сергій впустив кінець 60-кілограмової сталевोї труби, яка вдарила електрозварювальника Дмитра, спричинивши йому середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Чи повинен за це відповідати і як саме керівник робіт – бригадир Роман?

10.17. Технік Володимир працював на спорудженні жилого будинку. Він доручив робітникам підняти з першого на четвертий поверх труби. Пояснивши техніку підняття труб, Володимир пішов на інший об'єкт. Робітник Борис всупереч отриманим вказівкам намагався підняти трубу іншим способом, внаслідок чого впав з четвертого поверху і дістав тяжкі тілесні ушкодження.

Кваліфікуйте діяння.

10.18. Черговий депо Ростислав одержав повідомлення про те, що у штабелі, де набирають пісок, утворився підкоп із навислим козирком, небезпечним для роботи. Він не звернув на це уваги і не заборонив роботу. Від струсу ґрунту, спричиненого проїздом потягу, стався обвал. Робітницю Світлану засипало піском, вона загинула.

Кваліфікуйте діяння.

10.19. Прокоп і Валерій допустили порушення протипожежних правил за таких обставин. Працюючи головним механіком фабрики, Прокоп дозволив проводити зварювальні роботи при ремонті транспортера, не обумовивши попередньо заходів щодо захисту спалимих конструкцій і контролю за роботами. Керівник зварювальних робіт механік цеху Валерій не вжив заходів щодо захисту спалимих конструкцій і перевірки місць робіт після їх закінчення. При виконанні зварювальних робіт зайнялися дерев'яні частини коробка транспортера, фабриці було завдано збитків на суму 25 тис. грн.

Кваліфікуйте діяння.

10.20. Працюючи машиністом вугільного комбайна, Клим вивчав Правила безпеки у вугільних і сланцевих шахтах, проходив відповідний інструктаж. Однак на порушення цих правил він проніс у шахту пачку цигарок і під час робіт з демонтажу комбайна запалив цигарку. Ці його дії припинив заступник головного інженера по техніці безпеки Тимофій.

Варіант. Дії Кліма спричинили вибух метану і кілька осіб дістали опіки.

Кваліфікуйте діяння.

10.21. Машиніст автокрана Максим, незважаючи на виявлену ним несправність сигналізатора небезпечної напруги, за якої не можна виконувати роботи поблизу ліній електропередачі, розвантажував труби на складі будівельного управління, розташованому в їх охоронній зоні. Під час приведення крана в транспортне положення після виконання цієї роботи Максим наблизив стрілу до дротів лінії електропередачі, через що металоконструкція крана потрапила під високу напругу. Стропальник Григорій, який у цей час складав на автокрані сталеві стропи, був смертельно уражений електрострумом.

Кваліфікуйте діяння.

10.22. Наливаючи бензин із бензобаку автобуса в каністру в гаражі підприємства, Сергій попросив Романа запалити сірника й посвітити йому. Той почав запалювати сірника на близькій відстані від бензобака, бензин загорівся. Під час пожежі обгоріли гараж і автобус, чим підприємству завдано збитків на суму 45 тис. грн.

Кваліфікуйте діяння.

10.23. Начальник дільниці Юрій допустив виконання робіт у важкопровітрюваному вибої вибухонебезпечної шахти без другого

повітропроводу. Вибуху метаноповітряної суміші або вугільного пилу не сталося, однак через відсутність належної вентиляції отруївся оксидом вуглецю слюсар Микита.

Кваліфікуйте діяння.

10.24. Гірничотехнічна інспекція виявила, що на шахті в одній із лав роботи ведуться з порушенням кріплення покрівлі: застосовували змішане кріплення з металевих і дерев'яних стояків, яке не було посилене в місцях геологічних порушень, а також були перевищені норми провисання покрівлі. Начальнику дільниці Івану було вказано на ці вади, проте він не припинив роботи у лаві, створивши можливість обвалу і людських жертв.

Варіант. Покрівля в лаві обвалилася, смертельно травмувавши двох гірників.

Кваліфікуйте діяння.

10.25. При будівництві жилого будинку прораб Макар керував роботами в нічний час, не забезпечивши нормального освітлення. Підносячи шлакоблоки до риштування, Стас оступився і впав у яму, діставши середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Кваліфікуйте діяння.

Тема 11

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

11.1. Згідно із затвердженим графіком чергувань по переїзді 103-го км. перегону Ташбунар – Ізмаїл, Петро будучи черговим на вказаному переїзді, перебував на робочому місці у стані алкогольного сп'яніння, внаслідок чого заснув у приміщенні посту чергового. В той час як Петро спав через вказаний залізничний переїзд проїхав вантажний склад, під час проходження якого черговий зобов'язаний слідкувати за справністю шлагбаумів, сигналів та за станом поїздів.

Під час чергування Петра усі поїзди рухались згідно графіку прибуття, жодної аварії не відбулось.

Кваліфікуйте дії Петра.

11.2. 10 травня 2014 року інженер залізничного ДЕПО Сергій не встановив на кришку люка вагону нових деталей однієї запори кришки люка, одного валіка і однієї петлі замість відсутніх, і дав дозвіл на завантаження даного вагону. Внаслідок цього, під час руху ремонтowanego вагону у складі поїзда Харків-Діпропетровськ, на 425 км. перегоні Очеретина – Лісова відбулось падіння кришки розвантажувального люка на залізничний шлях із висипанням щебня в розмірі 1 тонни.

Кваліфікуйте дії Сергія.

11.3. Матвій за неодноразові прогули на роботі був звільнений наказом начальника залізної дороги. Будучи озлобленим на свого колишнього бригадира Северина, Матвій вночі прийшов в локомотивне депо, завів локомотив, що числився за Северином і почав рухатись в сторону найближчої станції. Проїхавши декілька кілометрів Матвій використовуючи лом, розбив всі

контрольні прибори в кабіні локомотиву, повітряну систему, вибив лобове скло.

Кваліфікуйте дії Матвія.

11.4. Олег та Максим за допомогою пласкогубців із чотирьох вантажних вагонів (цистерн), які знаходились у складі вантажного потягу на станції залізниці, таємно викрали 5 зтяжок гальмівної важільної передачі вартістю 293 грн. 35 коп. та 10 валіків кріплення зтяжок гальмівної важільної передачі вартістю 6 грн. 10 коп. Всього вони заволоділи майном залізниці на загальну суму 299 грн. 45 коп. Наступного дня під час руху у вантажного потягу відмовили гальма, внаслідок чого рух поїздів було призупинено на 12 год.

Кваліфікуйте дії Олега та Максима.

11.5. 18-річний Харитон бажаючи продемонструвати свою сміливість і відвагу, вийшов на проїжджу частину дороги і повільно почав пересікати її перед їдучим на зустріч автомобілем. У результаті цього водій автомобіля Олексій різко повернув автомобіль вліво і наїхав на жінку, що стояла на трамвайній зупинці. Жінка від отриманих пошкоджень померла у лікарні.

Кваліфікуйте дії учасників ДТП.

11.6. Олег, Петро та Іван вирішили проплавити на човні, який належав Іванові. Купивши 2 літри пива Олег сів за кермо катера і вони поплили заправити човен. Після заправки ще деякий час поплавали по Дніпру, а потім попливли в затоку Собаче Гирло. Проходячи біля затоки, на відстані приблизно 30–35 метрів від берега Олег почув глухий удар по днищу човна і заглушив двигун. Через деякий час він побачив, що до берега плила жінка, яка згодом вийшла на берег за допомогою сторонніх людей. Олег зрозумів, що під човен попала жінка, яка напевно потребувала допомоги. Друзі з берега почули погрози в свою сторону та вирішили зникнути в місця події. Олег завів двигун

човна та направив його на протилежну сторону берега, де згодом і залишив човен.

Кваліфікуйте дії Олега, Петра та Івана.

11.7. Державні виконавці міськрайонного управління юстиції на виконання рішення суду вилучили протоколи про результати голосування на дільницях одномандатного виборчого округу та помістили їх до салону службового автобусу, припаркованого поруч з будинком, для доставлення їх до окружного адміністративного суду. В цей же час, директор ТзОВ Максим, який тривалий час перебував у службових та дружніх стосунках із Семеном, усвідомлюючи факт програву останнього на виборах вирішив недопустити доставки протоколів до окружного адміністративного суду для їх обробки (підрахунку) та встановлення результатів виборів, а саме надав по мобільному телефону вказівку та настанови водіям: Миколі, Степану, Матвію, виїхати з території ТзОВ на закріплених за ними вантажних автомобілях та розмістити ці транспортні засоби на автомобільній дорозі, яка прилягає до цього ж будинку і тим самим перекрити рух усіх транспортних засобів по цій вулиці. Своєю чергою Микола, Степан та Матвій зважаючи на службову залежність від Максима та загрозу звільнення у випадку невиконання наказу, погодилися і керуючи кожен транспортним засобом, тримаючи мобільний телефонний зв'язок із Максимом, який при цьому скеровував, координував їх дії, приїхали на вулицю, де зупинили свої транспортні засоби відповідно до наданих їм вказівок, перекривши під'їзди до приміщення виборчої дільниці. В результаті створених перешкод, рух громадського та приватного транспорту по зазначеній вулиці був повністю блокований.

Кваліфікуйте дії Максима, Миколи, Степана, Матвія.

11.8. Віталік та Павло повертались із рибалки на рейсовому автобусі. На автостраді Павло підійшов до водія і попросив зупинити автобус, мотивуючи це

тим, що через ліс їм буде ближче добратись до селища. Водій автобуса відмовився, пояснивши що на автостраді зупинка заборонена і вказав, що наступна зупинка буде через 6 км. в населеному пункті. Тоді Павло витягнув господарський ніж і, приставивши його до шиї водія, почав погрожувати, що застосує його, якщо той негайно не зупинить автобус. Водій злякавшись погроз зупинив автобус посеред автостради, тоді Віталік, Павло та ще декілька пасажирів вийшли з автобуса на автостраді.

Кваліфікуйте дії Павла.

11.9. Семен самостійно виготовив літальний апарат (мотодельтаплан) із придбаних ним частин (крило, штанга, фюзеляж з шасі і двома підвісними баками для заправки отрутохімікатів, двигун D16 W1 з трилопатним гвинтом. Використовуючи свій саморобний літальний апарат, Семен із метою проведення авіаційно-хімічних робіт над полями та частково над прилеглими селами здійснював польоти над полями і приватними житловими та господарськими будинками жителів сіл, а також над автомобільною дорогою, по якій рухався автомобільний транспорт, не будучи працівником повітряного транспорту. При цьому дане повітряне судно не було підготовлено до польотів відповідно до вимог експлуатаційно-технічної документації.

Кваліфікуйте дії Семена.

11.10. 18-річний Дмитро повертаючись після навчання додому на потязі Львів–Мукачево вирішив не оплачувати дорогу сподіваючись, що проїде «зайцем» і непомітно проник у вагон потягу. На одній із станцій, побачивши, що в вагон в якому він якраз знаходився заходять контролери, Дмитро під час руху поїзда натиснув на стоп-кран і вискочивши у тамбур виплигнув з вагону. Внаслідок цього потяг мав вимушену зупинку на 35 хв., а Дмитро під час зістрибування з потягу зламав руку і лікувався 21 день.

Кваліфікуйте дії Дмитра.

11.11. До одного із районних судів надійшли матеріали кримінального провадження по обвинуваченню Євгена – капітана риболовецького судна «Чайка» за ст. 284 КК України. Євген у суді свою вину не визнав, мотивуючи це тим, що він не міг надати допомоги без серйозної небезпеки для свого судна, оскільки кількість засобів для спасіння на риболовецькому судні вкрай обмежена і у випадку аварійної ситуації не зможе врятуватись навіть власний екіпаж. Окрім того, на його думку, корабель, що зазнав лиха мав спеціально заготовлений для такого випадку плавзасіб, і люди на ньому могли протриматись до підходу іншого корабля.

Дайте юридичну оцінку діям капітана Євгена, чи підлягає він кримінальній відповідальності за ст. 284 КК України.

11.12. Під час промислового відлову риби риболовецьким судном «Моряк» близько 1-її ночі сталося зіткнення з іншим судном в результаті чого судно «Моряк» отримало пробоїну і почало швидко тонути. Капітан даного судна Михайло оцінивши ситуацію почав вживати оперативних заходів щодо порятунку екіпажу. Однак через штормові умови на морі рятувальний човен було віднесено від місця зіткнення. Капітан судна «Юнга», з яким зіткнулось судно «Моряк» прибувши до порту призначення повідомив, що капітан судна «Моряк» не надав даних про порт приписки судна.

Кваліфікуйте дії Михайла.

11.13. Близько 22:00 Марко керуючи транспортним засобом по вулиці, де проводились ремонтні роботи дороги, виїхав автомобілем на зустрічну смугу руху здійснивши наїзд на велосипедиста Маркіяна, який їхав з неувімкненою фарою і без світлоповертачів на велосипеді. Злякавшись відповідальності Марко зник з місця пригоди і не надав допомоги потерпілому. В результаті

аварії потерпілий Маркіян отримав тілесні ушкодження, що спричинили тривалий розлад здоров'я.

Кваліфікуйте дії Марка.

11.14. Дмитро та Влас сидючи в кафе довгий час розпивали спиртні напої. Близько опівночі Власу подзвонила дружина з вимогою щоб він якнайшвидше їхав додому. Тоді Влас попросив машину у Дмитра, який передав йому право управління автомобілем, маючи достовірні дані про відсутність водійського посвідчення у Власа. Влас, після передачі йому права керування автомобілем їдучи зі швидкістю 95 км./год., під час виконання маневру обгону мікроавтобусу, який рухався в попутному напрямку, вибрав неправильні методи керування транспортним засобом та виїхав на праве узбіччя, допустив боковий занос автомобіля та подальший його з'їзд у кювет, де скоїв наїзд на придорожнє дерево. В результаті дорожньо-транспортної пригоди Влас отримав тілесні ушкодження, небезпечні для життя. Наступного ранку Дмитро, побоюючись відповідальності звернувся до райвідділу міліції із заявою, щодо незаконного заволодіння його автомобілем Дмитром.

Кваліфікуйте дії Дмитра та Власа.

11.15. Степан, будучи майстром облавтодору допустив на проїзній частині автодороги третьої категорії наявність вибоїн 0,08 м., напливів та інших ушкоджень, які ускладнювали рух транспортних засобів, характер яких свідчить, що вони були на автодорозі вже тривалий період її експлуатації. Окрім того, Степаном не було встановлено відповідне ступінчате обмеження швидкості транспортних засобів для забезпечення безпеки руху та застосування дорожнього знаку «Вибоїна», що сприяло неналежною інформативністю водіям транспортних засобів про фактичне розташування пошкоджень ділянки дороги. В результаті таких порушень водій Ростислав, керуючи автомобілем, та рухаючись по проїзній частині вказаної автодороги, здійснив наїзд на вибоїни,

які розташовувалися на дорожньому покритті та автомобіль втративши керованість, виїхав на зустрічну смугу руху, де зіткнувся з трьома іншими автомобілями, які рухалися в зустрічному напрямку, в зустрічній смузі руху та не мали технічної можливості уникнути зіткнення транспортних засобів. Внаслідок зіткнення транспортних засобів, водій одного із автомобілів, що зіштовхнулись отримав легкі тілесні ушкодження, що спричинили короточасний розлад здоров'я, а Ростислав отримав тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Кваліфікуйте дії Степана.

11.16. 14-річний Максим і 17-річний Тарас заради розваги домовились викрасти автомобіль свого сусіда. Наступного дня, вони вручну відкотили автомобіль в сторону від будинку і шляхом з'єднання дротів замка запалення завели автомобіль. Після цього Тарас сів за кермо, а Максим □ поряд нього. Під час руху двигун автомобіля зупинився. З метою завести автомобіль, Максим та Тарас почали палити папір у салоні, що стало причиною його загорання. У результаті пожежі автомобіль був повністю знищений і за висновком товарознавчої експертизи станом на 15 липня 2014 року власнику автомобіля були спричинені матеріальні збитки у розмірі 15 тис. грн.

Кваліфікуйте дії Максима та Тараса.

11.17. Микита приїхав на належному йому автомобілі до товарного двору, з метою його продажу на металобрухт. Перебуваючи на території товарного двору, Микита за допомогою болгарки вирізав частину панелі з номерним позначенням кузова з кузова свого автомобіля, яку зберігав із метою подальшого використання та вварювання її в кузов іншого автомобіля. Через деякий час Микита взявши вирізану ним раніше частину панелі розміром 65×95 мм., за допомогою зварювальних з'єднань, виконаних способом

електродугового зварювання, який на заводі виробника не використовується, вварив її в кузов придбаного ним автомобіля, що був не розмитненим.

Кваліфікуйте дії Микити.

11.18. Арсен, працюючи за контрактом в Естонії пілотом 1-го класу, отримав завдання і маршрут прямування в аеропорт м. Львова. В порушення зазначених у маршруті місць посадки він вирішив здійснити самовільну посадку в аеропорту свого рідного міста – Івано-Франківськ, щоб передати матері та іншим родичам придбані їм подарунки. Хоча за його запитом посадка диспетчерською службою була дозволена, це спричинило за собою порушення графіка польотів як в аеропорту рідного міста, так і в аеропорту м. Львова.

Кваліфікуйте дії Арсена.

Тема 12
**ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ
ТА МОРАЛЬНОСТІ**

12.1. Безробітна Наталя, мати трьох дітей (семи, десяти і дванадцяти років) на протязі трьох місяців заставляла їх випрошувати гроші у людей. Для цього вона приводила дітей до магазину «Сільпо» та «Антошка» і залишала біля вхідних дверей. На гроші, зібрані дітьми вона купляла спиртне, розпивала його зі своїм співмешканцем, і неодноразово пригощала ним свою старшу дванадцятирічну доньку.

Кваліфікуйте дії Наталі.

12.2. Пенсіонер Архип, 65-років, під час осіннього збору врожаю в селі запросив декілька сусідських дітей віком 12-ти, 14-ти і 16-ти років допомогти йому зібрати врожай за гроші. Під час обіду, коли діти втомились, Архип запропонував їм для відновлення сил випити з ним трохи самогону. Внаслідок сп'яніння 14-ти річний хлопець отруївся і помер.

Кваліфікуйте дії Архипа.

12.3. Андрій разом з іншими особами у кількості не менше 50 осіб вирішили назавжди викоринити у місті дух комунізму і радянщини. Для цього вони всі разом рушили по центральній проїжджій дорозі до пам'ятника Леніна з метою його демонтування. Внаслідок цього було перекрито центральну дорогу і повністю паралізовано рух транспорту.

Кваліфікуйте дії Андрія.

12.4. Обласна державна адміністрація проводила конкурс для перевізників, за результатами якого за бортом залишилися більше 70 відсотків

власників бізнесу пасажирських перевезень. Обурені таким рішенням перевізники та громада під керівництвом Данила рушили до ОДА. Підійшовши до входних дверей, Данило дістав наявну у нього запалювальну суміш у скляній пляшці об'ємом 0,5 літри та спробував підпалити, щоб кинути до обласної ради. Беручи з нього приклад інші особи виламали входні двері та увірвались до приміщення ОДА. Захопивши таким чином приміщення, люди увірвались у сесійну залу, почали обливати депутатів зеленкою, наносити їм удари підручними предметами та вимагали їх відставки.

Кваліфікуйте дії Данила.

12.5. Іван використовуючи свою комп'ютерну техніку з метою розповсюдження, розмістив в мережі Інтернет, в керованій ним групі «Народное освободительное движение» в соціальній мережі «Фейсбук» повідомлення, яке містило фотокопію документа «План действий» з закликами до захоплення будівель Служби Безпеки України та захоплення будівель регіональних телестудій.

Кваліфікуйте дії Івана.

12.6. Ніна відпочивала у місцевому кафе разом зі своїми подругами. Незабаром у кафе зайшов її знайомий Павло, який перебував у стані алкогольного сп'яніння та почав виражатися нецензурними словами. Обурена такою поведінкою Ніна зробила йому зауваження на що Павло почав до неї чіплятися та лаятись. З метою заспокоїти його дівчина схватила з прилавку кухоль пива та вилила його в обличчя хлопцеві. У відповідь, Павло розізлився та підійшовши до неї, схватив лівою рукою за волосся і наніс своєю правою рукою кілька ударів в область її обличчя після чого вийшов із кафе.

Кваліфікуйте дії Павла.

12.7. Андрій, Анжела та Петро в барі розпиваючи спиртні напої, грали в карти на гроші. Побачивши, що Анжела веде нечесну гру Андрій почав на неї кричати та висловлюватись нецензурними словами вимагаючи, щоб вона негайно віддала все, що виграла. Перелякавшись погроз останнього Анжела втекла. Тоді Петро запропонував Андрію показати де живе Анжела і забрати в неї нечесно виграні гроші. Ідучи до помешкання дівчини хлопці підібрали на вулиці гумовий шланг, вибили двері квартири Анжели, стали наносити удари руками, ногами, гумовим шлангом. На допомогу дівчині прийшли сусіди, проте ні Андрій, ні Петро не реагували на їх зауваження припинити свої дії.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

12.8. Дмитро, раніше судимий за хуліганство, знаходячись на вулиці, побачив свого знайомого Миколу, який зробив йому зауваження щоб той не палив в громадському місці. Тоді Дмитро почав висловлювати на адресу Миколи погрози фізичної розправи, застосовуючи ненормативну лексику. Після цього Дмитро підняв уламок ствола дерева довжиною приблизно 170 см, який знаходився поруч, тримаючи його двома руками став завдавати Миколі, який не чинив опору, удари по голові та плечах, внаслідок чого потерпілому були спричинені легкі тілесні ушкодження з короткочасним розладом здоров'я.

Кваліфікуйте дії Дмитра.

12.9. 16-річна Оксана на цвинтарі упорядковувала могилу своїх родичів. Коли в неї залишилась фарба, вона намалювала на п'яти надгробках білою фарбою свастику і на столі і лавці написала непристойні слова. У цих могилах були заборонені особи єврейської національності – жертви нацистських переслідувань.

Кваліфікуйте дії Оксани.

12.10. Артур та Микола тривалий час ніде не працювали. Вночі на цвинтарі вони розкопали могилу та вирвали у трупа золоті коронки, забрали золоту обручку, після чого опустили труну з трупом у могилу, засипавши її землею. Крім того, вони зняли з могили залізні огорожі з метою здати їх на пункті металобрухту.

Кваліфікуйте дії Артура та Миколи.

12.11. Архип пішов в лісосмугу за селом нарубати дров. При цьому побачив курган, розташований на території СТОВ «Чапаєва», що відноситься до пам'яток археології та вирішив розкопати його з метою пошуку рухомих предметів, що походять із об'єктів археологічної спадщини. На протязі чотирьох днів Архип викопав дві ями глибиною до трьох метрів та почав рити тунель між ними, але нічого не знайшов.

Кваліфікуйте дії Архипа.

12.12. Петро разом із Богданом, перебуваючи на території підвір'я загальноосвітньої школи, помітили пам'ятник російському поету – О.С. Пушкіну який є пам'яткою – об'єктом культурної спадщини місцевого значення, а саме пам'ятником історії місцевого значення та вирішили зняти мідне барельєф-погруддя поета для його подальшого продажу на металобрухт. Після цього вони зняли мідне барельєф-погруддя з металевих штифтів на яких воно трималося та віднесли на окраїну села, де і заховали. Наступного дня Петро за допомогою електричної кутошліфувальної машини розпиляв зняте погруддя на фрагменти, які Богдан в подальшому здав на металобрухт.

Кваліфікуйте дії Петра та Богдана.

12.13. Михайло перебуваючи на території історичної пам'ятки «Глинське городище» що являється пам'яткою археології національного значення шляхом підкопування під надгробник могили, що знаходиться на території «Глинського

городища» пошкодив його. Після цього, Михайло пішов на цвинтар, розташований неподалік та за допомогою лопати розкопав братську могилу радянських воїнів Великої Вітчизняної війни.

Кваліфікуйте дії Михайла.

12.14. Людмила працювала головним архівістом відділу забезпечення збереження документів Державного обласного архіву. Вона винесла з архівосховища № 5 Державного обласного архіву 88 фотопортретів датованих першою половиною XX ст., загальна вартість яких становила 12945 грн. та продала їх своєму знайомому Северину.

Кваліфікуйте дії Людмили.

12.15. Дмитро перебуваючи в дворі будинку, в присутності малолітніх дітей, взяв бейсбольну бити та підійшовши до котів, що перебували на газоні навпроти будинку, наніс один удар по коту попелястого окрасу в область шиї. Внаслідок отриманого удару ремінець на шиї kota розірвався, а кіт впав та скотився на асфальтовану частину дороги. Дмитро наніс ще один удар по тулубу kota, що призвело до його загибелі.

Кваліфікуйте дії Дмитра.

12.16. Денис, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, підійшов до сараю своєї сусідки Олени, де в загороді знаходилася прив'язана на ланцюгу собака – дворняга по кличці «Тузік», білої масті, та вирішив помститись їй, за те, що вона його раніше покусала. Для цього Денис облив собаку дизельним паливом та підпалив її, заподіявши собаці опіки шкіряних покривів другого ступеню тяжкості, 50% тіла. Внаслідок таких дій тварина загинула в результаті інтоксикації організму від отриманих опіків.

Кваліфікуйте дії Дениса.

12.17. Сергій вирішив здобути м'ясо та жир собаки з лікувальною метою, оскільки вважав, що він хворіє астмою. Для цього він у парковій зоні підізвав бродячого собаку, після чого затягнув йому власним ременем шию на випадок, якщо собака виживе після удару та почне подавати голос та наніс два удари трубою в область голови собаки. Після першого удару собака не померла та почала скаржитися. Звуки собачого скаржання почули перехожі, які підійшли до нього та викликали працівників міліції.

Кваліфікуйте дії Сергія.

12.18. Павло разом з Анатолієм проходячи поблизу приватного будинку побачили як Матвій знущається над своєю собакою. Павло та Анатолій прийняли пропозицію Матвія взяти участь у знущанні над твариною та зняти на відео даний процес. Для цього Матвій накинув мотузку на шию собаці, почав знущатися над твариною, завдаючи їй ушкоджень ножом, при цьому Анатолій утримував мотузку, за яку собака була підвішена до драбини, а Павло за допомогою мобільного телефону проводив відео зйомку знущання над твариною. Унаслідок такого поводження, собака від отриманих травм померла. Через деякий час Павло передав аудіовідеозапис знущання над твариною зі свого мобільного телефону на мобільний телефон неповнолітнього Дениса.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

12.19. Зиновій отримав від Тараса 70 грн., як завдаток за подальший збут йому фільмів, що демонструють жорстокі способи вбивств та відео із зображенням сексуальних дій за участі дітей. Прийшовши додому до свого знайомого Михайла, Зеновій повідомив тому про необхідність виготовлення 25 дисків замовленої Тарасом тематики, на що той погодився. Для реалізації замовлення Михайло в себе вдома, за допомогою системного блоку, скопіював з глобальної мережі «Інтернет» та в подальшому записав на 25 лазерних компакт-дисків потрібне відео, які зберігав у себе вдома. Дізнавшись, що

Михайло виконав замовлення, Зиновій забрав у нього диски та збув їх Тарасові за 350 грн.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

12.20. Неповнолітній Станіслав із метою знайти будь-яку роботу прибув на автостанцію. До нього підійшов Сергій та запропонував реалізовувати DVD-диски різного характеру та жанру, серед яких були і ті, які містили в собі відеозаписи, що деталізують сцени суїциду. Станіслав пропозицію прийняв і розклавши на дерев'яний столик вказані DVD-диски почав їх реалізовувати. За перший робочий день він продав 3 DVD-диски, що містили зображення сцен суїциду вартістю 15 грн. кожний.

Кваліфікуйте дії Станіслава та Сергія.

12.21. Марина під час телефонної розмови з Мартою зробила останній пропозицію надати оплатні послуги сексуального характеру незнайомому їй чоловікові за грошову винагороду. На таку пропозицію Марта погодилась і разом із Мариною ввечері приїхали у місцеву сауну, де Марина познайомила її зі своїм товаришем Дмитром, якому Марта надала послуги сексуального характеру за грошову винагороду в сумі 750 грн.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

12.22. Арсен отримавши від Максима 500 грн. у кафе «Кавказ», власником якого він був, надав йому кімнату у кафе для вступу у статеві відносини і запропонував йому дівчину □ Галину, яка працювала у цьому кафе і надавала за гроші свої інтимні послуги. Через деякий час Арсен отримавши від Павла 300 грн. знову надав кімнату у кафе для вступу у статеві відносини з Галиною.

Кваліфікуйте дії Арсена та Галини.

12.23. Сергій на протязі декількох місяців давав на одній із сторінок Інтернету оголошення про бажання познайомитись з молодими дівчатами «без комплексів». При зустрічі він умовляв їх погодитись надавати чоловікам за винагороду послуги інтимного характеру, при цьому обіцяв хороший заробіток, надійних клієнтів, захист від правоохоронних органів. На таку пропозицію погодились 7 дівчат віком від 16 до 18 років і у вільний від навчання час надавали клієнтам Сергія платні сексуальні послуги. При цьому, одна з дівчат – 16-річна Аліна була заражена венеричною хворобою.

Кваліфікуйте дії Сергія.

Тема 13

ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

13.1. Кирило, перебуваючи у м. Венеція Італійської Республіки, придбав для особистого вживання на території України дві пластикові капсули кокаїну загальною масою 0,1605 г та шість капсул героїну загальною масою 1,3203 г за ціною 15 євро за капсулу. Після цього заховав їх у пакет з одягом. Згодом цей пакет він передав водію мікроавтобуса Богдану для перевезення на територію України. Кирило зателефонував своєму братові Миколі, мешканцю м. Вінниця, та попросив отримати зазначену посылку у водія, не повідомляючи останніх про наявність у ній наркотичних засобів.

Через два дні Богдан прибув у м. Вінниця, де й передав пакет Миколі. Микола був затриманий співробітниками органів внутрішніх справ.

Кваліфікуйте дії Кирила та Миколи.

13.2. У грудні 2008 року Левко, перебуваючи на заробітках в Іспанії, придбав смолу канабісу і вирішив переслати його до Львова посылкою, через міжнародних автоперевізників. Він приховав речовину серед продуктів харчування – в банці з повидлом. У Львові чоловік домовився зі своїм приятелем Володимиром, що той отримає пакунок. На території митного пункту «Тиса» Чопської митниці правоохоронці виявили та вилучили посылку з підозрілою речовиною. Стосовно відправника наркотику слідчий порушив кримінальну справу. Мешканець Львівщини тривалий час переховувався від слідства за кордоном, тому був оголошений у міжнародний розшук.

У вересні 2013 року обвинувачений повернувся до України та добровільно прибув до органу досудового розслідування.

Кваліфікуйте дії Левка.

13.3. У пункті пропуску «Устилуґ» Ягодинської митниці, під час проведення митного догляду автомобіля, який слідував з Республіки Польща в Україну, у спеціально обладнаній схованці автомобіля, яким керував Віктор, правоохоронці виявили та вилучили понад 5 кг метамфетаміну, 1 кг амфетаміну, майже 1 кг димедролу, майже 2 тисячі таблеток МДМА масою понад 600 г та близько 100 грам кокаїну.

Встановлено, що водія, який керував іномаркою, найняли Тарас, Павло та Людмила для того, щоб перевезти вказаний транспортний засіб із Литви до України. У місті Кам'янці-Подільському перевізника, якого використовували без його відома і згоди як наркокур'єра, мав зустріти мешканець області Григорій.

Кваліфікуйте дії осіб за умовою задачі.

13.4. Зенон знайшов спосіб придбати і переправити в Україну через систему міжнародних приватних перевезень 350 таблеток Subutex, що містять бупренорфін. Частково збувши отримані наркотичні засоби, у березні він замовив наступну партію – 630 таблеток цього ж препарату.

Кваліфікуйте дії Зенона.

13.5. Леонід, Харитон та Остап у змові з декількома жителями сусідніх областей виготовляли у власному помешканні, зберігали та розповсюджували опій ацетильований. Сировиною для цього був концентрат з макової соломи, яку спеціально завозили з Чернігівської області.

Отримані гроші, друзі вкладали у «розширення бізнесу», збільшуючи кількість виготовленого наркотичного засобу. За підрахунками фахівців, всього у такий спосіб злочинці реалізували понад 10 літрів опію ацетильованого, вартість якого за цінами «чорного ринку» складає 0,5 млн. гривень.

Кваліфікуйте дії осіб за умовою задачі.

13.6. Костянтин будучи раніше судимим за злочини, передбачені ч. 2 ст. 307 та ч. 2 ст. 317 КК України, разом з другом Ігнатом прибули на територію поля, яке розташоване між селами Кирилівка та Лагода, на якому СТОВ АПК «Колосок» вирощувало мак снотворний. Використовуючи кухонний ніж вони зрізали макові головки, маса яких у перерахунку на суху речовину становить 97,9 гр. При виході з поля були затримані працівниками міліції.

Кваліфікуйте дії Костянтина та Ігната.

13.7. Ярослав на ринку у м. Тернопіль придбав для подальшої реалізації 1060 г макової соломи і 250 г марихуани, які склав у сумку та зберігав у своєму будинку. Через два дні він передав сумку із вказаними речовинами провіднику вагону № 18 поїзда «Тернопіль-Одеса» для доставки її у м. Одесу. Попередньо Ярослав зателефонував своєму другу Гнату і попросив його одержати сумку й привезти її йому в гуртожиток, повідомивши його про наявність у ній марихуани. Гнат погодився. За компанію він попросив Шуру допомогти йому за певну суму привезти сумку із залізничного вокзалу в гуртожиток, на що той дав згоду. При цьому він теж попередив Шуру, що в сумці є марихуана.

У той же день Гнат та Шура одержали від провідника вагона сумку, з якою Шуру було затримано. При огляді сумки в ній крім марихуани було виявлено також макову солому. Крім того, було встановлено, що Шура напередодні незаконно придбав і зберігав за місцем свого проживання в гуртожитку без мети збуту марихуану в цигарках і розсипом загальною вагою 9,19 г.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.8. Із вироку суду: «У жовтні 2007 року, близько 19 год., Андрій біля однієї із залізничних колій неподалік станції «Корсунь» зірвав дикорослу коноплю і переніс її до місця свого проживання, де висушив, подрібнив, а потім зберігав каннабіс вагою 40,506 г без мети збуту.

17 грудня 2007 року, близько 18 год., Андрій за місцем свого проживання за вищевказаною адресою незаконно збув за 5 грн. Ігорю 1,07 г каннабісу, а залишок загальною вагою 9,396 г зберігав без мети збуту до 19 год. 50 хв. цього ж дня, тобто до моменту вилучення працівниками міліції». Суд кваліфікував дії Андрія як незаконне придбання, виготовлення, зберігання особливо небезпечних наркотичних засобів без мети збуту, вчинене повторно та незаконний збут особливо небезпечного наркотичного засобу – ч. 2 ст. 307, ч. 2 ст. 309 КК України.

Чи правильно кваліфікував дії Андрія суд?

13.9. Після смерті бабусі у її сільській хаті Іван знайшов сухі голівки маку, які він перевіз до свого помешкання. Вдома він перекутив макову соломку через м'ясорубку, додаючи оцет, в результаті чого утворився опій ацетильований. Частину продукту він набрав у медичний ін'єкційний шприц об'ємом 5 мл та поклав до зовнішньої кишені куртки і пішов на вулицю у своїх справах. Коли він вийшов з під'їзду свого будинку, його затримали працівники міліції.

Кваліфікуйте дії Івана.

13.10. Данило та Ігнат прийшли у квартиру до Олега, який займається збутом наркотичних засобів, з метою придбання героїну масою 0,4 г на двох для подальшого споживання. У той час, коли Олег отримував від Ігната гроші, зважував та упаковував героїн, Данило побачив, що декілька невеликих пакетики із порошкоподібною речовиною білого кольору лежить на столі у прихожій. Користуючись тим, що Олег не звертає на нього увагу, непомітно взяв два пакетики і поклав у кишеню. Після того, як Данило та Ігнат вийшли із квартири, їх затримали працівники міліції. Експертизою було встановлено, що два пакетики, які взяв Данило, містять наркотичний засіб герої, їх маса 1,25 г та

1,5 г відповідно. В процесі огляду квартири Олега було виявлено 28 пакетиків, які містять наркотичний засіб масою по 1,5 г кожен.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.11. Микола придбав з метою особистого вживання ацетильований опій (масою – 4,18 г), марихуану (масою – 5,5 г), а також оцетовий ангідрид (масою – 173, 232 г). Всі речовини він зберігав вдома.

Кваліфікуйте дії Миколи.

13.12. Завідувач неврологічного відділення Валентина видала Назару, який перебував на обліку лікаря нарколога з діагнозом наркоманія, рецепт на право одержання 10 ампул 5 %-го лікарського препарату «Трамадол». Рецепт був виписаний на ім'я Дмитра, який проходив лікування з діагнозом невралгія тройничного нерва та больовий синдром. Цього хворого вела сама Валентина, але про призначення йому «Трамадолу» нічого не сказала. Виписуванню рецепта передувало внесення відповідних записів в медичну карту стаціонарного хворого Дмитра, в тому числі в листок лікарських призначень та журнал обліку рецептів лікарських засобів про отримання Дмитром «Трамадолу». За виписаний рецепт лікар отримала від Назара винагороду у сумі 300 грн.

Кваліфікуйте дії осіб за умовою задачі.

13.13. До завідуючого поліклінічним відділенням центральної районної лікарні Романа звернувся його знайомий Борис із проханням видати рецепт на ліки «Феназепам» для його дідуся, який хворіє парксіонізмом. Роман сказав, що треба хворого привезти та оглянути. Борис заперечив йому, пояснивши, що дідусь уже старий і йому важко пересуватися. Роман був знайомий з Борисом уже давно, тому повірив. Окрім того десь за місяць перед тим він бачив дідуся, який повідомив лікарю, що погано себе почуває через хворобу. У медичну

карту дідуся завідуючий вніс запис, яким обґрунтував необхідність призначення препарату «Феназепам». Після цього він під розпис отримав бланк рецепту і заповнив його певними відомостями. Роман не отримував грошей від Бориса. При пред'явленні в аптеці рецепту Борис був затриманий працівниками міліції.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.14. Фармацевт Оксана залишила на робочому столі колби із сировиною для приготування обезболюючого препарату із морфіном. Під час обідньої перерви, вона вийшла із кабінету. У цей час технічна працівниця Сюзанна вирішила прибрати у приміщенні і необережним рухом змела колби на підлогу. Для того, щоб приховати втрату 0,5 г морфіну Оксана виготовила 10 флаконів ліків без цього препарату.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.15. ТОВ «Торговий дім «Медікал» провадив господарську діяльність з оптової торгівлі лікарськими засобами. Виконавчий директор цього товариства Кароліна отримала приходні документи на лікарські засоби «Цель Т», «Оверіум композитум», «Коензим композитум», «Гепар композитум хеель», «Церебрум композитум Н», «Реструкта про інекціонес», «Момордика композитум», «Плацинта композитум», «Дискус композитум». Вказані вище лікарські засоби в ампульній формі надійшли в пакуваннях по 100 ампул в кожній.

Кароліна надала вказівку завідуючій аптечним складом Ользі, яка фактично керувала роботою цеху товариства, організувати перепакування вказаних лікарських засобів, тобто розфасувати лікарські засоби з 100 ампульної упаковки в 5-ти ампульну, нанести на коробки маркування щодо серії та терміну придатності, здійснити наклейку голограм та промаркувати коробку на каплеструйному принтері. Ольга не була обізнаною із планами Кароліни і тому видала завдання для інженера з охорони праці Євгена

здійснити перепакування. Заново виготовлені препарати знаходилися в цеху, звідки безпосередньо були розподілені по аптечних складах. В результаті огляду працівники виявили розфасовані препарати.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.16. Тарас запропонував Юрію здійснювати виготовлення та зберігання з метою збуту лікарського засобу – «Джинтропін®», порошок ліофілізований для приготування розчину для ін'єкцій по 4 МО у флаконах № 20, з маркуванням виробника «ДженСайнс Фармасьютікалз Ко., Лтд.», Китай». Обіцяна грошова допомога повністю задовольнила Юрія і він погодився. Для виробничих потреб він орендував у Петра гараж, повідомивши, що для зберігання власного автомобіля. Протягом місяця Юрій виготовив та зберігав з метою збуту близько 3200 флаконів лікарського засобу «Джинтропін®». Він розфасував їх у 160 пінопластових пакувальних ємностях, розмістивши у них по 20 вищевказаних флаконів. Під час огляду гаражу працівники міліції виявили та вилучили вторинні упаковки до лікарського засобу «Джинтропін®», порошок ліофілізований для приготування розчину загальною кількістю 475 шт.; клейку стрічку з етикетками до лікарського засобу, захисні голограми виробника – 136 шт., пінопластові пакувальні ємності на 20 флаконів – 239 шт., штампувальні пристрої для нанесення на упаковки серії та дати виготовлення лікарських засобів із відтисками.

Кваліфікуйте дії Тараса та Юрія.

13.17. Сильвестр налагодив поставку героїну із азійських країн. У злочинну групу входили Артур, Ярослав, Гнат, Данило, Роман, Іван, а також інші учасники. Функціональні зв'язки між ними були належно узгодженими: кожен виконував свою роль. Для забезпечення належного прикриття цієї діяльності було залучено також і деяких службових осіб, які допомагали оформляти необхідні документи. Одержані доходи Сильвестр вкладав, зокрема,

у діяльність кредитних спілок та ломбардів. В результаті цього Сильвестр отримував близько 15000000 грн прибутку кожного року.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.18. Під час випасання худоби на сільському лузі Богдан зірвав дикоростучі рослини коноплі. На власному горищі він висушив коноплю та подрібнив. Марихуану він розпакував в поліетиленові пакети та зберігав без мети збуту. Увечері біля сільського клубу він пригостив своїх друзів Карпа, Славу та 16-річного Гришу сигареткою з коноплею. В цей час проходив місцевий дільничний інспектор, який затримав усіх разом.

Кваліфікуйте дії Богдана.

13.19. Мальвіна придбала біля нічного клубу у невідомого чоловіка два пакетики метамфетаміну та принесла їх додому. Тим часом у гості до неї прийшла її неповнолітня сусідка Анжела. Мальвіна запропонувала їй «побалуватися чудодійним порошком» і показала спосіб його вживання. Це зацікавило Анжелу і вона спробувала. Через декілька днів Мальвіна знову вирішила зробити сусідці «приємне» тому знову запропонувала їй метамфетамін. У результаті такого вживання Анжела втратила свідомість і лише у зв'язку із своєчасно наданій медичній допомозі її життя було врятовано.

Кваліфікуйте дії Мальвіни.

13.20. Випускник хімічного факультету місцевого університету Борис організував лабораторію для виготовлення наркотику із побутовою назвою «крокодил». У результаті нескладних маніпуляцій із кодеїновмісними ліками, Борис отримував неочищений дезоморфін, що за наркотичною дією переважає морфін у 20 разів. Готовий препарат Борис разом із своїм другом Ігнатом вирішили випробувати на місцевих безхатченках. На одному з горищ вони напали на Потапа та ввели йому препарат. Періодично вони повторювали

ін'єкції, що призвело до швидкого звикання. Борис був задоволений результатом, але випробування фатально закінчилися для Потапа. Організм із слабким імунітетом просто не витримав наркотичних маніпуляцій.

Кваліфікуйте дії Бориса та Ігната.

13.21. Із постанови міського суду: «Органом досудового слідства Арсен обвинувачується в тому, що реалізуючи свій злочинний намір, направлений на скоєння злочину, пов'язаного з порушенням правил боротьби із епідеміями, діючи із корисним мотивом, організував та здійснював виготовлення та реалізацію продуктів харчування населенню з порушенням правил боротьби із епідеміями.

На об'єкті виносної торгівлі у безпосередній близькості від місць організованого відпочинку дітей, без погодження із міською санітарно-епідеміологічною службою, Арсен організував виготовлення та реалізацію шаурми, яку сам реалізовував. Працівники міської СЕС спільно із міліціонерами проводили перевірку вказаного об'єкту виносної торгівлі щодо додержання вимог санітарного законодавства. У результаті цього було виявлено порушення санітарних правил, а також відібрані проби харчових продуктів і зроблені змиви на бактерії групи кишкової палички. Відповідно до висновків судово-епідеміологічної експертизи у відібраних пробах готової продукції дійсно були виявлені бактерії групи кишкової палички.

Дії Арсена були кваліфіковані досудовим слідством за ч. 1 ст. 325 КК України як порушення правил та норм, встановлених з метою запобігання епідеміологічних та інших інфекційних захворювань, а також масових неінфекційних захворювань (травлень) і боротьби із ними, якщо такі дії завідомо могли потягти розповсюдження цих захворювань».

Чи правильно орган досудового слідства кваліфікував дії Арсена?

13.22. Директор дитячого оздоровчого табору «Сонечко» Станіслав не забезпечив умов виховання в таборі дітей, що відповідають вимогам санітарних норм, допустивши розміщення в одну кімнату до 9 дітей при нормі заселення 4–5 осіб. Своєю чергою це спричинило перевантаження закладу, тобто до фактичного одночасного перебування в ньому 510 осіб при нормі 420. В супереч виконуваних обов'язків Станіслав не організував своєчасне проходження працівниками обов'язкових медичних оглядів та допустив до роботи у дитячому закладі 45 осіб без належного медичного висновку.

Дайте кримінально-правову оцінку поведінки Станіслава.

13.23. Протягом року лікар-психіатр Маркіян видав Оресту та Роману більше 60 рецептів на право отримання лікарських засобів, які містять наркотичну речовину. За кожен виписаний рецепт лікар отримував від «пацієнтів» по 100 грн.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.24. Працівники міліції, які прибули для фіксації факту смерті Ірини, виявили у квартирі її чоловіка Остапа рослини макової соломки та залишки опію у використаних шприцах. Остап пояснив, що вони тривалий час вживали наркотики разом із дружиною, але після її смерті він покався і вирішив розпочати лікування від наркотичної залежності. Він уже зібрав залишки наркотику і збирається здати їх у міліцію.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.25. Мар'ян прибув на територію виправної колонії середнього рівня безпеки з метою передати передачу своїй знайомій. Перед тим він належно підготувався, а саме придбав цукерки «Джелі» та каву, а також взяв для себе 2 пляшки пива, одну з яких випив. У цукерку Мар'ян вклав канабіс, кількість якого у висушеному стані становить 0,56 грама. В кімнаті передач інспектор

провела перевірку вмістимого передачі та наказала заповнити бланк передачі. Він відмовився і взявши передачу вийшов на вулицю. Назустріч Мар'яну уже йшов начальник виправної колонії Володимир та оперуповноважений Ярослав. Мар'ян витягнув із внутрішньої кишені пляшку пива, розбив її до стіни та горловиною замахнувся для нанесення удару в район шиї чи голови Володимира, однак такий ухилився. Отримавши шлях для відступу Мар'ян почав тікати, а працівники установи кинулись наздоганяти останнього;

Спіймавши його та привівши на територію біля приміщення виправної колонії із його кишені випала пачка цигарок. У подальшому викликали працівників міліції, які виявили у вмісті передачі в цукерці заховану марихуану, а також в пачці цигарки, які були наповнені марихуаною.

Кваліфікуйте дії Мар'яна.

13.26. Підприємець Зорян звернувся з проханням до Леоніда придбати для нього героїн масою 500 г. Разом із Євгеном, Дмитром та Сергієм Леонід вирішив під час придбання героїну інсценувати затримання всіх ніби працівниками міліції. Для цього Сергій, Євген та Дмитро одягнули формений одяг працівників міліції. Вони прибули на місце передачі героїну та, імітуючи усі правила, вилучили товар. Під час затримання міліціонери заподіяли Зоряну легке тілесне ушкодження, які спричинили короточасний розлад здоров'я та вилучили героїн. Водночас Сергій зробив маленький натяк про те, що усю цю справу можна було «зам'яти» за окрему суму, а саме 8 000 доларів. Але таких грошей у підприємця не виявилося і тоді Леонід запропонував йому дати в борг. Як і було заплановано Леонід передав «міліціонерам» фальшиві грошові білети. Під час затримання так звані працівники міліції вилучили у Зоряна також золотий годинник та масивну золоту каблучку на загальну суму 150 000 грн. Наступного дня, співставивши усі факти, підприємець зрозумів, що його просто розіграли і відмовився віддавати борг. Але Леонід неодноразово

висловлював йому по телефону погрози спалити автомобіль та зґвалтувати його дружину, якщо він не віддасть гроші. Зорян звернувся у правоохоронні органи.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.27. Аптечний провізор Каріма продала Северину 30 таблеток «Бупренофіну».

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.28. Працівники карного розшуку під час проведення профілактичних заходів в одному із приватних домоволодінь у пенсіонера Вадима вилучили два сліп-пакети «Метамфетаміном», загальною вагою 20 гр. та в поліетиленовому пакеті 104 патрони калібру 5,6 мм.

Кваліфікуйте дії Вадима.

13.29. Людмила виготовила за допомогою комп'ютерної техніки та програми «Фотошоп» бланк рецепту, що дає право на отримання медичного препарату «ЗОПІКЛОН». Вказаний рецепт вона пред'явила аптечному провізору та придбала за 150 гривень 11 конвалют по 10 пігулок з маркуванням «ЗОПІКЛОН – ЗН». Після цього Людмила поїхала до центрального універмагу, де продала випадковому перехожому за грошову винагороду в розмірі 20 гривень, 1 конвалюту з 10 пігулками білого кольору з маркуванням «ЗОПІКЛОН – ЗН». Під час цього її затримали працівники міліції.

Кваліфікуйте дії Людмили.

13.30. Головна медсестра наркологічного відділення Вікторія у зв'язку із виконуваними обов'язками мала доступ до сейфа із заспокійливими і знеболювальними засобами. Під час нічних чергувань вона мала можливість отримувати препарати для ін'єкцій. Все це було належно задокументовано. Однак замість морфіну Вікторія вводила пацієнтам розчин вітамінів або

анальгіну. Ампули з морфіном вона продавала Юрію. Всього було продано 100 г морфіну.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.31. Skorиставшись тим, що лікар відволіклася Созон забрав у неї зі стола незаповнений бланк рецепту з відбитками печатки та штампу лікувального закладу. Вдома він вніс у бланк власні анкетні дані, прізвище та підпис лікаря, а також, вид та кількість препарату – «Трамадол», 50 мг, у кількості 5 капсул. Аптечний працівник виявила невідповідності у заповненні рецептурного документа та викликала працівників міліції.

Варіант. Созон не володів належними знаннями щодо заповнення медичного документа. Він звернувся до Мар'яна, який був студентом юридичного вузу і відповідно вивчав латинь, допомогти йому заповнити рецепт на отримання лікарського препарату «Трамадол». За винагороду у 100 грн Мар'ян погодився. Созон уже неодноразово придбавав ліки за підробленими рецептами, тому він попросив свою співжительку Ларису придбати в аптеці ліки по рецепту. Під час придбання препарату Лариса була затримана працівниками міліції.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.32. В своїй діяльності сирзавод використовує сірчану кислоту для проведення аналізів жирності молока. За придбання та використання сірчаної кислоти з концентрацією 95,7% відповідає заступник голови правління Федір. Так станом на початок поточного року на складі сирзаводу в залишку знаходилось 1831 кг сірчаної кислоти. Протягом I-III кварталу підприємство без ліцензійного дозволу, придбало 1300 кг сірчаної кислоти. В результаті чого на складі підприємства зберігалось загалом 3131 кг сірчаної кислоти. Протягом вказаного періоду в умовах лабораторії заводу для аналізів незаконно

використано 2937 кг сірчаної кислоти. Крім того розподілено 60 кг сірчаної кислоти на молокоприймальні пункти заводу в двох селах району та незаконно відпущено 30 кг сірчаної кислоти сусідньому господарству.

Кваліфікуйте дії Федора.

13.33. Перебуваючи у власній квартирі Стас запропонував неповнолітнім Роману, Владу та Галині понюхати через поліетиленовий пакет клей «Момент 1». Надалі для цього він використовував занедбаний старий будинок. Тут уже заздалегідь усе було підготовлено для отримання «кайфового» задоволення. Від клієнтів не було відбою, незалежно від того, що побутового облаштування це місце не мало. Так собі хатка «без вікон, без дверей».

Кваліфікуйте дії Стаса.

13.34. Андрій, Іван та Гліб вступили у змову щодо заволодіння наркотиками. Вони озброїлися пневматичним пістолетом «MP-645K» та поїхали до дому Тараса. Двері їм відчинив господар і одразу ж отримав удар кулаком в обличчя. Він упав. Гліб далі продовжував наносити удари та погрожував пістолетом. Тараса прив'язали до крісла. На цей шум вийшов зять Тараса Ігор. Йому також почали наносити удари та потягли на вулицю, де почали вимагати в нього наркотики. Побоюючись за життя доньки та її малолітніх дітей, які також знаходилися в будинку, Тарас віддав нападникам канабіс, що знаходився у металевому портсигарі та газетному згортку. Андрій сховав марихуану в сумку. Наостанок Гліб вистрелив Тарасу в ногу, чим заподіяв легке тілесне ушкодження з короткочасним розладом здоров'я. Залишаючи будинок Іван забрав гроші із сейфу у сумі 5 000 грн, золотий годинник, декілька каблучок із дорогоцінним камінням. Про здобич інші члени групи не знали.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

13.35. Працівники міліції зробили контрольну закупку 40 кг готової висушеної марихуани на 200 тис. грн за мінімальною ціною 5 грн за 1 г. В процесі детальної перевірки було встановлено, що власник фермерського господарства Маркіян на території 47 га орендованої землі висадив 1500 кущів сортової марихуани під посіяні соняшник і кукурудзу. У господарстві було організовано високотехнологічне виробництво з крапельним зрошенням кожного куща. Загальна вартість такого «врожаю» оцінюється сумою 800 тис. грн, при мінімальній ціні 5 грн за 1 г.

Кваліфікуйте дії Маркіяна.

Тема 14

ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

14.1. Конструктор одного з авіаційних заводів на ім'я Сергій, ідучи додому з роботи вирішив взяти додому схему конструкції нового авіаприладу, щоб попрацювати над його проектуванням вдома. Дорогою додому, Сергій зайшов до свого товариша Якіма, щоб обговорити з ним деталі спільного відпочинку на вихідні, і через неуважність залишив на кухні свого друга папку з схемою авіаприладу. Прибираючи зі столу, дружина Якіма викинула папку в сміття, вважаючи, що вміст папки не є важливим. Схема авіаприладу, що знаходилась у папці становила державну таємницю.

Чи підлягає кримінальній відповідальності Сергій?

14.2. Микола придбав моторний літальний апарат (мотодельтаплан), який використовував для занять дельтапланеризмом на території Львівської області. Згодом Микола вирішив використати вказаний літальний апарат для переміщення через українсько-польський кордон сигарет для їх продажу на території сусідньої держави. Для реалізації своїх планів у Миколи була домовленість з громадянином Польщі Войцеком. Одного дня Микола на зазначеному мотодельтаплані з прикріпленими до його рами ящиками з сигаретами, здійснив зліт із закинутого сільськогосподарського аеродрому поблизу його дому. В подальшому, перетнувши кордон та прилетівши до місцевості поруч із селом Адамівка Підкарпатського воєводства Республіки Польща, Микола, не здійснюючи посадки, на низькій висоті скинув ящики з сигаретами у поле, де їх підібрав Войцек та полетів у зворотному напрямку. Приземлившись в Україні, склав мотодельтаплан та помістив його у вантажний

автомобіль, яким керував брат Миколи на ім'я Олег, що допомагав йому в транспортуванні мотодельтаплану по території області.

Кваліфікуйте діяння.

14.3. Громадянин Республіки Вірменія Айк, разом із Кіндратом організували перевезення громадян Сирійської Арабської Республіки Абада та Ікбаля на територію Республіки Польща. Так, Айк та Кіндрат здійснили посадку даних сирійців в автомобіль, з метою їх перевезення до м. Нововолинськ та подальшого переправлення в Республіку Польща. Як винагороду Айк отримав від Ікбаля 4950 євро, з яких 3950 євро передав за дані послуги Кіндрату. У м. Володимир-Волинському до них приєднався Лаврентій, який вказував напрямок до місця призначення. В'їхавши в зону прикордонного загону Айк, Кіндрат та сирійці були затримані співробітниками УСБУ та прикордонного загону. Лаврентій з місця пригоди зник.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Айка, Кіндрата, Лаврентія та громадян Сирійської Арабської Республіки.

14.4. Іван, працюючи на контрольно-пропускному пункті «Київ», достовірно знаючи про ухвалу районного суду, якою його другові Романові заборонено виїжджати за межі державного кордону України, вніс паспортні дані Романа в базу даних «Гарт Ш», внаслідок чого Роман безперешкодно перетнув кордон. Як винагороду Іван отримав від Романа чоловічий костюм, вартістю 800 грн.

Кваліфікуйте діяння Івана.

14.5. Громадянка України Дарина виїхала до Російської Федерації на своєму автомобілі разом із малолітньою дитиною своєї сестри. Розуміючи, що без документів на дитину вона не зможе перетнути державний кордон України, Дарина використала документи на свого сина Андрія, які давали законні

підстави для вивезення його з України. Прибувши в міжнародний пункт пропуску через державний кордон України, Дарина надала для проходження паспортного контролю документи на свого сина, а саме свідоцтво про народження та витяг із державного реєстру актів цивільного стану громадян про народження із зазначенням відомостей про батька. Однак, у ході проведення прикордонного паспортного контролю Дарина була викрита у тому, що під виглядом сина вивозить дитину жіночої статі.

Кваліфікуйте діяння Дарини.

14.6. Антон, начальник режимно-секретного відділу ВАТ «Херсонський суднобудівний завод», порушив правило щодо розсекречення таємної документації, яка перебувала на зберіганні в секретному відділі. За обставинами справи, Антон передав документи з секретними відомостями до архіву свого підприємства, що призвело до фактичного ознайомлення з ними співробітника архіву, а також сторонніх осіб, які не мають допуску до роботи з носіями секретної інформації. Відомо, що документи, які Антон передав до архіву містили відомості про радіотехнічне обладнання вітчизняних суден.

Кваліфікуйте діяння Антона.

14.7. Захар, керівник групи супроводу контрактів відділу зовнішньоекономічних зв'язків (ВЗЕЗ) Державного підприємства «Завод 410 ЦА» домовився з громадянином Чеської Республіки, аташе з питань оборони Посольства Чеської Республіки в Україні, полковником Яном за винагороду надати відомості про ремонт та модернізацію літаків для ВПС Республіки Індія. Задля реалізації свого наміру, перебуваючи в службовому приміщенні Захар з електронної поштової скриньки за допомогою комп'ютера наданого йому в розпорядження, на електронну поштову скриньку, якою користувався громадянин Чехії полковник Ян відправив електронний лист, до якого приєднав п'ять файлів з електронною копією проекту договору комісії між

«Спецтехноекспорт» та ДП «Завод 410 ЦА» на ремонт та модернізацію літаків Ан-32 для ВПС Республіки Індія. За передану інформацію Захар отримав грошову винагороду в розмірі 100 Євро. Відомості, викладені у переданому проекті договору, належать до конфіденційної інформації, яка є власністю держави, та мають гриф «Для службового користування».

Дайте кримінально-правову оцінку діям Захара.

14.8. Відомо, що Василь проходив строкову службу у Збройних силах України, отримав військову спеціальність командира відділення спеціалістів засобів управління артилерійською стрільбою. Із строкової служби був звільнений у запас зі званням сержант та перебував на військовому обліку у запасі. 12.04.2014 року Василя було викликано для проходження військово-лікарської комісії на предмет придатності до військової служби. Того ж дня військово-лікарською комісією Василя було визнано придатним до військової служби і направлено до військової частини в селі Десна, Чернігівської області. Проте Василь у вказаний йому день до збірного штабу військовозобов'язаних в м. Комсомольськ, Полтавської області для проходження військової служби не з'явився, від несення обов'язків військової служби відмовився.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Василя.

14.9. Іван вступив на навчання у Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут». Через рік йому було надано відстрочку від призову на строкову службу у зв'язку із навчанням. А ще через один рік його відрахували з числа студентів за неодноразове порушення внутрішнього розпорядку, яке полягало у невідвідуванні занять. На другий семестр він поновився на навчання у той самий навчальний заклад. Однак, оскільки у нього не було атестата, працівником військового комісаріату Іванові було вручено повістку про явку у військовий комісаріат для відправки у війська для проходження строкової

служби. Проте, у визначений час Іван до військомату не прибув та повідомив, що він знову навчається, а тому йому має бути надана відстрочку від призову.

Чи є ознаки злочину у діях Івана?

14.10. Андрій вирішив без спеціального дозволу Державної служби експортного контролю України перевезти до Республіки Білорусь виріб «Курсовертикаль KB-1». Для цього він особисто замаскував його під виріб побутового призначення – компресор для холодильника, шляхом приєднання до нього електричного шнура та наклеювання етикетки з надписом «220 вольт». Після цього, поклав вказаний виріб до багажного відділення автомобіля який належав Романові, і який не був обізнаний про його злочинний намір. Під час усного опитування, співробітникам митниці та прикордонного загону Андрій показав, що переміщує виріб побутового призначення – компресор для холодильника. Під час заповнення митної декларації не вказав про перевезений виріб. Однак під час проведення спільного прикордонно-митного огляду автомобіля, у багажному відділенні було виявлено і вилучено виріб «Курсовертикаль KB-1».

Відповідно до висновку експертизи у галузі державного експортного контролю, виріб «Курсовертикаль KB-1» застосовується у складі бортової навігаційної системи військових літаків та відноситься до «Бортового авіаційного обладнання» бойових «літальних апаратів», є товаром військового призначення, міжнародні передачі яких підлягають державному контролю.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Андрія та Романа.

14.11. Родина Петренків, що проживає у місті Сімферополь, вирішили влітку провідати своїх родичів, що проживають у Волинській області. У подорож вони зібрались їхати власним автомобілем. Під'їхавши до спеціального контрольного пункту та пред'явивши паспорти, працівники державної прикордонної служби заборонили їм виїзд на материкову частину

України. Серед пояснень співробітників державної прикордонної служби було те, що ніхто з родини Петренків не може надати жодних документів про мету своєї поїздки (крім паспорта громадянина України), крім того вони видаються працівникам прикордонної служби в чомусь підозрілими.

Чи є у діях співробітників Державної прикордонної служби України ознаки складу злочину?

14.12. На контрольно-пропускному пункті встановленому на адміністративному кордоні між материковою Україною і півостровом Крим, представники ФСБ Російської Федерації заборонили в'їзд до Криму громадському діячеві громадянину України Ісмету Юксел і його родині. Відомо, що Ісмет повертався додому разом зі своєю родиною з поїздки за межами Криму.

Кваліфікуйте діяння.

14.13. Колишній співробітник органів внутрішніх справ Тимофій на лекції для студентів юридичного факультету для прикладу розповів про методику проведення окремих оперативно-розшукових заходів по конкретних справах.

Чи є у діях Тимофія ознаки злочину, передбаченого ст. 330 КК України?

14.14. Всеволод колишній співробітник держпідприємства «Завод 410 цивільної авіації» з корисливою метою надавав чеським дипломатам дані про роботу заводу «Південмаш», програми розробки літаків Ан-70 і Ан-178, а також технічну документацію станції «Адрос», яка забезпечує активний захист літаків і вертольотів від керованих засобів ураження.

Кваліфікуйте діяння.

14.15. Ірина — працівниця бібліотеки інституту з вивчення проблем атомної енергетики після закінчення робочого дня залишила на столі, в читальному залі документи, що становили державну таємницю. Прибиральниця Надія побачила ці документи і зробила з них копію. Після цього вона подзвонила в одне з іноземних посольств та запропонувала продати відповідні матеріали за три тисячі доларів. При спробі передати документи Надія була затримана співробітниками Служби Безпеки України.

Вирішіть питання про кримінальну відповідальність Ірини та Надії.

14.16. Іван та Петро з власної ініціативи встановили зв'язки з іноземною розвідкою і в подальшому підтримували конспіративний зв'язок із співробітниками цієї розвідки на території України. Вони займалися збиранням відомостей, що становлять державну таємницю, намагалися передати їх іноземній розвідці. При цьому Петро у своєму письмовому зверненні до керівництва розвідки дав конкретні пропозиції щодо ведення диверсійної роботи в Україні.

Кваліфікуйте дії Івана та Петра.

14.17. Михайла було засуджено за ухилення від призову на строкову військову службу. Відомо, що він без поважних причин не з'явився на виклик за повісткою до районного військомату, а також на призовний пункт 17 та 19 травня 2014 року. Згідно матеріалів кримінальної справи, Михайло визнаний призивною комісією придатним до військової служби, однак в дні призову перебував на амбулаторному лікуванні з діагнозом ангіна, що й підтверджується медичною довідкою. У вироку суд вказав, що тимчасова непрацездатність Михайла не перешкоджала йому з'явитися до військомату.

Чи справедливо засуджено Михайла?

14.18. Дмитро декілька років був учасником політичної партії «Екологічний союз». Працюючи в одному з науково-дослідних інститутів і маючи допуск до таємних документів, одного разу він повідомив своїм партійним колегам відомості про незадовільний стан довкілля, аварії на атомних станціях, що сталися останніми роками. Ці дані йому стали відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

Кваліфікуйте діяння.

14.19. Роман, не бажаючи служити в армії подав висновок лікаря, у якому містилась завідомо неправдива інформація про наявність у нього психічної хвороби. Через це він був звільнений від проходження строкової військової служби.

Кваліфікуйте діяння.

Тема 15

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

15.1. Кирило, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, на території загальноосвітньої школи I-III ступенів посперечався з товаришем на ящик пива, що зніме прапор України. У присутності інших неповнолітніх він виліз на флагшток, на якому кріпився Державний Прапор України. Зірваний державний символ Кирило розстелив на клумбі біля будівлі школи.

Кваліфікуйте дії Кирила.

15.2. Валерій побудував спортивне судно і вирішив перетнути на ньому Тихий океан із метою залишитися на постійне місце проживання за кордоном. На незареєстрованому судні він підняв Державний прапор України і самовільно відбув без оформлення відповідних документів із порту в місті Одеса. У внутрішніх водах України Валерій був затриманий прикордонниками.

Кваліфікуйте дії Валерія.

15.3. Державний виконавець Сергій прийшов у дім, де проживав Костянтин, з метою проведення виселення його із квартири на виконання рішення суду, яке вступило у законну силу. На вимогу державного виконавця Костянтин відмовився звільняти квартиру. Коли Сергій разом із понятими намагався потрапити у квартиру, Костянтин закрив входні двері із середини. На шум збіглися інші мешканці будинку. На стук державного виконавця боржник не реагував, натомість висловлював погрози застосування насильства.

Кваліфікуйте дії Сергія.

15.4. Під час обшуку у Миколи, який відбував покарання у виправній колонії максимального рівня безпеки, було виявлено мобільний телефон. Контролер намагався вилучити цей предмет, повідомляючи при цьому, що зберігання його засудженими заборонено. Микола відмовився. Аналогічну за змістом вимогу до засудженого також висловив черговий помічник начальника установи Ігор, але і його вимоги Микола не виконав. Після цього він намагався відібрати телефон у засудженого застосовуючи силу. У відповідь Микола заподіяв Ігорю удар в обличчя.

Кваліфікуйте дії Миколи.

15.5. Іванка мала намір виїхати на сезонну роботу в США по програмі «WORK and TREVEL USA». Для отримання візи вона звернулася до представника фірми «Океан тревел» Валентина і надала йому всі необхідні документи для оформлення. Через два дні Іванка ще раз прибула у приміщення турфірми та отримала від Валентина відповідний пакет документів для пред'явлення їх в посольстві США при проходженні співбесіди з консульськими офіцерами. Серед наданих їй документів Іванка отримала студентський квиток, виданий Чернівецьким національним університетом на її ім'я. Достовірно знаючи, що викладені у квитку відомості не відповідають дійсності, вона все ж пред'явила його разом з іншими документами у посольстві США. Однак при перевірці поданих документів консульським офіцером було виявлено розбіжності, а тому студентський квиток був вилучений та в подальшому переданий в правоохоронні органи.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

15.6. Дільничний працівник міліції Остап склав протокол про притягнення до адміністративної відповідальності Сергія. Останній перебуваючи у приміщенні службового кабінету працівника міліції попросив у Остапа прикурити. Міліціонер протягнув Сергію запальничку. Раптово Сергій

наніс міліціонеру удар кулаком правої руки в обличчя і почав тікати з місця вчинення злочину.

Пробігши декілька метрів підсудний Сергій впав на землю. З метою затримання підсудного до нього підбігли дільничний інспектор міліції Остап та старший дільничний інспектор міліції Тарас. Під час затримання Сергій вкусив Тараса за ліву руку, чим заподіяв йому ушкодження у вигляді синця в ділянці лівого передпліччя. Лише після застосування наручників хулігана вдалося доставити в приміщення райвідділу міліції.

Кваліфікуйте дії Сергія.

15.7. Ірина внесла в довідку про доходи фіктивні записи про те, що вона працює у приватного підприємця, де займає посаду логіста, а також про те, що загальна сума її доходів за період з червня 2012 року по січень 2013 року становить 18860 грн. Підпис у довідці навпроти прізвища приватного підприємця проставив її чоловік Семен. Далі на прохання Семена Ірина пред'явила довідку у відділення КБ «Надра» та отримала кредитні кошти в сумі 10000 грн.

Через два місяці Семен знову попросив свою дружину отримати в банку кредит для споживчих цілей, нібито для ремонту свого автомобіля. При цьому він запевнив Ірину, що погашати кредит буде особисто, хоча наміру його погашати не мав. З цією метою, вони знову склали довідку про доходи, яку Ірина надала у відділення банку та отримала кредит в сумі 10000 грн. Перераховані на картку кредитні кошти Ірина передала Семену. Кошти він витратив на власні потреби.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

15.8. Микола надав Людмилі свої анкетні дані та повідомив ідентифікаційний номер для подальшого складання довідки про доходи. Через день Людмила виготовила довідку про доходи, в якій було зазначено, що

Микола працював на посаді монтажника ТОВ «Майстер» та у цей період часу отримав заробітну пату у розмірі 12016,70 грн.

Микола пред'явив довідку у відділення КБ «Розточчя». На підставі поданих документів він уклав із вказаним банком кредитний договір на суму кредиту 8 000 грн. Погашати борг по кредитному договорі Микола не мав наміру.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

15.9. Після обіду Зоряна приїхала додому з сусіднього села, де купувала корову у місцевої жительки. Коли вона під'їхала до подвір'я, то побачила працівників міліції Дмитра та Олега у форменому одязі. Міліціонери повідомили, що приїхали у зв'язку з розглядом звернення Зенона, який виявився колишнім співмешканцем Зоряни. Олег повідомив, що відносно неї буде складено протокол про адміністративне правопорушення за неналежне виховання дітей. Вона пояснила міліціонерам, що ніякі документи підписувати не буде. Зоряна також сказала, що своїх п'ятьох дітей вона залишила під наглядом нового співмешканця Романа.

З метою перевірки цієї інформації Дмитро почав голосно гукати Романа. Він підійшов до подвір'я, однак Зоряна заборонила заходити Дмитрові. Після цього вона хапала його за формений одяг та відірвала погон.

Кваліфікуйте дії Зоряни.

15.10. За допомогою комп'ютера, через мережу «Інтернет», Ігор замовив придбання та направлення на вигадане ним ім'я чотирьох брелоків для автомобільної сигналізації з вмонтованими відеокамерами. У той же день, використовуючи банківський термінал здійснив оплату у сумі 1 000 гривень. Після цього з території Китайської Народної Республіки направлено в Україну двома міжнародними поштовими відправленнями чотири брелока. Приблизно через 2 тижні він поштою отримав посилку, але там був лише 1 брелок. Ігор

зв'язувався з продавцем по електронній пошті, той обіцяв відправити решту замовлення, але він так ні з брелоки, ні гроші за них не отримав.

Придбаний брелок з вмонтованою відеокамерою Ігор протягом 2013–2014 років використовував стосовно інших осіб, а саме приховано здійснював їх фото-, відео-, аудіозйомку в орендованій ним квартирі. При цьому відео- та аудіофайли здійснені за допомогою даного засобу Ігор записував на свій ноутбук.

Кваліфікуйте дії Ігоря.

15.11. Через мережу Інтернет Ольга замовила для свого сина наручний годинник із вмонтованою відеокамерою і мікрофоном та домовилася про придбання та направлення на її ім'я. Через декілька днів вона здійснила оплату товару в сумі 400 гривень. Поштове відправлення надійшло з території Китайської Народної Республіки в Україну, до зони митного контролю ДОПП «Укрпошта», де й було виявлено.

Кваліфікуйте дії Ольги.

15.12. Підприємець Володимир займався гуртовою торгівлею техніки. Відвідуючи Інтернет-сайти, йому стало відомо, що на них пропонувались для реалізації спеціальні пристрої, виробництва Китай, для відслідковування, отримання інформації, через можливості супутникового зв'язку про місцезнаходження об'єкта та отримання, ще й про це звукового сигналу. Такі пристрої користувались великим попитом на ринку. Вирішивши отримати прибуток від реалізації таких пристроїв, він замовив через Інтернет-магазин, придбання цих пристроїв у кількості 120 одиниць, з доставкою до товарного складу.

Через декілька днів до нього зателефонував на мобільний телефон невідомий, який повідомив, що замовлене ним обладнання прибуло на ринок. За поставлену продукцію він розрахувався і зберігав її на складі у свого

приятеля, який не знав, що є у коробках. Володимир розмістив на Інтернет-сайті оголошення про реалізацію цих «GSM/GPRS/GPS Tracker». Першим покупцем був Антон, який придбав товару у кількості 100 одиниць на суму 50000 грн.

Кваліфікуйте дії Володимира.

15.13. У тролейбусі Руслан побачив як один із пасажирів розмовляє по телефону «Самсунг». Він побажав заволодіти цим телефоном. Для цього Руслан разом із пасажиром вийшов із тролейбуса. Наздогнавши його Руслан представився працівником міліції. Для підтвердження цього він продемонстрував пасажиру своє пенсійне посвідчення, замість посвідчення працівника міліції. Під приводом перевірки даного телефону на причетність до вчинення злочинів, ведений в оману пасажир віддав мобільний телефон Руслану. Він заволодів телефоном та втік із місця злочину.

Кваліфікуйте дії Руслана.

15.14. Ярослав знаходячись на земельній ділянці, яка розташована на відстані 650 метрів від контрольно-пропускного пункту військової частини А 1836, під гідротехнічною спорудою за допомогою каменю, умисно пошкодив кабель по якому проходить міжміська лінія зв'язку від військової частини до ПАТ «Укртелеком». У результаті цього було спричинено тимчасове припинення зв'язку та короткострокову втрату бойової готовності військової частини А 1836.

Кваліфікуйте дії Ярослава.

15.15. Іван, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, біля будинку побачив автомобіль, який належить дільничному інспектору Євгену. Він вирішив помститися міліціонеру за складений ним протокол про вчинення адміністративного правопорушення. Для цього Іван підійшов до автомобіля,

дістав з кишені складний ніж, який носив при собі, шляхом прорізу, пошкодив 4 шини вказаного автомобіля.

Кваліфікуйте дії Івана.

15.16. Протягом останніх місяців між Віктором та його дружиною Оленою постійно виникали сімейні сварки. Це траплялося через те, що дружина, котра являється приватним підприємцем і має у селі власний магазин, не хоче з ним вести спільну справу. Одного дня повертаючись з роботи, Віктор заїхав у магазин своєї дружини. Тут він зустрів невідомого йому чоловіка, який представився дільничним інспектором Сергієм. Міліціонер повідомив, що приїхав для перевірки заяви Олени про вчинення насильства в сім'ї. Посвідчення працівника міліції при цьому даний чоловік не показав і на прохання Віктора відмовився це зробити. Оскільки місцевий дільничний неодноразово приїжджав на дільницю – Віктор знав його в обличчя.

Попри це Віктор пояснив, що між ним і дружиною дійсно виникають часті суперечки і що він словесно погрожував дружині, однак наміру наносити їй будь-які ушкодження не мав. У цей час, на власному автомобілі зі своїми родичами до магазину приїхала його дружина Олена. Біля магазину між ним і дружиною виник конфлікт через те, що дружина вплутує у сімейні сварки невідомих йому сторонніх людей. Від надання будь-яких пояснень чоловіку, який приїхав, Віктор відмовився. Тоді дільничний Сергій сказав йому з'явитися завтра в місцевий райвідділ міліції для дачі пояснень.

Після цього, дружина і її родичі сіли у автомобіль дружини, а Сергій – у свій автомобіль і поїхали до брата дружини. Віктор трохи згодом теж поїхав туди. Не доїжджаючи до будинку брата, він залишив свій автомобіль та далі пішов пішки. Пляшку із бензином та сірники він взяв із собою. Оскільки Віктор перебував у стані алкогольного сп'яніння, то вирішив підпалити автомобіль чоловіка, який назвався міліціонером. Він вирішив показати цим свою перевагу та довести, що він нікого не боїться. Віктор підійшов до автомобіля та вилив на

переднє сидіння водія та на підлогу салону все пальне, що було у пляшці, а саму порожню пляшку кинув у салон автомобіля. Після цього, він запалив сірник та кинув його на облите бензином сидіння. Від цього, у салоні автомобіля спалахнув вогонь.

У процесі розслідування було з'ясовано, що Сергій на даний момент дійсно тимчасово виконував обов'язки дільничного інспектора міліції, у зв'язку з тим що місцевий міліціонер перебував у відпустці.

Кваліфікуйте дії Віктора.

15.17. Рішенням міської ради ПП «Промбуд» надано в постійне користування земельну ділянку площею 0,80 га. для будівництва та обслуговування багатоквартирного житлового будинку. Однак протягом тривалого часу керівництво іншої фірми «Екобуд» Павло та Геннадій, які є відповідно директором і співзасновником цієї будівельної фірми, розвернули на ній будівельні роботи по зведенню комплексу будинків. В результаті цього ПП «Промбуд» було заподіяно шкоду на загальну суму 153231,12 грн. Керівник ПП «Промбуд» Юрій звернувся до правоохоронних органів про відкриття провадження за статтею про самоправство.

Чи обґрунтованою є заява Юрія?

15.18. Галина звернулася із заявою у правоохоронні органи про відкриття провадження щодо Леоніда про самоправство. Вона пояснювала, що вона є приватним підприємцем і здійснює послуги по будівництву на замовлення. Леонід та Остап працювали у неї на умовах трудової угоди. Коли вони виконували ремонтні роботи в місцевому дитячому садочку, до них підійшла Оріся та попросила утеплити їй будинок. Леонід домовився за виконання роботи та про оплату. По закінченню роботи Оріся передала 8000 грн, які вони поділили з Остапом по 4000 грн як оплату за виконану ними роботу. Особистих домовленостей між Орісею та Галиною не було. У своїй заяві Галина

обґрунтовувала звинувачення тим, що Леонід перебуває у трудових відносинах із нею, тому гроші він мав передати їй, а не привласнювати.

Чи обґрунтованою є заява Галини?

15.19. Харитон подзвонив по мобільному телефону Оксані, представившись працівником кримінальної міліції (яким насправді не був). Він повідомив, що її син вчинив ДТП, знаходиться у місцевому відділі міліції. За винагороду у 20000 грн Харитон пообіцяв посприяти у вирішенні питання про те, щоб стосовно сина не було відкрито кримінальне провадження. Оксана погодилася. Вона зустрілася з Харитоном і передала гроші. Той запевнив, що владнає усі питання і у скорому часі син буде звільнений. По дорозі додому Оксані зателефонував її син і сказав, що знаходиться на роботі і ніякого ДТП не вчиняв.

Кваліфікуйте дії Харитона і Оксани.

15.20. Богдан та Микола просувалися містом на автомобілі «Хонда Сівік». Одночасно у вказаному напрямку здійснював рух на скутері «Fosti A-15» Федір. Під час руху вказаних транспортних засобів відбулося зіткнення останніх, в ході якого було пошкоджено автомобіль «Хонда Сівік». Богдан, який в даний момент керував автомобілем, оглянув автомобіль та переконавшись в тому, що останній потребує грошових витрат на проведення ремонту, вказав Федору на необхідність відновлення пошкоджень. Федір визнав факт скоєння ДТП з його вини, однак від відшкодування шкоди відмовився та намагався втекти з місця події.

Богдан та Микола наздогнали Федора. Богдан наніс останньому два удари рукою в область голови та правого боку (вуха). В цей час Микола висловив ще раз вимогу про сплату грошових коштів у сумі 1000 грн. Богдан погрозуючи застосуванням до Федора фізичного насильства, відібрав у нього ключі від

скутера та паспорт. Федір погодився. У процесі передачі грошей Богдан та Микола були затримані працівниками міліції.

Кваліфікуйте дії Богдана та Миколи.

15.21. У магазині Романа працювали три продавці – Ілона, Горпина та Тамара. Трудові відносини з ними не були належно оформлені. Щомісяця у магазині проводились ревізії і виявлялась нестача коштів і товарів. Однією із причин таких нестач було те, що продавці були змушені самовільно брати товари в рахунок заборгованості по оплаті праці. Після останньої ревізії Роман почав вимагати у Горпини борг у сумі 10000 грн. Вона була здивована його вимогою, оскільки за її підрахунками щомісячна сума реалізованого товару не могла перевищувати 1000 грн. Тому, повідомила Романа, що нічого вона сплачувати йому не буде. Після цього він висловив їй погрози, що з нею розберуться. Увечері до неї зателефонував син Романа Андрій, який працював дільничним працівником міліції. Він погрожував викрасти дитину Горпини у випадку несплати грошей, а її «закатають у асфальт».

Тамара дізналася від інших продавців про те, що Роман може насильно повернути борги і, побоюючись за себе та дітей вирішила взяти гроші в кредит щоб погасити борг у сумі 8000 грн, який ніби був виявлений під час чергової ревізії. У випадку несплати боргу Роман погрожував розправою з нею.

Кваліфікуйте дії Романа та Андрія.

15.22. За спільним розпиванням алкогольних напоїв Орест поскаржився Тарасу, що тривалий час працював в одного підприємця, який не виплатив йому заробітної плати. Орест запропонував «взяти щось у бізнесмена в рахунок погашення боргу». Вони проникли на будівельний майданчик та викрали із сторожки набір електроінструментів, які згодом реалізували на центральному ринку. Прямуючи додому вони побачили автомобіль марки «Сандеро», та вирішили здійснити крадіжку речей, які знаходились в автомобілі. Розбивши

скло, вони здійснили крадіжку магнітоли та аптечки, в якій знаходились ключі. Викраденим розпорядились на власний розсуд.

Невдовзі Орест був затриманий та доставлений до місцевого відділу міліції по факту вчинення крадіжок. Там він знаходився дві доби. З метою уникнути кримінальної відповідальності він представився слідчому під вигаданими анкетними даними. Весь час він знаходився без наручників. У ході допиту Орест попросив вийти в туалет. Слідчий провів його до туалету, який знаходився на другому поверсі. Повертаючись до кабінету, в нього виник умисел втекти з райвідділу, тому, знаходячись на сходах, він накинув мотузку від кофти на шию слідчого та шляхом здавлення мотузки руками, почав душити останнього. Вони почали боротись, впали на підлогу. Слідчий лежав на животі, а Орест впершись своїм коліном йому в спину, продовжував його душити шнурком. Він встигнув викрикнути «Саша» та втратив свідомість. Слідчий залишився живий, лише завдяки вчасно наданій медичній допомозі.

Кваліфікуйте дії Ореста та Тараса.

15.23. Електрослюсар Вадим прибув на роботу у шахту «Новодонецька» в нетверезому стані. Гірничий майстер Сергій не допустив його до роботи, пояснивши, що це суперечить правилам охорони праці. Увечері Вадим прийшов на територію шахти, де зустрів Сергія. Між ними виникла сварка. Будучи дуже ображеним Вадим побив майстра, заподіявши йому тілесні ушкодження у вигляді: синця в лобово-скроневій області справа, синця в області правого плеча, синця лівого плеча.

Кваліфікуйте дії Вадима.

15.24. Антон після смерті матері успадкував квартиру, в якій був перебудований балкон із відхиленням від первісних розмірів. Для приватизації квартири йому необхідно було зробити технічний паспорт. За його заявою із БТІ прибула технік по інвентаризації нерухомого майна – Ірина, яка виявила

порушення площі балкону та повідомила, що це є фактично перешкодою для виготовлення технічного паспорту і їй потрібно порадитися з цього приводу на роботі. Обмінялися телефонами. Через деякий час Ірина подзвонила та попросила прийти в БТІ. Там вона повідомила про необхідність передачі їй додаткових грошей в розмірі приблизно 2 200 грн. за виготовлення технічного паспорту на квартиру в стислі строки, без будь яких проблем з оформленням.

Ірина також сказала, що в разі офіційного складання всіх необхідних документів в управлінні архітектури йому придется сплатити набагато більше грошей. Антон погодився поміркувати над цією пропозицією. Оскільки озвучена сума грошей була зavelика для цього питання, звернувся до правоохоронних органів. Після отримання грошей Ірина віддала йому технічний паспорт та одразу була затримана.

Кваліфікуйте дії Ірини.

15.25. У кабінет медреєстратора обласної медико-соціальної експертної комісії (МСЕК) управління охорони здоров'я Марини прийшов Зенон. Чоловік поклав їй на стіл 600 доларів США та сказав, що йому необхідно посприяти у вирішенні питання про встановлення йому групи інвалідності. Він досить емоційно пояснив Марині, що не може вже чекати так багато часу, оскільки це питання тривалий час не знаходило свого вирішення. Вказані кошти Марина поклала у свій гаманець. Після чого в кабінет зайшли працівники міліції з понятими, які й виявили у неї зазначені кошти. Марина ні з ким не домовлялася, про сприяння Зенона в отриманні групи інвалідності, так як не встигла.

Кваліфікуйте дії Марини.

15.26. Дмитро знаходився у квартирі свого друга Андрона. Коли останній вийшов у кухню, Дмитро помітив, що на комоді лежить банківська картка «ПриватБанку». Він миттєво заховав її у кишеню та подався на вихід. Далі

Дмитро прибув до найближчого банкомату та зняв з банківської картки гроші у сумі 250 грн. Цього виявилося замало. Тому наступного дня вранці він черговий раз скористався засобом доступу до банківської готівки та зняв 250 грн.

Кваліфікуйте дії Дмитра.

15.27. Остап, перебуваючи у неприязних стосунках із своєю співмешканкою Зоєю вирішив зашкодити їй у виїзді з села. Для цього він під незначним приводом проник у будинок Зої та заволодів її паспортом громадянина України, свідоцтвом про народження дочки та свідоцтво про народження сина. Ці документи Остап спалив.

Кваліфікуйте дії Остапа.

15.28. Назар, Зоряна та її 14-річна сестра Вікторія розпивали спиртні напої на лавочці у міському парку. Зоряна запримітила у кишені Назара різні посвідчення та кредитні картки. Коли в черговий раз ішла із Вікторією за спиртним в магазин, то запропонувала їй викрасти у Назара посвідчення та банківські карточки, а тоді повернути за винагороду, як ніби загубленні. Повернувшись в будинок, Зоряна сказала Вікторії витягнути із кишені потерпілого спочатку посвідчення, а тоді банківські карточки. Вікторія все виконала. Наступного дня Зоряна попросила свого знайомого Семена повідомити Назара про те, що він знайшов банківські карточки та посвідчення і погоджується їх віддати за винагороду у 800 грн. Назар відмовився і звернувся із заявою до правоохоронних органів.

Кваліфікуйте дії Зоряни, Вікторії та Семена.

15.29. Шляхом злому входних дверей Потап проник до квартири Ростислава. Однак потім відмовився від викрадення. На комоді у прихожій в окремому файлі лежали такі документи: паспорт громадянина України,

свідоцтво про право власності на квартиру та витяг з реєстру прав на нерухомість. Потап взяв їх із собою та вийшов з квартири.

Кваліфікуйте дії Потапа.

15.30. Артем, керуючи автомобілем марки «Land Rover» в стані алкогольного сп'яніння, по автодорозі Одеса-Вінниця не зупинявся на вимоги інспекторів ВДАІ. Після переслідування та зупинки вказаного автомобіля працівники міліції усунули Артема від керування транспортним засобом. При цьому він відштовхував працівників міліції, розірвав на одному з них формений одяг, відірвав погон.

Окрім цього перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, Артем, сів за кермо бистрохідної моторної яхти «Rinker UA1073 DN». Свої маневри він здійснював в акваторії Чорного моря на відстані 200 метрів від берегу в закритому для пересування водного транспорту районі. Жодним чином не реагуючи на вимоги мічмана катеру морської охорони «Балаклава» припинити безчинство, він і далі на великій швидкості розсікав по морю. Артем відмовився надати відомості про свою особу та вивести катер за межі охоронюваної території акваторії. Під час затримання для буксировки судна до причалу Артем висловлювався нецензурною лайкою, намагався продовжити рух на катері. Для припинення протиправних дій було викликано додатковий катер берегової охорони і лише тоді Артем був доставлений у міліцію.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

Тема 16

ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

16.1. Сергій здійснював перенаправлення міжнародних телефонних дзвінків із-за кордону на територію України. З цією метою Сергій у вересні 2012 року через мережу Інтернет придбав на сайтах «Дешевше.net» 3 модеми USB Huawei та один модем USB Huawei на Aukro.ua з метою їх використання в системі маршрутизації міжнародного телефонного трафіку. 12 вересня 2012 року Сергій придбав 2 стартових пакети контрактного підключення, шляхом укладення двох договорів із національним оператором мобільного зв'язку «МТС Україна». Саме ці, придбані в компанії «МТС» стартові пакети контрактного підключення він використовував в GSM модемах, для переадресації міжнародних телефонних дзвінків на внутрішньодержавні. Окрім придбаних 2-х стартових пакетів Сергій використовував сім-картки компанії «Київстар» для підключення в тих же модемах із метою прийому дзвінків із-за кордону та перенаправлення їх на Україну. Вказані USB модеми були під'єднані до портативного комп'ютера (ноутбука) «Lenovo», на цей ноутбук було встановлено спеціальні програми для роботи з USB модемами, за допомогою яких С. здійснював перенаправлення міжнародних телефонних дзвінків із-за кордону на територію України. За наслідками вказаного злочину компанії ПрАТ «МТС Україна» завдано матеріальні збитки на суму 1639 грн. 74 коп.

Кваліфікуйте дії Сергія.

16.2. На початку березня 2012 року, Борис самовільно приєднався за допомогою телевізійного кабелю до телекомунікаційної мережі через

розподільчу коробку, що знаходилась на сходовій клітці біля його квартири. Внаслідок цього протягом чотирьох місяців він здійснював перегляд телепередач, чим спричинив матеріальну шкоду телевізійному оператору на суму 520 грн. 80 коп.

Кваліфікуйте дії Бориса.

16.3. 23 січня 2008 року Руслан уклав договір на обслуговування фізичної особи з надання послуг із доступу до глобальної комп'ютерної мережі Інтернет та внутрішньої локальної мережі у провайдера ТОВ «Телесвіт». 1 березня 2012 року, у зв'язку із невиконанням фінансових зобов'язань, провайдером ПФ ТОВ «Телесвіт», було щодо Руслана було введено санкцію, яка полягала у обмеженні йому швидкості глобальної мережі «Інтернет». В березні 2012 року, Руслан, перебуваючи у локальній файлообмінній мережі ПФ ТОВ «Телесвіт», із метою отримання високошвидкісного доступу підшукав та завантажив на свій власний комп'ютер файл, в якому містилися MAC-адреси комп'ютерної мережі ПФ ТОВ «Телесвіт».

В подальшому, Руслан у глобальній мережі Інтернет, підшукав та ознайомився із інструкцією по заміні MAC-адреси мережевої плати власного комп'ютера на MAC-адреси інших абонентів мережі. Після цього, механічним шляхом, з 12 червня 2012 року по 2 серпня 2012 року, неодноразово виконував алгоритм послідовних дій по здійсненню підміни своєї MAC-адреси на MAC-адреси інших абонентів внутрішньої локальної файлообмінної мережі провайдера ПФ ТОВ «Телесвіт».

Кваліфікуйте дії Руслана.

16.4. Зоя працювала на посаді касира ТОВ торговий дім «Континент». У період із 10 серпня до 9 жовтня 2007 року вона видаляла частину придбаних покупцями товарів із накладних та вносила неправдиву інформацію через електронно-обчислювальну машину, встановлену на касі, до комп'ютерної

мережі торгового дому. Внаслідок таких дій по касі утворювались надлишки грошових коштів, які вона присвоювала. Зазначеними діями Зоя присвоїла грошові кошти на загальну суму 2571 грн. 07 коп.

Кваліфікуйте дії Зої.

16.5. Програма Ardamax keylogger 2.9 є трояном кейлогером, яка здійснює електронне шпигунство за користувачем зараженого комп'ютеру: інформація, що вводиться з клавіатури, знімки екрану, список активних застосувань і дії користувача і дії користувача з ними зберігаються у файл на диску і періодично відправляються зловмисникові. В мережі Інтернет Тарас відшукав дистрибутив цієї програми і встановив собі в комп'ютер. Ознайомившись детально з принципом її дії, він налаштував цю програму таким чином, щоб всю інформацію, яка вона збирала в чужих комп'ютерах, відправляла на його електронну скриньку. Його власне налаштування програми Ardamax keylogger 2.9 фактично перетворило її в троянську програму «Trojan-Spy.Win32.Ardamax.n». Усвідомлюючи, що створена ним комп'ютерна програма є шкідливою програмою, Тарас вирішив розповсюдити її серед необмеженої кількості користувачів локальної мережі «Вега-телеком». Так, за допомогою власного комп'ютеру і стандартного програмного забезпечення операційної системи Microsoft Windows XP SP2 для доступу в Інтернет, Тарас 9 квітня 2008 року о 10 годині навмисно розмістив шкідливу комп'ютерну програму «Trojan-Spy.Win32.Ardamax.n» під назвою Winamp_6.0_New_Edition.exe на сервері локальної комп'ютерної мережі «Вега-телеком». Знаючи, що Winamp.exe — це назва популярного програвача комп'ютерної музики та фільмів, він тим самим намагався приховати від користувачів справжнє призначення даної шкідливої програми і таким чином змусити активізувати її. Знаходячись на сервері, шкідливий програмний засіб «Trojan-Spy.Win32.Ardamax.n» став доступний для Лариси, яка 9 квітня 2008 року активізувала його, вважаючи за легальну комп'ютерну програму. Після

зараження комп'ютеру Лариса, троянська програма «Trojan-Spy.Win32.Ardamax.n» стала в автоматичному режимі вести електронний журнал натискання користувача на клавіатуру, та робити знімки з робочого столу (монітору), після чого зібрану інформацію в період з 9 квітня до 16 травня 2008 року періодично відправляла в електронну скриньку Тараса. В результаті Тарас стали відомі реквізити авторизації Лариси без її згоди: логін та пароль, назву електронної скриньки та пароль до неї, а також зміст її розмов із друзями та знайомими, здійснені за допомогою комп'ютерної програми jajc.exe (програми обміну миттєвих текстових повідомлень), що становлять її особисту таємницю. Жодної матеріальної шкоди Ларисі завдано не було.

Кваліфікуйте дії Тараса.

Варіант 1. Внаслідок дій Т. йому стали відомі пароль та логін до електронного рахунку Л., внаслідок чого Т., продовжуючи свій намір, перевів з її рахунку кошти в розмірі 4000 грн. На свій особистий рахунок.

16.6. 18 вересня 2012 року близько 12.00 год. в котеджі № 2 готельно-ресторанного комплексу «Древній-Град», Ігор, здійснив збут Леоніду. Під час контрольної закупівлі, генератора перешкод радіосигналів за ціною 480 доларів США. Згідно висновку експерта, генератор перешкод радіосигналів належить до технічних засобів, призначених для несанкціонованого втручання в роботу мереж електрозв'язку.

Кваліфікуйте дії Ігоря та Леоніда.

16.7. Павло завантажив через мережу Інтернет програмне забезпечення, за допомогою якого можна здійснювати втручання в роботу електронно-обчислювальних машин інших користувачів. Після цього він відкрив вільний доступ до цієї програми. Запущене програмне забезпечення стало доступним

усім користувачам вказаної мережі на протязі 1 року і 7 місяців, а ж поки діяльність Павла не було припинено співробітниками СБУ.

Згідно висновку експерта, серед інформації, записаної на жорсткому диску у папках загального доступу є інформація, призначення якої можна віднести до шкідливих програм – вірусів, які після їх проникнення до операційної системи можуть привести до порушення нормальної роботи комп'ютеру, а також змінити комп'ютерну інформацію.

Кваліфікуйте дії Павла.

16.8. Костянтин у нествановлених осіб придбав засіб для прослуховування через стіни та інші перешкоди «Ear Listen»(1 штука), пристрій для отримання візуально–оптичної інформації – мінівідеорекордер Eye «KS-650» з камуфльованою відеокамерою та реєстратором з датчиком руху (1 штука), пристрій для отримання візуально–оптичної та акустичної інформації виготовлений у прикритті чоловічої ділової краватки (1-штука), спортивний годинник із замаскованою відеокамерою для отримання візуально–оптичної та акустичної інформації (1 штука) брелок від автомобільної сигналізації із замаскованою відеокамерою для отримання візуально–оптичної та акустичної інформації (2 штуки).

В подальшому Костянтин розмістив в Інтернеті рекламу вказаного обладнання.

Співробітниками ВКР Управління, за допомогою контактного телефону, розміщеного на сайті здійснено замовлення даних технічних засобів.

8 вересня 2010 року у відповідності до попередньої домовленості Костянтин з метою уникнення безпосереднього контакту з покупцем даних технічних засобів, попередньо спакуювши їх у дві картонні коробки, залишив їх у приміщенні перукарні у м. Львові. Того ж дня вище вказані технічні засоби були отримані співробітниками ВКР Управління СБ України у Львівській області.

У відповідності до висновку технічної експертизи вищевказана відеокамера, замаскована під пульт дистанційного управління автомобільною сигналізацією, визнана спеціальним технічним засобом призначеним для негласного отримання інформації.

Кваліфікуйте дії Костянтина.

16.9. 17 серпня 2009 року у магазині приватного підприємця Зеновія в ході проведення оперативної закупівлі працівниками СБУ було придбано у продавця вказаного магазину Остапа технічний пристрій «Portable mobile signal jammer» який Остап продавав як подавлювач мобільного зв'язку. При цьому Остап надав консультацію щодо технічних параметрів зазначеного пристрою, вказавши, що при його використанні блокуються будь-які дзвінки мобільного зв'язку.

Кваліфікуйте дії Зеновія та Остапа.

Варіант 1. З. не був обізнаний про призначення та принципи роботи приладу.

16.10. У березні 2008 року Мар'ян у невстановлених слідством осіб на ринку «Караваєві Дачі» в м. Києві придбав за 100 доларів США жорсткий диск «Seagate ST33206204», на якому містилися бази даних з режимно-конфіденційною інформацією ДАІ, Податкова, Міліція.

В подальшому, 30 липня 2008 року о 15 год. 30 хв. в приміщенні кафе «Арка», розташованого в м. Києві Мар'ян реалізував Антону даний диск за 200 доларів США.

Кваліфікуйте дії Мар'яна та Андрія.

16.11. Наприкінці грудня 2008 року Віталій на території книжкового ринку «Петрівка» за 500 гривень придбав у невстановленої слідством особи скопійовану на диск формату DVD та портативний електронний накопичувач

інформацію щодо експортно-імпортних операцій суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, акредитованих у Державній митній службі України. Інформація складалася з наступних конфіденційних відомостей: системний номер, тип декларації, назва митного органу, митного поста, номер декларації, код валюти, курс валюти, дата, код ЄДРПОУ відправника, відправник, адреса відправника, код ЄДРПОУ одержувача, одержувач, адреса одержувача, код ЄДРПОУ банку, МФО, банк, рахунок, код ЄДРПОУ особи, відповідальної за фінансове врегулювання, код товару УКТ ЗЕД, товар, вага кг, фактурна вартість, гривні.

Кваліфікуйте дії Віталія.

16.12. У. за допомогою власного комп'ютера та програми sql.php Устим здійснив втручання в роботу серверу молодіжної організації «Центр інформаційних систем», на якому розміщувався сайт www.bizarre.rv.ua, та скопіював вихідні коди побудови вказаного сайту на свій комп'ютер.

В подальшому, Устим здійснив вхід в форум сайту www.bazika.net., де розмістив вихідні коди побудови сайту www.bizarre.rv.ua.

Кваліфікуйте дії Устима.

16.13. Ярослав займаючи посаду інженера-конструктора ДП «Антонов» 17 квітня 2014 року у ранковий час на своєму робочому комп'ютері самовільно скопіював із файл-сервера з відкритим доступом на власний USB-носій файл, який містив інформацію з про креслення літака АН-178.

Того ж дня, у вечірній час, використовуючи власний персональний комп'ютер із жорстким диском змінив формат файлу з інформацією про креслення літака АН-178 і зменшив його розмір, після чого розмістив даний файл у мережі «Інтернет», внаслідок чого він став доступний необмеженому колу осіб.

Кваліфікуйте дії Ярослава.

16.14. У серпні 2012 року Семен у розмові із Олегом пообіцяв збути останньому за грошову винагороду у сумі 500 доларів США деталізацію телефонних з'єднань за телефоном, що належить Валентині. Через декілька днів Семен, отримав від Олега кошти у сумі 500 доларів США.

24 вересня 2012 року Семен, придбав у Федора за гроші у сумі 100 доларів США роздруківку деталізації телефонних з'єднань телефонного номера Валентини на п'яти аркушах паперу. В цей же день, 24 вересня 2012 року о 13 годині Семен передав Олегу дану роздруківку.

Кваліфікуйте дії Семена, Олега та Федора.

16.15. Іван працювала на посаді головного бухгалтера відділення одного з державних банків. За своїми службовими обов'язками вона мала право доступу до інформації, яка обробляється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах та комп'ютерних мережах банку, та в зв'язку з виконанням своїх функціональних обов'язків, мала повну інформацію про вкладників банку та їх особові банківські рахунки.

У жовтні 2013 року Іван, будучи особисто знайомою з Катериною та Михайлиною, які були вкладниками даного банку та знаючи номери особових рахунків вказаних осіб, власноручно написала заяви на видачу готівки з їх рахунків на суму 13500 грн. Після чого, скориставшись довірою до себе контролера Ростислава, попросила останню виписати по цих заявах ордери форми № 59, мотивуючи це тим, що виконує прохання Катерини та Михайла, які особисто не можуть забрати готівку. Після того, як Ростислав виписав дані ордери, Іван особисто в касі операційної частини філії у касира, отримала грошові кошти на зазначену суму.

В подальшому, Іван, використовуючи свій особистий пароль, несанкціоновано внесла неправдиві дані (корегування) в програму ОДБ та провела списання отриманих нею коштів за рахунок вкладів.

Кваліфікуйте дії Івана та Ростислава.

16.16. У січні 2012 року Роман, працюючи державним виконавцем, вирішив покращити свої показники в роботі за рахунок штучного збільшення кількості закінчених ним виконавчих проваджень.

З цією метою, Роман, знаючи, що кошти в розмірі 1272 грн., які підлягали конфіскації у дохід держави, фактично знаходяться на рахунку Харитона та що ніяких виконавчих дій щодо їх конфіскації проведено не було, зареєстрував завідомо неправдиве рішення про закінчення виконавчого провадження у зв'язку з фактичним виконанням в повному обсязі згідно з виконавчим документом.

Крім цього Роман склав у ЄДРВП неправдивий офіційний документ □ постанову про закінчення виконавчого провадження, внісши до неї завідомо неправдиві дані щодо повного виконання рішення згідно квитанції від 07 грудня 2009 року.

Кваліфікуйте дії Романа.

16.17. Анна, будучи завідуючою сектором інформації процесів оподаткування, обліку та реєстрації платників податків ДПІ, 21 та 22 серпня 20014 року не використовуючи власний ключ та пароль, умисно знищила з карток особових рахунків автоматичної інформаційної системи «Облік податків і платежів ТОВ Роги та Копита» донараховані та узгоджені суми податку на додану вартість та з податку на прибуток на суму 5000000 грн.

Кваліфікуйте дії Анни.

16.18. Працівники банку «Китайський стандарт» Євген та Кирило скористались ксерокопіями справжніх паспорта громадянина України Данила та картками фізичної особи-платника податків виданої на його ім'я та під виглядом видачі споживчого кредиту за допомогою комп'ютерної техніки склали від імені Данила фіктивну анкету-заяву на отримання кредиту для

придбання комплектуючих комп'ютерної техніки вартістю 15215 грн., в яку внесли завідомо неправдиві дані від імені цієї особи про намір отримати споживчий кредит, інші завідомо неправдиві дані, щодо цієї особи.

Підроблену анкету-заяву Євген засвідчив підробленими ним власноручно підписами від імені Данила і менеджера по споживчому кредитуванню банку Мар'яни без відома і згоди останньої. З цією ж метою Євген та Кирило, комп'ютерним способом склали фіктивний кредитний договір на видачу Данилу споживчого кредиту і фіктивний договір застави.

Після цього, Євген та Кирило звернулися до фізичної особи-підприємця Ярослави і отримали від неї рахунок на комплектуючі до комп'ютерної техніки на суму 15215 грн. Вказаний рахунок Євген та Кирило долучили до кредитної справи на ім'я Данила як підтвердження цільового використання кредитних коштів. На підставі вказаних підроблених Євген та Кирило документів в банку «Китайський стандарт» на ім'я Данила було відкрито позичковий рахунок та перераховано на нього кредитні грошові кошти на суму споживчого кредиту в розмірі 15215 грн., з якого в цей же день перераховані на розрахунковий рахунок ФОП Ярослави.

Отримані від Ярослави комплектуючі до комп'ютерної техніки, Євген та Кирило спільно реалізували, отримавши таким чином незаконний прибуток у вигляді грошових коштів готівкою на суму 15200 грн., розділивши грошові кошти між собою, привласнили їх та використали для задоволення власних потреб.

Кваліфікуйте дії Євген та Кирило.

16.19. Працівник банку «Лівекс» Богдана, використовуючи закріплений за нею логін і пароль, увійшла до програмного комплексу «Лівекс 24», де оброблювалася інформація щодо електронного договору, укладеного між банком і громадянкою Корнелією, на ім'я якої автоматично по банківській програмі «Конвеєр» була виготовлена неактивована кредитна картка

«Універсальна». У вказаний електронний договір Богдана, у полі «Телефон мобільний» ввела дані про свій номер мобільного телефону, після чого зберегла в програмному комплексі «Лівекс 24» вказані відомості. Після цього Богдана, використовуючи власний мобільний телефон, у той же день зателефонувала з вищевказаного номеру до «CALL» – центру банку та в автоматичному режимі провела активацію зазначеної кредитної картки. Потім, з метою погашення обов'язкового щомісячного мінімального платежу, Богдана у полі «Джерело погашення» зазначеного електронного договору ввела номер своєї зарплатної картки, а також несанкціоновано без відома Корнелії змінила у вказаному договорі інформацію про розмір кредитного ліміту картки на ім'я останньої, збільшивши його з 4200 грн. до 17000 грн. З метою приховування своїх дій, Богдана змінила у вказаному електронному договорі інформацію про свій номер мобільного телефону на інший, вигаданий нею, та знищила телефонну Sim-картку, з використанням якої нею була активована кредитна картка на ім'я Корнелії

В результаті цього Богдана отримала безпосередній доступ та можливість розпорядитися грошовими коштами банку, які знаходились на активованій кредитній карточці на ім'я К.

В подальшому, у період з березня 2014 року по вересень 2014 року Богдана, використовуючи кредитну картку заволоділа грошовими коштами банку шляхом зняття готівки через банкомати на загальну суму 11690 грн.

Кваліфікуйте дії Богдани.

16.20. Христина, працюючи на посаді бухгалтера банку «Провінційний Банк», мала право доступу до автоматизованих систем «Вклади». Христина знала, що між працівниками банку склалися та існували довірчі стосунки, в силу яких касири та бухгалтери – контролери весь час протягом робочого дня тримали комп'ютери підключеними до сітки, які в любий час були готові до роботи. В силу різних обставин працівникам відділення доводилось на деяких

час відлучатися від свого робочого місця і вони не відключали від сітки закріплені за ними комп'ютер. Використовуючи тимчасову відсутність на робочому місці бухгалтера-контролера, який працював у режимі АСВО «Вклади», Христина заповнила та роздрукувала заяву на ім'я вкладника банку Тараса на видачі з її вкладу готівки на суму 80000 грн.

У той же день аналогічним способом, скориставшись відсутністю бухгалтера-контролера на робочому місці Христина на цьому ж комп'ютері заповнила та роздрукувала заяву на ім'я вкладника банку Валентини на видачу готівки з її вкладу на суму 60043 грн.

У той же день, Христина, користуючись довірою касира банку, пред'явила їй заповнені нею документи заяви – ордера для видачі Тарасу та Валентині готівки для передачі останнім за їх проханням. Касир банку видала Христині з вкладів Тараса та Валентини 80000 грн. та 60043 грн. відповідно.

Христина, використовуючи зразки Тараса та Валентини, що знаходились у картотеці контролю до якої вона мала доступ у силу службових обов'язків, підробила їх підписи на заявах – ордерах про отримання грошей та 28 червня 2014 року передала касирові банку для звітності дві підписані заяви про отримання грошей.

Крім цього Христина, знаючи що операції по зняттю грошей з грошових вкладів Тараса та Валентини враховані та відображені в системі «Вклади» за допомогою комп'ютера, що закріплений за нею, знищила інформацію в базі даних «Вклади» про здійснення вказаних операцій.

Кваліфікуйте дії Христини.

16.21. Остап отримав абонентський номер мобільного зв'язку оператора МТС, що використовувався незнайомим йому директором ПП «Клеопатра – центр краси та здоров'я» Ростиславу. Після цього, в той же день Остап, за допомогою комп'ютерної програми SKYPE та програм, які в комплексі з комп'ютерною програмою SKYPE дозволяють здійснювати атаки з великою

кількістю запитів, що призводять до відмови в обслуговуванні, протягом семи днів направив на вказаний абонентський номер повідомлення електрозв'язку у вигляді 10234 дзвінків та 22990 повідомлень без звукового та текстового змісту. Усе це призвело до припинення у вказаний період часу обробки частини інформації, яка надходила за допомогою мережі електрозв'язку на зазначений абонентський номер.

Кваліфікуйте дії Остапа.

Тема 17
**ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ
ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,
ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ**

17.1. Інженер Сергій працював на одному із заводів міста. Використавши підроблений диплом про закінчення вузу, він влаштувався на роботу директором заводу в іншому місті, одержавши проїзні на дружину і двох дітей, які постійно проживали в тому місті, де Сергій одержав місце директора, і нікуди звідти не виїжджали. Крім того, Сергій, вже як директор заводу, дав вказівку виплатити своїй дружині Роксолані за лікарняним листком за післяпологовий період 950 грн., хоча вона на заводі не працювала.

Кваліфікуйте діяння.

17.2. Повертаючись з роботи додому, Ернест був збитий таксі й від одержаних травм помер. Його дружина Діана почала збирати документи для призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника на чотирьох дітей, старшому з яких було сім років. Контора, в якій працював її чоловік, знаходилася в 200 км від місця її проживання. Їй довелося їздити туди чотири рази, через те, що начальник контори Орест та головний інженер Єгор видали лише довідку про заробіток потерпілого, заявивши, що більше нічого не потрібно. Вони відмовилися видати акт про нещасний випадок та засвідчити його копію печаткою, не відповідали на телеграми. Усі необхідні документи вони оформили лише після того, як втрутився прокурор області, викликавши для цього Діану, хоча могли це зробити і без неї.

Чи можна Ореста і Єгора притягти до кримінальної відповідальності?

17.3. Проведеною ревізією в продовольчому магазині було виявлено недостачу товарів на велику суму. Причиною цього було погане ставлення

завідувача магазину Ганни до зберігання й обліку товарів та мішкотари: тару здавали на склад сільського споживчого товариства несвоєчасно; не завжди оформляли належним чином відпуск товарів; у документах неправильно проставляли їх ціну й кількість.

Кваліфікуйте діяння.

17.4. Касир комбінату комунальних підприємств Каміла та бухгалтер розрахункового відділу Марта вступили в злочинну змову і протягом двох років систематично підробляли підписи в платіжних відомостях на виплату зарплати, робили дописки і виправлення цифр, включали у відомості вигаданих осіб, розписуючись за них в одержанні грошей, тощо. Ці суми списувались по касі, їх на свою користь звертали Марта та Каміла. Загальна сума склала 10470 грн. Старший бухгалтер Остап не викрив злочинних дій Каміли та Марти, оскільки не приділяв належної уваги контролю за використанням коштів підприємства. З його вини в бухгалтерії порушувалися Положення про ведення обліку праці і зарплати, Положення про головних і старших бухгалтерів. Через недбалість Остапа було здано в утиль документи первинного бухгалтерського обліку, які мали зберігатися протягом п'яти років з часу складання.

Кваліфікуйте діяння.

17.5. Старший інспектор міського управління соціального захисту населення Антоніна відповідала за нарахування і виплату допомоги багатодітним і самотнім матерям. Вона включала у відомості на виплату допомоги осіб, які виїхали з міста, матерів, які вже зареєстрували шлюб з батьком дитини, а також тих, діти яких переросли вікову межу, до якої за законом мала виплачуватися допомога. Відомості надходили у відділення банку касирові Іванні. Антоніна підробляла підписи незаконно включених до відомостей осіб у спеціальних бланках, які служили документом для видачі

допомоги. Вона передавала розписки Іванні, котра вилучала гроші, які вони ділили між собою. Усього вони обернули на свою користь 12800 грн.

Відповідно до існуючої інструкції завідувачі та головні бухгалтери управлінь (відділів) соціального захисту населення до підписання відомостей на виплату допомоги багатодітним та самотніми матерями і надіслання їх у відділення банку повинні перевіряти відповідність сум, зазначених у відомостях, сумам, нарахованим в особових рахунках. Однак Дарина і головний бухгалтер Лілія цього не робили. Крім того, вони систематично залишали Антоніні незаповнені бланки відомостей з печаткою і своїми підписами.

Як кваліфікувати дії вказаних осіб?

17.6. Контролери електрозбуту Клим і Іван виявили в будинках Вероніки, Емілії та Наталії електроприлади, підключені не через електролічильники. Одержавши від згаданих осіб по 500 грн., вони знищили складені акти про накладення штрафу.

Кваліфікуйте діяння.

17.7. Лісотехнік Роман та лісник Макар незаконно дозволили Дмитру заготовити лісоматеріали і виділили для цього клеймуванням десять дерев сосни на пні. За це Дмитро дав Роману 700 грн., Макару – 500 грн. та неодноразово у себе на квартирі пригощав їх горілкою. Дмитро встиг зрубати лише одну сосну.

Кваліфікуйте діяння.

17.8. Старший майстер лісоторговельної бази Олег відпускав окремим громадянам поза чергою лісоматеріали, що користувалися попитом у населення. Одержавши поза чергою 4,5³ пиломатеріалів, Степан за попередньою домовленістю з Олегом передав йому через робітника бази

Кирила 1000 грн. Дмитро через Кирила передав Олегу за позачерговий відпуск 7м³ будматеріалів 1200 грн.

Як кваліфікувати дії цих осіб?

17.9. Лікар Зіновій за винагороду в сумі від 50 до 100 грн. видавав лікарняні листки громадянам, які не мали на це права.

Кваліфікуйте діяння.

17.10. Проти Зеника, який працював начальником станції з боротьби з хворобами тварин, було порушено кримінальну справу в зв'язку з обвинуваченням його в розкраданні коштів та зловживанні службовим становищем. Дізнавшись про це, той пішов до районного відділу внутрішніх справ, зайшов до кабінету слідчого Ірини і, коли вона вийшла, поклав у кишеню її пальта 600 грн. Після цього він зайшов до кабінету оперуповноваженого Устима, якийсь час розмовляв з ним про свою справу, а потім підійшов до вішалки і поклав у кишеню його пальта 500 грн. Зеник намагався вийти з кабінету, але був затриманий Устимом, який у присутності понятих склав акт про те, що трапилось.

Кваліфікуйте діяння.

17.11. У провадженні слідчого Жмеринського РВВС Володимира перебувала кримінальна справа, порушена за фактом розкрадання цукру з цукрокомбінату. За підозрою у вчиненні злочину було затримано, а потім заарештовано Ореста, у домоволодінні якого Володимир та оперуповноважений згаданого райвідділу Данило вилучили 5200 кг цукру. Володимир встановив, що Орест не причетний до розкрадання цукру, а вилучений у нього цукор не є речовим доказом у порушеній справі. У зв'язку з цим Оресту було змінено запобіжний захід – тримання під вартою – на підписку про невиїзд. Розуміючи, що кримінальну справу щодо Ореста необхідно закрити за відсутністю доказів

його винуватості, а вилучений цукор повернути власнику, Володимир домовився з Данилом про одержання винагороди від Ореста. Вони зустрілись з останнім і почали вимагати у нього винагороду у розмірі 1 тис. доларів США, мотивуючи це тим, що тільки після одержання зазначеної суми Володимир закрис кримінальну справу і вони повернуть йому вилучений цукор. Орест погодився. Розуміючи, що дії Володимира і Данила є незаконними, він звернувся за допомогою у відділ внутрішньої безпеки УМВС України у Вінницькій області, працівники якого і затримали їх при одержанні незаконної винагороди.

Кваліфікуйте діяння.

17.12. Тимур незаконно зберігав в металевому сейфі у своїй квартирі бойові припаси, а саме: 156 набоїв до пістолетів ПМ і АПС, 11 набоїв до пістолетів ТТ, пістолетів-кулеметів ППД, ППШ, ППС, 48 набоїв до нарізної спортивно-мисливської зброї, карабіна «Спорт» тощо. Як видно з матеріалів справи, під час затримання Тимура працівники міліції повідомили про проведення в його помешканні та робочому кабінеті обшуку в зв'язку з тим, що він підозрюється у одержанні незаконної винагороди. До початку обшуку Тимур заявив про наявність у нього бойових припасів і вказав місце, де вони зберігалися, про що працівникам міліції не було відомо.

Кваліфікуйте діяння.

17.13. Майстер закрійного цеху взуттєвої фабрики Омелян нерідко сам робив розкрій шкіри. Не маючи права виписувати наряди на своє ім'я, він домовився з обліковцем Макаром, який приписував виконану Омеляном роботу до нарядів робітників, а ті потім передавали Омеляну одержані за це гроші.

Кваліфікуйте діяння.

17.14. Начальник районного шляхового відділу Назар та технік Арсен для швидшого виконання робіт і одержання премій оплачували працю робітників за завідомо підвищеними розцінками, переплативши їм 1620 грн.

Кваліфікуйте діяння.

17.15. Директор профтехучилища Михайло протягом кількох років неодноразово одержував винагороду особисто або через посередників за зарахування в училище та надання місця в гуртожитку особам, які не мали для цього підстав. Посередницею в одержанні такої винагороди неодноразово виступала секретарка училища Людмила яка передавала кошти Михайлу.

Кваліфікуйте діяння.

17.16. Бухгалтер тресту Борис та касир Ілля залишили на ніч у касі велику суму грошей, що мали бути видані протягом трьох днів працівникам тресту як заробітна плата. На другу ніч гроші було викрадено разом із сейфом. Згідно з інструкцією Борис та Ілля мали право зберігати в касі гроші понад встановлений ліміт для видачі заробітної плати.

Кваліфікуйте діяння.

Чи можуть бути притягнуті до відповідальності за службову недбалість Борис та Ілля? Як зміниться кримінально-правова оцінка їхніх дій, коли у справі буде встановлено, що вони повідомили злодіїв про місцезнаходження грошей, зручний час і способи їх викрадення?

17.17. Польовий об'їждчик Стас помітив на полі сільськогосподарського кооперативу трьох малолітніх дівчат, які збирали полу, що залишилися після комбайну, і спробував затримати їх. Коли дівчата почали тікати, Стас зробив у їх бік постріл з мисливської рушниці. Дробинами було спричинено легкі тілесні ушкодження двом 12-річним дівчатам.

Чи є Стас службовою особою? Як слід кваліфікувати його дії?

17.18. Працівник міліції Пилип затримав Вікторію як підозрювану у вчиненні крадіжки хлібопродуктів на хлібозаводі. Вікторія зауважила про безпідставність його обвинувачень. Тоді Пилип образив Вікторію та двічі вдарив її по обличчю.

Чи є в діях Пилипа склад службового злочину і якого саме? Чи зміниться кримінально-правова оцінка його дій, якщо буде встановлено, що Вікторія справді вчинила крадіжку на хлібозаводі?

17.19. Лідія звернулася до відділу соціального захисту населення з клопотанням про призначення їй пенсії за сина, який помер внаслідок виробничої травми. Їй було відмовлено через відсутність доказів того, що вона перебувала на утриманні сина. Через якийсь час вона одержала відповідну довідку, яка давала їй право на пенсійне забезпечення. Лідія надіслала документи до відділу, а згодом звернулася до старшого інспектора з державних пенсій Сергія для з'ясування питання про те, чи буде позитивно розв'язано її клопотання. Сергій відповів, що оформить документи лише за умови, якщо Лідія дасть йому 2000 грн. Та погодилася. Перед тим як дати гроші, вона розповіла про це своєму зятеві, який почав її переконувати в тому, що цього робити не слід. Лідія його не послуухалася. Тоді він переписав номери грошових купюр і повідомив у міліцію. Частина переданих Лідією грошей було виявлено і вилучено у Сергія.

Кваліфікуйте діяння.

17.20. Медичний реєстратор станції переливання крові Катерина протягом трьох років систематично видавала фіктивні документи – довідки донорів особам, які допускали прогули на роботі, за що одержувала від них «подяку» – 30–40 грн.

Чи є Карпуніна службовою особою? Як слід кваліфікувати її дії?

17.21. Обіймаючи посаду доцента кафедри вищої математики одного з державних інститутів, Зінкевич 17 та 18 січня одержав за виставлення позитивних оцінок за іспит із вищої математики від шести студентів по 200 доларів США.

Кваліфікуйте діяння.

17.22. До Миколи як до обвинуваченого у крадіжці було застосовано запобіжний захід – взяття під варту. Дізнавшись про це, до дружини Миколи прийшов Нестор і запропонував через знайомих працівників правоохоронних органів звільнити чоловіка. Аліна передала Нестору 5 тис. гривень для передачі потрібним людям, однак Нестор гроші привласнив.

Варіант. Аліна сама передала гроші Нестору з метою передачі слідчому і прокурору для звільнення чоловіка.

Кваліфікуйте діяння.

17.23. Архип, експерт експертно-технічного відділу УВС міста, за складання експертного висновку в інтересах учасника дорожньо-транспортної пригоди Антона запропонував останньому поставити в його квартирі пластикові рами, оскільки Антон працював у фірмі, що виробляє цю продукцію і надає такі послуги. Вартість рам та їх встановлення склала 3 тис. грн. Через місяць до Архипа звернувся Антон із проханням про складання експертного висновку на користь Кирила. Архип погодився виконати прохання за грошову суму в розмірі 2 тис. грн. Гроші від імені Кирила були передані Архипу Антоном.

Кваліфікуйте діяння.

Тема 18

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

18.1. 13 січня 2014 року о 17 год. 45 хв. до чергової частини міського відділу міліції звернулася із заявою Катерина і повідомила, що її донька Марія самовільно взяла гаманець, в якому знаходилися дві тисячі доларів США та декілька кредитних карток. До будинку Катерини прибула слідчо-оперативна група в складі: слідчого Данила, дільничного інспектора міліції Богдана та інспектора групи патрульної служби Сергія. У процесі проведеного огляду у кімнаті Марії були знайдені окремі зниклі речі, гаманець Катерини і пластикові банківські картки. Слідчий також дізнався від родичів Марії про наявність в неї психічного захворювання і вирішив отримати від неї особисте зізнання. Данило дав вказівку Богдану зібрати знайдені речі в окремий пакет та віднести до службового автомобіля. Процесуального оформлення дій, проведених у будинку Катерини, слідчий Данило не проводив, не забезпечив присутність на місці події понятих. Замість цього він змусив Марію всупереч її волі попрямувати разом із членами слідчо-оперативної групи до райвідділу міліції. У службовому кабінеті Данило шляхом залякування змусив Марію зізнатись у злочині, протримавши її з 20 год. 30 хв. до 22 год. 30 хв. Відомості про вчинене кримінальне правопорушення по зверненню Катерини слідчим Данилом до ЄРДР були внесені 14 січня 2013 року.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

18.2. Старший слідчий слідчого відділення міського відділу міліції Микита прийняв до свого провадження кримінальну справу відносно Володимира за ч. 2 ст. 307 КК України. У період досудового розслідування Микита жодних слідчих дій стосовно підозрюваного Володимира не проводив, оскільки останній знаходився у ІТТ і бажаючи приховати наявні недоліки своєї

роботи під час розслідування власноручно склав та підписав: протокол роз'яснення підозрюваному права на захист; протокол про відмову від участі захисника вказавши, що підозрюваний клопотання про участь захисника не заявляв та відмовився від його участі; письмове повідомлення про підозру; протокол допиту підозрюваного; протокол ознайомлення з постановою про призначення експертизи та роз'яснення йому у зв'язку із цим процесуальних прав; протокол про оголошення підозрюваному про закінчення досудового розслідування; протокол про пред'явлення матеріалів кримінального провадження для ознайомлення. Після цього Микита склав обвинувальний акт, долучив до нього усі самостійно складені ним процесуальні документи та надав матеріали кримінального провадження до прокуратури для затвердження обвинувального акту і направлення кримінальної справи за підсудністю.

Кваліфікуйте дії Микити.

18.3. До районного суду надійшла позовна заява від Дмитра, Тараса та Пилипа до обласної державної адміністрації та районної державної адміністрації про визнання права власності на земельні ділянки, яка у той же день надійшла для розгляду судді Северину. Будучи обізнаним з вимогами чинного законодавства України, головуючий позов задовольнив та зобов'язав районну державну адміністрацію розглянути і погодити проекти землеустрою, щодо припинення права постійного користування земельними ділянками ДП «Лісове господарство», переведення даних земельних ділянок із земель лісгосподарського призначення до категорії земель сільськогосподарського призначення та подальшої передачі їх у власність позивачам для ведення особистого селянського господарства. В результаті виконання рішення суду протягом 2013–2014 рр. Дмитру, Тарасу та Пилипу були передані у власність земельні ділянки площею по 0,99 га кожному для ведення особистого селянського господарства.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

18.4. Суддя районного суду Марина прийняла до свого провадження цивільну справу за позовом Нестора до ПП «Транс-Захід» про стягнення заробітної плати, компенсації за невикористану відпустку та відшкодування моральної шкоди. Нестор бажаючи створити для судді негативні наслідки по службі у вигляді проведення безпідставних перевірок її діяльності подав до районного суду на ім'я голови суду заяву, у якій, використовуючи надумані факти, посилався на порушення Мариною присяги судді, грубого порушення нею норм процесуального права, скаржився, що до справи не долучаються подані ним документи, вимагав провести стосовно судді службове розслідування та усунути суддю від слухання справи.

Кваліфікуйте дії Нестора.

18.5. Стосовно Гаврила та Самсона було складено обвинувальний акт по обвинуваченню їх за ч. 2 ст. 15 — ч. 2 ст. 201 КК України за фактом замаху на контрабандне переміщення товарів на загальну суму 460055 грн. з території України на територію Російської Федерації. Влас, який був власником вилученого товару з метою його повернення звернувся до Павла — сина голови районного суду з пропозицією щоб матір Павла — Марія допомогла вирішити питання стосовно повернення товару. Про цю розмову Павло розказав своїй матері, яка погодилась вирішити це питання за 25 000 доларів США з яких 10000 доларів США — за призначення обвинуваченим покарання у виді позбавленням волі, але зі звільненням від його відбування з випробуванням, і 15 000 доларів США — за винесення рішення про повернення вилученого у них товару.

Коли до суду надійшли матеріали кримінального провадження по обвинуваченню Гаврила та Самсона їх було зареєстровано у комп'ютерній програмі «Документообіг загальних судів». Марія переслідуючи мету розподілу кримінальної справи на себе, маючи доступ до програми, внесла до табеля програми обмеження для розподілу справ на суддю Макара на якого, за її

розрахунком, ймовірноше всього могла розподілитись програмою матеріали кримінального провадження. Внаслідок таких дій комп'ютерна програма «Документообіг загальних судів» автоматично розподілила вказану справу на Марію. В день проголошення вироку суду Павло зустрівся із Власом який передав йому гроші у сумі 25 000 доларів США, після чого голова суду – Марія постановила вирок за обіцяною раніше умовою.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

18.6. Підсудний Михайло перебуваючи під конвоєм у залі судових засідань під час проведення судового слідства у справі будучи невдоволеним тим, що суддя не задовольнив його заяву про відвід із метою перешкодити здійсненню правосуддя, дістав попередньо заготовлений уламок леза бритви, яким спричинив собі тілесні ушкодження у вигляді порізів живота. Після цього, Михайло якого утримували на підлозі працівники міліції з метою забрати лезо бритви, почав в голос висловлювати в адресу судді та помічника прокурора неодноразові погрози скоїти і над ними таке ж фізичне насильство, а також висловив у їх адресу погрози фізичним насильством у разі продовження ними виконання службових обов'язків.

Кваліфікуйте дії Михайла.

18.7. Денис, Назар та Кирило, раніше судимі за бандитизм знаючи, що Лаврентій – суддя апеляційного суду є заядлим колекціонером старовинних ікон та антикваріату вирішили заволодіти його колекцією. Пізно ввечері, коли Лаврентій вертався додому після прогулянки з собакою Денис, Назар та Кирило непомітно заховались на сходовій клітці біля квартири Лаврентія і коли він відкривав двері в квартиру, напавши на нього ззаду штовхнули його всередину квартири. В коридорі, поки Лаврентій не встиг отямитись Денис дістав пістолет і вистрілив йому два рази в голову. В цей же час Кирило закрив собаку у ванній кімнаті і пішов шукати по квартирі цінні речі, а Назар залишився на сходовій

клітці спостерігати за обстановкою ззовні. Кирило з Денисом обстеживши всю квартиру, поклали цінні речі та ікони, передали їх Назару щоб той заніс їх в машину, а самі повернувшись до квартири з метою щоб працівники міліції не змогли ідентифікувати зброю з якої стріляли відрізали Лаврентію голову, кинули її в мішок після чого сіли в машину і з місця події зникли.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

18.8. Після розгляду кримінального провадження по обвинуваченню 25-річного Петра за ч. 2 ст. 186 КК України суддя районного суду Галина оголосила вирок: Петра визнати винним у грабежі квартир строком на чотири з половиною років. Після закінчення читання вироку суддя вийшла з зали судового засідання і попрямувала до свого кабінету. Біля кабінету до неї різко підійшов батько підсудного — Сидор і, вихопивши з кишені пістолет, вистрілив судді між брів, після чого хотів зникнути з місця злочину, але був затриманий працівниками суду та конвоем. Суддя була доставлена до місцевої лікарні, де пролежала в комі 4 місяці і за допомогою фаховості лікарів залишилась живою.

Кваліфікуйте дії Сидора.

18.9. 07 листопада 2013 року рішенням районного суду, яке набрало законної сили 28 січня 2014 року, зобов'язано Костянтина звільнити і повернути в користування Катерини частину земельної ділянки площею 0,0012 га, та перенести паркан між земельними ділянками на відрізку спільної межі. 13 листопада 2013 року Костянтин отримав копію цього рішення суду. 10 жовтня 2013 року державний виконавець виніс постанову про відкриття виконавчого провадження щодо виконання рішення районного суду від 07 листопада 2013 року, з якою Костянтин ознайомлений, однак виконувати рішення суду відмовився. За невиконання вимог державного виконавця щодо виконання вказаного рішення суду на Костянтина 28 жовтня 2013 року та

06 листопада 2013 року накладені грошові штрафи, які сплачені 17 січня 2014 року, однак, незважаючи на це, він рішення суду не виконав і відмовився його виконувати в подальшому.

Кваліфікуйте дії Костянтина.

18.10. Валерія з метою помсти своєму колишньому співмешканцеві Сергію за те, що той з нею посварився і повернувся до своєї дружини, звернулась до районного відділу міліції. Під особистий підпис Валерія була попереджена про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину і написала заяву, в якій повідомила про викрадення Сергієм з будинку, де вони проживали разом, її прикрас, а саме: золотих каблучки, сережок та ланцюжка з кулоном на суму 3000 грн.

Кваліфікуйте дії Валерії.

18.11. Лариса під час досудового слідства відносно підозри Назара у вчиненні кримінальних правопорушень передбачених ч. 1 ст. 364; ч. 1 ст. 366 КК України, перебуваючи в статусі свідка була попереджена про кримінальну відповідальність за дачу завідомо неправдивих показань. На допиті Людмила повідомила, що вона працюючи діловодом міської ради на початку 2012 року на прохання секретаря ради Назара, зареєструвала у журналі реєстрації вхідної документації за 2011 р. клопотання щодо оформлення права власності на приміщення цегельного заводу від 28 грудня 2011 року. Під час судового засідання Лариса з метою дати можливість Назару уникнути кримінальної відповідальності, свідомо дала як свідок показання про те, що Носов ніколи не просив її реєструвати клопотання іншою датою, ніж коли воно насправді було подане, й дане клопотання вона зареєструвала того ж дня коли його було надано.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

18.12. Микола був зобов'язаний прибути в сільську раду для допиту його в якості свідка по підозрі у вчиненні кримінального правопорушення Богданом. Близько 11-ї години оперуповноважений СДСБЕЗ капітан міліції Ярина, виконуючи доручення на проведення слідчих дій по даному провадженню, роз'яснила викликаному Миколі його процесуальні права та обов'язки щодо давання показів та наслідки відмови свідка від давання показань. Свідок Микола у категоричній формі від дачі показань відмовився.

Варіант: Микола відмовився давати показання, оскільки підозрюваний у справі був його братом.

Кваліфікуйте дії Миколи.

18.13. Адам зґвалтував неповнолітню 16-річну Христину за що був притягнутий до кримінальної відповідальності в якості обвинуваченого. Брат обвинуваченого Данило, з метою уникнути його братом покарання вирішив у будь-який спосіб переконати Христину відмовитись від обвинувачення. Для цього, Данило неодноразово приїжджав до потерпілої і її матері, настирливо пропонував грошову компенсацію, обіцяючи перевести Христину в більш престижний навчальний заклад, або придбання їй житла, в разі згоди потерпілої та її законного представника відкликати з міліції заяву про злочин, та, змінити місце проживання на певний час, не з'являтися на виклики в міліцію для проведення слідчих дій.

Кваліфікуйте дії Данила.

18.14. Андрія було притягнуто до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 190 КК України. На стадії досудового слідства, старшим слідчим районного відділу міліції Захаром винесено постанову про накладення арешту на все майно, належне Андрію, з якою його було ознайомлено. Начальником СДСБЕЗ на виконання окремого доручення старшого слідчого Захаром було накладено

арешт на квартиру належну на праві власності Андрію. Одночасно вказане нерухоме майно було передано на зберігання Андрію, якого попереджено про кримінальну відповідальність за його відчуження. Не зважаючи на це, Андрій, будучи особою, якій ввірено майно, на яке накладено арешт, подарував його Діані, уклавши договір дарування квартири.

Кваліфікуйте дії Андрія.

18.15. По фактах заборгованості за кредитними договорами укладеними між ВАТ «Надра» та СФГ «Тарас» господарським судом та районним судом винесено 2 виконавчих документи про стягнення 121 119,05 грн. та 37 411,66 грн. заборгованості. Головним державним виконавцем на підставі виконавчого листа та наказу господарського суду винесено 2 постанови про відкриття виконавчого провадження. На майно директора СФГ «Тарас» □ Антона, накладено арешт і передано під відповідальне зберігання та попереджено про кримінальну відповідальність за розтрату, відчуження, приховування чи підміну описаного майна. Антон, з метою залишення в своєму господарстві описаного та арештованого автомобіля ГАЗ-САЗ-3507, із бензиновим двигуном підмінив на ньому кабінку із іншого, не описаного та арештованого автомобіля ГАЗ 53 Б, із дизельним двигуном, придбаного раніше за 1384,79 грн. на аукціоні агропромислової біржі.

Кваліфікуйте дії Антона.

18.16. Зеновій будучи засудженим районним судом за ч. 2 ст. 297 КК України до 3 років позбавлення волі, відбував покарання у виправній колонії. Згідно постанови районного суду невідбута частина покарання була замінена на покарання не пов'язане з позбавленням волі у вигляді виправних робіт з відрахування у доход держави 20% заробітку строком на 1 рік 3 місяці 19 днів. 15 лютого 2014 року Зеновій був ознайомлений під розписку з порядком відбування покарання у вигляді виправних робіт, проте у період з 14 серпня

2014 року по 29 листопада 2014 року, без поважної причини не з'являвся на реєстрацію в органи кримінально-виконавчої інспекції, без поважної причини, не повідомивши інспекцію залишив фактичне місце проживання та виїхав за межі району.

Кваліфікуйте дії Зеновія.

18.17. 12 грудня 2012 року засуджений Євген прибув до виправного центру відбувати покарання у виді обмеження волі, де під розписку був ознайомлений з правилами внутрішнього розпорядку та поведінки у ВЦ, за його межами та на контрагентських об'єктах та попереджений про кримінальну відповідальність за ухилення від відбування покарання. 12 січня 2013 року, під час виконання робіт по випалюванню деревного вугілля, Євген, який був працевлаштований за межами ВЦ на контрагентському об'єкті самовільно, без дозволу адміністрації ВЦ, залишив місце дислокації контрагентського об'єкту та ВЦ, і зник у невідомому напрямі.

Кваліфікуйте дії Євгена.

18.18. Засуджений Олег, відбуваючи позбавлення волі у виправній колонії, був попереджений адміністрацією установи про дисциплінарну та кримінальну відповідальність за порушення режиму утримання. Під час відбування покарання, Олег категорично відмовився виконати законну вимогу начальника відділення СПС лейтенанта внутрішньої служби Костянтина лягти на вказане спальне місце, за що йому було оголошено позачергове чергування. Наступного дня, засуджений Олег, у категоричній формі відмовився виконати вимогу начальника відділення приступити до прибирання прилеглої території відділення СПС згідно раніше оголошеного йому позачергового чергування, внаслідок чого був поміщений до ПКТ на 3 місяці, так як інші заходи дисциплінарного впливу, які до нього застосовувались, позитивного результату не дали. Протягом часу перебування в ПКТ, Олег нехтуючи вимогам

адміністрації колонії відмовлявся від доповіді чергового по камері за що йому було оголошено догани. Внаслідок такої поведінки Олега було переведено до дільниці посиленого контролю, де він знову нехтуючи вказівками адміністрації відмовився приступити до чергування по прибиранню прилеглої території згідно графіка затвердженого начальником установи.

Кваліфікуйте дії Олега.

18.19. Устим, відбуваючи покарання у виправній колонії, знаходився на профілактичному обліку, як схильний до непокори вимогам адміністрації колонії та дій, що дезорганізують роботу установи. За порушення вимог режиму утримання постановою начальника колонії Устим був переведений в приміщення камерного типу, строком на 1 місяць. Звільнившись з ПКТ, будучи працездатним за станом здоров'я, забезпеченим інвентарем Устим у демонстративній формі відмовився виконувати прибирання в житловій секції. Після того, як черговий зробив йому зауваження та вказав про необхідність виконати прибирання, Устим взяв швабру та накинувся із нею на чергового інспектора.

Кваліфікуйте дії Устима.

18.20. Засуджений Борис відбував покарання у виправній колонії. Знаходячись в адміністративній будівлі багатопрофільного лікувального закладу ШВК Борис вирішив чинити втечу. Для цього він вийшовши з приміщення даного закладу, пошкодив козирок, виготовлений з колючого дроту, який був інженерно-технічним засобом охорони території ШВК та переліз через паркан локальної дільниці. Борис був поранений з автоматичної зброї АК-74 чатовим ШВК, у результаті чого був затриманий та госпіталізований до лікувального закладу ШВК.

Кваліфікуйте дії Бориса.

18.21. Хома відповідно до постанови міскрайонного суду направлений для примусового лікування від алкоголізму і перебував в спеціалізованому лікувальному закладі системи МОЗ. Знаходиться у лікувальному закладі Хомі не сподобалось, оскільки, він не знав чим себе там зайняти, а тому, після сніданку він покинув межі лікувального закладу і поїхав до своєї сестри де переночував і на другий день повернувся додому.

Кваліфікуйте дії Хоми.

18.22. Районним судом було застосовано до Степана адміністративний нагляд, терміном на один рік. Після встановлення адміністративного нагляду місцем постійного проживання Степану визначено населений пункт, де він останнім часом проживав і згідно постанови суду він не має права змінювати місце постійного проживання без дозволу ОВС. Однак через деякий час Степан офіційно одружився і виїхав проживати в інший населений пункт не повідомивши про це органи внутрішніх справ.

Кваліфікуйте дії Степана.

18.23. Платон на ґрунті помсти вбив свою мачуху і її сина, а їх трупи заховав у підвалі. Коли ввечері трупи були виявлені його сестрою Анастасією, Платон розказав, що злочин було скоєно ним. Тоді Анастасія запропонувала краще сховати трупи; з цією метою, вночі вони погрузили трупи в машину, вивезли їх в ліс де і закопали. Через декілька днів Анастасія звернулась до місцевого дільничного і повідомила про зникнення мачухи і її сина, які за її словами поїхали до своїх родичів і досі не повернулись, на зв'язок не виходять.

Кваліфікуйте дії Платона та Анастасії.

18.24. Григорій дізнавшись, що його дівчина йому зраджувала, вирішив її вбити. Для цього він запропонував зустрітись їй біля озера, а коли та прийшла, Григорій накинувся на неї, повалив на землю і за допомогою мотузки задушив,

після чого труп викинув у озеро. Про скоєне, в той самий день Григорій розказав своєму другу Миколі, який проживав недалеко біля озера. На наступний день Микола був викликаний в якості свідка до слідчого, проте при допиті нічого не розказав про скоєний Григорієм злочин.

Кваліфікуйте дії Григорія та Миколи.

18.25. У провадженні районного суду перебувала цивільна справа за позовом Вікторії до її колишнього чоловіка Олега про поділ майна. Дізнавшись, що інтереси колишньої дружини Вікторії у суді буде представляти адвокат Наум, на рахунку якого багато виграних справ даної категорії, Олег вирішив будь-якими методами усунути адвоката від цієї справи. Після призначеного підготовчого судового засідання Олег підійшов до представника дружини Наума і почав погрожувати, що суттєво пошкодить його дорогу автівку, якщо той і далі буде представляти інтереси його дружини. Проте, незважаючи на погрози Наум і надалі був присутнім на судових засіданнях, представляючи інтереси Вікторії. За результатом слухання справи, суд задовольнив усі позовні вимоги позивачки, а саме присудив їй половину усього нажитого у шлюбі майна. Наступного дня, після проголошення рішення суду, автомобіль Наума Porsche Panamera було викрадено, а в подальшому знайдено працівниками міліції за містом повністю згорівшим.

Кваліфікуйте дії Олега.

18.26. На адресу районного суду надійшло клопотання від адвоката Самсона про застосування заходів безпеки. У клопотанні він зазначив, що ним була укладена угода про надання правової допомоги Олександру у зв'язку із обвинуваченням його за ч. 1 ст. 342 КК України. В той самий день до нього зателефонував незнайомий чоловік, який назвався Тарасом та погрожував знищити автомобіль, якщо він не відмовиться від здійснення захисту Олександра. Наступного ранку його автомобіль марки «Шевроле Авео», який

знаходився на стоянці біля будинку в якому проживає заявник, був пошкоджений: розбите лобове скло. Зазначені вище факти дають підстави стверджувати, що невідомі особи намагаються чинити на нього тиск в зв'язку із здійсненням Самсоном функцій захисника Олександра. У зв'язку з цим, Самсон у клопотанні просив застосувати стосовно нього заходи безпеки у вигляді особистої охорони, охорони житла і майна. Під час розгляду клопотання Самсона, суддя районного суду Богдан не перевіривши заяву відмовив у застосуванні заходів безпеки. В подальшому, Самсон більше не отримував погроз на свою адресу і продовжував надавати правову допомогу Олександру.

Варіант. Через декілька днів після відмови у застосуванні заходів безпеки, у будинку Самсона на нього було здійснено напад, внаслідок чого йому було спричинені середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

18.27. За підозрою в підбурюванні до вбивства Михайла було затримано і доправлено до районного відділу міліції. Працівники міліції Ярослав, Тарас та Геннадій з метою скорішого розкриття злочину вирішили застосувати насилья до Михайла щоб той як найшвидше зізнався у скоєному. Для цього працівники міліції одягнувши на Михайла наручники, били його ногами і роздробили йому ломом щиколотку. Він знепритомнів, а коли прийшов до тями, підписав явку з повинною. Побоюючись, що працівники ізолятора тимчасового тримання відмовляться прийняти Михайла через наявні у нього тілесні ушкодження, Ярослав, Тарас та Геннадій залишили підозрюваного, який не міг ходити, в камері для затриманих у райвідділі міліції без будь-якої первинної медичної допомоги.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

Тема 19

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ)

19.1. Назвіть хто з перелічених нижче осіб є суб'єктом злочинів проти встановленого порядку проходження військової служби (військових злочинів):

- командир взводу 79-ї окремої аеромобільної бригади Сухопутних військ Збройних Сил України, старший лейтенант;
- стрілець 79-ї окремої аеромобільної бригади Сухопутних військ Збройних Сил України, солдат;
- начальник штабу 92-ї окремої аеромобільної бригади Сухопутних військ Збройних Сил України, полковник;
- начальник Генерального Штабу Збройних Сил України, генерал-полковник;
- начальник штабу Головного управління Міністерство внутрішніх справ України у Львівській області, полковник міліції;
- слідчий Шевченківського районного відділення Львівського міського управління Головного управління Міністерство внутрішніх справ України у Львівській області, старший лейтенант міліції;
- старший оперуповноважений Личаківського районного відділення Львівського міського управління Головного управління Міністерство внутрішніх справ України у Львівській області, старший лейтенант міліції;
- старший оперуповноважений Управління Служби Безпеки України у Львівській області, майор;
- слідчий слідчого відділення Управління Служби Безпеки України у Львівській області, майор юстиції;
- старший прокурор Шевченківської районної прокуратури м. Львова, радник юстиції;

- старший прокурор Прокуратури Західного регіону України з нагляду за додержанням законів у воєнній сфері, старший радник юстиції;

- начальник відділу організації реагування та готовності підрозділів Головного управління Державної служби з надзвичайних ситуацій України у Львівській області, полковник служби цивільного захисту;

- рятувальник Шевченківського районного відділення Головного управління Державної служби з надзвичайних ситуацій України у Львівській області, старшина служби цивільного захисту;

- Міністр внутрішніх справ України, генерал-майор міліції;

- Міністр внутрішніх справ України;

- Міністр оборони України, генерал-полковник;

- Міністр оборони України;

- Голова державної служби з надзвичайних ситуацій, полковник служби цивільного захисту;

- Голова служби безпеки України;

- Голова служби безпеки України, генерал-лейтенант;

- курсант Львівського державного університету внутрішніх справ, молодший сержант міліції;

- студент Львівського державного університету внутрішніх справ;

- курсант Академії сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного, молодший сержант;

- студент Академії сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного

- курсант Національної академії Служби безпеки України, молодший сержант;

- студент Національної академії Служби безпеки України;

- військовозобов'язаний, старший лейтенант запасу;

- військовозобов'язаний під час проходження навчальних (перевірних) зборів, старший лейтенант запасу;

- військовозобов'язаний під час проходження спеціальних зборів, старший лейтенант запасу;

- резервіст Збройних Сил України, старшина резерву;
- резервіст Національної гвардії України, старшина резерву;
- начальник медичної служби Західного оперативного командування Збройних Сил України, полковник медичної служби;
- стрілець 5-го окремого полку Національної гвардії України, солдат;
- начальник штабу 5-го окремого полку Національної гвардії України, полковник;
- стрілець батальйону «Донбас» Національної гвардії України, сержант;
- стрілець батальйону територіальної оборони України «Айдар» Збройних Сил України, молодший сержант;
- стрілець батальйону особливого призначення «Київ-1» МВС України, сержант;
- оперуповноважений Служби зовнішньої розвідки України, капітан;
- завідувач медичним пунктом військової частини 3913 Національної гвардії України;
- начальник відділу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, капітан;
- начальник департаменту економіки оборони та безпеки Міністерства економічного розвитку і торгівлі України;
- начальник управління Державного концерну «Укроборонпром»;
- генеральний директор Державного спеціалізованого підприємства «Укрспецторг»;
- старший інспектор Львівської митниці Міністерства доходів України, радник податкової та митної справи 3 рангу;
- начальник Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України, генерал-майор;
- заступник начальника – начальник слідчого управління фінансових розслідувань Головного управління Міндоходів у Львівській області, полковник податкової міліції.

19.2. Степан проходив строкову військову службу на посаді стрільця у військовій частині А 3913 Збройних Сил України у званні молодшого сержанта. О 10 год. 15 липня 2014 року Степанові було надано звільнення, з якого він повинен був повернутися о 20 год. цього ж дня. Під час перебування у звільненні Степан зустрівся зі своєю матір'ю Анною, яка знаючи про те, що син цього дня буде у звільненні приїхала до його місця служби. Під час зустрічі з сином, Анна схилила Степана до неповернення до військової частини, пообіцявши переховати його удома, надала йому цивільний одяг, у який Степан перевдягнувся, а також купила йому квиток на потяг додому. В результаті таких дій Степан переховувався за місцем свого проживання до 15 год. 19 липня 2014 року, коли був затриманий органами військової служби правопорядку.

Варіант 1. Степан переховувався за місцем проживання до 15 год. 18 липня 2014 року.

Варіант 2. Степан переховувався за місцем проживання до 9 год. 18 липня 2014 року.

Варіант 3. Степан переховувався за місцем проживання до 15 год. 15 серпня 2014 року.

Варіант 4. 20 серпня 2014 року о 15 год. Степан з'явився в міліцію із зізнанням про те, що він втік з військової частини. Міліція допитала Степана та затримала його.

Варіант 5. 13 серпня 2014 року о 15 год. Степан з'явився в міліцію із письмовим зізнанням про те, що він втік з військової частини. Працівники міліції сказали Степану щоб він не «морочив їм голову», оскільки в них і так багато нерозкритих злочинів, та йшов додому. 20 серпня 2014 року о 15 год. Степан був затриманий органами військової служби правопорядку.

Кваліфікуйте дії Степана та Анни.

19.3. Молодший сержант Костянтин, будучи командиром відділення батальйону особливого призначення «Київ-1» МВС України, в зоні проведення АТО отримав наказ від командира роти Леоніда утримувати зайняту позицію. Оскільки сили терористів були значно більшими, на їх озброєнні була важка техніка, якої не було у Костянтина, виконання цього наказу Костянтин визнав за неможливе, оскільки б це призвело до значних втрат серед живої сили відділення, яким командував Костянтин. У зв'язку із цим, він прийняв рішення відступити із займаної позиції та разом із відділенням повернувся до місця розташування основних сил батальйону «Київ-1».

Кваліфікуйте дії Костянтина Чи можна Костянтиніві інкримінувати обставину, що обтяжує покарання «вчинення злочину в бойовій обстановці» або «вчинення злочину в умовах воєнного стану».

Варіант 1. Судом було визнано, що Костянтин діяв в умовах крайньої необхідності, у зв'язку із чим винесено виправдувальний вирок.

Чи правильно суд прийняв рішення?

Варіант 2. Незважаючи на покази Костянтина про те, що він діяв в умовах крайньої необхідності, суд прийшов до висновку, що Костянтин силами відділення мав можливість утримати займану позицію і це не обов'язково призвело б до значних втрат. Навпаки, відступ Костянтина із займаних позицій призвів до прориву противника, внаслідок чого було завдано значну шкоду силам АТО.

Варіант 3. Костянтин був командиром відділення батальйону територіальної оборони України «Айдар» Збройних Сил України.

Кваліфікуйте дії Костянтина.

19.4. Солдат Сергій проходив службу у військовій частині А3913 Збройних Сил України. У неділю, прибувши із звільнення в стані алкогольного сп'яніння, Сергій знаходився у приміщенні казарми сусіднього підрозділу.

Після того, як черговий по полку капітан Микола пред'явив Сергієві вимогу покинути приміщення казарми, останній відмовився це зробити. Коли Микола та помічники чергового сержант Руслан та молодший сержант Борис спробували виштовхати Сергія із підрозділу, останній заподіяв кожному із них по декілька ударів рукою та ногою.

Кваліфікуйте дії Сергія.

19.5. Курсант Академії сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного, солдат Андрій під час виконання обов'язків вартового у стані алкогольного сп'яніння з хуліганських мотивів став бити вартових, а коли розвідний сержант Володимир почав вимагати від Андрія припинити протиправні дії та намагався відібрати автомат, Андрій вчинив йому опір. Органи досудового слідства кваліфікували дії Андрія як особливо злісне хуліганство за ознаками особливої зухвалості, опору особі, яка намагалася припинити хуліганські дії, та спроби застосування зброї.

Варіант 1. На момент вчинення злочину Андрієві виповнилось 17 років.

Чи вірно кваліфіковані дії Андрія?

19.6. Військовослужбовець Збройних Сил України сержант Олег після відбою, порушуючи правила внутрішнього розпорядку в світлиці роти дивився телевізор. На вимогу чергового по військовій частині капітана Степана йти спати Олег відмовився, а коли Степан взяв Олега за руку для того, щоб відвести його в казарму, Олег Наніс капітану Степанові декілька ударів в обличчя, тим самим заподіяв йому синці та гематоми на обличчі.

Варіант 1. Олег заподіяв Степанові перелом кісток щелепи.

Кваліфікуйте дії Олега

Варіант 2. Олег вдарив Степана кріслом по голові, заподіявши йому черепно-мозгову травму, що була небезпечною для життя в момент заподіяння.

19.7. Військовослужбовець Національної гвардії України солдат Руслан, порушуючи статті 49, 50 та 128 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, з метою показати свою перевагу над військовослужбовцем, який був молодшим за призовом, наніс удар ногою в гомілку військовослужбовцю цієї ж частини солдату Кіндрату за те, що він з необережності наступив на ногу Руслана, чим заподіяв рядовому Кіндрату легкі тілесні ушкодження.

Варіант 1. Руслан заподіяв Кіндрату перелом гомілки, внаслідок чого останній знаходився на стаціонарному лікуванні в шпиталі протягом 30 днів.

Варіант 2. Руслан наніс Кіндрату удар кухонним ножом в живіт, внаслідок чого заподіяв йому проникаюче поранення черевної порожнини.

Варіант 3. Руслан наніс Кіндрату удар кухонним ножом в живіт, внаслідок чого заподіяв йому проникаюче поранення черевної порожнини, внаслідок чого Кіндрат помер на місці події.

Варіант 4. Руслан наніс Кіндрату удар кухонним ножом в живіт, внаслідок чого заподіяв йому проникаюче поранення черевної порожнини, внаслідок чого Кіндрат помер в шпиталі через 7 днів.

Варіант 5. Руслан наніс Кіндрату удар кухонним ножом в живіт, внаслідок чого заподіяв йому проникаюче поранення черевної порожнини. Кіндрат був госпіталізований, але помер в шпиталі внаслідок сепсиза (зараження крові), викликаного тим, що медичними працівниками рана не була належним чином оброблена.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

19.8. Рядовому ЗС України Тарасові Була надана короткострокова відпустка на 10 діб, у яку він виїхав з військової частини 1 серпня 2013 року. Однак, із відпустки він до військової частини не повернувся, а був затриманий працівниками міліції 7 грудня 2013 року. Під час попереднього слідства Тарас пояснив, що не збирався ухилитися від військової служби, крім того, мав

бажання продовжити службу за контрактом, а до частини не повернувся тому, що не було грошей на проїзд.

Кваліфікуйте дії Тараса.

Варіант 1. Тарас був затримай в Росії, де перебував на заробітках.

19.9. Молодший сержант ЗС України Петро та солдат ЗС України Володимир 6 квітня 2013 року домовилися заволодіти блоками до літаків ІЛ-76, які знаходилися у стаціонарно-технічній будівлі військової частини, де обидва проходили службу. О 17 год. того дня вони прибули до аеродрому, проникли до будівлі та до 21 год. винесли з неї 16 блоків до літаків, які поклали на території військової частини відразу біля будівлі. В цей час вони були затримані черговим по аеродрому.

Варіант 1. Вони вивезли блоки з частини та реалізували їх.

Варіант 2. Вони вивезли блоки з частини та були затримані при спробі реалізації працівниками СБ України.

Варіант 3. Володимир та Петро були цивільними, яким стало відомо про блоки від їх знайомого військовослужбовця цієї частини.

Варіант 4. Володимир та Петро були працівниками військової частини.

Варіант 5. Володимир проходив військову службу у військовій частині, а Петро був працівником військової частини.

Варіант 6. Петро, будучи молодшим сержантом однієї з солдатом Володимиром військової частини, тобто його військовим начальником за військовим званням, змусив Володимира вчинити разом із ним, Петром, викрадення блоків.

Кваліфікуйте дії Петра та Володимира.

19.10. Андрій проходив військову службу в ЗС України. 12 липня 2014 року Андрій заступив в наряд розвідним. Під час виконання своїх обов'язків в наряді, Андрій під час руху на пост без необхідності дослав патрон у патронник, а потім автоматом ударив в огорожу і непомітно для себе зняв запобіжник. Після цього, Андрій почав грати з іншим військовослужбовцем у гру «руська рулетка». Думаючи, що його автомат на запобіжнику, він направив його у бік Юрія і натиснув на спусковий курок. Пролунав постріл, внаслідок чого солдат Юрій отримав проникаюче поранення легенів.

Варіант 1. Солдат Юрій отримав поранення в плече, внаслідок чого стаціонарно лікувався 30 діб.

Варіант 2. Внаслідок пострілу Юрій загинув.

Варіант 3. Андрій проходив службу в міліції.

Кваліфікуйте дії Андрія.

19.11. Солдат ЗС України Василь на закріпленому за ним автомобілі (технічно справному) їхав другорядною дорогою. Виїжджаючи на головну дорогу, він не пропустив автомобіль, що рухався головною дорогою, унаслідок чого сталося зіткнення автомобілів і водій Мирон отримав тяжкі тілесні ушкодження.

Варіант 1. Василь, будучи на службі, їхав на особистому автомобілі.

Варіант 2. Василь, будучи у відпустці, їхав на особистому автомобілі.

Варіант 3. Василь, будучи у відпустці, їхав на службовому автомобілі у власних справах.

Кваліфікуйте дії Василя.

19.12. Молодший сержант ЗС України Віктор та солдат ЗС України Борис заступили в наряд з охорони складу з бойовими припасами. Будучи чатовими,

вони проникли на склад та викрали 28 бойових снарядів, які сховали на території частини. Начальником варті вони були викриті.

Варіант 1. Вказані снаряди вони винесли з території частини і були затримані працівниками міліції під час транспортування.

Варіант 2. Вказані снаряди вони винесли з території частини та були затримані працівниками міліції при спробі їх збуту.

Варіант 3. Вказані снаряди вони збули невстановленим особам. Під час інвентаризації складу була виявлена нестача снарядів і Віктор та Борис були викриті.

Кваліфікуйте дії Віктора та Бориса.

19.13. Вироком суду солдата Дмитра засуджено за ч. 2 ст. 406, ч. 1 ст. 421 КК України. Суд визнав Дмитра винним у тому, що він під час несення служби в добовому наряді днювальним роти, невдоволений тим, що рядовий Іван, з яким останній у відносинах підлеглості не перебував, не віддав йому у приміщенні їдальні конверта, там же наніс Іванові численні удари ногами і руками в різні частини тіла, чим заподіяв потерпілому легкі тілесні ушкодження без короткочасного розладу здоров'я. Апеляційний суд задовольнив апеляцію прокурора і прийшов до висновку, що Дмитро під час вчинення дій, поставлених йому в провину, дійсно був днювальним роти і, будучи у вільній зміні, прийшов у приміщення їдальні, де, невдоволений поведінкою товариша по службі, застосував до нього насильство. На думку апеляційного суду, ці дії Дмитра суд правильно кваліфікував за ч. 2 ст. 406 КК України і помилково – за ч. 1 ст. 421 КК України, оскільки згідно зі статтями 313 та 314 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України днювальний роти відповідає за додержання порядку лише в приміщенні роти. Інструкцією про обов'язки днювального роти, затвердженою командиром частини, також встановлено, що днювальний вільної зміни повинен

підтримувати чистоту і порядок у приміщенні роти. Насильство до товариша по службі Дмитро вчинив не у приміщенні роти, а в їдальні військової частини.

Чи правильне рішення прийняв апеляційний суд?

19.14. Молодший сержант Максим 3 березня 2014 року заступив в наряд черговим по роті та шикував особовий склад роти на вечерю. У туалетній кімнаті він знайшов солдата Григорія, який не бажав встати до строю. Максим два рази вдарив його по обличчю та сім разів по спині, чим спричинив легкі тілесні ушкодження з короткочасним розладом здоров'я.

Варіант 1. Максим спричинив Григорію середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Варіант 2. Максим спричинив Григорію тяжкі тілесні ушкодження.

Варіант 3. Максим спричинив Григорію тяжкі тілесні ушкодження, від яких той помер в шпиталі.

Варіант 4. Максим завдав Григорію удар штик-ножем в область серця, від якого Григорій помер.

Кваліфікуйте дії Максима.

19.15. Капітан ЗС України Леонід 28 липня 2014 року, виконуючи обов'язки чергового по частині та будучи начальником за посадою і військовим званням для Івана та Олега, на прохання останніх дозволив їм залишити розташування частини до ранку, за що отримав від них матеріальну винагороду в розмірі 100 грн. Увечері 29 липня того самого року він удруге вчинив такі ж дії щодо зазначених підлеглих із умовою отримання від них у подальшому матеріальної винагороди в такому ж розмірі. Унаслідок цього вранці 30 липня 2014 року Олег, який чергував по їдальні, не впорався зі своїми обов'язками, що спричинило затримання сніданку особового складу частини та пов'язані з цим несвоєчасну зміну варті і порушення розпорядку дня. Своїм вироком суд виправдав Леоніда, оскільки не вбачав в його діях суспільної небезпечності.

Чи правильно вчинив суд? Якщо ні, то кваліфікуйте дії Леоніда.

19.16. Прапорщик Мирон був начальником виїзної варти по супроводжуванню військового вантажу. Під час руху поїзду він не організував службу чатових, внаслідок чого чатовий Іван втратив стрілецьку зброю та боєприпаси до неї.

Кваліфікуйте дії Мирона та Івана.

19.17. Молодший сержант строкової служби Павло 21 серпня 2012 року не з'явився вчасно без поважних причин на службу з відпустки. Він виїхав до м. Одеси, щоб влаштуватися на роботу, при цьому переховуючись від правоохоронних органів. Однак, влаштуватися на роботу йому не вдалося, а тому він повернувся до м. Києва, де 20 жовтня 2012 року на залізничному вокзалі був затриманий правоохоронними органами.

Варіант 1. Павло був затриманий 20 вересня 2012 року.

Варіант 2. Павло був затриманий 20 вересня 2013 року.

Варіант 3. Павло добровільно з'явився у військову частину 20 жовтня 2012 року.

Варіант 4. Павло добровільно з'явився у військову частину 20 вересня 2012 року.

Варіант 5. Павло добровільно з'явився у військову частину 20 вересня 2013 року.

Кваліфікуйте дії Павла.

19.18. Солдату ЗС України Романові у зв'язку із вчиненням ним злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України було обрано запобіжний захід – взяття під варту. Перебуваючи під вартою, Роман 10 жовтня 2013 року вчинив втечу. 21 жовтня цього ж року його було затримано. Органами досудового слідства дії Романа були кваліфікованими за ч. 1 ст. 393 КК України та ч. 1 ст. 407 КК України. Суд зробив висновок про те, що з моменту обрання запобіжного

заходу – утримання під вартою Романові був виведений із сфери військових правовідносин, у зв'язку з чим він не підлягає відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 407 КК України.

Чи правильний висновок суду?

Варіант 1. Романові був обраний запобіжний захід – особисте зобов'язання.

Варіант 2. Романові був засуджений за злочин, передбачений ч. 2 ст. 185 КК України та відбував покарання в дисциплінарному батальйоні.

19.19. Капітан запасу Мирослав отримав повістку для проходження навчальних зборів. Не бажаючи проходити збори Мирослав підробив довідку про загострення радикуліту та надав цю довідку в військкомат. Працівниками військкомату була виявлена підробка.

Кваліфікуйте дії Мирослава.

Варіант 1. Мирослав мотивував свій вчинок тим, що в нього на утриманні троє дітей, а проходження навчальних зборів негативно відіб'ється на його бізнесі та спричинить матеріальні труднощі.

Варіант 2. Працівники військкомату не виявили підробку, Мирослав не був направлений на збори. В подальшому, під час розлучення дружина Мирослава повідомила правоохоронні органи про підробку ним довідки.

Варіант 3. З метою ухилитися від проходження зборів Мирослав залишив місце проживання та протягом 3 місяців знаходився в селі за місцем проживання тещі.

Варіант 4. Коли Мирославу надійшла повістка він знаходився за кордоном і вона не була йому вручена.

Варіант 5. Мирослав отримав повістку про призов у зв'язку із мобілізацією.

19.20. Старший прапорщик Мирон не з'явився вчасно без поважних причин на службу з відпустки і ухилявся від військової служби з 5 вересня до 23 грудня 2012 року, коли самостійно з'явився у військову частину. Судом встановлено, що мотивами нез'явлення Мирона на службу була хвороба дитини та бажання заробити гроші на її лікування. Мирон із метою заробити грошей на лікування дитини виїхав на заробітки до однієї з країн ЄС, а заробивши необхідну суму повернувся в Україну.

Кваліфікуйте дії Мирона.

19.21. Назар проходив військову службу за контрактом на посаді старшого механіка-водія в званні молодшого сержанта та навчався на 1 курсі Дніпропетровського Державного інституту фізичної культури та спорту заочної форми навчання.

Із 15 до 26 квітня 2012 року відповідно до виклику на сесію Дніпропетровського Державного інституту фізичної культури та спорту командиром військової частини А3283 Назарові було надано відпустку для участі у екзаменаційній сесії. Однак, Назар у навчальний заклад не прибув, а відпустку використав на власний розсуд, іспитів та заліків не здав. Як наслідок, у останнього утворилася заборгованість зі здачі окремих предметів, які входили до основного курсу навчання та виносились на сесію.

Розуміючи, що за наявності зазначеної екзаменаційної заборгованості його, Назара, можуть відрахувати з навчального закладу, а також достовірно знаючи, що у нього відсутні підстави для отримання повторної відпустки для здачі сесійних дисциплін, останній вирішив вишукати у будь-який спосіб підстави для отримання звільнення від виконання службових обов'язків чи відпустки.

Реалізуючи задумане, Назар, 14 травня 2012 року близько 20 години виготовив за допомогою власної комп'ютерної техніки бланк медичної довідки

про хворобу, та власноручно вніс до зазначеного бланку відомості щодо наявності у останнього хвороби «Епідермофітія обох стоп», а також дані про необхідність надання йому звільнення від виконання службових обов'язків у період із 16 травня до 18 травня 2012 року, та виконав підпис від імені начальника госпітального відділення медичної роти військової частини А3283 старшого лейтенанта медичної служби Романа, хоча це не відповідало дійсності.

15 травня 2012 року в вечірній час звернувся до медичної роти військової частини А3283, де надав черговому фельдшеру. Черговий фельдшер старшина Тетяна, не підозрюючи, що дана довідка являється підробленою, зареєструвала зазначений документ у журналі амбулаторного прийому медичної роти військової частини А3283. На підставі цієї довідки йому була надана відпустка за станом здоров'я в період із 16 до 18 травня 2012 року.

При цьому, Назар 18 травня 2012 року у військову частину не прибув, а продовжував ухилятися від військової служби до 21 травня 2012 року, після чого з'явився у військову частину.

Кваліфікуйте дії Назара.

19.22. Ярослав, перебуваючи на службі в Збройних Силах України, маючи військове звання полковник, був командиром військової частини А2920.

Сергій, перебуваючи на службі в ЗС України, маючи звання майора, був начальник відділу зберігання оптико-електронних засобів.

Ростислав, будучи працівником військової частини А2920, займав посаду начальника сховища.

12 липня 2014 року, виконуючи вказівку Ярослав, Сергій та Ростислав, будучи введеними ним в оману, що вони діють правомірно, видали Ярославові шістсот біноклів «Б8х30» 2-ої категорії без відповідних видаткових документів. Після чого Ярослав незаконно вивіз на службовому автомобілі КПП № 2 вказані біноклі загальною вартістю 135000 грн.

Кваліфікуйте дії Ярослава, Сергія, та Ростислава.

Варіант 1. Ярослав,Сергій та Ростислав діяли спільно, а гроші, отримані внаслідок реалізації майна, розділили.

19.23. 6 серпня 20012 року капітан ЗС України Тарас, заступивши у добовий наряд черговим частини, протягом дня неодноразово вживав спиртні напої. Того ж дня, приблизно о 17 годині після закінчення шикування Тарас, перебуваючи у кімнаті чергового частини, наказав військовослужбовцям розпочати перегляд художнього фільму «Прорив». Солдат Леонід, почувши наказ Тараса, взяв у останнього DVD-диск та вставив його до DVD-програвача, а солдат Артем почав налагоджувати програвач для перегляду фільму. В цей час Тарас вийшов з кімнати чергового частини, тримаючи в руці табельну вогнепальну зброю – пістолет ПМ, та пішов до телевізора, біля якого стояв солдат Артем. Рухаючись, Тарас зняв пістолет із запобіжника, підійшов упритул до Артема, направив пістолет в голову останнього і з близької відстані здійснив постріл. Внаслідок пострілу Артемові було спричинено наскрізне проникаюче вогнепальне поранення голови, від якого він приблизно о 22 годині того ж дня помер у лікарні.

Кваліфікуйте дії Тараса.

Варіант 1. У касаційній скарзі засуджений пояснив, що не мав умислу на заподіяння смерті потерпілому Артему, пістолет у сторону потерпілого він направив, не контролюючи свої дії візуально, сам постріл був для нього несподіваним, оскільки він вважав, що в патроннику не було патрона. Крім того, на його думку, суд, встановлюючи форму вини, не врахував безконфліктний характер взаємовідносин між ним і потерпілим до події та його поведінку після неї, а саме вказані свідками переляк і втрата свідомості від здійсненого.

19.24. Солдат Іван, будучи військовослужбовцем строкової служби військової частини А2167 3 вересня 2012 року, близько 12.30 год., під час виконання вправи стрільби з танку та стрільби з кулемета Калашнікова танкового (ККТ) після отримання команди «завантажити боєприпаси» і зайняття свого штатного місця в танку, з метою забезпечити якомога скоріше виконання вправи, з власної ініціативи вирішив зарядити ККТ. Однак, ККТ виявився несправним. Не доповівши про це керівнику стрільби на ділянці, став усувати несправність самостійно. Внаслідок особистої необережності не переконавшись у відсутності навпроти ствола кулемету сторонніх осіб, відтягнув затворну раму на себе, та, маючи на меті поставити затвор на місце, різко відпустив стрічку, в результаті чого пролунав постріл. Куля влучила в солдата Ігора який, виконуючи обов'язки механіка-водія, в той момент знаходився навпроти ствола кулемета. Внаслідок цього останній отримав наскрізне вогнепальне кульове поранення грудної клітки з пошкодженням грудини. На протязі 1 хвилини від моменту отримання тілесного ушкодження Ігор помер.

Кваліфікуйте дії за умовою задачі.

19.25. Молодший сержант Державної прикордонної служби Павло 8 вересня 2007 року, біля 00.20 годин, знаходячись у приміщенні оперативного чергового прикордонної застави «Паладь-Комарівці» Чопського прикордонного загону не переконавшись у відсутності набою у пістолеті СП-81 та не впевнившись, що спущений курок направив СП-81 дулом у сторону солдата Ростислава, натиснув на спусковий гачок та здійснив постріл, у результаті якого заряд сигнального набою влучив солдату Ростиславові в голову, чим останньому були заподіяні: вогнепальне проникаюче поранення лобної ділянки голови, відкрита черепно-мозкова травма, забій головного мозку важкого ступеня, вдавнений перелом лобної кістки. Ростислав з 08 по 20 вересня та з 21 вересня до 15 листопада 2007 року знаходився на стаціонарному лікуванні в

Закарпатському обласному центрі нейрохірургії та неврології, та у Львівському клінічному шпиталі Державної прикордонної служби.

Кваліфікуйте дії Павла.

19.26. 16 червня 2014 року Олександр заступив у добовий наряд військової частини А-1789 черговим роти охорони. Виконуючи обов'язки чергового роти охорони, Олександр у приміщенні сушарні роти охорони умисно не припинив протиправні дії військовослужбовця цієї ж роти — старшого солдата Івана, внаслідок чого Іван 16 червня 2014 року, близько 23 години, застосував фізичне насильство до солдата Миколи, завдавши останньому побої та, заподіявши інше насильство, а 17 червня того ж року, біля 3 години ночі — до солдата Бориса., заподіявши потерпілому легкі тілесні ушкодження.

Кваліфікуйте дії Олександра та Івана.

19.27. Прапорщик Федір, будучи військовослужбовцем Державної прикордонної служби за контрактом, проходячи військову службу в Сумському прикордонному загоні на посаді інспектора прикордонного контролю, знаходячись в прикордонному наряді — старшим прикордонного наряду «Перевірка документів» в ПП «Бачівськ» з охорони Державного кордону України 19 липня 2014 року біля 18 години без візуального огляду та загальної ідентифікації транспортних засобів, за відсутності самих транспортних засобів та водіїв на лінії паспортного контролю ПП «Бачівськ», оформив, тобто проставив відмітку належним йому штампом у картці контролю автотранспорту, виписаної на автомобіль марки «Вольво» виписаному на даний автомобіль, а також проставив відмітку тим же штампом у закордонному паспорті виданому на ім'я Дмитро, який нібито був водієм зазначеного автомобіля «Вольво», та картці контролю автотранспорту, виписаної на автомобіль марки «Рено», контрольному талоні, виписаному на даний

автомобіль і закордонному паспорті, виданому на ім'я Юрій, який нібито був водієм вказаного автомобіля «Рено». Здійснивши вказане Федір тим самим засвідчив факт нібито проходження прикордонного контролю при виїзді з території України вищевказаних автомобілів з водіями.

Кваліфікуйте дії Федора

19.28. 18 лютого 2013 року Богдан заступив старшим прикордонного наряду «Секрет» для перевірки інформації про підхід з моря, в порушення правил прикордонного режиму, катера. Після прибуття наряду в район причалу 251 «В» міста Керчі Богдан визначив порядок несення служби та місця розташування військовослужбовців. Близько 00.10 хвилин 19 лютого того ж року до причалу підійшов маломірний човен. При підході групи прикордонників до човна, вона була виявлена його пасажирами і човен відійшов від причалу. Про дані обставини Богдан не доповів, змінив місце розташування наряду, наказав групі перейти в район причалу 251 «Б». Через 30 хвилин на молі наряд зупинив громадянина Святослава для з'ясування мети його перебування там. Богдан про виявлення громадянина без документів коменданту прикордонної комендатури не доповів, не забезпечив його охорону та не прийняв заходів для попередження втечі затриманого. Святослав, скориставшись зазначеним, намагаючись втекти від наряду, стрибнув із молу, пробіг по бетонній площадці, кинувся у воду і поплив до іншого берега невеликої затоки. Вранці цього ж дня тіло Святослава було виявлено на дні затоки.

Кваліфікуйте дії Богдана.

19.29. Роман, будучи військовослужбовцем строкової служби, з метою ухилитися від військової служби 20 травня 2012 року залишив військову частину, після чого з метою приховати свою належність до військової служби умисно викинув видане йому для особистого користування предмети

військового обмундирування. Роман незаконно знаходився за межами місця служби до 19 червня 2007 року, тобто до дати його затримання органами військової служби правопорядку у місті Миколаєві, при цьому проводив час на власний розсуд, проживаючи та переховуючись від органів влади у друзів за різними адресами в місті Миколаєві.

Кваліфікуйте дії Романа.

Варіант 1. Роман залишив місце служби будучи чатовим та захопив із собою виданий йому автомат.

19.30. 20 жовтня 2013 року біля 23 год. 30 хв. солдат військової частини А1778 Іван, діючи з метою показати уявну перевагу над співслужбовцем солдатом Петром і принизити його гідність, наніс йому удар кулаком правої руки в обличчя з лівого боку, спричинивши Петрові підшкірний крововилив лівої орбітальної ділянки лица.

У той же день про даний конфлікт солдати Іван та Петро доповіли своєму командирі роти старшому лейтенанту Олександру.

Із цього дня і надалі Олександр не доповів про даний випадок нестатутних відносин командирі частини та в правоохоронні органи, а побоюючись за свою подальшу кар'єру, примусив підлеглих Івана і Петра та інших підлеглих військовослужбовців написати пояснення з недостовірною інформацією щодо обставин отримання Петром травми, заборонив підлеглим під час шикування особового складу роти на плацу повідомляти командуванню частини про вказаний випадок з Іваном і Петром, а також наказав останньому на шикування підрозділу не виходити, а переховуватись від командування частини, доки не зійде крововилив на обличчі.

Крім того, Олександр, у період із 20 до 29 жовтня 2006 року, щодня наказував Іванові виконувати господарські роботи у підвальному приміщенні для зберігання речей роти, яке на той час не опалювалось, мало підвищену вологість, внаслідок чого від переохолодження організму Івана. 29 жовтня

2006 року в непритомному стані було госпіталізовано з діагнозом: «Гострий, гнійний, бактеріологічний менінгоенцефаліт у важкій формі», а в подальшому, після одужання, звільнено від подальшого проходження військової служби, як непридатного за станом здоров'я у мирний час.

Кваліфікуйте дії військовослужбовців Івана та Олександра

Тема 20

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

20.1. Під головуванням Володимира на територію України ввійшли десятки тисяч іноземних військовослужбовців зі зброєю та військовою технікою без будь-яких правових підстав, із застосуванням сили щодо українських прикордонників та митників. Вони здійснили блокаду портів та берегів нашої держави збройними силами своєї держави. Зокрема, затопили судна на шляху виходу українських кораблів у море. Окрім того, військовослужбовці іноземної держави зайняли місця дислокації українських військових підрозділів, заволоділи зброєю, усіляко перешкоджали виконанню військовослужбовцями України своїх обов'язків.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.2. У липні 2014 року з території іноземної держави відбувся обстріл за допомогою реактивних систем залпового вогню БМ-21 «Град» території України, в результаті якого загинуло понад 50 військовослужбовців ЗСУ, ще понад 90 осіб було поранено.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.3. Бойовики терористичної організації «ДНР» разом із військовослужбовцями іноземної держави збили пасажирський літак МН-17, який прямував із Амстердаму до Куала-Лумпур. У результаті катастрофи загинуло 298 осіб.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.4. Люди з обличчям тунгуса, без розпізнавальних знаків на військовій формі та які прямо визнають, що вони з армії іноземної держави, як і

незліченна кількість їм подібних осіб, із наявними лише в іноземній армії військовим спорядженням, зброєю, технікою, незаконно перетнули державний кордон України і взяли в облогу 8 військових частин на території України. При цьому, на запитання, звідки ці особи прийшли і яка їх мета – відповіли, що вони жителі Автономної Республіки Крим і охороняють мирних жителів від нападників.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненням діянням. Проаналізуйте, враховуючи положення міжнародних договорів, зміст поняття «віроломство».

20.5. За словами визволених полонених – громадян України, яких захопили військовослужбовці іноземної держави під час війни у 2014 році, їх у перший день після захоплення побили, весь час утримували в душовій кімнаті і знущалися психологічно. Кожні 5 хвилин один із військовослужбовців Тамерлан заходив до кімнати полонених і, підкравшись до бранця, що сидить з зав'язаними очима, бив того палицею по гомілці. Це найболючіше місце і кожен удар сприймається так, ніби проколюють голки. Полонених Ігоря, Петра і Василя ставили до стіни із зав'язаними очима, і зачитували розлогий вирок. Засуджували полонених ім'ям ДНР до вищої міри покарання, після цього або лунало клацання, або військовослужбовці іноземної держави пускали автоматну чергу вище голови. Зазвичай, якщо на питання де ти живеш, полонені відповідали «в Україні, а не в ДНР» – це був привід для розстрілу.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненням діянням Тамерлана та інших військовослужбовців.

20.6. Вікторію, Людмилу та Іванку, які жили на території, незаконно окупованій військами іноземної держави, терористи Петро і Олександр змушували мити машини, в яких були сліди крові, кишки, мізки вбитих людей. За відмову від роботи дівчат прив'язували за руки і ноги, так що людина не може захищатися, і били.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненням діянням.

20.7. Препарат зарин винайшли двоє вчених. Вони працювали над розробкою нових потужних пестицидів. Формулу речовини передали у відділ хімічної зброї Збройних Сил, начальник якого Тимур замовив тонни зарину для військових потреб. Із використанням зарину авіація піддала хімічному бомбардуванню одне з міст сусідньої держави. Ця атака призвела до масової загибелі цивільного населення, зокрема жінок і дітей. У зарину немає ні кольору, ні запаху, ні смаку. Він здатний змішуватися з водою і повітрям. Ця отруйна речовина нервово-паралітичної дії є смертельною. Вона потрапляє в організм через органи дихання або шкіру.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям Тимура.

20.8. У березні члени секти «Аум Сенрікьо» влаштували теракт у метро із використанням отруйної речовини зарин. 12 людей загинули і понад 5500 зазнали поранень. Кількість жертв, беручи до увагу токсичність зарину, могла б бути набагато більшою, але, на щастя, його виготовили не фахівці, й він виявився поганої якості.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.9. При осаді міста військовослужбовці протилежної воюючої сторони заклали водну мережу трупами тварин, хворих на бубонну чуму.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.10. Володимир і Дмитро заклали вибухівку на залізничній колії, достовірно знаючи, що о 17.00 у цьому напрямку рухатиметься товарний потяг із цистернами, наповненими жовтим фосфором. В результаті вибуду 15 цистерн перекинулося. Через виток фосфору з однієї цистерни сталося самозаймання 6 інших цистерн. В результаті сходження цистерн було пошкоджено 50 м залізничної колії, близько 100 м контактної мережі та три опори. Під час

гашіння пожежі утворилася хмара з продуктів горіння (зона ураження близько 90 кв. км).

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям Володимира і Дмитра.

20.11. Війна між черкеським народом і Російською імперією тривала безпрецедентно довго – з 1763 до 1864 рр. За ці сто років більше половини черкесів були фізично знищені російськими військами або померли внаслідок навмисно викликаного голоду. Решту людей було насильно виселено російською армією з Кавказу, батьківщини черкеського народу.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям згідно положень КК України.

20.12. Йосип разом з Григорієм та Володимиром розпочали суцільну насильницьку колективізацію сільського господарства та депортацію українських селянських родин, незаконну конфіскацію їх майна, репресії. Все це зруйнувало традиційні форми сільськогосподарського виробництва і позбавило українських селян необхідних для нормальної життєдіяльності запасів зерна, що викликало в 1928–1929 роках голод серед українського населення, після чого розпочалися масові антирадянські повстання на території УРСР, які з особливою жорстокістю подавлялися каральними заходами. Григорій, діючи за вказівкою Йосипа і незважаючи на голод в українських селах, організував прийняття постанови Політбюро ЦК КП(б)У «Питання хлібозаготівлі», відповідно до якої посилювався контроль за діяльністю керівництва регіонів під час вилучення хліба. Після цього Йосип та Володимир підписали та надіслали для виконання обкомам, міськпарткомам і райпарткомам директиву «Про насіння», згідно з якою колгоспам України відмовлялося в наданні насіннєвої допомоги. Далі Володимир організував прийняття Політбюро ЦК КП(б)У постанови, на підставі якої були застосовані

жорсткі репресії до селян в УСРР та здійснено депортацію з районів Полісся 5000 сімей у спеціально створені поселення для розробки кар'єрів каміння та глини. Цими ж особами була встановлена заборона на торгівлю м'ясом у Чернігівській, Київській, Вінницькій областях, що фактично призвело до вбивства частини українських селян голодом. Крім насильницької депортації мирного населення, в УСРР тривали репресії за так званими хлібними справами, тобто за приховування хліба, його «розкрадання» тощо. Згідно з даними ДПУ УСРР у 1932 році було арештовано 94354 особи.

У 1933 році Йосип, Григорій і Володимир підписали і направили в УСРР директиву ЦК ВКП (б) та РНК СРСР «Про попередження масових виїздів голодуючих селян за продуктами», якою заборонили виїзд селян із України і заблокували кордони УСРР військовими підрозділами. Вказана заборона свідомо позбавляла голодуючих українських селян можливості придбати необхідні для їх порятунку продукти харчування поза межами ураженої голодом території України і прирікала їх на голодну смерть. Внаслідок вчиненого голодомору в Україні загинуло 6 млн. 941 тис. осіб.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.13. Іцхак подав заяву до міліції про вчинення щодо нього злочину геноциду, оскільки Віктор висловлює на адресу Іцхака образи, що стосуються його єврейської національності і супроводжуються нецензурними висловлюваннями, погрозами життю, здоров'ю та принижують його національну гідність. Іцхак також повідомляє, що Віктор навмисно скидає сміття перед його будинком і намагається пошкодити паркан його будівлі.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.14. Артур, Тимур та Наталя створили громадську організацію «Донецька республіка» з метою розповсюдження на території України листівок з публічними закликами, що створювали напружені відносини між українцями

та росіянами, які проживали на одній території. Текст листівок наступний: «Хохляцький геноцид. Бий хохлів за нас з вами», «Донецька республіка. Хай воскресне Донбас», «Донецька республіка. Зроби вибір: мир з нами і війна проти хохлів», «Зберегти вірність-священна війна». За результатами експертизи цих листівок, у висновках експертів зазначається, що зміст листівок є антиукраїнський та спрямований на виховання почуття ворожості до українців. Зокрема, з метою заперечення самостійності та незалежності України як держави, її назва пишеться підкреслено з маленькою літери, тоді як слово «Малоросія» з великої літери, назва української національності береться в лапки: «українці», «українців», щодо української мови містяться принизливі висловлювання «рідна мова», «южнорусское наречие» російської мови, що українська мова – штучно сконструйована з російської мови і впроваджувана насильницькими методами, в цілях «перетворення росіян» в «українців – нову націю», наявні принизливі та образливі вислови про представників українського народу – «вироджені недославяне», українська культура розглядається як «ворожа Западєньська субкультура, яка тотально знищує Донецьку націю на одвічно російській території». У зазначених друкованих агітаційних матеріалах явно виражено зневагу до української нації з метою викликати у багатьох людей почуття неприязні, ворожого ставлення до способу життя, побуту, культури, мови української нації, піддати сумніву існування української нації в цілому.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.15. Усього за два роки за рішенням членів політбюро компартії Миколи і Терентія в місця депортації було заслано близько 400.000 кримських татар. Під час примусового переселення про медичне обслуговування й мови не могло бути. Люди пили воду з водойм і звідти ж брали про запас. Воду кип'ятити можливості не було. Люди почали хворіти дизентерією, черевним тифом, малярією, коростою, воші мучили всіх. Було спекотно, постійно мучила

спрага. Померлих залишали на роз'їздах, ніхто їх не ховав. До місць депортації живими доїхали лише половина – 200.000 кримських татар.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.16. В провінції Кібунго 20000 людей народності тутсі і поміркованих хуту були атаковані солдатами армії Руанди та Інтерахамве і закидані гранатами. Через два дні 15 тисяч тутсі були зібрані на стадіоні в місті Кібу і вбиті членами Інтерахамве. Ще через 5 днів внаслідок різанини загинуло 5000 тутсі в монастирі Сову.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям згідно положень КК України.

20.17. За наказом триумвірату турецьких диктаторів розпочато депортацію вірмен зі Стамбула, Александретти і Адана. Протягом трьох років загинуло понад півтора мільйона вірмен, інші втекли або були виселені турками в пустелі Лівану, Сирії, де більшість з них загинула через голод і хвороби. Більш ніж мільйон вірменських біженців було розсіяно по всьому світу.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям згідно положень КК України.

20.18. Після катастрофи боїнга МН-17, в результаті якого загинуло 298 людей, голландець Елсемік почав погрожувати вбивством Марії, доньці президента Володимира, який винен у катастрофі літака. Елсемік унаслідок катастрофи авіалайнера втратив 17-річну доньку і дружину.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.19. Представники терористичної організації «ДНР» за підтримки військовослужбовців іноземної держави здійснили напади на представників ООН, ОБСЄ, погрожували їм вбивством, обстрілювали їх автомобілі, що

змусило миротворців припинити виконання функцій міжнародних спостерігачів. 4 представників ОБСЄ було взято в полон.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.20. За один рік біля вод Сомалі її жителями було захоплено 49 суден, на борту яких знаходилися 889 осіб, 11 громадян України при цьому загинули, 21 вважаються зниклими безвісти, ще на 46 суден було здійснено напад.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.21. Морські розбійники захопили український танкер MT Oriental Glory, що прямував з Сінгапуру в порт Сандакан. Після відкачки палива вони вивели з ладу обладнання зв'язку і двигун судна, залишивши його дрейфувати.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям.

20.22. Громадянка іноземної держави Наталія приймає участь у військових діях на стороні військовослужбовців з РФ на сході України. Вона вважає себе ополченкою та виконує функції снайпера.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям Наталії.

20.23. Кирило, Іван, Павло – керівники козацьких громадських об'єднань і руху «Інша Держава», незважаючи на перемир'я, не припиняють підготовку та відправку добровольців в Україну, а також заохочують вступати до цих військових формувань. Будь-який бажаючий, незважаючи на громадянство, освіту політичні погляди, може відправитися воювати з армією України, пройшовши прискорений місячний курс молодого бійця в одному з трьох таборів.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненим діям Кирила, Івана і Павла.

20.24. Лідер терористичної організації Ігор подав заяву про те, що під час бойових дій проти української армії помітив серед військовослужбовців України військових із Республіки Польща, на формі яких був пришитий прапор Республіки Польща і спілкувалися вони між собою польською мовою.

Чи можуть іноземці брати участь у військовому конфлікті України з іноземною державою на боці України?

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненням діянням.

20.25. В ході проведення боїв у Тріполі хасидами були захоплені більше двох із половиною сотень військовослужбовців, а серед них – 19 осіб виявилися військовими з України.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненням діянням.

20.26. В одному з боїв українським повстанцям вдалося захопити як мінімум 10–11 військовослужбовців з іноземної держави, які воювали на боці іноземної держави.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненням діянням українських повстанців щодо правомірності захоплення військовополонених ворожої армії.

20.27. На початку року співробітники компанії «G4S» («Group 4 Securicor») під час охорони нафтопродуктів у районі дельти річки Нігер вступили в збройне зіткнення з учасниками терористичної організації «Рух за звільнення дельти річки Нігер». У підсумку представники нігерійського уряду заявили про те, що співробітники даної компанії не мали ніякого права вступати в збройні конфлікти з місцевими жителями. Своїми діями «G4S» порушили закон – Конвенцію Організації Африканської Єдності про ліквідацію найманства в Африці. «G4S». *Дайте кримінально-правову оцінку діянням співробітників компанії «G4S».*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ТА АКТИ ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ, РЕКОМЕНДОВАНІ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ

До теми 1

- Конституція України: Закон від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (ст.ст. 1–8, 15, 19, Розділ III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI).
- Конвенція про територіальне море та прилеглу зону від 29 квітня 1958 року (ст.ст. 1, 3–13, 19, 24).
- Заключний акт Ради з безпеки і співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 року (ст.ст. 1 (III-IV, VI).
- Угода про взаємне забезпечення схоронності міждержавних секретів від 22 січня 1993 року.
- Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI (ст.ст. 1, 4, 5, 7, Розділ II).
- Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року № 3855-XII (ст.ст. 1, 3, 6, 8, 10–14, 22, 27, 28, 32, 39).
- Про розвідувальні органи України: Закон України від 22 березня 2001 року № 2331-III (ст. 14).
- Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 26 грудня 2002 року № 374-IV (ст. 9).
- Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07 липня 2010 року № 2453-VI (ст. 1).
- Про прокуратуру: Закон України від 05 листопада 1991 року № 1789-XII (ст. 2).
- Про статус народного депутата України від 17 листопада 1992 року № 2790-XII (ст.ст. 1, 2, 4).

• Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII (ст.ст. 1, 17, 20, 29, 30).

• Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16 листопада 1992 року № 2782-XII (ст.ст. 1–3, 34, 37, 42).

• Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21 грудня 1993 року № 3759-XII (ст.ст. 1, 6).

• Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII (ст.ст. 1, 8, 9, 10, 13-18).

• Про державний кордон України: Закон України від 04 листопада 1991 року № 1777-XII (ст.ст. 1-7, 9-19).

• Про оборону України: Закон України від 06 грудня 1991 року № 1932-XII (ст. 1, Розділ II).

• Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 06 квітня 2000 року № 1647-III (ст.ст. 1, 5).

• Про громадянство: Закон України від 18 січня 2001 року № 2235-III (ст. 1).

• Про основи національної безпеки: Закон України від 19 червня 2003 року № 964-IV (ст.ст. 1, 3, 4, 7).

• Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05 липня 1994 року № 80/94-ВР (ст. 1).

• Про Рахункову палату України: Закон України від 11 липня 1996 року № 315/96-ВР (ст. 10).

• Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI (ст. 2).

• Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб: Закон України від 04 березня 1998 року № 160/98-ВР (ст.ст. 5–7, 13, 15, 17–18).

• Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 року № 4004-XII (ст.ст. 1, 7).

- Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06 квітня 2000 року № 1645-III (ст. 1).

- Про судову практику у справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова Пленуму ВСУ № 2 від 7 лютого 2003 року (пп. 12, 19).

- Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: Наказ МОЗ від 17 січня 1995 року № 6.

- Перелік особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб: Наказ МОЗ від 19 липня 1995 року № 133.

- Про деякі питання передачі державної таємниці іноземній державі чи міжнародній організації: Указ Президента України від 14 грудня 2004 року № 1483/2004 (п. 3).

- Звід відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ СБУ від 12 серпня 2005 року № 440.

- Перелік видів майна, що не можуть перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України: Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 року № 2471-XII (п. 7).

- Положення про порядок розроблення, виготовлення, реалізації та придбання спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку, інших засобів негласного отримання інформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2001 року № 1450.

- Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з розроблення, виготовлення спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку, інших засобів негласного отримання інформації, торгівлі спеціальними технічними засобами для зняття інформації з каналів зв'язку, іншими засобами негласного отримання інформації: Наказ Центрального Управління Служби безпеки України №35 від 31 січня 2011 року (п. 1.6).

До теми 2

- Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року (ст. ст. 3, 6, 8, 33, 37, 47);
- Про запобігання захворюванню на СНІД та соціальний захист населення: Закон України від 23 грудня 2010 року (ст. ст. 1, 15, 31–33);
- Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини: Закон України від 16 липня 1999 року (ст. ст. 1, 6, 8, 12, 13, 15, 16, 18);
- Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 року № 2;
- Про судову практику в справах про необхідну оборону: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 1;
- Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17 січня 1995 року;
- Інструкція щодо заповнення форми первинної облікової документації № 012/о «Акт констатації смерті людини на підставі діагностичних критеріїв смерті мозку»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23 вересня 2013 року № 821.

До теми 3

- Конституція України: Закон від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (ст.ст. 28–29);
- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року;
- Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р.;
- Конвенція про рабство від 25 вересня 1926 року із змінами, внесеними Протоколом від 7 грудня 1953 року (ст. 1);

- Конвенція про примусову чи обов'язкову працю від 28 червня 1930 року (ст.ст. 2, 4);
- Додаткова конвенція про скасування рабства, работоргівлі та інститутів і звичаїв, подібних до рабства від 7 вересня 1956 року (ст.ст. 1, 6, 7);
- Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами від 2 грудня 1949 року (ст.ст. 1, 2);
- Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах від 01 січня 2000 року (ст.ст. 1–4);
- Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії від 01 січня 2000 року (ст.ст. 2, 3);
- Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 року (ст. 5);
- Конвенція про передачу осіб, які страждають психічними розладами, для проведення примусового лікування від 28 березня 1997 року;
- Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини: Закон України від 16 липня 1999 року (ст. 1);
- Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV (Глави 20–22);
- Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11 грудня 2003 року № 1382-IV (ст.ст. 2, 3, 12, 13);
- Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III (ст.ст. 1, 6–10, 12, 17, 18, 19, 24, 33);
- Про психіатричну допомогу: Закон України від 22 лютого 2000 року № 1489-III (ст.ст. 1, 7, 10, 11, 12, 14, 19, 21);
- Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21 січня 1994 року (ст.ст. 2, 10);

- Порядок провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей: Постанова КМУ від 8 жовтня 2008 року № 905;

- Перелік важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх: Наказ МОЗ від 31 березня 1994 року;

- Про затвердження окремих форм документів з питань психіатричної допомоги: наказ МОЗ № 304 від 24 липня 2001 року;

- Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова ПВС від 26 грудня 2003 року № 15;

- Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушеннями режиму відбuvання покарання в місцях позбавлення волі: Постанова ПВС від 26 березня 1993 року № 2 (пп. 10–11);

- Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова ПВС від 06 листопада 2009 року № 10 (пп. 9–10);

- Про судову практику у справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова ПВС від 7 лютого 2003 року № 2 (п. 7).

До теми 4

- Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР;
- Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року (ст. ст. 3, 5);
- Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 року, ратифікована Постановою Верховної Ради України № 789XII від 27 лютого 1991 року (ст.ст. 18, 19, 34);

- Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 року № 2947-III (ст. ст. 6, 22, 23, 56);

- Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III (ст. ст. 10, 12, 35);

- Про попередження насильства в сім'ї: Закон України від 15 листопада 2001 року № 2789-III (ст. ст. 1, 15);
- Про захист суспільної моралі: Закону України від 20 листопада 2003 року (ст. ст. 1, 7, 8);
- Правила проведення судово-медичних експертиз (обстежень) із приводу статевих станів у бюро судово-медичної експертизи: Наказ Міністерства охорони здоров'я від 17 січня 1995 року № 6 (п. п. 2.1, 2.4, 2.11);
- Правилах судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 17 січня 1995 року № 6 (п. п. 2.1, 2.2, 2.3);
- Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 7;
- Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 року № 2;
- Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 року № 5;

До теми 5

- Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII (статті 21, 48, 97, 253);
- Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05 липня 1994 року № 80/94-ВР (в редакції Закону № 2594-IV від 31 травня 2005 року);
- Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 року № 2297-VI;

- Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII; статті 23, 30, 31 (в редакції закону від 13 січня 2011 року № 2938-VI);
- Про оплату працюю: Закон України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР; (статті 15, 24, 30, 97);
- Про вибори президента України: Закон України від 5 березня 1995 року № 474-XIV (статті 7, 8);
- Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17 листопада 2011 року № 4061-VI (стаття 92);
- Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII;
- Про професійно-технічну освіту»: Закон України від 10 лютого 1998 року № 103/98-ВР (стаття 24);
- Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3687-XII;
- Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-XII;
- Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII, (стаття 8);
- Про засади запобігання та протидію дискримінації в Україні: Закон України від 6 вересня 2012 року № 5207-VI (стаття 6);
- Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23 квітня 1991 року № 987-XII;
- Перелік видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб: Постанова Кабінету Міністрів України (в редакції № 744 від 13 липня 2011 року);
- Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти: Постанова Кабінету Міністрів України №1138 від 17 вересня 1996 року;

- Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах: Наказ Міністерства освіти і науки України від 30 травня 2006 року № 419 (п. 3.10);

- Про Роз'яснення Центральної виборчої комісії щодо заборони надання виборцям грошей чи безоплатно або на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерей під час виборчого процесу з виборів Президента України. Центрвиборчком; Постанова, Роз'яснення від 26.03.2014 № 76.

До теми 6

- Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (статті 13, 41);

- Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV (статті 177, 179, 181, 190, 311, 316, 317, 319, 321, 328, 337–343, 355–372, 376, 379–383, глави 30, 33, 34, 714);

- Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 № 8073-X (статті 51, 53-1, 95-1, 103-1, 185-12);

- Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI 9 (стаття 3);

- Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI (пункти 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 розділ IV, п. 5 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення»);

- Житловий кодекс України: Закон України від 30 червня 1983 року № 5464-X (стаття 4);

- Земельний кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III (статті 78, 81–95, 100, 112–115, 116, 119, 120, 124, 125, 127, 128, 131, 133, 150);

- Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення

відповідальності за викрадення чужого майна: Закон України від 4 червня 2009 року № 1449-VI (набрав чинності 25 червня 2009 року);

- Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей: Закон України від 21 вересня 1999 року (статті 1, 3);

- Про електроенергетику: Закон України від 16 жовтня 1991 р. № 575/97-ВР (стаття 1);

- Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2007 року № 963;

- Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного суду України № 10 від 6 листопада 2009 року;

- Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 року № 13;

- Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 3 (пункти 4, 17–23);

- Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 4 (пункти 7–9);

- Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів: Постанова Пленуму Верховного суду України від 8 жовтня 2004 року № 15 (пункт 1).

До теми 7

- Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (розділ III, V);
- Про безпеку і якість харчових продуктів: Закон України від 23 грудня 1997 року № 771/97-ВР (в редакції Закону № 2809-IV від 06.09.2005) (п. 1 ст. 38, п.п. 3 п. 2 ст. 36);
- Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 листопада 1993 року № 3689-XII;
- Про заборону грального бізнесу в Україні від 15 травня 2009 року № 1334-VI (ст. 2);
- Про металобрухт: Закон України від 5 травня 1999 року № 619-XIV (ст.ст. 2, 4);
- Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму: Закон України від 28 листопада 2002 року № 249-IV;
- Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV;
- Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР;
- Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності: Постанова Пленуму Верховного суду України від 25.04.2003 № 3;
- Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: Постанова Верховного Суду України від 15 квітня 2005 року № 5;
- Щодо прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за

правопорушення у сфері господарської діяльності»: Вищий спеціалізований суд; Лист від 2 березня 2012 року № 132-283/0/4-12;

- Про доповнення до інформаційного листа ВССУ від 2 березня 2012 року № 132-283/0/4-12 «Щодо змін, внесених до деяких законодавчих актів України у зв'язку з гуманізацією відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності: Вищий спеціалізований суд; Лист від 29.04.2013 № 223-697/0/4-13;

- Про практику застосування судами окремих норм матеріального права щодо кваліфікації ухилення від сплати податку, вчиненого шляхом службового підроблення: Вищий спеціалізований суд; Лист від 12.02.2013 № 223-286/0/4-13;

- Про практику розгляду судами кримінальних справ про виготовлення або збут підроблених грошей чи цінних паперів: Постанова Верховного суду України від 12 квітня 1996 року № 6.

До теми 8

- Конвенція про захист Чорного моря від забруднення від 21 квітня 1992 року, ратифікована Україною 4 лютого 1994 року (ст. 2; ст. 1, 4 Протокол про захист морського середовища Чорного моря від забруднення з наземних джерел; Додаток 1; Додаток 2; ст. 6 Протоколу про співробітництво у боротьбі з забрудненням морського середовища Чорного моря нафтою та іншими шкідливими речовинами у надзвичайних ситуаціях);

- Водний кодекс України: Закон України від 6 червня 1995 року № 213/95-ВР (ст.ст. 1, 44, п. 4 ст. 55);

- Земельний кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III (ст.ст. 168, 116, 125);

- Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI (ст. 21);

- Кодексу України про надра: Закон України від 27 липня 1994 року № 132/94-ВР (п. 9 ст. 44, ст.ст. 16, 15, 10, 23, 56);
- Лісовий кодекс України: Закон України від 21 січня 1994 року № 3852-ХІІ (ст.ст. 4, 36, 39, 67, 69);
- Про ветеринарну медицину: Закон України від 25 червня 1992 року № 2498-ХІІ (ст.ст. 33, 37, ч. 6 ст. 43, п. 6 ч. 1 ст. 44);
- Про відходи: Закон України від 5 березня 1998 року № 187/98-ВР (ст.ст. 17, 32, 34);
- Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 року № 963-ІV (ст.ст. 5, 6);
- Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України 21 лютого 2006 року № 3447-ІV (ст. 20);
- Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 1 червня 2000 року № 1775-ІІІ (ст. 9);
- Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22 лютого 2000 року № 1478-ІІІ (ст.ст. 3, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20);
- Про молоко і молочні продукти: Закон України 24 червня 2004 року № 1870-ІV (ст. 9);
- Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 року № 2707-ХІІ (ст.ст. 1, 5, 11, 33);
- Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 року № 962-ІV (ст.ст. 35, 36, 39, 45, 46);
- Про охорону навколишнього природного середовища: Закону України від 25 червня 1991 №1264-ХІІ (ст.ст. 25, 25-1, п. 3 ст. 38, 51, 55, 68);
- Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27 лютого 1991 року № 791а-ХІІ (п. 7 ст. 12, ст. 14 Розділу 2);
- Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16 червня 1992 № 2456-ХІІ (ст.ст. 3, 6, 18, 21, 64);

• Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів: Закон України від 8 липня 2011 року № 3677-VI (ст.ст. 26, 27, 33, 36);

• Про рослинний світ: Закон України від 9 квітня 1999 року № 591-XIV (ст.ст. 15, 40);

• Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 року № 2894-III (ст.ст. 3, 4, 5, 10, 16, 17, 21, 22, 23, 25, 27, 52-1);

• Перелік особливо небезпечних (карантинних) хвороб тварин: Постанова Кабінет Міністрів України 8 серпня 2007 № 1006 (п. 11);

• Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення: Постанова Кабінет Міністрів України від 12 грудня 1994 р. № 827;

• Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок: Постанова Кабінет Міністрів України № 733 від 16 травня 2007 року (п. 9 Додаток 2);

• Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу: Постанова Кабінет Міністрів України від 23 липня 2008 року № 665 (Додаток 1);

• Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення: Постанова Кабінет Міністрів України від 10 серпня 1992 року № 459 (п.п. 2, 4);

• Про затвердження Порядку здійснення любительського і спортивного рибальства: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 1998 року № 1126 (п.п. 9, 11, 16, 17, 18);

• Про затвердження такс для обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок незаконного добування (збирання) або знищення цінних видів водних біоресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 року № 1209 (п. 1);

- Порядок розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх господарської діяльності для безпеки життя і здоров'я населення, навколишнього природного середовища щодо пожежної безпеки: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2007 р. № 1324 (п. 5);

- Перелік найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню: Постанова Кабінету Міністрів України 29 листопада 2001 року № 1598.

- Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства та Інструкції про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання водних живих ресурсів при здійсненні любительського спортивного рибальства: Наказ Державного комітету рибного господарства України від 15 лютого 1999 року № 19 (п.п. 3.15; 4.11; 4.14);

- Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 року.

До теми 9

- Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням від 22 березня 1989 року, ратифікована Україною від 1 липня 1999 року;

- Декларація Ріо-де-Жанейро з навколишнього середовища та розвитку від 14 червня 1992 року (принцип 14);

- Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом від 27 січня 1977 року, ратифікована Україною від 17 січня 2002 року (ст.ст. 1, 2);

- Рамкова Конвенція ООН проти організованої злочинності від 21 липня 1997 року (ст. 1);

- Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму від 9 грудня 1999 року, ратифікована Україною від 12 вересня 2002 року (ст.ст. 1, 2);

- Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV (ст.ст. 1, 25);

- Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI (ст. 4);

- Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18 січня 2001 року № 2245 (ст. 1);

- Про оборону України: Закон України від 6 грудня 1991 року № 1932-XII (ст. 1);

- Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 року № 3341-XII (ст. 1);

- Про перевезення небезпечних вантажів: Закон України від 6 квітня 2000 року № 1644-III (ст. 7, 8, Розділ 4);

- Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закону України від 27 лютого 1991 року № 791а-XII (п.п. 3, 4, 7 ст. 12, ст. 14 Розділу 2);

- Технічний регламент закритих джерел іонізуючого випромінювання: Постанова Кабінет Міністрів України від 5 грудня 2007 року № 1382 (п. 5, Додаток 1);

- Про затвердження переліку небезпечних предметів і речовин, заборонених до перевезення повітряним транспортом: Постанова Кабінет Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 723 (п. 8 Розділ 1; п. 2 Розділ 2);

- Деякі питання здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через державний кордон України: Постанова Кабінету Міністрів України від 05 жовтня 2011 року № 1030 (п.п. 3, 4, 7);

- Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 576 (п. 9);

- Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2000 року № 1120 (п. 6–33);

- Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної та холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України від 21 серпня 1998 року № 622 (п.п. 2.1; 2.3.3; 8; 11.7; 12; 12.12; 12.13; 12.18);

- Правила пожежної безпеки для підприємств і організацій автомобільного транспорту України: Наказ Міністерства транспорту України 21 грудня 1998 № 527 (п. 9.4.16);

- Правила пожежної безпеки в Україні: Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 19 жовтня 2004 № 126 (п. 7.8.5);

- Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 року № 2;

- Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 7;

- Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 року № 1;

- Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 року № 13;

- Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 4;

- Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 № 2;

- Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 58 Конституції України, статей 6, 81 Кримінального кодексу України (справа про зворотну дію кримінального закону в часі) від 19 квітня 2000 року № 6-рп/2000.

До теми 10

- Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02 листопада 2012 року № 5403-VI (ст. ст. 2, 21);

- Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 8 лютого 1995 року (ст.ст. 1, 10, 12);

- Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 року (ст.ст. 1, 4, 5, 6, 7, 8, 15, 19);

- Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 року (ст. 1);

- Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18 січня 2001 року (ст.ст. 1, 8, 14, 15, 16);

- Про охорону праці: Закон України від 21 листопада 2002 року (ст.ст. 1–9, 13, 14, 18);

- Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення: Закон України від 23 грудня 2004 року (ст.ст. 1, 8, 9, 18);

- Про поводження з радіоактивними відходами: Закон України від 30 червня 1995 року;
- Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1993 року № 576;
- Про затвердження Положення про порядок здійснення перевезення радіоактивних матеріалів територією України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2004 року;
- Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної безпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної безпеки: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року № 1107 (п. 3);
- Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини проти безпеки виробництва: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 року № 7.

До теми 11

- Повітряний Кодекс України: Закон України від 19 травня 2001 року № 3167-ХІІ (ст.ст. 46, 48, 118);
- Про правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 (п.п. 1, 4, 6, 11);
- Про затвердження Положення про використання повітряного простору України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року № 401 (п. 24);
- Про Правила поведінки громадян на залізничному транспорті: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 листопада 1995 року № 903 (п. 14);
- Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин,

сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 року № 1388 (п. 14);

- Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 року № 14;

- Про затвердження Правил технічної експлуатації залізниць України: Наказ Міністерства Транспорту України від 20 грудня 1996 року № 411 (п.п. 1.6, 9.1, 12.1);

- Про затвердження Правил реєстрації цивільних повітряних суден в Україні: Наказ Державної Служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 31 січня 2006 року № 67 (п. 2.1);

- Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги, вулиці та залізничні переїзди. Вимоги до експлуатаційного стану: Наказ Держстандарту України від 31 липня 1997 року № 441 (п.п. 3.1.1, 3.1.2);

- Знаки дорожні. Загальні технічні умови. Правила застосування: Наказ Держстандарту України від 3 червня 2002 року № 326 (п.п. 10.3.14, 10.5.25, 10.9.5).

До теми 12

- Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21 лютого 2006 року № 3447-IV (статті 3, 17);

- Про захист суспільної моралі: Закон України від 20 листопада 2003 року № 1296-IV (статті 1, 6–9, 11);

- Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08 червня 2000 року № 1805-III (статті 2, 22, 43);

- Про охорону археологічної спадщини: Закон України від 18 березня 2004 року № 1626-IV (статті 1, 10);
- Про Національний архівний фонд та архівні установи: Закон України від 24 грудня 1993 року № 3814-XII (статті 1, 42);
- Про поховання та похоронну справу: Закон України від 10 липня 2003 року (статті 2, 31–32);
- Про судову практику у справах про хуліганство: Постанова Пленуму Верховного суду України від 22 грудня 2006 року № 10;
- Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму Верховного суду України від 27 лютого 2004 року № 2.

До теми 13

- Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин 1988 р., ратифіковано Постановою Верховної Ради України № 1000-XII від 25 квітня 1991 року;
- Антидопінгова конвенція від 16 листопада 1989 року, ратифікована Законом України від 15 березня 2001 року № 2295-III (стаття 2);
- Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15 лютого 1995 року № 60/95-ВР;
- Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними: Закон України від 15 лютого 1995 року № 62/95-ВР;
- Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму: Закон України від 28 листопада 2002 року № 249-IV (стаття 4);

- Про забезпечення санітарного і епідеміологічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 року № 4004-ХІІ (статті 1, 9, 17, 18, 20, 26, 28–30);

- Про безпеку і якість харчових продуктів: Закон України від 23 грудня 1997 року № 771/97-ВР (статті 20, 36);

- Про лікарські засоби: Закон України від 4 квітня 1996 року № 123/96-ВР (статті 2, 9, 10, 12, 14);

- Про антидопінговий контроль у спорті: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2353-ІІІ (стаття 1);

- Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції: Закон України від 14 січня 2000 року № 1393-ХІV;

- Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова Кабінету Міністрів України від 06 травня 2000 року № 770;

- Про затвердження Таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01 серпня 2000 року № 188 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 29 липня 2010 року № 634);

- Про затвердження Переліку пунктів пропуску через митний кордон України, через які дозволяється переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2002 р. № 1950;

- Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 року № 589;

- Про затвердження Умов запобігання розкраданню рослин, включених до переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1026;

- Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 2013 р. № 333;

- Порядок відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 липня 2005 року № 360;

- Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20 лютого 2013 року № 144;

- Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібно торгівлі лікарськими засобами: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 31 жовтня 2011 року № 723 (пункту 1.3 Розділу I);

- Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації) лікарських засобів і розмірів збору за їх державну реєстрацію (перереєстрацію): Постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2005 р. № 376 (пункти 2, 3, 5, 6, 10);

- Про затвердження Інструкції про порядок контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібно торгівлі: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 30 жовтня 2001 року № 436;

- Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог замовлень на лікарські засоби і вироби медичного призначення, порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів,

інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог – замовлень: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 липня 2005 року № 360 (пункти 1.1, 1.2, 1.3);

- Про затвердження критеріїв віднесення лікарських засобів, що містять малу кількість наркотичних засобів або психотропних речовин і прекурсорів, до категорії лікарських засобів, які відпускаються без рецептів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 14 травня 2003 року № 210;

- Про затвердження гранично допустимої кількості наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що містяться в препаратах: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2007 р. № 1203;

- Порядок відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 липня 2005 року № 360;

- Про затвердження Переліків отруйних та сильнодіючих лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17 серпня 2007 року № 490;

- Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року №4;

- Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 03 червня 2005 року № 8 (пункти 4, 5, 6, 12, 13);

- Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму Верховного суду України від 27 лютого 2004 року № 2 (пункти 3, 12, 13);

- Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 квітня 2005 року № 5 (пункти 9, 10).

До теми 14

- Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року № 3856-XII (в редакції Закону від 21 вересня 1999 року №1079-XIV);
- Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2003 року № 661-IV (ст.ст. 19, 25);
- Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII (в редакції Закону № 2435-IV від 2 березня 2005 року);
- Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII (в редакції Закону № 3597-IV від квітня 2006 року);
- Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання: Закон України від 20 лютого 2003 року № 549-IV;
- Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 року № 1207-VII;
- Про часткову мобілізацію: Указ Президента України від 17 березня 2014 року № 303/2014;
- Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2003 року № 1807;
- Перелік відомостей, що становлять службову інформацію у Службі Безпеки України: Наказ Центрального управління Служби Безпеки України від 21 серпня 2012 року № 400;
- Звід відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ СБУ № 440 від 12 серпня 2005 року.

До теми 15

- Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (стаття 20);
- Кодекс торговельного мореплавства України: Закон України від 23 травня 1995 року № 176/95-ВР (статті 15, 26–34);
- Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 грудня 1984 року № 8073-X (стаття 195);
- Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV (статті 11, 19, 228–230, 231–234, 302, 306–307, 311, 509, 526–546);
- Про Державний Гімн України: Закон України від 6 березня 2003 року № 602-IV;
- Про Державний Прапор України: постанова Верховної Ради України від 28 січня 1992 року № 2067-XII;
- Про Державний Герб України: постанова Верховної Ради України від 19 лютого 1992 року № 2137-XII;
- Про виконавче провадження: Закон України від 21 квітня 1999 року № 606-XIV (статті 2, 3, 5, 11);
- Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 року № 565-XII (статті 2, 10, 11);
- Про державну виконавчу службу: Закон України від 24 березня 1998 року № 202/98-ВР (статті 1, 4–6);
- Про державну кримінально-виконавчу службу: Закон України від 23 червня 2005 року № 2713-IV (статті 1, 14);
- Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-XII (статті 2, 3);
- Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII (стаття 1);
- Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01 червня 2000 року № 1775-III (стаття 9);

- Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 року № 2297-VI (статті 2, 5, 6, 8, 10, 12, 13, 14);

- Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні: Указ Президента України від 10 червня 1993 р. № 198/93 (пункти 7, 22);

- Порядок ведення Державного суднового реєстру України і Суднової книги України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 вересня 1997 року № 1069 (пункти 6, 28, 43, 44, 48, 51, 56);

- Положення про Регістр судноплавства України: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 червня 1998 року № 814 (пункти 1, 7);

- Про затвердження положень про паспорт громадянина України та про паспорт громадянина України для виїзду за кордон: Постанова Верховної Ради України від 23 лютого 2007 року № 719-V;

- Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами: Постанова Кабінету міністрів України від 8 травня 1993 р. № 340;

- Про затвердження зразків актових записів цивільного стану, описів та зразків бланків свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану: Постанова Кабінету міністрів України від 10 листопада 2010 року № 1025;

- Перелік видів майна, що не може перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України: Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 року № 2471-XII (пункт 7);

- Про затвердження Положення про порядок розроблення, виготовлення, реалізації та придбання спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку, інших засобів негласного отримання інформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2001 року № 1450;

- Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Кузьменка Віталія Борисовича щодо офіційного

тлумачення положення частини третьої статті 364 Кримінального кодексу України (справа щодо застосування кваліфікуючої ознаки «працівник правоохоронного органу» до працівника державної виконавчої служби) від 18 квітня 2012 року № 10-рп/2012;

- Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів: Постанова Пленуму Верховного суду України від 26 червня 1992 року № 8;

- Про судову практику в справах проти життя та здоров'я особи: Постанова Пленуму Верховного суду України від 07 лютого 2003 року № 2 (пункт 12);

- Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушеннями режиму відбування покарання в місцях позбавлення волі: Постанова Пленуму Верховного суду України від 26 березня 1993 року № 2 (статті 16, 17);

- Про судову практику в справах про хуліганство: Постанова Пленуму Верховного суду України від 22 грудня 2006 року № 10;

- Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного суду країни від 6 листопада 2009 року № 10.

До теми 16

- Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV (ст.ст. 505–508);

- Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV (ст. ст. 36, 162);

- Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 року № 2947-III (стаття 228);

- Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII (стаття 30);

- Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України (в редакції закону від 31 травня 2005 року) (ст.ст. 1–9, 11);
- Про інформацію: Закон України (в редакції від 13 січня 2011 року) (ст. ст. 1, 7, 9–21, 27–31);
- Про державну таємницю: Закон України (в редакції від 21 вересня 1999 року) (ст. ст. 1, 8–36);
- Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року (ст.ст. 1–13);
- Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року (ст.ст. 60–62);
- Положення про порядок здійснення криптографічного захисту інформації в Україні: Указ Президента України № 505 від 22 травня 1998 року.

До теми 17

- Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України № 3206-VI від 07 квітня 2011 року (ст.ст. 1, 4, 6, 8,9);
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення: Закон України № 3207-VI від 07 квітня 2011 року (ст.ст. 212-21, 212-22, 212-23);
- Про державну службу: Закон України від 16 грудня 1993 року № 3723-XII (ст.ст. 1, 2, 10, 11);
- Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України № 280/97-ВР від 21 травня 1997 року;
- Про управління об'єктами державної власності: Закон України № 185-V від 21 вересня 2006 року;
- Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22 червня 2000 року № 1835-III;

• Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 15 від 26 грудня 2003 року.

До теми 18

• Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (ст.ст. 3, 28–30, 41, 68, 126, 129);

• Кримінальний процесуальний Кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI (ст.ст. 11–12, 20, 35, 133, 139–140, 209, 214, 223, 237);

• Кримінально-виконавчий Кодекс України: Закон України від 11 липня 2003 року № 1129-IV (стаття 41);

• Земельний Кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III (статті 3, 20, 116, 123, 140–149, 152);

• Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 року № 565-XII (стаття 5);

• Про виконавче провадження: Закон України від 21 квітня 1999 року № 606-XIV (статті 25, 75, 89);

• Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01 грудня 1994 року № 264/94-ВР (ст.ст. 3, 5–6, 10);

• Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1999 року № 3782-XII (ст.ст. 2, 7–8, 20, 22);

• Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 року №7 (пункт 8).

До теми 19

- Конституція України від 28 червня 1996 р. (статті 17, 65);
- Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 року, ратифікована СРСР 17 квітня 1954 року (статті 82, 84, 87, 91, 92, 93, 99);
- Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02 жовтня 2012 року № 5403-VI (статті 8–15, 22–28);
- Про державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2003 року (статті 1, 6, 9–13, 14, 19–21);
- Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року (статті 1, 19–20, 36);
- Про Національну гвардію України: Закон України від 13 березня 2014 року (статті 1–5, 9, 12–14, 15–20);
- Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII (в редакції від 4 квітня 2006 року) (статті 1–3, 5–6, 22–32, 39, 42);
- Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII (в редакції від 2 березня 2005 року) (статті 1–6, 24–26);
- Про оборону України: Закон України від 06 грудня 1991 року № 1932-XII (в редакції від 5 жовтня 2010 року) (статті 1–4, 10–12, 18, 20);
- Про Збройні Сили України: Закон України від 06 грудня 1991 № 1934-XII (в редакції від 5 жовтня 2010 року) (статті 1–6, 11);
- Про військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 7 березня 2002 року (статті 1–13);
- Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 року (статті 1–4, 16–18);
- Про розвідувальні органи України: Закон України від 22 березня 2001 року (статті 1–5, 16–21);

- Про службу зовнішньої розвідки України: Закон України від 1 грудня 2005 року (статті 1–5);
- Про Державну спеціальну службу транспорту: Закон України від 5 лютого 2004 року (статті 1–5, 12, 13, 15);
- Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року (статті 1–8, 10–18);
- Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 6 квітня 2000 року (статті 1–7);
- Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України: Закон України від 24 березня 1999 року (Розділи 1–2, 7, 9–10, 12);
- Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України: Закон України від 24 березня 1999 року (Розділи 4–7);
- Про затвердження Положення про територіальну оборону України: Указ Президента України від 2 вересня 2013 року №471/2013;
- Про часткову мобілізацію: Указ Президента України від 17 березня 2014 року № 303/2014;
- Про часткову мобілізацію: Указ Президента України від 6 травня 2014 року № 454/2014;
- Про часткову мобілізацію: Указ Президента України від 21 липня 2014 р. № 607/2014.

До теми 20

- Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (ст. 18);
- Декларація ООН про право народів на мир від 12 листопада 1984 року;
- Право Гааги (Гаазька декларація щодо заборони застосування куль, що легко сплющуються і розвертаються у тілі людини, від 29 липня 1899 р.; Гаазька конвенція про закони і звичаї сухопутної війни від 18 жовтня 1907 р.; Гаазька конвенція про початок воєнних дій від 38 жовтня 1907 р., Гаазька

конвенція про статус суден торговельного флоту супротивника на початку воєнних дій від 18 жовтня 1907 р.; Гаазька конвенція про перетворення суден торговельного флоту на військові кораблі від 18 жовтня 1907 р.; Гаазька конвенція про бомбардування морськими силами під час війни від 18 жовтня 1907 р.; Гаазька конвенція про деякі обмеження в користуванні правом захоплення у морській війні від 18 жовтня 1907 р.; Гаазька конвенція про права й обов'язки нейтральних держав і осіб у випадку війни на суходолі від 18 жовтня 1907р.; Гаазька конвенція про права і обов'язки нейтральних держав у випадку морської війни від 18 жовтня 1907 р.; Гаазька конвенція про встановлення підводних мін, що автоматично вибухають від доторку, від 18 жовтня 1907 р.; Декларація про заборону метання снарядів і вибухових речовин із повітряних куль від 18 жовтня 1907 р.; Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних та інших газів і рідин та бактеріологічних засобів від 17 червня 1925 р.);

- Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 року;

- Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих в діючих арміях від 12 серпня 1949 року;

- Женевська конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які потерпіли аварію на кораблі, із складу збройних сил на морі від 12 серпня 1949 року;

- Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року;

- Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку озброєного конфлікту від 14 травня 1954 року;

- Конвенція про заборону військового чи будь-якого іншого ворожого застосування засобів впливу на природне середовище від 10 грудня 1976 року;

- Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 10 червня 1977 року;

- Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II) від 10 червня 1977 року;

- Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що мають можливість наносити надмірні ушкодження чи мають невиборчу дію від 10 жовтня 1980 р. з чотирма протоколами (Протокол I про осколки, які не піддаються виявленню, Протокол II про заборону або обмеження застосування мін, мін-пасток та інших пристроїв. Протокол III про заборону або обмеження застосування запалювальної зброї, Протокол IV про лазерну зброю, що осліплює);

- Конвенція про заборону застосування, складування, виробництва і передачі протипіхотних мін та їх знищення («Оттавська конвенція») від 3–4 грудня 1997 року;

- Конвенція про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та про її знищення від 10 квітня 1972 року;

- Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13 січня 1993 року;

- Конвенція про ядерну безпеку від 17 червня 1994 року;

- Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 09 грудня 1948 року;

- Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 7 березня 1966 року;

- Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26 листопада 1968 року;

- Конвенція про припинення злочину апартеїду та покарання за нього від 30 листопада 1973 р.;

- Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 року;

- Конвенція про привілеї та імунітети Об'єднаних Націй від 13 лютого 1946 року;

- Конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів від 14 грудня 1973 року;

- Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні: Закон України від 08 липня 1999 року № 862-XIV;

- Конвенція про відкрите море від 29 квітня 1958 року (Статті 14–23);

- Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10 грудня 1982 року (Статті 100–107, 110);

- Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 04 грудня 1989 року;

- Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 року № 2707-XII (Статті 1, 10, 11).

Здано до набору 20.11.2014 р., підписано до друку 05.01.2015 р.
Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк. арк. 17,5. Ум. друк. арк. 16,27
Тираж 150. Зам. 1144

Друкарня ДП МВС «Львів-Інформ-Ресурси»
79007 м. Львів, вул. Кривоноса, 1